Oddajemy Państwu kolejną książkę poświęconą tematyce zamówień publicznych.

Prawo zamówień publicznych – wybrane zagadnienia nawiązuje do poprzednich publikacji: ***Zamówienia publiczne w praktyce*** oraz ***Zamówienia publiczne – poradnik***. Jest to kontynuacja tematyki połączona z rozwojem. Wprowadzenie dyrektyw Komisji Europejskiej do krajowego ustawodawstwa, wymaga jakościowo nowego podejścia także do zagadnienia zamówień publicznych. Dlatego też, do Zespołu autorów: mgr inż. Krzysztof Błachut oraz dr inż. Janusz Rybka, dołączyli kolejni wybitni specjaliści mgr inż. Beata Kawińska i prof. dr hab. Andrzej Tiukało.

Obecnie w skład tego Zespołu wchodzą doświadczeni praktycy, specjaliści w przygotowaniu inwestycji, wykładowcy wyższych uczelni, arbitrzy Urzędu Zamówień Publicznych, konsultanci FIDIC oraz Biura Koordynacji Projektów Banku Światowego.

Niniejsza pozycja poprzez zawarte w niej informacje będzie pożyteczna i przyniesie korzyści w codziennej pracy osobom zajmującym się problematyką zamówień publicznych.

ISBN 83-917763-5-2

GRUPA WYDAWNICZA MARCISZEWSKI
tel. 0603 745 350, e-mail: marciszewski@sisco.pl

Centrum Przetargów i Szkoleń
www.zamowienia.com

PRAWO ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH – WYBRANE ZAGADNIENIA

Krzysztof Błachut, Beata Kawińska, Janusz Rybka, Andrzej Tiukało

PRAWO ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

WYBRANE ZAGADNIENIA

GRUPA WYDAWNICZA MARCISZEWSKI

Krzysztof Błachut, Beata Kawińska, Janusz Rybka, Andrzej Tiukało

PRAWO ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

WYBRANE ZAGADNIENIA

Grupa Wydawnicza Marciszewski
Wrocław, 2004

Redaktor

Aneta Marciszewski

Projekt okładki

AiG Marciszewscy

© Copyright by Centrum Przetargów i Szkoleń
Wrocław 2004

ISBN 83-917763-5-2

Spis treści

1. Wprowadzenie *5*

1.1. Ustawa „Prawo zamówień publicznych” *7*
1.2. Ustawa o finansach publicznych *12*
1.3. Ustawa „Kodeks cywilny” *15*
1.4. Ustawa „Kodeks postępowania cywilnego” *17*
1.5. Ustawa „Prawo budowlane” *18*
1.6. Otoczenie prawne ustawy *19*

2. Przedmiot zamówienia *23*

2. 1. Roboty budowlane jako przedmiot zamówienia *26*

3. Opis przedmiotu zamówienia *27*

3. 1. Opis przedmiotu zamówienia dla robót budowlanych *30*

3. 1. 1. Dokumentacja projektowa *30*
3. 1. 2. Specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót *33*
3. 1. 3. Program funkcjonalno–użytkowy *39*

3. 2. Koncesja na roboty budowlane *40*

4. Wartość zamówienia *47*

4.1. Wartość zamówienia na roboty budowlane *53*

5. Specyfikacja istotnych warunków zamówienia *58*

6. Zamówienia sektorowe *76*

7. Umowy *83*

7.1. Specyfika umów” *83*
7.1. Systematyka umów” *90*

8. Ogłoszenia *96*

9. Progi kwotowe ustawy *101*

10. Teksty aktów prawnych *106*

Ustawa Prawo zamówień publicznych *106*
Akty wykonawcze *180*

1. Wprowadzenie

System zamówień publicznych, uregulowany odrębną ustawą, rozpoczął swoje funkcjonowanie wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664, z późn. zm.), która obowiązywała od 1 stycznia 1995 r. Zmiany społeczno-gospodarcze w kraju oraz rozwój rynku zamówień publicznych były przyczyną jej 18 nowelizacji w okresie 8 lat funkcjonowania.

Prezes Urzędu Zamówień Publicznych został zobowiązany przez Radę Ministrów (Protokół ustaleń Nr 56/2002) do opracowania nowej ustawy regulującej problematykę zamówień publicznych. W dniu 13 maja 2003 r. Rada Ministrów przyjęła „Notatkę w sprawie podstawowych założeń projektu ustawy — Prawo zamówień publicznych", określająca następujące cele nowej ustawy:

- zapewnienie spójnej, kompleksowej regulacji, dotyczącej zamówień publicznych, uwzględniającej zróżnicowanie mechanizmów udzielania zamówień zależnie od ich wartości,
- pełne dostosowanie polskiego prawa o zamówieniach publicznych do wymogów Unii Europejskiej,
- rozszerzenie i umocnienie istniejących w systemie prawa mechanizmów ograniczających zjawiska korupcyjne,
- likwidację zbędnych obciążeń biurokratycznych i wprowadzenie rozwiązań ułatwiających przedsiębiorcom dostęp do rynku zamówień.

W zakresie harmonizacji polskiego systemu zamówień publicznych z prawem europejskim projekt uwzględnił następujące akty z zakresu acquis communautaire[1]:

1) Dyrektywę Rady 93/37/EWG z 14 czerwca 1993 r. dotyczącą koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane (Dz. Urz. WE Nr Ł 199 z 9 sierpnia 1993 r., s. 54),
2) Dyrektywę Rady 93/36/EWG z 14 czerwca 1993 r. dotyczącą koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na dostawy. (Dz. Urz. WE Nr Ł 199 z 9 sierpnia 1993 r., s. 1),

---

[1] Acquis communautaire (z francuskiego), dorobek prawny Wspólnot Europejskich, na który składają się m.in. traktaty założycielskie Wspólnot, Jednolity Akt Europejski, Traktat z Maastricht i Amsterdamu, ustawodawstwo wykonawcze wymienionych aktów prawnych, orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji, umowy międzynarodowe Unii i umowy związane z jej działalnością.
Każde państwo członkowskie Unii Europejskiej oraz przystępujące do niej musi zaakceptować acquis communautaire.

3) Dyrektywę Rady 92/50/EWG z 18 czerwca 1992 r. dotyczącą koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na usługi.
(Dz. Urz. WE Nr Ł 209 z 9 lipca 1992 r., s. 1),
4) Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 97/52/WE z 13.10.1993 r. zmieniającą dyrektywę 92/50/EWG, dyrektywę 93/36/EWG oraz dyrektywę 93/37/EWG dotyczące koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych odpowiednio na usługi, dostawy oraz roboty budowlane.
(Dz. U. WE nr Ł z 28 listopada 1997 r. s. 1),
5) Dyrektywę Rady 89/665/EWG z 21 grudnia 1989 r. koordynującą przepisy i regulacje administracyjne dotyczące stosowania procedur odwoławczych w udzielaniu zamówień publicznych.
(Dz. Urz. WE nr Ł 395 z 30 grudnia 1989 r., s.33),
6) Dyrektywę Rady 92/13/EWG z 25 lutego 1992 r. koordynującą przepisy i regulacje administracyjne dotyczące stosowania zasad Wspólnoty w zakresie procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji.
(Dz. Urz. WE nr Ł 76 z 23 marca 1992 r., s.13),
7) Dyrektywę Rady 93/38/EWG z 14 czerwca 1993 r. koordynującą procedury udzielania zamówień w sektorach gospodarki wodnej, energetycznej, transportu i telekomunikacji.
(Dz. Urz. WE nr Ł 101 z 1 kwietnia 1998 r. str. 1),
8) Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 98/4/WE z 16 lutego 1998 r. zmieniającą dyrektywę 93/38/E WG koordynującą procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji.
(Dz. Urz. WE Nr Ł 101 z 1 kwietnia 1998 r., s. 1),
9) Dyrektywę Komisji 2001/78/WE z 13 września 2001 r. zmieniającą Aneks IV do dyrektywy Rady 93/36/EWG, Aneksy IV, V, VI do dyrektywy Rady 93/37/EWG, Aneksy III, IV do dyrektywy Rady 92/50/EWG zmienionej przez dyrektywę 97/52/WE, oraz Aneksy od XII do XV i od XVII do XVIII do dyrektywy Rady 93/38/EWG zmienionej przez dyrektywę 98/4/WE.
(Dz. Urz. WE Nr Ł 285, z 29 października 2001 r.),
10) Rozporządzenie Nr 2195/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 5 listopada 2002 r. w sprawie Wspólnego Słownika Zamówień (CPV).
(Dz. Urz. WE Nr Ł 340 z 16 grudnia 2002 r.).

Ponadto zostały wykorzystane projektowane dyrektywy będące przedmiotem prac Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na dostawy, usługi i roboty budowlane (COM2000/275) oraz projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej koordynacji procedur udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych (COM2000/276).

1. 1. Ustawa „Prawo zamówień publicznych”

Ustawa „Prawo zamówień publicznych” z dniu 29 stycznia 2004 r. (Dz. U. z dnia 9 lutego 2004 r. Nr 19, poz. 177) **obowiązuje od dnia 2 marca 2004 r.**

Prawo zamówień publicznych określa zasady i tryb udzielania zamówień publicznych, środki ochrony prawnej, kontrolę udzielania zamówień publicznych oraz organy właściwe w sprawach uregulowanych w ustawie. (art. 1 pzp).

Dział I – Przepisy ogólne. Wprowadza objaśnienia określeń ustawowych (art. 1 – 2) definiując w nim takie podstawowe pojęcia jak np. cena, zamawiający, wykonawca, kierownik zamawiającego, koncesja na roboty budowlane, oferta najkorzystniejsza, oferta częściowa, oferta wariantowa, zamówienie publiczne. Określa zakres podmiotowy (art. 3), wyłączenia stosowania ustawy (art. 4 – 5), przedmiot zamówienia gdy mamy do czynienia z przedmiotem mieszanym (art. 6). Ponadto określa zasady udzielania zamówień (art. 7 – 10) oraz formę, sposób i zakres ogłoszenia (art. 11 – 13).

Dział II – Postępowanie o udzielenie zamówienia. Dział określa udzielanie zamówień przez zamawiającego (art. 14 – 18), powołanie komisji przetargowej (art. 19 – 21), warunki udzielania zamówień art. 22 – 28) oraz możliwości wykluczenia wykonawców (art. 24). Podaje sposób określenia przedmiotu zamówienia (art. 29 – 31), podstawę ustalenia wartości zamówienia (art. 32 – 35), a także zawartość i warunki modyfikacji specyfikacji istotnych warunków zamówienia (art. 36 – 38).
Opisuje podstawowe tryby udzielenia zamówienia, którymi są przetarg nieograniczony (art. 39 – 46) i przetarg ograniczony (art. 47 – 53) oraz przesłanki wyboru trybów pozostałych jak negocjacje z ogłoszeniem (art. 54 – 60), negocjacje bez ogłoszenia (art. 61 – 65), zamówienie z wolnej ręki (art. 66 – 68), zapytanie o cenę (art. 69 – 73) i aukcję elektroniczną (art. 74 – 81). Ponadto formułuje wybór najkorzystniejszej oferty (art. 82 – 95) oraz prowadzenie dokumentacji postępowania (art. 96 – 98).

Dział III – Przepisy szczególne. Dotyczą konkursu (art. 99 – 117), koncesji na roboty budowlane (art. 118 – 121), zamówień sektorowych (art. 122 – 135) oraz postępowania na zasadach szczególnych (art. 136 – 138).

Dział IV – Umowy w sprawach zamówień publicznych. Przepisy regulują treść, formę i terminy zawarcia umowy w sprawach zamówień publicznych. Opisują problematykę dopuszczalnych zmian, nieważności i odstąpienia od umowy, a ponadto instytucję zabezpieczenia należytego wykonania umowy w sprawach zamówień publicznych (art. 139 – 151).

Dział V – Prezes Urzędu Zamówień Publicznych. Centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach zamówień publicznych jest Prezes Urzędu. Dział określa sposób powołania, kompetencje oraz sposób wykonania

zadań jakie nakłada na Prezesa ustawa (art. 152 – 156). Ponadto opisuje organ doradczo-opiniodawczy Prezesa Urzędu jakim jest Rada Zamówień Publicznych (art. 157 – 160), procedury kontrolne udzielanie zamówień (art. 161 – 171) oraz powoływanie i funkcjonowanie arbitrów (art. 172 – 176) i obserwatorów (art. 177 – 178).

Dział VI – Środki ochrony prawnej. Przepisy określają środki ochrony prawnej (art. 179), tryb oraz terminy wnoszenia i rozpatrywania protestów (art. 180 – 183) i odwołań (art. 184 –193) oraz ustanawiają prawo do wnoszenia skargi na wyrok zespołu arbitrów (art. 194 –198).

Dział VII – Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy. Ustawa wprowadza dla określonej grupy zamawiających odpowiedzialność finansową za naruszenie przepisów ustawy (art. 199 – 203).

Dział VIII – Zmiany w przepisach obowiązujących. Wprowadzają zmiany w przepisach obowiązujących (art. 204 – 219).

Dział IX - Przepisy przejściowe i końcowe. Wprowadza przepisy przejściowe i końcowe (art. 220 – 227).

Akty wykonawcze wydane do ustawy (wg daty wejścia w życie):

— Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 marca 2004 r. w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych. (art. 35 ust. 3)
(Dz. U. z 2004 roku, Nr 40, poz. 356) – obowiązuje **od 12 marca 2004 r.**

Sposób przeliczenia wartości zamówienia jest nowym rozwiązaniem. Należy mieć na względzie, że wartość zamówienia nie obejmuje wysokości podatku VAT.
Średni kurs złotego w stosunku do euro stanowiący podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych wynosi obecnie 4,0468 zł

— Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 marca 2004 r. w sprawie wzorów ogłoszeń przekazywanych Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych oraz Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich. (art. 11 ust. 6)
(Dz. U. z 2004 roku, Nr 48, poz. 460) – obowiązuje **od 2 kwietnia 2004 r.**

Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 czerwca 2002 r. w sprawie wzorów ogłoszeń o zamówieniach publicznych publikowanych w Biuletynie Zamówień Publicznych oraz dodatkowych informacji zawartych w ogłoszeniach (Dz. U. z 2002 r. Nr 91, poz. 816), zachowanym w mocy na podstawie art. 226 pzp.
W Rozporządzeniu określa się wzory ogłoszeń dotyczących planowanych zamówień, zamówień o wartości przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5 000 000 € dla robót budowlanych, a dla dostaw lub usług - 130 000 €, konkursu o wartości przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty 130 000 €, zamówień o wartości nie przekraczającej wyrażonej w złotych równowartość kwoty 5 000 000 € dla robót budowlanych, a dla dostaw lub usług – 130 000 € oraz konkursu o wartości nie przekraczającej wyrażonej w złotych równowartość kwoty 130 000 €.

— Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 marca 2004 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia za czynności arbitrów. (art. 193 pkt 2)
(Dz. U. z 2004 roku, Nr 48, poz. 461) – obowiązuje **od 2 kwietnia 2004 r.**

Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 czerwca 2002 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia za czynności arbitrów (Dz. U. z 2003 r. Nr 85, poz. 774), zachowanym w mocy na podstawie art. 226 pzp.
Wynagrodzenie za czynności arbitra wynosi 40% kwoty bazowej, ustalonej w ustawie budżetowej na dany rok na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23.12.1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1255, z późn. zm.) dla pracowników państwowej sfery budżetowej, o których mowa w art. 5 pkt 1 lit. b tej ustawy.
Jeżeli odwołanie zostanie cofnięte przed otwarciem rozprawy, wynagrodzenie wynosi 10% kwoty bazowej. Przewodniczącemu zespołu arbitrów przysługuje wynagrodzenie powiększone o połowę od ustalonego według zasad. Dodatkowo, arbitrowi oraz przewodniczącemu zespołu arbitrów, przysługuje zwrot uzasadnionych kosztów związanych z wykonywaniem przez nich czynności w postępowaniu odwoławczym, do kwoty nie przekraczającej 350 zł.

— Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 marca 2004 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu od odwołania oraz szczegółowych zasad rozliczania kosztów w postępowaniu odwoławczym. (art. 193 pkt 3)
(Dz. U. z 2004 roku, Nr 49, poz. 468) – obowiązuje **od 3 kwietnia 2004 r.**

Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 czerwca 2002 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu od odwołania wnoszonego w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego (Dz. U. z 2002 r. Nr 85, poz. 773), zachowanym w mocy na podstawie art. 226 pzp.
Podstawę do ustalenia wpisu od odwołania stanowi kwota bazowa, ustalona w ustawie budżetowej na dany rok na podstawie ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1255 ze zm.) dla pracowników państwowej sfery budżetowej, o których mowa w art. 5 pkt 1 lit. b tej ustawy.

— Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 marca 2004 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i pozostałych członków Rady Zamówień Publicznych. (art. 160 ust. 2)
(Dz. U. z 2004 roku, Nr 49, poz. 470) – obowiązuje **od 10 kwietnia 2004 r.**

Rozporządzenie nie było poprzedzone żadnym rozporządzeniem, ponieważ instytucja Rady Zamówień Publicznych jest nowym rozwiązaniem w systemie zamówień publicznych w Polsce. Radą jest organem doradczo-opiniodawczym Prezesa Urzędu powoływanym przez Prezesa Rady Ministrów. Kadencja Rady upływa wraz z upływem kadencji Prezesa Urzędu.

Wysokość wynagrodzenia przysługującego poszczególnym członkom Rady Zamówień Publicznych za udział w jednym posiedzeniu wynosi dla przewodniczącego Rady – 500 zł. wiceprzewodniczącego Rady – 400 zł. a dla pozostałych członków Rady – 300 zł.

— Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 marca 2004 r. w sprawie zakresu informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach publicznych oraz jego wzoru. (art. 98 ust. 4)
(Dz. U. z 2004 roku, Nr 50, poz. 479) – obowiązuje **od 13 kwietnia 2004 r.**

Zamawiający zobowiązany jest przekazać Prezesowi Urzędu sprawozdanie o udzielonych zamówieniach publicznych w terminie do dnia 1 marca każdego roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Sprawozdanie dotyczy wszystkich postępowań powyżej 6.000 euro.

Druk rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach publicznych należy przesłać do Urzędu Zamówień Publicznych w wersji elektronicznej. Podpis osoby uprawnionej następuje w tym przypadku poprzez złożenie podpisu elektronicznego. Sprawozdanie można przekazać także drogą pocztową przy braku możliwości przekazania drogą elektroniczną.

— Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 marca 2004 r. w sprawie regulaminu postępowania przy rozpatrywaniu odwołań. (art. 193 ust. 1)
(Dz. U. z 2004 roku, Nr 56, poz. 547) – obowiązuje **od 15 kwietnia 2004 r.**

Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 czerwca 2002 r. w sprawie regulaminu postępowania przy rozpatrywaniu odwołań w sprawach o udzielanie zamówień publicznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 85, poz. 772), które utraciło moc z dniem 2 marca 2004 r. na podstawie art. 227 pzp.

Odwołanie wnosi się do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych. Komputerowe losowanie arbitrów odbywa się w siedzibie Urzędu. Podczas losowania nie ujawnia się danych dotyczących odwołania, a jedynie numer repertorium, którym zostało oznaczone. Do dnia publicznego ogłoszenia wokandy nie są ujawniane dane umożliwiające zidentyfikowanie składu zespołu arbitrów wyznaczonego do rozpoznania odwołania. Termin posiedzenia zespołu arbitrów wyznacza Prezes Urzędu. Posiedzenie zespołu arbitrów odbywa się bez względu na stawiennictwo uczestników postępowania. Orzeczenia zapadają większością głosów.

— Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 2004 r. w sprawie trybu przeprowadzania konkursu na kandydatów na stanowisko Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, sposobu powoływania komisji konkursowej oraz wymagań wobec jej członków. (art. 153 ust. 10)
(Dz. U. z 2004 roku, Nr 56, poz. 546) – obowiązuje **od 22 kwietnia 2004 r.**

O przeprowadzeniu konkursu na kandydatów na stanowisko Prezesa Urzędu postanawia Prezes Rady Ministrów. Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów zamieszczał będzie ogłoszenie o konkursie w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim, na stronie internetowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz na stronie internetowej Urzędu Zamówień Publicznych w terminie co najmniej 6 miesięcy przed upływem okresu, na jaki Prezes Urzędu został powołany lub niezwłocznie –

w przypadku odwołania Prezesa Urzędu lub jego śmierci. Prezes Rady Ministrów powołuje komisję, dokonująca wyboru składającą się z 5 osób. Członkami Komisji będą osoby posiadające wiedzę oraz doświadczenie zawodowe w zakresie funkcjonowania systemu zamówień publicznych, a także autorytet dający rękojmię prawidłowego przeprowadzenia konkursu i obiektywizmu wyboru kandydatów.

— Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie trybu wyznaczania obserwatora, wykonywania czynności obserwatora oraz wysokości wynagrodzenia za czynności obserwatora. (art. 178 ust. 5)
(Dz. U. z 2004 roku, Nr 75, poz. 703) – obowiązuje **od 1 maja 2004 r.**

Instytucja obserwatora jest nowym rozwiązaniem w systemie zamówień publicznych, a ma na celu zapewnienie prawidłowości działania zamawiającego na etapie oceny ofert. Niezależny od stron postępowania obserwator, wyznaczany przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych z listy arbitrów, będzie obecny w trakcie prac komisji przetargowej od chwili otwarcia ofert. Z prac komisji obserwator będzie sporządzał informację o przebiegu prac komisji, która będzie załącznikiem do protokołu oraz będzie przedstawiana kierownikowi zamawiającego oraz Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych.

— Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 kwietnia 2004 r. w sprawie rodzajów dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy. (art. 26 ust. 4)
(Dz. U. z 2004 roku, Nr 71, poz. 645) – obowiązuje **od 6 maja 2004 r.**

Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 czerwca 2002 r. w sprawie dokumentów, jakich zamawiający może żądać od dostawcy lub wykonawcy w celu potwierdzenia spełnienia warunków uprawniających do udziału w postępowaniu o zamówienie publiczne (Dz. U. z 2002 r. Nr 91, poz. 817), zachowanym w mocy na podstawie art. 226 pzp.

— Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 kwietnia 2004 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. (art. 96 ust. 5)
(Dz. U. z 2004 roku, Nr 71, poz. 646) – obowiązuje **od 6 maja 2004 r.**

Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 czerwca 2003 r. w sprawie wzoru protokołu postępowania o zamówienie publiczne oraz dodatkowych wymagań, którym musi odpowiadać protokół (Dz. U. z 2003 roku, Nr 116, poz. 1101), zachowanym w mocy na podstawie art. 226 pzp.

— Rozporządzenie Rada Ministrów z dnia 27 kwietnia 2004 roku w sprawie trybu wpisu na listę arbitrów, sposobu powoływania komisji egzaminacyjnej i przeprowadzania egzaminu oraz zakresu egzaminu.
(Dz. U. z 2004 roku, Nr 98, poz. 997) – obowiązuje **od 9 maja 2004 r.**

W Rozporządzeniu został wymieniony katalog dokumentów potwierdzających spełnianie przez kandydatów na arbitrów warunków zapisanych w tej ustawie. Ponadto w rozporządzeniu uregulowano sprawy związane z powoływaniem

komisji egzaminacyjnej oraz jej składem. Aby zapewnić obiektywne sprawdzanie przygotowania kandydatów otrzymane przez kandydatów arkusze odpowiedzi będą oznaczane wylosowanym wcześniej przez nich kodem, a nie imieniem i nazwiskiem. Rozkodowania arkuszy odpowiedzi komisja dokonywać będzie dopiero po sprawdzeniu odpowiedzi. Kandydaci będą mieli prawo wglądu do swojej pracy egzaminacyjnej w terminie 3 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o uzyskanym wyniku egzaminu, a także prawo do złożenia odwołania od wyniku egzaminu do prezesa Urzędu Zamówień Publicznych. Egzamin składa się z testu obejmującego 100 pytań dotyczących przepisów o zamówieniach publicznych.
Po ustaleniu przez komisję wyników egzaminu, komisja będzie zawiadamiać prezesa Urzędu Zamówień Publicznych o wynikach egzaminu, które następnie będą zatwierdzane przez prezesa. Wpis na listę arbitrów dokonywane będzie w ramach limitu określonego w ogłoszeniu o naborze. Jeśli zdarzy się, że dwóch lub więcej kandydatów zda egzamin z taką samą liczbą punktów umożliwiającą wpis na listę arbitrów wszyscy ci kandydaci zostaną na tę listę nawet gdyby to prowadziło do przekroczenia limitu osób.

— Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym (art. 33 ust. 3) (Dz. U. z 2004 roku, Nr 71, poz. 646) – obowiązuje **od 23 czerwca 2004 r.**

Minister Infrastruktury kieruje działem administracji rządowej - budownictwo, gospodarka przestrzenna i mieszkaniowa, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 maja 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury (Dz. U. Nr 106, poz. 1121).
Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 24 stycznia 2004 r. w sprawie metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego (Dz. U. Nr 18, poz. 172), zachowanym w mocy na podstawie art. 226 pzp.

1. 2. Ustawa o finansach publicznych

Ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm.) reguluje szereg podstawowych kwestii, mających zasadnicze znaczenie dla procesu udzielania zamówień publicznych.

Ustawa o finansach publicznych określa m.in. pojęcia środków publicznych w tym dochodów i przychodów publicznych oraz wydatków i rozchodów publicznych, deficytu i nadwyżki sektora finansów publicznych; zasady i sposoby zapewnienia jawności i przejrzystości finansów publicznych; formy organizacyjno-prawne jednostek należących do sektora finansów publicznych; zasady planowania środków publicznych oraz dysponowania nimi;

sposób finansowania deficytu i zasady operacji finansowych dokonywanych przez podmioty sektora finansów publicznych; zakres projektowanych i uchwalanych budżetów opartych na dochodach publicznych, w tym zasady klasyfikacji dochodów i wydatków; zasady opracowywania projektów, uchwalania budżetów, tryb wykonywania budżetów oraz odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (art. 1 ustawy o finansach publicznych).

Definiując pojęcie środków publicznych, ustawa „Prawo zamówień publicznych" w art. 2 pkt 9 wprost odwołuje się do ustawy o finansach publicznych.

Środkami publicznymi, wg ustawy o finansach publicznych są:

a) dochody publiczne, w postaci:
   - danin publicznych, do których zalicza się podatki oraz inne świadczenia pieniężne, których obowiązek ponoszenia na rzecz państwa, jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych wynika z odrębnych ustaw;
   - pozostałe dochody uzyskiwane przez jednostki sektora finansów publicznych, do których zalicza się: opłaty, dochody z mienia, w szczególności z najmu oraz z dzierżawy i innych umów o podobnym charakterze oraz dywidendy od wniesionego kapitału, dochody ze sprzedaży majątku, rzeczy i praw, niestanowiące przychodów w rozumieniu ust. 1 pkt 3 lit. a i b ustawy o finansach publicznych oraz dochody ze świadczenia usług, spadki, zapisy i darowizny w postaci pieniężnej, inne dochody uzyskane na podstawie odrębnych przepisów, o ile są pobierane przez organy finansowane z dochodów publicznych lub przez podległe albo nadzorowane przez te organy jednostki tzn. organy władzy publicznej, organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa, sądy i trybunały, a także jednostki samorządu terytorialnego i ich organy oraz związki lub jednostki budżetowe, zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych;
b) środki pochodzące ze źródeł zagranicznych, niepodlegające zwrotowi, z wyłączeniem środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej,
c) przychody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych pochodzące:
   - ze sprzedaży papierów wartościowych oraz z innych operacji finansowych,

- z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa oraz majątku jednostek samorządu terytorialnego,
- ze spłat pożyczek udzielonych ze środków publicznych,
- z otrzymanych pożyczek i kredytów,

d) przychody jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych uzyskiwane w związku z prowadzoną przez nie działalnością oraz pochodzące z innych źródeł.

(art. 3 ustawy o finansach publicznych)

Podmiotami zobowiązanymi do stosowania ustawy „Prawo zamówień publicznych" są jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu przepisów o finansach publicznych.

(art. 3 ust. 1 pkt 1 pzp)

Jednostki sektora finansów publicznych dokonują zakupów dostaw, usług i robót budowlanych na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych a popełnienie czynu polegającego na naruszeniu zasady lub trybu postępowania przy udzieleniu zamówienia publicznego jest naruszeniem dyscypliny finansów publicznych

(art. 28 i 138 ust. 12 ustawy o finansach publicznych)

Zlecanie zadań powinno następować na zasadzie wyboru najkorzystniejszej oferty z uwzględnieniem przepisów o zamówieniach publicznych, a w odniesieniu do podmiotów niedziałających w celu osiągnięcia zysku w trybie jawnego wyboru najkorzystniejszej oferty w rozumieniu przepisów o zamówieniach publicznych,

(art. 92 pkt 5 ustawy o finansach publicznych)

Wyboru banku innego niż Narodowy Bank Polski lub Bank Gospodarstwa Krajowego dla obsługi rachunków budżetu państwa w zakresie rachunków wymienionych w ustawie o finansach publicznych dokonuje się w trybie przepisów o zamówieniach publicznych.

(art. 107 ust. 3 ustawy o finansach publicznych)

Bankową obsługę budżetu jednostki samorządu terytorialnego wykonuje bank wybrany przez organ stanowiący danej jednostki w trybie określonym w przepisach o zamówieniach publicznych.

(art. 134 ust. 1 pkt 12 ustawy o finansach publicznych)

W przypadku ujawnienia naruszenia przepisów ustawy Prezes Urzędu może m. in. zawiadomić właściwego rzecznika dyscypliny finansów publicznych o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych.

(art. 171 pkt 1 pzp).

1. 3. Ustawa „Kodeks cywilny”

W postępowaniu o zamówienia publiczne szczególne znaczenie mają przepisy Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.)

Ustawa „Prawo zamówień publicznych” jest unormowaniem szczególnym w stosunku do Kodeksu cywilnego. W postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego pierwszeństwo przysługuje przepisom ustawy „Prawo zamówień publicznych”. Kodeks cywilny reguluje natomiast wszelkie kwestie nie uregulowane w ustawie „Prawo zamówień publicznych”, a należące do materii prawa cywilnego.

Postępowanie o udzielenie zamówienia, z zastrzeżeniem wyjątków określonych w ustawie, prowadzi się z zachowaniem formy pisemnej, która wyraża się w tym, iż wszelkie oświadczenia i zawiadomienia składane przez zamawiających oraz wykonawców wymagają formy pisemnej, chyba że ustawa o zamówieniach publicznych stanowi inaczej.

(art. 9 ust. 1 pzp)

Do czynności podejmowanych przez zamawiającego i wykonawców w postępowaniu o udzielenie zamówienia stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.), jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

(art. 14 pzp)

Wyjątkiem są postępowania o udzielenie zamówienia, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 60.000 euro, w których oświadczenia, wnioski, zawiadomienia oraz informacje zamawiający i wykonawcy przekazują, zgodnie z wyborem zamawiającego, pisemnie, faksem lub drogą elektroniczną.

(art. 28 ust. 1 pzp)

Do umów w sprawach zamówień publicznych stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

(art. 139 ust. 1 pzp)

Zamówienie z wolnej ręki to tryb udzielenia zamówienia publicznego, w którym zamawiający udziela zamówienia po rokowaniach tylko z jednym dostawcą lub wykonawcą. Zawarcie umowy o udzielenie zamówienia publicznego w wyniku rokowań nawiązuje do postanowień Kodeksu cywilnego. Stanowią one, iż w przypadku rokowań umowa zostaje zawarta, gdy strony dojdą do porozumienia co do wszystkich jej postanowień. Po rokowaniach strony podpisują umowę.

(art. 72 oraz 78 k.c.)

Podstawowe wyjątki od generalnych zasad prawa cywilnego zawarte w ustawie Prawo zamówień publicznych dotyczą m.in.

- **odstępstwa od zasady równości stron,**

  Wynikająca z prawa cywilnego zasada równości stron przejawia się w tym, że żadna ze stron nie występują w pozycji nadrzędnej w stosunku do drugiej strony. Zasady przyjęte w Prawie zamówień publicznych zakłada jednak uprzywilejowaną pozycję Zamawiającego, ponieważ to właśnie Zamawiający, tworząc specyfikację istotnych warunków zamówienia lub zaproszenie do składania ofert, zawiera warunki, które mają być treścią przyszłej umowy. Wykonawcy może co najwyżej przyjąć je w całości lub odrzucić. Ponadto termin związania ofertą zostaje określony przez Zamawiającego a nie – jak to wynika z zapisów prawa cywilnego – przez wykonawcę.

- **zasady swobody umów**

  Zasada swobody umów jest charakterystyczna dla prawa cywilnego. Na gruncie ustawy Prawo zamówień publicznych ta zasada zostaje mocno ograniczona, ponieważ Zamówienia udziela się wyłącznie wykonawcy wybranemu zgodnie z przepisami ustawy (art. 7 ust. 3 pzp).
  Ograniczenie swobody umów polega m. in. na szczególnym trybie wyłaniania kontrahenta, zakazie zmian w zawartej umowie, wprowadzania nowych postanowień do umowy niekorzystnych dla zamawiającego oraz ograniczenie czasu na jaki można zawrzeć umowę.

- **zasady pacta sunt servanda (z łaciny - umów należy dotrzymywać).**

  Zgodnie z zasadą *pacta sunt servanda* zmiana sytuacji stron umowy, po jej zawarciu, a przed jej wykonaniem, nie powinna mieć wpływu na wykonanie umowy, chyba że wszystkie strony umowy zgodnie zmienią jej treść. Ta zasada dotycząca umów prawa cywilnego obowiązuje również strony umów zawartych w wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Doznaje ona jednak ograniczeń wynikających z art. 145 ustawy Prawo zamówień publicznych, który mówi, że w razie zaistnienia istotnej zmiany okoliczności powodującej, że wykonanie umowy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy, zamawiający może odstąpić od umowy w terminie 30 dni od po-wzięcia wiadomości o tych okolicznościach. W takim przypadku, wykonawca może żądać wyłącznie wynagrodzenia należnego z tytułu wykonania części umowy.

1. 4. Ustawa „Kodeks postępowania cywilnego”

Odwołanie do ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.) znajduje się w Dziale VI ustawy Prawo zamówień publicznych, zatytułowanym „Środki ochrony prawnej”.

Od oddalenia lub odrzucenia protestu wykonawcy przysługuje odwołanie. **Do postępowania odwoławczego** stosuje się odpowiednio przepisy ustawy Kodeks postępowania cywilnego **o sądzie polubownym**, jeżeli ustawa pzp nie stanowi inaczej (art. 184 ust. 3 pzp).

Zespół arbitrów nie jest sądem polubownym w rozumieniu Kodeksu postępowania cywilnego Zasadniczą różnicą jest właściwość Zespołu Arbitrów do rozpoznania spraw z mocy prawa a nie postanowień umowy. Prawo zamówień publicznych nie przewiduje więc zapisu na sąd polubowny. Ustawa o zamówieniach publicznych nie przewiduje także potrzeby stwierdzenia wykonalności wyroku zespołu arbitrów przez sąd państwowy.

Strony oraz arbitrzy mogą żądać wyłączenia arbitra tylko z przyczyn określonych w art. 703 § 1 ustawy Kodeks postępowania cywilnego. O wyłączeniu albo odmowie wyłączenia arbitra rozstrzyga Prezes Urzędu w drodze postanowienia. Postanowienie Prezesa Urzędu o wyłączeniu lub odmowie wyłączenia arbitra jest ostateczne i zażalenie na nie przysługuje (art. 186 ust. 4 pzp).

Na wyrok zespołu arbitrów oraz postanowienia zespołu arbitrów kończące postępowanie odwoławcze przysługuje skarga do sądu. W postępowaniu toczącym się wskutek wniesienia skargi stosuje się odpowiednio przepisy ustawy Kodeks postępowania cywilnego **o apelacji**, jeżeli przepisy ustawy pzp nie stanowią inaczej (art. 194 ust. 2 pzp).

W terminie 21 dni od dnia wydania orzeczenia skargę może wnieść także Prezes Urzędu. Do czynności podejmowanych przez Prezesa Urzędu stosuje się odpowiednio przepisy ustawy – Kodeks postępowania cywilnego o prokuratorze (art. 195 ust. 4 pzp).

Prezes Urzędu, podobnie jak prokurator, może zatem nie tylko wnieść skargę, lecz także wstąpić do już toczącego się postępowania w każdym jego stadium. Prezes Urzędu nie jest związany z żadną ze stron. Może on składać oświadczenia i zgłaszać wnioski, jakie uzna za celowe oraz przytaczać fakty i dowody na ich potwierdzenie. Prezes Urzędu będzie mógł zaskarżyć każde orzeczenie sądowe, od którego służy środek odwoławczy.

Terminy do zaskarżenia orzeczeń sądowych, ustanowione dla stron, będą wiązały również Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych.

1. 5. Ustawa „Prawo budowlane”

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 106, poz. 1126 z późn. zm.) definiuje fundamentalne dla ustawy Prawo zamówień publicznych pojęcie robót budowlanych.

Przez zamówienie publiczne należy rozumieć umowy odpłatne zawierane między zamawiającym a wykonawcą, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane.

(art. 2 pkt 13 pzp)

Przez roboty budowlane (we wszystkich przypadkach określonych ustawą) należy zawsze rozumieć wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016).

(art. 2 pkt 8 pzp)

Ustawa Prawo budowlane – w art. 3 pkt 7 – roboty budowlane definiuje jako budowę, a także prace polegające na przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce obiektu budowlanego.

(art. 3 pkt 7 pb)

Budową jest wykonywanie obiektu budowlanego w określonym miejscu, a także odbudowę, rozbudowę, nadbudowę obiektu budowlanego.

(art. 3 pkt 6 pb)

Remontem jest wykonywanie w istniejącym obiekcie budowlanym robót budowlanych polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego, a nie stanowiących bieżącej konserwacji, przy czym dopuszcza się stosowanie wyrobów budowlanych innych niż użyto w stanie pierwotnym.

(art. 3 pkt 8 pb)

Pojęcie robót budowlanych jest nierozłącznie związane z pojęciem obiektu budowlanego.

Obiektem budowlanym (art. 3 pkt 1 pb), jest:

- budynek (*zdefiniowany w art. 3 pkt 2 pb*) wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi,
- budowla (*zdefiniowana w art. 3 pkt 3 pb*) stanowiąca całość techniczno-użytkową wraz z instalacjami i urządzeniami,
- obiekt małej architektury (*zdefiniowany w art. 3 pkt 4 pb*).

(art. 3 pkt 1 pb)

1. 6. Otoczenie prawne ustawy

Ustawa Prawo zamówień publicznych odsyła nas bezpośrednio do sześciu ustaw i są to:

- ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny
  (Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego
  (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane
  (Tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 z późn. zm.)

które zostały omówione już wcześniej, oraz:

- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi
  (Tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r. Nr 49, poz. 447 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości
  (Dz. U. z 2000 r. Nr 109, poz. 1158 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach
  (Dz. U. z 2001 r. Nr 97, poz. 1050 z późn. zm.)

Ustawa Prawo zamówień publicznych zmienia dziewiętnaście ustaw i są to:

- ustawa z dnia 5 lipca 1996 r. o zawodach pielęgniarki i położnej
  (Tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 57, poz. 602 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami
  (Tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej
  (Tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1548 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych
  (Dz. U. z 1998 r. Nr 137, poz. 887 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych
  (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 10 września 1999 r. o niektórych umowach kompensacyjnych zawieranych w związku z umowami dostaw na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa
  (Dz. U. z 1999 r. Nr 80, poz. 903 z późn. zm.)

- ustawa z dnia 7 października 1999 r. o wspieraniu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej
  (Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 932 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 21 stycznia 2000 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji publicznej
  (Dz. U. z 2000 r. Nr 12, poz. 136 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych
  (Tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o regulacji rynku skrobi ziemniaczanej
  (Dz. U. z 2001 r. Nr 11, poz. 83 – uchylona z dniem 1 maja 2004 r.)
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska
  (Dz. U. z 2001 r. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2001-2006
  (Dz. U. z 2001 r. Nr 76, poz. 804 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta
  (Dz. U. z 2002 r. Nr 113, poz. 984 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary
  (Dz. U. z 2002 r. Nr 197, poz. 1661 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 5 grudnia 2002 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów mieszkaniowych o stałej stopie procentowej
  (Dz. U. z 2002 r. Nr 230, poz. 1922 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia
  (Dz. U. z 2003 r. Nr 45, poz. 391 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe
  (Dz. U. z 2003 r. Nr 130, poz. 1188 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 12 czerwca 2003 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych
  (Dz. U. z 2003 r. Nr 139, poz. 1323 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 9 lipca 2003 r. o Wojskowych Służbach Informacyjnych
  (Dz. U. z 2003 r. Nr 139, poz. 1326 z późn. zm.)

Wskazane jest ponadto poznanie m.in. następujących aktów prawnych:

- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne
  (Tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1504 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków
  (Dz. U. z 2001 r. Nr 72, poz. 747 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych
  (Dz. U. z 2000 r. Nr 94, poz. 1037 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług
  (Dz. U. z 2004 r. Nr 54, poz. 535),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji
  (Tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. Nr 153 poz. 1503 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 lipca 2003 r. o gwarancji zapłaty za roboty budowlane
  (Dz. U. z 2003 r. Nr 180, poz. 1758),
- ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych
  (Tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 80, poz. 904 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji.
  (Dz. U. 2002 r. Nr 169, poz. 1386),
- ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej
  (Dz. U. z 1995 r. Nr 88, poz. 439 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym
  (Dz. U. z 2001 r. Nr 130, poz. 1450 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej
  (Tekst jednolity: Dz. U. 2003 r. Nr 119, poz. 1117 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy
  (Tekst jednolity: Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.).
- ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego
  (Tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.
  (Dz. U. Nr 109, poz. 1158 z późn. zm.).
- ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości
  (Tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późn. zm.).
- ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji
  (Tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 101, poz. 1114 ze zm.),

- ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. z 1991 r. Nr 91, poz. 408 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 25 kwietnia 1997 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 1997 r. Nr 75, poz. 469 z późn zm.),
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 1997 r. Nr 9, poz. 43 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwie państwowym (Tekst jednolity: Dz. U. 2002 r. Nr 112, poz. 981 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. 2004 r. Nr 42, poz. 386 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 57, poz. 603),
- ustawa z dnia 29 grudnia 1993 r. o utworzeniu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 1994 r. Nr 1, poz. 2 z późn. zm.).

Nie jest to zbiór zamknięty. Istnieje ponadto szereg aktów wykonawczych do powyższych ustaw, bez których stosowanie aktów podstawowych nie jest możliwe.

Powyższe zestawienie (aktualne na lipiec 2004 roku) pozwoli na szybsze wyszukanie potrzebnych aktów prawnych. Sugeruję się przy tym, że jedyne, oficjalne źródło informacji o aktach prawnych, to drukowany Dziennik Ustaw Rzeczpospolitej Polskiej i Monitor Polski oraz Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej (**http://www.publications.eu.int/general/oj_pl.html**)

Jeżeli chodzi o publikowane ogłoszenia o przetargach, to oficjalnym źródłem informacji jest drukowany Biuletyn Zamówień Publicznych.

Od 1998 r. seria S Dziennika Urzędowego UE nie jest publikowana w wersji drukowanej i dostępna jest wyłącznie w formacie elektronicznym na stronie internetowej TED (**http://ted.publications.eu.int/official/**) lub na CD-ROM (OJ S CD-ROM application) – także w polskiej wersji językowej.

2. Przedmiot zamówienia

Podstawowym dokumentem postępowania dotyczącego wyłonienia wykonawcy zaplanowanego przedsięwzięcia inwestycyjnego jest zatwierdzony budżet roczny jednostki wraz z załącznikami określającymi podstawy określenia cen dostaw, usług i robót budowlanych. W przypadku robót budowlanych będą to kosztorysy inwestorskie sporządzane na etapie opracowania dokumentacji projektowej albo na podstawie planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno–użytkowym, jeżeli przedmiotem zamówienia jest wykonanie robót budowlanych lub planowane koszty prac projektowych oraz planowane koszty robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno–użytkowym, jeżeli przedmiotem zamówienia jest zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych.

Należy przyjąć, że w każdej jednostce, a w szczególności w jednostce zobowiązanej do stosowania prawa zamówień publicznych, zatwierdzony budżet jest zasadniczym elementem działalności. Określa on podstawową treść zadań do realizacji (przedmiot zamówienia) w danym roku oraz zatwierdzone na ich realizację środki finansowe. W przypadku doraźnego powołania komisji przetargowej – wyłącznie do określonego przetargu lub grupy przetargów – należy wyposażyć ją w możliwość weryfikacji przedmiotu zamówienia oraz zatwierdzonego w tym zakresie budżetu. Takie działanie umożliwi kierownikowi jednostki dodatkową kontrolę dyscypliny budżetowej i skuteczną reakcję już na etapie przygotowań do postępowania o zamówienie publiczne. W przypadku sektora finansów publicznych jest to jednoznacznie określone w art. 28 ustawy o finansach publicznych[2]:

> art. 28. 1. Wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokości ustalonych w ustawie budżetowej, uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego i w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych.
> 2. Jednostki sektora finansów publicznych dokonują wydatków zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych rodzajów wydatków.
> 3. Wydatki publiczne powinny być dokonywane:
> 1) w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów;
> 2) w sposób umożliwiający terminową realizację zadań;
> 3) w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.
> 4. Jednostki sektora finansów publicznych dokonują zakupów dostaw, usług i robót budowlanych na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych.

[2] Dz. U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm.

5. Planowanie i dokonywanie wydatków na realizację każdego kolejnego etapu programu wieloletniego poprzedzane jest analizą i oceną efektów uzyskanych w etapach poprzednich.

Przez zamówienie publiczne należy rozumieć umowy odpłatne zawierane między zamawiającym a wykonawcą, których przedmiotem są:
– usługi,
– dostawy lub
– roboty budowlane.

art. 2 pkt 13 pzp

Ustawa definiuje podstawowe przedmioty zamówienia następująco:

- **Dostawa –** świadczenie stanowiące przedmiot umowy odpłatnej o nabywanie rzeczy, praw oraz innych dóbr, w szczególności na podstawie umowy sprzedaży, dostawy, najmu, dzierżawy oraz leasingu (art. 2 pkt. 2 pzp).
- **Robota budowlana** – umowa odpłatna wykonania albo zaprojektowanie i wykonania robót budowlanych w rozumieniu ustawy z 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane[3], a także umowa odpłatna wykonania robót budowlanych w rozumieniu ustawy Prawo budowlane przez osobę trzecią, zgodnie z wymaganiami określonymi przez zamawiającego (art. 2 pkt. 8 pzp).
- **Usługa –** wszelkie świadczenia stanowiące przedmiot umowy odpłatnej, których przedmiotem nie są roboty budowlane lub dostawy (art. 2 pkt. 10 pzp).

Ustawa o podatku VAT[4] w tym względzie rozróżnia odpłatną dostawę **towarów** i odpłatne świadczenie **usług**. Usługi wymienione w klasyfikacjach wydanych na podstawie przepisów o statystyce publicznej są identyfikowane za pomocą tych klasyfikacji, zaliczając roboty budowlane do usług.

Świadczenia będące przedmiotem zamówienia można łączyć. Jeżeli zamówienia obejmują dwa lub więcej świadczeń nie mieszczących się w jednej odmianie zamówień, to możemy je nazwać **zamówieniami mieszanymi**.
Nie możemy jednak prowadzić postępowania bez jednoznacznego określenia przedmiotu zamówienia.

> Zamówienie obejmujące równocześnie dostawy oraz usługi albo roboty budowlane oraz usługi wymaga ustalenia wartości poszczególnych świadczeń i do udzielenia takiego zamówienia stosuje się przepisy dotyczące tego przedmiotu zamówienia, którego wartościowy udział w danym zamówieniu jest największy (art. 6 ust. 1 pzp).

[3] Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 oraz z 2004 r. Nr 6, poz. 41
[4] Dz. U. z 2004 r. Nr 54, poz. 535

Zamówienie obejmujące równocześnie dostawy oraz usługi polegające na rozmieszczeniu lub instalacji dostarczonej rzeczy lub innego dobra jest dostawą (art. 6 ust. 2 pzp).
Zamówienie obejmujące równocześnie roboty budowlane oraz dostawy niezbędne do ich wykonania jest robotą budowlaną (art. 6 ust. 3 pzp).

Ustawa zakazuje łączenia przedmiotów zamówienia w celu uniknięcia procedur udzielania zamówień określonych ustawą, jeżeli świadczeniem objętym przedmiotem zamówienia są następujące usługi:

1) w zakresie ochrony, z wyjątkiem związanych z konwojowaniem pieniędzy i kosztowności;
2) socjalne;
3) hotelarskie;
4) restauracyjne;
5) transportu kolejowego;
6) transportu morskiego i żeglugi śródlądowej;
7) prawnicze;
8) w zakresie doradztwa personalnego;
9) w zakresie szkolenia;
10) zdrowotne;
11) w zakresie kultury;
12) w zakresie sportu i rekreacji;
13) detektywistyczne

Powyżej wymienione usługi mogą zawierać w sobie inne przedmioty zamówienia i wtedy zamówienie obejmujące równocześnie powyższe usługi oraz inne usługi, dostawy lub roboty budowlane będzie tym przedmiotem zamówienia którego wartościowy udział w danym zamówieniu jest największy.

Zakaz łączenia w/w usług z innymi przedmiotami zamówienia (w celu procedur udzielania zamówień określonych ustawą) wynika z możliwości nie stosowania w przypadku tych usług przepisów ustawy dotyczących:

— wstępnych ogłoszeń informacyjnych,
— terminów,
— wadium,
— zakazu ustalania kryteriów oceny ofert na podstawie właściwości wykonawcy
— innych niż dotyczące wartości zamówienia przesłanek wyboru trybu negocjacji z ogłoszeniem, negocjacji bez ogłoszenia, zapytania o cenę,
— dla zamówień określonych w pkt 3–13 również przesłanek wyboru trybu zamówienia z wolnej ręki oraz obowiązku zatwierdzenia w tych przypadkach trybu przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych.

Świadczenia będące przedmiotem zamówienia publicznego można także dzielić. Ustawa dopuszcza dzielenie zamówienia na części poprzez dopuszczenie do składania ofert częściowych (art. 2 pkt 6 pzp), jednak Zamawiający nie może dzielić zamówienia na części lub zaniżać jego wartości w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy (art. 32 ust. 2 pzp).

2. 1. Roboty budowlane jako przedmiot zamówienia

Roboty budowlane wymagają szczególnego podejścia przy określeniu przedmiotu zamówienia. Zgodnie z art. 2 pkt 8 pzp przez roboty budowlane należy rozumieć:

- wykonanie robót budowlanych albo zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane[5], a także
- wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy Prawo budowlane przez osobę trzecią,

zgodnie z wymaganiami określonymi przez zamawiającego.

Ustawa Prawo zamówień publicznych odsyła więc nas za każdym razem do ustawy Prawo budowlane (dalej nazywana upb), gdzie roboty budowlane zostały zdefiniowane w art. 3 pkt 7 upb. Przez roboty budowlane należy rozumieć:

1) Budowę, czyli (art. 3 pkt 6 upb):
   - wykonywanie obiektu budowlanego w określonym miejscu,
   - odbudowa obiektu budowlanego,
   - rozbudowa obiektu budowlanego,
   - nadbudowa obiektu budowlanego.
2) Prace polegające na:
   a) przebudowie obiektu budowlanego,
   b) montażu obiektu budowlanego,
   c) remoncie obiektu budowlanego,
      Remont w art. 3 pkt 8 upb, to wykonywanie w istniejącym obiekcie budowlanym robót budowlanych polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego, a nie stanowiących bieżącej konserwacji, przy czym dopuszczalne jest stosowanie wyrobów budowlanych innych niż użyto w stanie pierwotnym
   d) rozbiórce obiektu budowlanego.

Tak więc **nie ma robót budowlanych bez obiektu budowlanego**.

[5] Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 oraz z 2004 r. Nr 6, poz. 41

Definicja obiektu budowlanego znajduje się w art. 3 pkt 1 upb, gdzie czytamy, że obiekt budowlany, to:

1) Budynek wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi.
   Budynek jest zdefiniowany w art. 3 pkt 2 upb jako obiekt budowlany trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych oraz posiada fundamenty i dach (dla naszych rozważań nie ma potrzeby analizy zapisów art. 3 pkt 2a upb dotyczących budynku mieszkalnego jednorodzinnego).
2) Budowla stanowiąca całość techniczno-użytkową wraz z instalacjami i urządzeniami.
   Budowla jest zdefiniowana w art. 3 pkt 3 upb jako każdy obiekt budowlany nie będący budynkiem lub obiektem małej architektury, jak: lotniska, drogi, linie kolejowe, mosty, estakady, tunele, sieci techniczne, wolno stojące maszty antenowe, wolno stojące trwale związane z gruntem urządzenia reklamowe, budowle ziemne, obronne (fortyfikacje), ochronne, hydrotechniczne, zbiorniki, wolno stojące instalacje przemysłowe lub urządzenia techniczne, oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, stacje uzdatniania wody, konstrukcje oporowe, nadziemne i podziemne przejścia dla pieszych, sieci uzbrojenia terenu, budowle sportowe, cmentarze, pomniki, a także części budowlane urządzeń technicznych (kotłów, pieców przemysłowych i innych urządzeń) oraz fundamenty pod maszyny i urządzenia, jako odrębne pod względem technicznym części przedmiotów składających się na całość użytkową, stanowiącą całość techniczno-użytkową.
3) Obiekt małej architektury.
   Obiekt małej architektury jest zdefiniowany w art. 3 pkt 4 upb jako niewielki obiekt, a w szczególności kultu religijnego, jak: kapliczki, krzyże przydrożne, figury, posągi, wodotrysk i inne obiekty architektury ogrodowej, użytkowe służące rekreacji codziennej i utrzymaniu porządku, jak: piaskownice, huśtawki, drabinki, śmietniki.

Dodatkowo – art. 3 pkt 9 pb – zdefiniowane jest pojęcie urządzeń budowlanych jako urządzeń technicznych związanych z obiektem budowlanym, zapewniających możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, jak przyłącza i urządzenia instalacyjne, w tym służące oczyszczaniu lub gromadzeniu ścieków, a także przejazdy, ogrodzenia, place postojowe i place pod śmietniki.

3. Opis przedmiotu zamówienia

Prawo zamówień publicznych nakazuje aby opisywać przedmiot zamówienia w sposób jednoznaczny i wyczerpujący, za pomocą dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń. Zamawiający zobowiązany jest ponadto uwzględnić wszystkie wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie oferty. Zasadniczym elementem oferty jest cena. Należy więc

przyjąć, że niestaranny opis przedmiotu zamówienia, mogący w konsekwencji mieć wpływ na sporządzenie oferty może skutkować protestami.
Poza wskazaniem opisu przedmiotu zamówienia w sposób pozytywny – czyli jaki powinien być opis – ustawa zawiera także wskazania negatywne – tj. w jaki sposób nie należy opisywać przedmiotu zamówienia.

Do wskazań negatywnych należy zastrzeżenie, że przedmiotu zamówienia nie można opisywać w sposób utrudniający uczciwą konkurencję oraz przez wskazanie znaków towarowych, patentów lub pochodzenia.
Wyjątkiem od tej ustawowej reguły są przypadki w których specyfika przedmiotu zamówienia lub brak możliwości opisania przedmiotu zamówienia powoduje konieczność powołania się na określone znaki towarowe, patenty lub pochodzenie, jednak w takim przypadku Zamawiający zobowiązany jest zawsze dodać wyrazy „lub równoważne" lub inne równoznaczne wyrazy.

> W przypadku znaków towarowych, które w myśl art. 29 ust. 3 nie stanowią utrudnienia uczciwej konkurencji, należy odróżnić znak towarowy od znaku firmy. Znakiem towarowym może być znak nadający się do odróżnienia towarów lub usług określonego przedsiębiorstwa od towarów lub usług tego samego rodzaju innych przedsiębiorstw. Znakiem towarowym nie jest nazwa rodzajowa towaru, informacja o właściwości, jakości, liczbie, ilości, masie, cenie, przeznaczeniu, sposobie, czasie lub miejscu wytworzenia, składzie, funkcji lub przydatności towaru, bądź znak cechujący się innymi podobnymi oznaczeniami nie dającymi podstaw odróżniających pochodzenie towaru. Tak więc znak nałożony na towar stanowi znak towarowy, natomiast znak występujący samodzielnie bez związania go z towarem – pełni funkcję firmy.
>
> Zamieszczenie w specyfikacji warunku o treści: „złożenie oferty proponującej rozwiązanie (urządzenie) inne niż opisane w tejże specyfikacji będzie skutkowało odrzuceniem oferty" narusza zasadę uczciwej konkurencji i tym samym uchybia przepisom ustawy. W świetle Prawa zamówień publicznych (art. 146 ust 1 pkt 5 i 6 pzp) umowa w sprawie zamówienia publicznego jest nieważna, jeżeli zamawiający dokonał wyboru oferty z rażącym naruszeniem ustawy lub w postępowaniu o udzielenie zamówienia doszło do naruszenia przepisów określonych w ustawie, które miało wpływ na wynik tego postępowania (co dotyczy art. 29 ust. 3 pzp).

> **Orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości z 24 stycznia 1995 r.**
> **w sprawie C-359/93 (UNIX)**
> Stąd, nie dodanie po terminie „system UNIX" słów „lub równoważny" może nie tylko skłonić podmioty gospodarcze, które używają systemów zbliżonych do UNIX, do zaniechania udziału w przetargu, ale także utrudnić przepływ towarów importowanych w handlu wewnątrz-wspólnotowym, niezgodnie z art. 30 Traktatu, poprzez zarezerwowanie zamówienia wyłącznie do dostawców zamierzających wykorzystać konkretnie wskazany system.

Pomocne przy opisie przedmiotu zamówienia są (art. 30 pzp) jego cechy techniczne i jakościowe, określone Polskimi Normami przenoszącymi europejskie normy zharmonizowane. Ustawodawca przewidując możliwość braku Polskich

Norm przenoszących europejskie normy zharmonizowane nakazuje w tym przypadku uwzględnienie odpowiednio w kolejności:

1) europejskich aprobat technicznych;
2) wspólnych specyfikacji technicznych;
3) Polskich Norm przenoszących normy europejskie;
4) norm państw członkowskich Unii Europejskiej przenoszących europejskie normy zharmonizowane;
5) Polskich Norm wprowadzających normy międzynarodowe;
6) Polskich Norm;
7) polskich aprobat technicznych.

W sytuacjach wyjątkowych ustawa dopuszcza możliwość odstąpienia od opisywania przedmiotu zamówienia z uwzględnieniem Polskich Norm przenoszących europejskie normy zharmonizowane, europejskich aprobat technicznych lub wspólnych specyfikacji technicznych, jeżeli:

1) nie zawierają one żadnych wymagań dotyczących zapewnienia zgodności z wymaganiami zasadniczymi;
2) ich stosowanie nakładałoby na zamawiającego obowiązek używania wyrobów nie współdziałających z już stosowanymi urządzeniami lub
3) ich stosowanie nie byłoby właściwe ze względu na innowacyjny charakter przedmiotu zamówienia.

Przy opisie przedmiotu zamówienia Zamawiający powinien korzystać ze środków określonych zapisami ustawy.

Kolejnym, ustawowym narzędziem do określania przedmiotu zamówienia są nazwy i kody określone we **Wspólnym Słowniku Zamówień** (art. 30 ust. 4).

Zgodnie z dotychczasową praktyką zamówień publicznych, przy zastosowaniu ustawowych narzędzi opisu, przedmiot zamówienia można opisać wg jednego z poniższych sposobów:

1) Za pomocą warunków projektowo – technologicznych.
   Przedmiot zamówienia określamy za pomocą rozwiązań konstrukcyjnych, technologicznych, metod wykonania, zastosowanych materiałów i sprzętu zgodnie z posiadaną dokumentacją projektową. Warunki projektowe obejmują rysunki, opisy, dane techniczne i technologiczne, standardy wykonania, dopuszczalne tolerancje itp.
   Dla tego przypadku zamawiający odpowiada za projekt i związane z jego realizacją błędy lub braki.
2) Za pomocą warunków eksploatacyjnych – walorów użytkowych.
   Przedmiot zamówienia określamy za pomocą parametrów eksploatacyjnych (użytkowych), bez szczegółowych instrukcji, co do jego budowy, konstrukcji, parametrów technicznych i technologicznych.

Dla tego przypadku oferent odpowiada za projekt, przyjęte rozwiązania konstrukcje, zastosowane technologie, przyjęte rozwiązania techniczne i organizacyjne, a w końcowym efekcie osiągnięcie żądanych parametrów eksploatacyjnych.

3) Za pomocą wskazania standardu.
Przedmiot zamówienia określamy za pomocą wskazania nazwy handlowej lub marki jako standardu i dopuszczamy do zastosowania w ofercie wszelkich ich odpowiedników rynkowych.
Dla tego przypadku wskazanie marki i eksploatacyjne cechy techniczne lub nazwy handlowej określa klasę produktu (przedmiotu), a nie konkretnego producenta.

3. 1. Opis przedmiotu zamówienia dla robót budowlanych

Przedmiot zamówienia na roboty budowlane opisuje się za pomocą (art. 31 ust. 1):

— dokumentacji projektowej oraz
— specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych.

W przypadku, gdy przedmiotem zamówienia jest zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych, to przedmiot zamówienia opisuje się za pomocą programu funkcjonalno-użytkowego (art. 31 ust. 2).

3.1.1. Dokumentacja projektowa

Dokumentacja projektowa bez względu na tryb udzielenia zamówienia publicznego oraz obowiązek uzyskania pozwolenia na budowę jest podstawowym dokumentem opisującym roboty budowlane. Dokumentacja projektowa obejmuje stronę tytułową, która zawiera w szczególności:

1) nazwę, adres obiektu budowlanego, którego dotyczą roboty budowlane;
2) imię i nazwisko lub nazwę inwestora oraz jego adres;
3) imiona i nazwiska osób opracowujących dokumentację;
4) spis zawartości dokumentacji projektowej.

Zakres dokumentacji projektowej ustala zamawiający, biorąc pod uwagę tryb udzielenia zamówienia oraz wymagania dotyczące postępowania poprzedzające rozpoczęcie robót budowlanych wynikające z ustawy – Prawo budowlane.

A. Roboty budowlane wymagające pozwolenia na budowę:

Roboty budowlane można rozpocząć (art. 28 ust. 1 – Prawo budowlane) jedynie na podstawie ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę za wyjątkami przewidzianymi ustawą np. robót polegających na remoncie

istniejących obiektów budowlanych (także z wyjątkami) lub przebudowie i remoncie sieci telekomunikacyjnych, elektroenergetycznych, wodociągowych, kanalizacyjnych i cieplnych prowadzonych po dotychczasowych trasach (art. 29 ust. 2 pkt 11 – Prawo budowlane).

Dla robót budowlanych wymagających pozwolenia na budowę, zlecanych w trybach przetargu nieograniczonego, ograniczonego, negocjacji z ogłoszeniem i negocjacji bez ogłoszenia dokumentacja projektowa powinna składać się z:

1) projektu budowlanego;
2) projektu wykonawczego;
3) przedmiarów.

Projekt budowlany – projekt budowlany w rozumieniu ustawy Prawo budowlane.

Projekt wykonawczy – uszczegółowiony projekt budowlany opracowany dla potrzeb sporządzenia kosztorysu inwestorskiego, wyboru wykonawcy robót i realizacji robót.

W projekcie wykonawczym mogą być wyodrębnione opracowania projektowe poprzedzające jego opracowanie. Projekt wykonawczy obejmuje w szczególności uszczegółowiony projekt budowlany wraz z potrzebnymi uzupełnieniami opiniami, uzgodnieniami, pozwoleniami wymaganymi innymi przepisami w tym odpowiednio:

a) projekt wykonawczy związany z zagospodarowaniem działki lub terenu,
b) projekty wykonawcze architektury poszczególnych obiektów zawierające ostateczne wersje: rzutów poziomych, przekrojów pionowych, rysunków elewacji i widoków, rysunków detali architektonicznych, wykazów stolarki, ślusarki, wykończenia, wyposażenia pomieszczeń,
c) projekty wykonawcze konstrukcji poszczególnych obiektów,
d) projekty wykonawcze instalacji występujących w obiektach,
e) projekty związane z ewentualną przebudową uzbrojenia podziemnego na terenie planowanej inwestycji,
f) ewentualne projekty makroniwelacji i gospodarki masami ziemnymi lub dotyczące wykonania robót ziemnych,
g) projekty dróg , parkingów i innej komunikacji,
h) projekty zabezpieczeń wykopów, pompowania wody, itp.;

istotne z punktu widzenia wyceny robót i przyszłego wykonawstwa robót materiały, które były potrzebne do uzyskania opinii, uzgodnień, pozwoleń, wymaganych przepisami szczególnymi w tym:

a) projekt zieleni,
b) projekt organizacji ruchu,
c) opracowanie geologiczne i geologiczno-techniczne;

inne opracowania projektowe w zależności od potrzeb zamawiającego, w tym:

a) rysunki warsztatowe detali budowlanych i instalacyjnych,
b) rysunki zawiązane ze specjalistycznymi technologami wykonania dotyczące np. szalunków,
c) projekt technologiczny.

Przedmiar robót – opracowanie wchodzące w skład dokumentacji projektowej, zawierające zestawienie przewidywanych do wykonania robót w kolejności technologicznej ich wykonania wraz z ich opisem (lub wskazaniem podstaw ustalających szczegółowy opis), z wyliczeniem i zestawieniem rodzaju i ilości robót oraz wskazaniem podstaw do ustalania cen jednostkowych robót lub jednostkowych nakładów rzeczowych (nr katalogu, tablicy i kolumny)

Dla robót budowlanych wymagających pozwolenia na budowę, zlecanych w trybie zamówienia z wolnej ręki dokumentacja projektowa składa się w szczególności z:

1) projektu budowlanego;
2) innych opracowań wg potrzeb zamawiającego.

B. Roboty budowlane nie wymagające pozwolenia na budowę:

Roboty budowlane nie wymagające decyzji o pozwoleniu na budowę mogą wymagać zgłoszenia (art. 30 – Prawo budowlane).

Dla robót budowlanych nie wymagających pozwolenia na budowę zlecanych w trybach przetargu nieograniczonego, ograniczonego, negocjacji z ogłoszeniem i negocjacji bez ogłoszenia dokumentacja projektowa składa się w szczególności z:

1) planów, rysunków lub innych dokumentów umożliwiających jednoznaczne określenia robót budowlanych;
2) przedmiarów.

Dla robót budowlanych nie wymagających pozwolenia na budowę zlecanych w trybie zamówienia z wolnej ręki dokumentacja projektowa składa się w szczególności z:

1) protokółu konieczności robót lub protokółu typowania robót;
2) rysunków, planów lub innych dokumentów umożliwiających jednoznaczne określenie robót budowlanych.

Plany, rysunki lub inne dokumenty umożliwiające jednoznaczne określenia robót budowlanych oraz protokoły konieczności robót lub protokoły typowania robót powstają najczęściej podczas okresowej kontroli, co najmniej raz w roku przeprowadzanej na podstawie prawnej art. 62 ust. 2 ustawy Prawo budowlane lub podczas normalnej eksploatacji obiektu budowlanego i wynikłych z tego obowiązków właściciela lub zarządcy.

Właściciel lub zarządca obiektu budowlanego jest obowiązany (art. 61 – Prawo budowlane) utrzymywać i użytkować obiekt budowlany zgodnie z jego przeznaczeniem i wymaganiami ochrony środowiska oraz utrzymywać obiekt budowlany w należytym stanie technicznym i estetycznym, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych i sprawności technicznej, w szczególności w zakresie określonym art. 5 ust. 2 – Prawo budowlane.

3.1.2. Specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót

Postanowienia ustawy wprowadzające obowiązek opracowania przez zamawiającego nowego w polskich warunkach dokumentu „Specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót" (ST), nawiązują do Dyrektywy Rady Unii Europejskiej 92/13/EEC z 25 lutego 1992 r. w sprawie koordynacji ustaw, zarządzeń i postanowień administracyjnych odnoszących się do zastosowania reguł Wspólnoty w zakresie procedur zawierania umów (kontraktów) przez jednostki działające w sektorach gospodarki wodnej, energetycznej, transportu i telekomunikacji, zwanej „dyrektywą zgodności" (compliance directive). Celem tego dokumentu jest uzupełnienie dokumentacji projektowej każdego obiektu za pomocą opisów technicznych pozwalających na jednoznaczne określenie przedmiotu zamówienia na roboty budowlane, zwłaszcza w zakresie wymagań jakościowych i warunków technicznych odbioru robót oraz ustalenia podstaw do wyceny tych robót.

Specyfikację techniczną wykonania i odbioru robót budowlanych stanowi opracowanie zawierające w szczególności zbiory wymagań w zakresie sposobu wykonania robót budowlanych, właściwości materiałów, sposobu wykonania i oceny prawidłowości wykonania poszczególnych robót, które są niezbędne do określenia standardu i jakości wykonania robót.

Specyfikacje Techniczne, w rozumieniu ustawy, są dokumentem określającym warunki umowy między zamawiającym i wykonawcą robót, które mają spełniać następujące podstawowe zadania:

1) określać, czego zleceniodawca oczekuje od wykonawcy jako efektu końcowego jego prac (zgodnie z projektem i sztuką budowlaną) i w jaki sposób można sprawdzić poprawność wykonania przy odbiorze,
2) zobowiązać wykonawcę do przeprowadzenia różnego rodzaju kontroli w trakcie prowadzenia robót, które zapewniłyby wymagany poziom jakości wykonania robót,
3) stanowić podstawę do wyceny robót,
4) określić warunki techniczne wykonania i odbioru robót,

W celu spełnienia tych zadań Specyfikacje Techniczne (ST) powinny określać:

1) wymagane właściwości materiałów i wyrobów oraz sposób kontroli tych właściwości w warunkach budowy,
2) reguły, jakie powinny być przestrzegane przy wykonywaniu robót, szczególnie w odniesieniu do tych robót, które nie są szczegółowo opisane w projekcie,
3) jakie roboty szczególnie ważne stanowią „słabe punkty" przy wykonaniu całego zadania i w jaki sposób można kontrolować jakość ich wykonania.

W podobny sposób interpretuje charakter ST, wspomniana wcześniej, Dyrektywa Rady Unii Europejskiej, w której podkreśla się ponadto, że ST muszą być określone przez zamawiającego poprzez wskazanie:

- norm krajowych wdrażających i norm krajowych realizujących normy międzynarodowe przyjęte przez kraje organu zamawiającego,
- innych krajowych norm i innych krajowych aprobat technicznych kraju organu zamawiającego,
- wszelkich innych norm.

W świetle podanych sformułowań specyfikacje powinny zawierać zarówno techniczne, jak i ekonomiczne aspekty wykonania kontraktu oraz mogą odnosić się do całego procesu budowlanego od projektowania do wykonania obiektu budowlanego, chociaż w praktyce najważniejsze są specyfikacje związane z wykonaniem robót. Na uwagę zasługuje wyraźne podkreślenie, że powinny być one opracowane poprzez nawiązanie do istniejących norm, których postanowienia po formalnym przywołaniu w projekcie stają się obligatoryjne.

Proponowany wzorcowy układ treści ST

Specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót opracowuje się w zależności od stopnia skomplikowania robót dla:

1) robót;
2) rodzajów robót;
3) grup robót.

W przypadku opracowania specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót dla grup należy przyjmować co najmniej następujący podział szczegółowy:

1) Roboty związane z przygotowaniem terenu pod budowę i roboty ziemne;
2) Roboty związane ze wznoszeniem konstrukcji;
3) Roboty budowlane instalacyjne;
4) Roboty budowlane wykończeniowe;
5) Roboty zagospodarowania terenu.

Charakter Specyfikacji Technicznej i dokumentów odniesienia pozwalają na przyjęcie pewnego wzorcowego układu treści tego dokumentu, jak następuje:

1. Część ogólna.
   - 1.1. Przedmiot i zakres robót.
   - 1.2. Informacje o placu budowy.
   - 1.3. Informacje o wykonywaniu robót.
   - 1.4. Roboty towarzyszące i specjalne.
   - 1.5. Dokumenty odniesienia.
   - 1.6. Zakres odpowiedzialności wykonawcy
   - 1.7. Określenia podstawowe.
2. Materiały (wymagania odniesione są do postanowień norm).
   - 2.1. Wymagania dotyczące właściwości materiałów.

2.2. Wymagania związane z przechowywaniem, transportem, warunkami dostawy, (zgodnie z atestem), składowaniem i kontrolą jakości materiałów.

3. Sprzęt.
   3.1. Wymagania dotyczące sprzętu i maszyn niezbędnych lub zalecanych do wykonania robót zgodnie z założoną jakością.
4. Wymagania dotyczące transportu.
5. Wymagania dotyczące wykonania robót z podaniem sposobu wykończenia poszczególnych elementów, tolerancji wymiarowych, szczegółów technologicznych, a także wymagania specjalne, niezbędne informacje dotycząc odcinków robót, przerw i ograniczeń.
6. Opis działań związanych z kontrolą, badaniami i odbiorem materiałów i robót w nawiązaniu do dokumentów odniesienia.
7. Informacja o warunkach, sposobie oraz jednostkach obmiaru robót.
8. Opis sposobu odbioru robót;
9. Opis sposobu rozliczenia robót ze szczególnym uwzględnieniem sposobu rozliczenia robót towarzyszących i specjalnych.
10. Dokumenty związane

Przedstawiony układ treści wskazuje na charakter Specyfikacji Technicznej jako dokumentu stanowiącego, zgodnie z ustawą, integralną część dokumentacji projektowej, określającego przedmiot zamówienia na roboty budowlane za pomocą obiektywnych cech technicznych i jakościowych oraz określającego warunki wykonania, odbioru i wyceny tych robót. Specyfikacje Techniczne powinny zawierać wszystkie informacje niezbędne do określenia wymagań jakościowych wykonania i warunków technicznych odbioru robót. Dokument ten może dotyczyć robót wykonywanych w obiektach budowanych i remontowanych. Z formalnego punktu widzenia może on dotyczyć całości przedsięwzięcia (obiektu lub zespołu robót), wydzielonej części przedsięwzięcia lub określonych robót będących przedmiotem zamówienia.

Treść i forma „Specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót”

Strona tytułowa

1) nazwę i adres budowy,
2) imię i nazwisko inwestora oraz jego adres,
3) nazwę i adres jednostki projektowania,
4) imię i nazwisko projektanta obiektu lub zamierzenia budowlanego oraz imiona i nazwiska pozostałych projektantów z numerami uprawnień budowlanych,
5) spis treści specyfikacji technicznej z podaniem specjalności i numerów uprawnień budowlanych.

1. Wstęp
   1.1. Przedmiot i zakres robót

   Należy podać przedmiot i zakres robót oraz zestawienie kategorii robót, których Specyfikacje dotyczą, w nawiązaniu do art. 45 Rozporządzenia

Rady Ministrów o Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług z możliwością poszerzenia o brakujące rodzaje robót.

1.2. Informacje o placu budowy

Należy podać wszystkie niezbędne informacje istotne z punktu widzenia organizacji robót, zabezpieczenia interesów osób trzecich, ochrony środowiska, warunków bezpieczeństwa pracy, zaplecza dla potrzeb zamawiającego, warunków przekazania placu budowy, uzgodnień dotyczących organizacji ruchu, ogrodzenia, oświetlenia, zabezpieczenia chodników i jezdni itd.

1.3. Roboty towarzyszące i specjalne

Należy wyszczególnić roboty towarzyszące nie wymienione w umowie, lecz podlegające świadczeniom umownym oraz roboty specjalne podlegające świadczeniom w przypadku, jeśli są wyraźnie wyszczególnione w opisie robót.

a) Do robót towarzyszących zalicza się wszystkie roboty, które należą do świadczeń umownych nawet w przypadku, jeśli nie są wymienione w umowie, a szczególności:
   - utrzymanie i likwidacja placu budowy,
   - utrzymanie urządzeń placu budowy wraz z maszynami,
   - pomiary do rozliczenia robót wraz z wykonaniem lub dostarczeniem przyrządów,
   - działania ochronne zgodnie z warunkami bhp,
   - oświetlenie i ogrzewanie pomieszczeń pracowniczych,
   - doprowadzenie wody i energii do punktów wykorzystania,
   - dostarczenie materiałów eksploatacyjnych,
   - utrzymywanie drobnych urządzeń i narzędzi,
   - przewóz materiałów do miejsc ich wykorzystania,
   - zabezpieczenie robót przed wodą odpadową,
   - usuwanie odpadów z obszaru budowy oraz usuwanie zanieczyszczeń, wynikających z robót wykonywanych przez wykonawcę,
   - usuwanie odpadów do $1m^3$ nie zawierających substancji szkodliwych,
b) Do robót specjalnych zalicza się roboty, które nie są robotami towarzyszącymi i tylko wtedy zaliczają się do świadczeń umownych, jeśli są wyraźnie wymienione w opisie zakresu robót, a szczególności:
   - działania związane z usuwaniem szkodliwych substancji,
   - nadzorowanie robót wykonywanych przez inne przedsiębiorstwa w ramach umowy o podwykonawstwie,
   - działania zabezpieczające przed wypadkami przy pracy na rzecz innych przedsiębiorstw,
   - specjalne działania zabezpieczające przed szkodami na skutek warunków atmosferycznych, powodzi i wód gruntowych,
   - ubezpieczenie robót do chwili ich odbioru lub ubezpieczenie od nadzwyczajnych okoliczności odpowiedzialności cywilnej,

- specjalne badania materiałów i elementów budowlanych dostarczonych przez zleceniodawcę,
- ustawienie, utrzymanie i usunięcie urządzeń do zabezpieczenia komunikacji na budowie, np. ogrodzeń, rusztowań ochronnych, budowli pomocniczych i oświetlenia,
- ustawienie, utrzymanie i usunięcie urządzeń poza placem budowy w celu sterowania objazdem oraz regulowania komunikacji publicznej,
- oddanie części urządzeń budowy do dyspozycji innych przedsiębiorstw lub zleceniodawcy,
- działania specjalne związane z ochroną środowiska, ochroną przyrody i zabytków,
- usuwanie odpadów poza wymienionymi w robotach towarzyszących,
- szczególne zabezpieczenia robót wymagane przez zleceniodawcę w celu wcześniejszego użytkowania i utrzymania budowli oraz ich usunięcie,
- usuwanie przeszkód,
- dodatkowe działania związane z prowadzeniem robót w czasie mrozów i opadów śniegu, jeżeli nie należą one do obowiązków wykonawcy robót,
- dodatkowe działania związane z ochroną i naprawą instalacji na budowie i sąsiadujących terenach,
- zabezpieczenie przewodów, linii, kabli, drenów, kanałów, kamieni granicznych, drzew, roślin itp.

1.4. Informacje o wykonaniu robót

Należy podać wszystkie niezbędne informacje dotyczące wykonania robót w tym: odcinków robót, przerw i ograniczeń, szczególnych utrudnień i zagrożeń, rodzaju robót szczególnie trudnych i mających szczególny wpływ na niezawodność konstrukcji, wymagań dotyczących komunikacji i użytkowania istniejących urządzeń, warunków użytkowania materiałów z odzysku, wymaganych dokumentów potwierdzających przydatność i warunków zgodności materiałów i wyrobów budowlanych, warunków geotechnicznych, rodzaju podłożą i sposobu wykonania wykopów, rodzaju materiałów dostarczonych przez zleceniodawcę oraz terminów ich przekazania, warunków składowania materiałów, świadczeń na rzecz innych przedsiębiorstw, obowiązujących zarządzeń kompetentnych organów w zakresie komunikacji, instalacji, odprowadzania ścieków i odpadów, przepisów pożarowych, postępowania w przypadkach natrafienia na substancje szkodliwe, postępowania w przypadku zagrożenia terminów wykonywania robót itd.

1.5. Dokumenty odniesienia

Należy wyszczególnić dokumenty stanowiące podstawę do wykonania robót w tym: wszystkie elementy dokumentowania projektowej (z uwzględnieniem projektu organizacji robót, harmonogramu robót, planu jakości,

planu bezpieczeństwa robót, procedur i instrukcji technologicznych), normy, aprobaty techniczne oraz inne dokumenty i ustalenia techniczne.

1.6. Warunki zgodności wykonywania robót

Należy wyszczególnić warunki potwierdzenia zgodności wykonywania robót z ustaleniami przyjętymi w dokumentacji oraz w normach i Warunkach technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych.

1.7. Zestawienie elementów robót

Należy wyszczególnić elementy robót zgodnie z kosztorysem inwestora.

1.8. Odpowiedzialność wykonawcy

Wykonawca jest odpowiedzialny za wykonanie robót zgodnie z dokumentacją i specyfikacjami technicznymi

1.9. Określenia podstawowe

Należy stosować określenia podane w polskich normach. W przypadku stosowania innych lub specjalnych określeń należy je zdefiniować w sposób zapewniający jednoznaczne zrozumienie wymagań podanych w projekcie i w specyfikacjach technicznych.

2. Materiały

Należy wyszczególnić materiały stosowane do wykonania robót z określeniem ich właściwości i metod badań w nawiązaniu do dokumentów odniesienia.

3. Sprzęt

Należy podać wymagania dotyczące rodzaju sprzętu niezbędnego lub zalecanego do wykonania robót.

4. Wykonanie robót

Należy określić technikę wykonania robót z podaniem sposobu wykończenia poszczególnych elementów, tolerancji wymiarowych, szczegółów technologicznych oraz wymagań specjalnych.

5. Kontrola jakości

Należy podać wszystkie działania związane z kontrolą, badaniami oraz odbiorem materiałów i innych robót w nawiązaniu do dokumentów odniesienia.

6. Obmiar robót

Należy podać warunki, sposobu oraz jednostki obmiaru robót w kolejności przyjętych w kosztorysie inwestorskim.

7. Odbiór robót

Należy podać sposób odbioru wszystkich robót w kolejności przyjętych w kosztorysie inwestorskim.

8. Warunki płatności

Należy podać warunki określające sposób rozliczenia robót budowlanych z uwzględnieniem robót towarzyszących i specjalnych. Jako podstawę do rozliczenia przyjmuje się wymiary podane w dokumentacji lub określone na podstawie obmiaru.

3.1.3. Program funkcjonalno–użytkowy

> Program funkcjonalno-użytkowy obejmuje opis zadania budowlanego, w którym podaje się przeznaczenie ukończonych robót budowlanych oraz stawiane im wymagania techniczne, ekonomiczne, architektoniczne, materiałowe i funkcjonalne
>
> art. 31 ust. 3 pzp

Program funkcjonalno-użytkowy to zbiór opracowań poprzedzających opracowanie dokumentacji projektowej zawierający:

1) stronę tytułową obejmującą w szczególności:
   a) nazwę, adres przedsięwzięcia, którego dotyczy program funkcjonalno-użytkowy,
   b) imię i nazwisko lub nazwę inwestora oraz jego adres,
   c) imiona i nazwiska osób opracowujących program funkcjonalno-użytkowy,
   d) spis zawartości programu funkcjonalno-użytkowego;
2) cześć opisową obejmującą:
   a) opis ogólny przedmiotu zamówienia,
   b) wymagania zamawiającego w stosunku do przedmiotu zamówienia, zwłaszcza wymagania:
      – wynikające z lokalizacji;
      – dotyczące standardu technicznego i użytkowego;
      – technologiczne;
      – architektoniczno- estetyczne;
      – funkcjonalne;
      – zaopatrzenia w media;
3) część programową obejmującą w szczególności:
   a) powierzchnie użytkowe poszczególnych pomieszczeń,
   b) sumę powierzchni użytkowych,
   c) wskaźniki funkcjonalne, w tym wskaźnik określający udział powierzchni przeznaczonej na komunikację wewnętrzną w powierzchni netto,
   d) inne powierzchnie, jeśli nie są pochodną powierzchni użytkowej i wskaźników funkcjonalnych,
   e) określenie wielkości możliwych przekroczeń lub pomniejszenia przyjętych parametrów powierzchni;
4) część informacyjną obejmującą w szczególności:
   a) niezbędne do przestrzegania przepisy prawne i normy związane z realizacją,
   b) ograniczenia finansowe i czasowe dotyczące przedmiotu zamówienia,

c) istniejące opinie, decyzje, uzgodnienia, ekspertyzy, raporty, operaty i inne dokumenty istotne dla prawidłowej oceny zadania,
d) wstępny harmonogram przygotowania i realizacji przedmiotu zamówienia.

3. 2. Koncesja na roboty budowlane

Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo Zamówień Publicznych przewiduje możliwość udzielania i wykonywania koncesji na roboty budowlane, definiując w art. 2 pkt 4 koncesję jako „zamówienie publiczne, z tym, że wynagrodzeniem za ich wykonanie jest prawo do eksploatacji obiektu budowlanego albo takie prawo wraz z zapłatą".

Prawo Zamówień Publicznych (Dział I Przepisy ogólne. Rozdział 2 Zasady udzielania zamówień) reguluje ponadto warunki udzielania koncesji na roboty budowlane. Zapisy te regulują zasady wprowadzenia partnerstwa publiczno-prywatnego w obszar spektrum praktycznych możliwości realizacji inwestycji bez konieczności ubiegania się o szczególne zezwolenia Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych. Nowa definicja robót budowlanych pozwala kontraktować obiekty „pod klucz", natomiast udzielanie koncesji na roboty budowlane to droga do kontraktów zwanych BOT, czyli buduj, operuj, transferuj (buduj, eksploatuj, przekaż). Obie formy współpracy podmiotów publicznych z organizacjami komercyjnymi opisano poniżej, aby można było te możliwości osadzić w realiach całego spektrum możliwości takiej współpracy.

Partnerstwo publiczno–prywatne (PPP) polega na współpracy jednostek samorządu terytorialnego z podmiotami prywatnymi mającej na celu obopólne korzyści. Jest ono szczególnie atrakcyjna tam, gdzie z jednej strony występuje duży popyt na świadczenie usług (infrastruktura komunikacyjna, zaopatrzenie w wodę, usuwanie i oczyszczanie ścieków, gospodarka odpadami, transport publiczny, budowa obiektów kultury, budynków administracyjnych, szpitali, szkół a nawet więzień), ale z drugiej strony brak jest wystarczającego własnego kapitału na przeprowadzenie kosztownych inwestycji lub modernizację nieefektywnej infrastruktury. PPP jest więc szansą otwarcie nowych obszarów dla działalności gospodarczej i sprzyjanie tworzeniu miejsc pracy, a także poprawy jakości świadczonych usług, zwiększenie ich dostępności, obniżenie jednostkowych kosztów, dostęp do nowych technologii lub nowoczesnych metod zarządzania.

Nie wszystkie z wymienionych zalet udaje się jednocześnie wykorzystać. Zależy to bowiem od doświadczenia i umiejętności partnera publicznego, wyboru właściwego modelu rozwiązań adekwatnego do projektu, analizy ekonomicznej, trafnych prognoz oraz postawy partnera prywatnego. Należy więc wspomnieć

o możliwych zagrożeniach związanych z zastosowaniem tego rodzaju rozwiązań, do których zliczyć można:

- ryzyko znaczącego wzrostu opłaty za świadczone usługi,
- ryzyko powstania prywatnego monopolu i dyktowanie przez podmiot prywatny ceny usługi (efekt konkurencji rynkowej występuje przede wszystkim w momencie poszukiwania wykonawcy usługi).
- ryzyko ograniczenia wpływu administracji publicznej na rynek usług, za które formalnie odpowiada.
- niejasność relacji pomiędzy kapitałem prywatnym a administracją publiczna, która prowadzić może do nadużyć czy wręcz zjawisk korupcyjnych.

Sukces przedsięwzięcia zależy od zbudowania właściwych zasad współpracy (partnerstwa), gdzie każda ze stron rezygnuje z części swoich kompetencji, uprawnień i zysków, a także od działań zmierzających do wypracowania wspólnego celu.

Przy realizacji projektu inwestycyjnego istotne są cztery podstawowe grupy działań:

- Budowa infrastruktury;
- Projektowanie;
- Finansowanie;
- Eksploatacja.

W zależności od sposobu rozwiązania formy partnerstwa pomiędzy podmiotami publicznym i prywatnym, każdy z tych elementów może być przypisany jednemu z partnerów lub obaj, wspólnie będą za niego odpowiedzialni. Poniżej zostaną opisane możliwe formy partnerstwa publiczno prywatnego.

Umowa serwisowa – podmiot publiczny kontraktuje pomoc podmiotu prywatnego (posiadającego specyficzną wiedzę, umiejętności i doświadczenie) przy zakupach nowego wyposażenia wraz z jego eksploatacją i utrzymaniem. Dla tego typu umów prosto i skutecznie można wykorzystać procedury postępowania przetargowego. Kontrakt togo typu zazwyczaj trwa od kilku miesięcy do kilku lat.

Umowa na zarządzanie – podmiot publiczny może przenosić na podmiot prywatny odpowiedzialność za eksploatację i utrzymanie infrastruktury. Często w ramach tej umowy podmiot prywatny wprowadza do zarządzanego systemu nowe rozwiązania i technologie zwiększające efektywność. Czas umowy – do kilku lat. Podmiot prywatny może otrzymywać określone przez strony wynagrodzenie lub też dodatkowo czerpać korzyści z wprowadzonych modernizacji i ograniczenia tą droga kosztów eksploatacji. Rozwiązanie służy poprawie jakości świadczonych usług (rozdzielenie funkcji nadzoru nad jakością i funkcji realizatora usług).

Umowa leasingowa – partner przejmuje strumień dochodów generowanych poprzez świadczenie publicznych usług w zamian za uzgodnioną opłatę leasingową przekazywaną okresowo partnerowi publicznemu. Partner prywatny przejmuje obowiązki utrzymania i eksploatacji infrastruktury związanej z tymi usługami. Umowy tego typu zawierane są na okres od 5 do 15 lat i są stosowane tam, gdzie świadczone o infrastrukturę publiczną usługi generują dochody np. w dziedzinie transportu publicznego czy zaopatrzenia w wodę.

W oparciu o tak zdefiniowane kontrakty za organizowanie, planowanie oraz finansowanie inwestycji i programów rozwoju odpowiada administracja publiczna. Partner prywatny realizuje precyzyjnie określone umową zadania, a ryzyko prowadzonej przez niego działalności jest ograniczone.

„Pełne" PPP łączy odpowiedzialnością za powodzenie przedsięwzięcia obydwie strony. Przedmiotem zainteresowania jest nie tylko sama eksploatacja infrastruktury, świadczenie usług lub poszczególne etapy realizacji inwestycji lecz wspólna odpowiedzialność za całość procesu inwestycyjnego, zaczynając od jego przygotowania, projektów technicznych, realizacji inwestycji, a kończąc na jej eksploatacji. Tak zintegrowane partnerstwo opisywane jest różnymi pojęciami, z których najczęściej używane to:

Inwestycja pod klucz	(turnkey);
Buduj – eksploatuj – przekaż	BOT (Built- Operate - Transfer);
Buduj – posiadaj – użytkuj	BOO (Built- Own- Operate).

Zaletą systemów BOT jest koncentracja odpowiedzialności za proces projektowania, budowy i eksploatacji spoczywającej na jednym podmiocie prywatnym. Optymalizuje on łączne koszty projektu, budowy i eksploatacji. Podmiot publiczny zobowiązany jest natomiast do precyzyjnego określenia swoich oczekiwań w zakresie standardów świadczonych usług. Precyzja i szczegółowość opisu wymagań zarówno do etapu projektu, realizacji jak również eksploatacji i świadczenia usług pozwoli na uniknięcie wykorzystania na swoją korzyść przez partnera prywatnego braku takiej szczegółowości w zapisach umownych.

Czas trwania kontraktów od momentu rozpoczęcia procesu projektowania do momentu przekazania infrastruktury określany jest zwykle na 20 lat i więcej. Projekty BOT mogą być finansowane zarówno tylko ze środków publicznych, jak również część, a nawet całość może pochodzić od partnera prywatnego.

Ponieważ Prawo Zamówień Publicznych wyróżnia ten rodzaj współpracy partnerów publicznego i prywatnego poniżej przedstawiono propozycję procedury konstruowania projektu publiczno-prywatnego.

1. **Identyfikacja**
   - identyfikacja społecznej potrzeby usługi;
   - określenie sposobów finansowania;

— wstępne studium wykonalności (feasibility);
— wyznaczenie zespołu i osoby kierującej przedsięwzięciem;
— podjęcie decyzji przez samorząd;

2. Przygotowanie samorządu do procedury składania ofert lub negocjacji

— określenie procedury wyboru;
— kwalifikacja wstępna;
— projekt umowy BOT;
— dokumenty przetargowe (SIWZ);
— kryteria wyboru;

3. Przygotowanie inwestora do uczestnictwa w procesie wyboru

— utworzenie konsorcjum lub spółki BOT;
— studium wykonalności (feasibility);
— identyfikacja potencjalnych partnerów;
— złożenie pakietu przetargowego;

4. Wybór inwestora

— ocena ofert;
— wyjaśnienia, negocjacje;
— wybór inwestora;

5. Przygotowanie przedsięwzięcia

— założenie spółki BOT;
— wpłaty na kapitał spółki;
— umowy kredytowe;
— zamknięcie finansowe;
— umowy na budowę;
— umowa na dostawy;
— umowa na odbiór;
— umowa ubezpieczenia;
— umowa na eksploatację (jeśli inwestor sam nie będzie operatorem obiektu);

6. **Realizacja inwestycji**

— budowa;
— rozruch;
— odbiór;
— transfer technologii;
— ocena;

7. Eksploatacja

— eksploatacja i świadczenie usług objętych partnerstwem;
— kontrola;
— szkolenie;
— transfer technologii i rozwój potencjału;

8. Przekazanie (po upływie terminu, na jaki została zawarta umowa)

Zasadą jest takie zaplanowanie przedsięwzięcia, które umożliwi inwestorowi spłatę kredytów zaciągniętych na budowę obiektu i osiągnięcie spodziewanego zysku, tak żeby przekazanie odbyło się bezpłatnie. Umowa o eksploatację ze spółką BOT może być przedłużona, jeśli samorząd uzna, że dalsza eksploatacja przez ten podmiot jest dla gminy korzystniejsza, niż gdyby to robiła jednostka gminy.

W ramach koncesji podmiot prywatny zobowiązuje się do zaprojektowania, budowy, sfinansowania i eksploatacji (Design – Butli – Finance – Operate) odpowiedniej infrastruktury z zakresu usług publicznych w zamian za prawo do pobierania opłat od użytkowników przez określony okres czasu. Może być stosowana do budowy nowej infrastruktury albo do rozbudowy lub modernizacji już istniejącej. Infrastruktura należy podmiotu publicznego, który również odpowiada za jej właściwe i zgodne z przeznaczeniem użytkowanie oraz prawidłową eksploatację;

Komisja Europejska szczegółowo analizuje zasady tak przyznawanych przez kraje członkowskie koncesji widząc w nich pewne ograniczenie zasad wolnego rynku i konkurencji.

Całkowita prywatyzacja usług może nastąpić gdy infrastruktura służąca realizacji usług publicznych zostanie sprzedana jednemu lub grupie inwestorów. Może to nastąpić poprzez budowę nowej infrastruktury w systemie BOO (buduj – posiadaj – użytkuj / Butli – Own – Operate). Rozwiązania te mają charakter zbliżony do koncesji, w tym jednak przypadku przekazywana jest na trwałe również własność majątku. Podmiot publiczny pełnić może w tym przypadku wyłącznie rolę regulacyjną i chronić powinien usługobiorców przed dyktowaniem monopolistycznych cen.

Częściowa prywatyzacja jest formą prywatyzacji infrastruktury, w której podmiot publiczny pozostawia sobie część udziałów. Jest to dobra forma pozyskiwania kapitału prywatnego, jego udziału w utrzymaniu i eksploatacji infrastruktury służącej dla realizacji usług publicznych przy jednoczesnym pozostawieniu części uprawnień właścicielskich. Jest to droga do poprawienia efektywności działań, a jednocześnie poprzez udział właścicielski podmiotu publicznego zapewniona zostaje ochrona praw usługobiorców.

Zainteresowanie rozwiązaniami PPP w dużej mierze wynika z poszukiwania przez władze administracji samorządowej nowych źródeł finansowania inwestycji, na które ze względu na poziom zaciągniętych już zobowiązań lub bardzo ograniczone dochody brak już jest środków w budżecie. Środki partnera prywatnego widziane są jako tzw. udział własny przy ubieganiu się o różnego rodzaju dotacje czy pomoc zewnętrzną. W Ministerstwie Infrastruktury, w ramach Departamentu Finansowania Infrastruktury i Funduszy Europejskich utworzono Wydział Partnerstwa Publiczno – Prywatnego odpowiadającego za współtworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju partnerstwa w Polsce. Przepisy prawa w Polsce nie wykluczają współpracy w ramach partnerstwa administracji publicznej z podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą. W każdej z ustaw samorządowych (o samorządzie wojewódzkim[6], powiatowym[7] i gminnym[8]) znajduje się zapis, że w celu wykonania swoich zadań samorząd może zawierać umowy z innymi podmiotami.

Ustawa o gospodarce komunalnej[9] (art. 3) dopuszcza, że jednostka samorządu terytorialnego może powierzać wykonanie zadań z zakresu gospodarki komunalnej osobom fizycznym, osobom prawnym lub jednostkom organizacyjnym nie posiadającym osobowości prawnej, w drodze umowy, na zasadach ogólnych, z zastosowaniem przepisów o zamówieniach publicznych.

Samorząd województwa, w ramach swoich kompetencji zobligowany został natomiast do pozyskiwania i łączenia środków finansowych publicznych i prywatnych, w celu realizacji zadań z zakresu użyteczności publicznej (art. 11 ust. 2 pkt 3 ustawy o samorządzie wojewódzkim);

Prawo Energetyczne[10] wyraźnie rozdziela funkcje podmiotu, który odpowiada za planowanie i organizację zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy – zadanie własne gminy (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo Energetyczne) od funkcji podmiotu, który zajmuje się przesyłaniem i dystrybucją paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła (art. 16 ust. 1) – przedsiębiorstwa energetycznego. Ustawa precyzuje cel współpracy podmiotu publicznego i podmiotu świadczącego usługę, jakim jest: zaspokojenie obecnego

---

[6] Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.)

[7] Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.)

[8] Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.)

[9] Ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 1997 r. Nr 9, poz. 43 z późn. zm.)

[10] Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1504 z późn. zm.)

i przyszłego zapotrzebowania na energię, racjonalizacja jego zużycia, ciągłość, niezawodność i jakość dostaw oraz zapobieganie nadmiernemu i nieuzasadnionemu wzrostowi cen i stawek opłat za energię.

Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków[11] ogranicza rolę administracji publicznej przede wszystkim do roli organizatora i regulatora. Samorządom pozostawiono wybór jednej z dwóch możliwych form działalności przedsiębiorstwa wodociągowo–kanalizacyjnego, może to być podmiot prowadzący działalność gospodarczą lub też gminna jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej. Samorząd gminny m.in. uchwala regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków, wieloletnie plany rozwoju i modernizacji urządzeń oraz zatwierdza w drodze uchwały taryfy cen i stawki opłat. Ustawa dopuszcza podejmowanie uchwał o dopłacie dla jednej, wybranych lub wszystkich taryfowych grup odbiorców usług. Za przygotowanie tych dokumentów odpowiada jednak przedsiębiorstwo wodociągowo–kanalizacyjne.

[11] Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2001 r. Nr 72, poz. 747 z późn. zm.)

4. Wartość zamówienia

Sposób obliczania wartości szacunkowej zamówienia jest sprawą kluczową dla stwierdzenia konieczności stosowania ustawy; ponieważ ustawę stosuje się wyłącznie wobec zamówień o wartości szacunkowej przekraczającej określone kwoty.

> Do kwot nie przekraczających ustawowych wartości progowych ustawy pzp nie stosuje się, co oznacza, że Zamawiający powinien posiadać własny regulamin gospodarowania środkami finansowymi. Zamawiający może w tym celu wykorzystywać formy określone ustawą pzp (stosując – po ich dostosowaniu – druki ustawowe). Propozycja taka jest o tyle wskazane, że stosowanie jednolitych form spowoduje większy profesjonalizm służb Zamawiającego.

Wartość zamówienia nie jest zdefiniowana w art. 2 pzp zawierającym podstawowy słownik pojęć.

> Podstawą ustalenia wartości zamówienia jest całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy, bez podatku od towarów i usług, ustalone przez zamawiającego z należytą starannością.
>
> art. 32 ust. 1 pzp.

Mówiąc o całkowitym szacunkowym wynagrodzeniu należy mieć na względzie cenę, która w Prawie zamówień publicznych jest zdefiniowana (art. 2 pkt 1 pzp) jako cena w rozumieniu **art. 3 ust. 1 pkt 1** ustawy z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach[12].

> W art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy o cenach poprzez cenę należy rozumieć wartość wyrażoną w jednostkach pieniężnych, którą kupujący jest obowiązany zapłacić przedsiębiorcy za towar lub usługę; **w cenie uwzględnia się podatek od towarów i usług** oraz podatek akcyzowy, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów sprzedaż towaru (usługi) podlega obciążeniu podatkiem od towarów i usług oraz podatkiem akcyzowym. Pojęcie „ceny netto" należy więc uważać za błędne i nie posiadające żadnej podstawy prawnej do jej stosowania.
>
> Ponadto należy podkreślić, że definicji ceny nie można traktować rozszerzająco. Cena i cena jednostkowa to dwa różnie zdefiniowane pojęcia. Wprowadzenie jako kryterium ceny jednostkowej zamiast ceny jest błędne. Cena jednostkowa towaru (usługi) to cena ustalona za jednostkę określonego towaru (usługi), którego ilość lub liczba jest wyrażona w jednostkach miar, w rozumieniu przepisów o miarach (art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy o cenach).

---

[12] Dz. U. Nr 97, poz. 1050, z 2002 r. Nr 144, poz. 1204 oraz z 2003 r. Nr 137, poz. 1302

Zależność pomiędzy ceną a wartością zamówienia przedstawia się następująco:

Cena = Wartość zamówienia + Podatek VAT

Z kolei zależność pomiędzy wartością a ceną jednostkową wyraża się wzorem:

Wartość zamówienia = Cena jednostkowa x Ilość jednostek miar

Wszelkie dalsze odniesienia odnośnie ceny (np. kryterium), ceny jednostkowej lub wartości zamówienia będą wyłącznie rozumienie według powyższych zależności.

Ogólne zasady szacowania wartości zamówienia:

1. Zamawiający nie może w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy dzielić zamówienia na części lub zaniżać jego wartości (art. 32 ust. 2 pzp).
2. Jeżeli zamawiający przewiduje udzielenie zamówień uzupełniających (art. 67 ust. 1 pkt 6 i 7), to przy ustalaniu wartości zamówienia uwzględnia się wartość zamówień uzupełniających (art. 32 ust. 3 pzp).
3. Jeżeli zamawiający dopuszcza możliwość składania ofert częściowych albo udziela zamówienia w częściach, z których każda stanowi przedmiot odrębnego postępowania, wartością zamówienia jest łączna wartość poszczególnych części zamówienia (art. 32 ust. 4 pzp).
4. Jeżeli wyodrębniona jednostka organizacyjna zamawiającego posiadająca samodzielność finansową udziela zamówienia związanego z jej własną działalnością, wartość udzielanego zamówienia ustala się odrębnie od wartości zamówień udzie-lanych przez inne jednostki organizacyjne tego zamawiającego posiadające samodzielność finansową (art. 32 ust. 5 pzp).

   Przez jednostkę organizacyjną posiadającą samodzielność finansową należy rozumieć jednostkę bez osobowości prawnej prowadzącą wyodrębnioną gospodarkę finansową, posiadającą zdolność planowania (jednostki sektora publicznego) lub zdolność bilansową w rozumieniu przepisów ustawy o rachunkowości.

Szacowanie wartości zamówienia na usługi lub dostawy powtarzające się okresowo:

Wartością zamówienia na usługi lub dostawy powtarzające się okresowo jest, zgodnie z wyborem zamawiającego, łączna wartość zamówień:

- na usługi należące do tej samej kategorii lub dostawy należące do tej samej grupy określonej we Wspólnym Słowniku Zamówień, udzielonych w terminie poprzednich 12 miesięcy lub w poprzednim roku budżetowym, z uwzględnieniem zmian ilościowych zamawianych usług lub dostaw oraz prognozowanego na dany rok średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, albo
- których zamawiający zamierza udzielić w terminie 12 miesięcy następujących po pierwszej usłudze lub dostawie, albo w czasie realizacji umowy w sprawie zamówienia publicznego, jeżeli jest on dłuższy niż 12 miesięcy.

Zasady szacowania wartości zamówienia na usługi lub dostawy powtarzające się okresowo:

Zgodnie z art. 7 ust. 5 dyrektywy 92/50/EWG o usługach i art. 5 ust. 2 dyrektywy 93/36/EWG o dostawach, w przypadku powtarzających się zamówień za podstawę obliczania wartości szacunkowej bierze się sumę wartości odrębnych zamówień tego samego rodzaju, udzielonych w ostatnim roku budżetowym lub w ciągu 12 poprzednich miesięcy, powiększoną o przewidywany wzrost cen i, jeżeli łączna wartość zamówień w ciągu roku przekracza kwotę progową, każde z osobna z tych zamówień powinno być udzielane zgodnie z dyrektywą (co nie znaczy, że koniecznie wszystkie zamówienia z całego roku muszą być objęte jednym postępowaniem).
Jeżeli zamówienie na dostawy może być podzielone na części, dotyczące tego samego rodzaju dostaw, za wartość szacunkową przyjmuje się łączną wartość wszystkich części.

1. Wybór podstawy ustalenia wartości zamówienia nie może być dokonany w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy (art. 34 ust. 2).
   Niniejsza regulacja uwzględnia art. 7 ust. 3 dyrektywy 92/50/EWG oraz art. 5 ust. 6 dyrektywy 93/36/EWG.
2. Podstawą ustalenia wartości zamówienia dla zamówień udzielanych na czas nieoznaczony, jest wartość zamówienia ustalona z uwzględnieniem okresu 48 miesięcy jego wykonywania (art. 34 ust. 3 pzp).
   Niniejsza regulacja uwzględnia art. 7 ust. 5 dyrektywy 92/50/EWG oraz art. 5 ust. 2 dyrektywy 93/36/EWG.
3. Wartością zamówienia obejmującego usługi bankowe lub inne usługi finansowe są także opłaty, prowizje, odsetki i inne podobne świadczenia (art. 35 ust. 4 pzp).
   Niniejsza regulacja uwzględnia art. 7 ust. 4 dyrektywy 92/50/EWG
4. Jeżeli zamówienie przewiduje prawo opcji, przy ustaleniu wartości zamówienia uwzględnia się największy możliwy zakres tego zamówienia z uwzględnieniem prawa opcji (art. 34 ust. 5).
   Niniejsza regulacja uwzględnia art. 7 ust. 5 dyrektywy 92/50/EWG oraz art. 5 ust. 5 dyrektywy 93/36/EWG
   Należy mieć na względzie, że ustalona przez Zamawiającego wartość zamówienia na dostawy lub usługi musi zawierać wszelkie opcje zgodnie z zasadą należytej staranności przy szacowaniu wartości zamówienia. Ustawa nie podaje możliwych sposobów lub metod szacowania, ponieważ jest to zróżnicowane i zależne od wielu czynników rynkowych oraz indywidualnych rozwiązań Zamawiającego.
   Na przykład: przy dostawie paliw dla posiadanego parku maszynowego Zamawiający przewiduje zamówienie etyliny 98 w ilości 1.000 jednostek oraz oleju napędowego w ilości 2.000 jednostek. Jednocześnie zamawiający przewiduje możliwość reorganizacji parku maszynowego (zakup w okresie dostawy paliw nowych jednostek sprzętowych oraz

złomowanie innych) co może spowodować zasadność zmian planowanych dostaw. Prowadzenie postępowania bez uwzględnienia prawa opcji może doprowadzić do uniknięcia stosowania ustawy (oszacowana wartość poniżej progu ustawowego) lub może być przyczyną zawarcia kontraktu niekorzystnego dla Zamawiającego.

Czas ustalenia wartości zamówienia

Czasu ustalenia wartości zamówienia dokonuje się w zależności od przedmiotu zamówienia:

- Jeżeli przedmiotem zamówienia są **dostawy lub usługi**, to ustalenia wartości zamówienia dokonuje się **nie wcześniej niż 3 miesiące** przed dniem wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia.

- Jeżeli przedmiotem zamówienia są **roboty budowlane**, to ustalenia wartości zamówienia dokonuje się **nie wcześniej niż 6 miesięcy** przed dniem wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia.

Zmiana okoliczności mających wpływ na dokonane ustalenie wartości zamówienia wymusza na Zamawiającym – niezależnie od podanych wcześniej okresów – dokonanie zmiany wartości zamówienia.

W pierwszym półroczu 2004 roku występują następujące okoliczności zmieniające:

— **od 1 stycznia do 15 stycznia** – obowiązuje ustawa z 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych.
Przy szacowaniu wartości zamówienia na dostawy i usługi brakuje jednoznacznych i precyzyjnych sformułowań.
Przy szacowaniu wartości zamówienia na roboty budowlane obowiązuje Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 lutego 1999 r. w sprawie metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego (Dz. U. z 1999 r. Nr 26, poz. 239) oraz Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 26 września 2000 r. w sprawie kosztorysowych norm nakładów rzeczowych, cen jednostkowych robót budowlanych oraz cen czynników produkcji dla potrzeb sporządzania kosztorysu inwestorskiego. Do wartości zamówienia na roboty budowlane nie dodaje się urządzeń określonych w załączniku do rozporządzenia oraz materiałów inwestora.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o zamówieniach publicznych, ilekroć ustawa odnosi się do wyrażonej w złotych równowartości kwoty euro, przeliczenia tej wartości na złote dokonuje się według średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski dla tej waluty w dniu określania wartości zamówienia.

— **od 15 stycznia do 2 marca** - obowiązuje ustawa z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych z nowelizacją obejmującą art. 3d.

Art. 3d. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób obliczania wartości zamówienia publicznego, uwzględniając charakter robót budowlanych, dostaw i usług będących przedmiotem zamówienia,

czas na jaki ma być zawarta umowa oraz specyfikę działania zamawiających, których struktura organizacyjna przewiduje tworzenie wyodrębnionych jednostek posiadających samodzielność finansową.

Przy szacowaniu wartości zamówienia na dostawy i usługi obowiązuje, wprowadzone na podstawie prawnej art. 3d ustawy Rozporządzenie Rady Ministrów z 23 grudnia 2003 r. w sprawie sposobu obliczania wartości zamówienia publicznego (Dz. U. z 2003 r. Nr 229, poz. 2281), które wprowadza nowe pojęcie *usług lub dostaw powtarzających się okresowo*, wprowadza podstawą obliczenia wartości zamówienia, którego przedmiotem jest zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych oraz konieczność uwzględnienia przy szacowaniu wartości zamówienia na roboty budowlane także *wartości dostaw związanych z wykonywaniem robót budowlanych oddanych przez zamawiającego do dyspozycji wykonawcy*.

Ponadto, nadal, bez zmian obowiązuje Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 lutego 1999 r. w sprawie metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego (Dz. U. z 1999 r. Nr 26, poz. 239) do wartości zamówienia na roboty budowlane nie dodaje się urządzeń określonych w załączniku do rozporządzenia oraz Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 26 września 2000 r. w sprawie kosztorysowych norm nakładów rzeczowych, cen jednostkowych robót budowlanych oraz cen czynników produkcji dla potrzeb sporządzania kosztorysu inwestorskiego.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o zamówieniach publicznych, ilekroć ustawa odnosi się do wyrażonej w złotych równowartości kwoty euro, przeliczenia tej wartości na złote dokonuje się według średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski dla tej waluty w dniu określania wartości zamówienia.

— **od 2 marca do 8 marca** – wchodzi w życie ustawa z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 19, poz. 177).

Przy szacowaniu wartości zamówienia na dostawy i usługi brakuje jednoznacznych i precyzyjnych sformułowań.

Traci moc: ustawa z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych oraz akty wykonawcze wydane na jej podstawie, a dotyczące szacowania wartości zamówienia – m. in. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2003 r. w sprawie sposobu obliczania wartości zamówienia publicznego. (Dz. U. z 2003 r. Nr 229, poz. 2281) – dotyczące dostaw, usług i robót budowlanych. Przy szacowaniu wartości zamówienia na roboty budowlane traci moc Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 26 września 2000 r. w sprawie kosztorysowych norm nakładów rzeczowych, cen jednostkowych robót budowlanych oraz cen czynników produkcji dla potrzeb sporządzania kosztorysu inwestorskiego. Obowiązuje – zachowane w mocy na podstawie art. 226 ustawy Prawo zamówień publicznych –Rozporz ądzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 lutego 1999 r. w sprawie metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego (Dz. U. z 1999 r. Nr 26, poz. 239).

Zgodnie z art. 33 ust. 2 przy obliczaniu wartości zamówienia na roboty budowlane uwzględnia się wartość dostaw związanych z wykonywaniem robót budowlanych oddanych przez zamawiającego do dyspozycji wykonawcy.

Prezes Rady Ministrów nie określił na podstawie delegacji ustawowej art. 35 ust. 3, w drodze rozporządzenia, średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień, co uniemożliwiało w tym okresie szacowania wartości zamówienia

— **od 8 marca do 12 marca** – obowiązuje ustawa Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 19, poz. 177).

Przy szacowaniu wartości zamówienia na dostawy i usługi brakuje jednoznacznych i precyzyjnych sformułowań.
Przy szacowaniu wartości zamówienia na roboty budowlane straciło moc Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 lutego 1999 r. w sprawie metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego (Dz. U. z 1999 r. Nr 26, poz. 239). Weszło w życie Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 24 stycznia 2004 r. w sprawie metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego (Dz. U. z 2004 r. Nr 18, poz. 172). Do wartości zamówienia na roboty budowlane dodaje się wszystkie urządzenia oraz materiały inwestora.

Prezes Rady Ministrów nie określił na podstawie delegacji ustawowej art. 35 ust. 3, w drodze rozporządzenia, średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień, co uniemożliwiało w tym okresie szacowania wartości zamówienia

— **od 12 marca do 1 maja** – obowiązuje ustawa Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 19, poz. 177).

Przy szacowaniu wartości zamówienia obowiązuje stan prawny po 8 marca.
Prezes Rady Ministrów określił na podstawie delegacji ustawowej art. 35 ust. 3, w drodze rozporządzenia, średni kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień, co umożliwia szacowanie wartości zamówienia.

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z 8 marca 2004 r. w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych (Dz. U. z dnia 12 marca 2004 roku, Nr 40, poz. 356)

— **od 1 maja do 23 czerwca** – obowiązuje ustawa Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 19, poz. 177).

Wchodzi w życie art. 34. ust. 1 pkt 1 pzp.
Podstawą ustalenia wartości zamówienia na usługi lub dostawy powtarzające się okresowo jest łączna wartość zamówień na **usługi należące do tej samej kategorii** lub **dostawy należące do tej samej grupy** określonej we Wspólnym Słowniku Zamówień.
W przypadku robot budowlanych nic się nie zmienia.

— **od 23 czerwca 2004 roku** – obowiązuje ustawa Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 19, poz. 177).

Wchodzi w życie: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym. (Dz. U. z 2004 roku, Nr 130, poz. 1389).

W przypadku, gdy wartość zamówienia została już ustalona, to podobnie jak w przypadku określenia przedmiotu zamówienia, powinniśmy:

— sprawdzić prawidłowość określenia wartości zamówienia,
— porównać ją z zatwierdzonym planem gospodarczym jednostki
— sprawdzić, czy ustalenia wartości zamówienia zostało dokonane nie wcześniej niż 3 miesiące przed dniem wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia, jeżeli przedmiotem zamówienia są dostawy lub usługi, oraz nie wcześniej niż 6 miesięcy przed dniem wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia, jeżeli przedmiotem zamówienia są roboty budowlane,
— sprawdzić, czy po ustaleniu wartości zamówienia, a przed wszczęciem postępowania nastąpiła zmiana okoliczności mających wpływ na dokonane ustalenie.

Przeliczenie wartości zamówienia

Po oszacowaniu wartości zamówienia musimy przeliczyć jego wartość na euro przy zastosowaniu przelicznika określonego Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów wydane na podstawie art. 35 ust. 3 pzp.
Aktualnie obowiązujące rozporządzenie z dnia 8 marca 2004 r. ustala ten średni kurs na **4,0468 zł**. Niniejsza regulacja uwzględnia art. 7 ust. 8 dyrektywy 92/50/EWG oraz art. 5 ust. 1 lit. c dyrektywy 93/36/EWG.

4. 1. Wartość zamówienia na roboty budowlane

Wartość zamówienia na roboty budowlane ustala się na podstawie kosztorysu inwestorskiego sporządzanego na etapie opracowania dokumentacji projektowej albo na podstawie planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym, a jeżeli przedmiotem zamówienia jest zaprojektowanie i zarazem wykonanie robót na podstawie planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym.

Przy obliczaniu wartości zamówienia na roboty budowlane uwzględnia się także wartość dostaw związanych z wykonywaniem robót budowlanych oddanych przez zamawiającego do dyspozycji wykonawcy (art. 33 pzp).

Od dnia 2 marca 2004 roku nie obowiązuje już rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 26 września 2000 r. w sprawie kosztorysowych norm nakładów rzeczowych, cen jednostkowych robót budowlanych oraz cen czynników produkcji (Dz. U. Nr 114, poz. 1195).
Stąd jako ceny jednostkowe bierze się pod uwagę aktualne ceny rynkowe.

W okresie od 2 marca 2004 r. do dnia 8 marca 2004 roku obowiązywało Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 lutego 1999 r. w sprawie metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego (Dz. U. z 1999 r. Nr 26, poz. 239).

W dniach od 8 marca 2004 roku do 23 czerwca 2004 roku obowiązywało rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 24 stycznia 2004 r. w sprawie metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego (Dz. U. z 2004 r. Nr 18, poz. 172) określające oprócz metod szacowania także zasady ogólne zestawiania planowanych robót i ustalania jednostkowych nakładów rzeczowych.

Od dnia 23 czerwca 2004 roku Minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej[13], na podstawie art. 31 ust. 4 ustawy określił w drodze rozporządzenia:

- metody i podstawy sporządzania kosztorysu inwestorskiego,
- metody i podstawy obliczania kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym

uwzględniając dane techniczne, technologiczne i organizacyjne, mające wpływ na wartość zamówienia.

Zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym podstawą sporządzania kosztorysu inwestorskiego są:

1) dokumentacja projektowa;
2) specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót budowlanych;
3) założenia wyjściowe do kosztorysowania;
   Są to dane techniczne, technologiczne oraz organizacyjne nie określone w dokumentacji projektowej oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych, a mające wpływ na wysokość wartości kosztorysowej
4) ceny jednostkowe robót podstawowych.

[13] Minister Infrastruktury kieruje działem administracji rządowej – budownictwo, gospodarka przestrzenna i mieszkaniowa, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 maja 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury (Dz. U. z 2004 r Nr 106, poz. 1121).

Forma kosztorysu inwestorskiego (§ 7 rozp):

1) strona tytułowa zawierająca:
   a) nazwę obiektu lub robót budowlanych z uwzględnieniem nazw i kodów Wspólnego Słownika Zamówień i podaniem lokalizacji;
   b) nazwę i adres zamawiającego;
   c) nazwę i adres jednostki opracowującej kosztorys;
   d) imiona i nazwiska, z określeniem funkcji osób opracowujących kosztorys, a także ich podpisy;
   e) wartość kosztorysową robót;
   f) datę opracowania kosztorysu inwestorskiego.
2) ogólna charakterystyka obiektu lub robót, zawierającą krótki opis techniczny wraz z istotnymi parametrami, które określają wielkość obiektu lub robót;
3) przedmiar robót;
4) kalkulacja uproszczona;
5) tabela wartości elementów scalonych, sporządzona w postaci sumarycznego zestawienia wartości robót określonych przedmiarem robót, łącznie z narzutami kosztów pośrednich i zysku, odniesionych do elementu obiektu lub zbiorczych rodzajów robót;
6) załączniki:
   a) założenia wyjściowe do kosztorysowania;
      dane techniczne, technologiczne oraz organizacyjne nie określone w dokumentacji projektowej oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych, a mające wpływ na wysokość wartości kosztorysowej – § 1 ust. 2 pkt 9;
   b) kalkulacje szczegółowe cen jednostkowych, analizy indywidualne nakładów rzeczowych oraz analizy własne cen czynników produkcji i wskaźników narzutów kosztów pośrednich i zysku.

Kosztorys inwestorski opracowuje się metodą kalkulacji uproszczonej.
§ 2 ust. 1 rozp

Kalkulacja uproszczona polega na obliczeniu wartości kosztorysowej robót objętych przedmiarem robót według wzoru:

$$W_k = \Sigma\ L \times C_j$$

gdzie:

W_k – wartość kosztorysowa robót objętych przedmiarem robót (obejmuje wartość wszystkich materiałów, urządzeń i konstrukcji potrzebnych do zrealizowania przedmiotu zamówienia – § 2 ust. 2);

L – ilość jednostek przedmiarowych robót podstawowych;

C_j – cena jednostkowa robót bez podatku od towarów i usług.

Zgodnie z rozporządzeniem przy ustalaniu cen jednostkowych C_j robót należy stosować w kolejności (§ 3 ust. 2 rozp):

1) ceny jednostkowe robót określone na podstawie danych rynkowych, w tym danych z zawartych wcześniej umów lub powszechnie stosowanych, aktualnych publikacji;
2) kalkulacje szczegółowe.

Kalkulacja szczegółowa ceny jednostkowej robót podstawowych (§ 4 ust. 1 rozp.):

$$C_j = \Sigma\, n \times C + K_{pj} + Z_j$$

a) koszty bezpośrednie – $\Sigma\, n \times C$

n – jednostkowe nakłady rzeczowe:

robocizny – n_r, materiałów – n_m, pracy sprzętu – n_s;

– przy ustalaniu n_r, n_m i n_s należy stosować w kolejności (§ 5 ust. 1 rozp):

1) analizę indywidualną;
   – jednostkowe nakłady rzeczowe powinny uwzględniać w przypadku:
   a) robocizny – ilości roboczogodzin dotyczące wszystkich czynności, które są wymienione w szczegółowych opisach robót podstawowych wyszczególnionych pozycji kosztorysowych, oraz 5% rezerwy na czynności pomocnicze;

   Godzinowe stawki robocizny kosztorysowej powinny obejmować wszystkie składniki zaliczane do wynagrodzenia oraz koszty pochodne naliczane od wynagrodzeń, a w szczególności:
   1) płace zasadnicze;
   2) premie regulaminowe;
   3) płace dodatkowe (dodatki stażowe, regulaminowe);
   4) płace uzupełniające (wynagrodzenia za urlopy i inne płatne nieobecności, zasiłki chorobowe, odprawy emerytalne, nagrody jubileuszowe);
   5) obligatoryjne obciążenia płac;
   6) odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.

   b) materiałów – ilości wyszczególnionych rodzajów materiałów, wyrobów lub prefabrykatów niezbędnych do wykonania robót podstawowych wyszczególnionych pozycji kosztorysowych, z uwzględnieniem ubytków i odpadów w transporcie i w procesie wbudowania;

   W cenach jednostkowych materiałów nie uwzględnia się podatku od towarów i usług.

   c) pracy sprzętu – ilości maszynogodzin pracy wymienionych jednostek sprzętowych, niezbędnych do wykonania robót podstawowych wyszczególnionych pozycji kosztorysowych, z uwzględnieniem przestojów wynikających z procesu technologicznego.

W cenach jednostkowych maszynogodzin pracy jednostek sprzętowych:

- **nie uwzględnia się** podatku od towarów i usług.
- **uwzględnia się** kosztorysową cenę pracy jednostki sprzętowej lub transportowej wraz z kosztami obsługi etatowej oraz koszty jednorazowe, uwzględniające koszty przewozu sprzętu lub środków transportu z bazy na budowę i z powrotem, montaż i demontaż na miejscu pracy albo przezbrojenie.

2) kosztorysowe normy nakładów rzeczowych określone w odpowiednich katalogach oraz metodę interpolacji i ekstrapolacji, przy wykorzystaniu wielkości określonych w katalogach.

C – cena czynników produkcji:

robocizny – C_r, ceny materiałów – C_m, ceny pracy sprzętu – C_s;

- przy ustalaniu C_r, C_m i C_s należy stosować w kolejności (§ 5 ust. 2 rozp):
  1) analizę własną;
  2) dane rynkowe lub powszechnie stosowane, aktualne publikacje.
- ceny materiałów podaje się łącznie z kosztami zakupu (§ 5 ust. 3 rozp).

$$n \times C = \Sigma n_r \times C_r + \Sigma n_s \times C_s + \Sigma n_m \times C_m$$

b) koszty pośrednie – K_{pj}

Przy ustalaniu wskaźników narzutów kosztów pośrednich należy przyjmować wielkości określone według danych rynkowych, w tym danych z zawartych wcześniej umów lub powszechnie stosowanych aktualnych publikacji a w przypadku braku takich danych według analizy indywidualnej (§ 5 ust. 4 rozp).

c) zysk – Z_j

- przy ustalaniu wskaźników narzutu zysku należy przyjmować wielkości określone według danych rynkowych, w tym danych z zawartych wcześniej umów lub powszechnie stosowanych aktualnych publikacji a w przypadku braku takich danych według analizy indywidualnej;
- podstawę naliczania narzutu zysku ustala się w założeniach wyjściowych do kosztorysowania (§ 5 ust. 5 rozp).

5. Specyfikacja istotnych warunków zamówienia

Sporządzenie specyfikacji istotnych warunków zamówienia wymagane jest bez względu na tryb zamówienia publicznego z wyjątkiem aukcji elektronicznej (art. 81 pzp), przy której warunki zamówienia dołączone są do ogłoszenia (art. 75 ust. 1 pzp). Przy udzielaniu zamówień o wartości do 60.000 euro w treści specyfikacji można pominąć niektóre postanowienia spośród określonych w art. 36 ust. 1 pzp sporządzając specyfikację uproszczoną.

Opracowanie specyfikacji należy do zadań komisji przetargowej, a w postępowaniach do 60.000 euro opracowanie specyfikacji należy do merytorycznie właściwego pracownika jednostki zamawiającej.

Zamawiający przekazuje formularz specyfikacji istotnych warunków zamówienia nieodpłatnie (art. 37 pzp), z zastrzeżeniem trybu przetargu nieograniczonego, gdzie Zamawiający może żądać pokrycia przez Wykonawcę kosztów druku i przesłania (art. 42 ust. 2 pzp – przetarg nieograniczony).

Poniższy tekst odnosi się do ustawy o zamówieniach publicznych, jednak jest nadal aktualny.

/…/ Cena formularza specyfikacji istotnych warunków zamówienia może jedynie pokrywać koszty druku tego formularza oraz przesłania go do podmiotów zainteresowanych udziałem w postępowaniu. Zamawiający muszą pamiętać, że nie jest kosztem druku:

- merytoryczne opracowanie specyfikacji istotnych warunków zamówienia,
- wynagrodzenie pracowników etatowych za jakiekolwiek czynności związane ze specyfikacją istotnych warunków zamówienia,
- koszt publikacji ogłoszenia w prasie,
- rezerwa, narzuty, koszty wydziałowe itd.

Należy zauważyć, iż zamawiający sporządzając specyfikację istotnych warunków zamówienia powinni wykazywać najwyższą staranność, tak aby zapisy specyfikacji były jasne i nie budziły wątpliwości, zatem np. koszty potencjalnej korespondencji z oferentami nie mogą wpływać na ceną formularza specyfikacji.

Cena wynikająca z art. 34 ust. 4 (*ustawy o zamówieniach publicznych – przypis własny*) dotyczy wyłącznie jednego egzemplarza formularza specyfikacji istotnych warunków zamówienia, a nie np. 10, jak w przypadku postępowania, w którym zamawiający całymi kosztami druku i przesłania formularza obarczał każdego z zainteresowanych dostawców/wykonawców.

Naruszenie art. 34 ust. 4 ustawy o zamówieniach publicznych może prowadzić do wniesienia przez potencjalnych dostawców lub wykonawców skutecznego protestu i w efekcie odwołania do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych. Jednocześnie

należy zauważyć, iż naruszenie wskazanego przepisu ustawy może skutkować naruszeniem jednej z fundamentalnych zasad obowiązujących w postępowaniu o zamówienie publiczne – zasady powszechności, co w konsekwencji może prowadzić do naruszenia art. 138 ust. 1 pkt 12 ustawy o finansach publicznych i odpowiedzialności z tytułu naruszenia dyscypliny finansów publicznych.
Na tym etapie kontroli prowadzonej przez Prezesa UZP, konsekwencją tejże jest przesłanie do zamawiających, którzy naruszyli postanowienia art. 34 ust. 4 ustawy (Ustawy o zamówieniach publicznych - przypis własny) pisma treści ogólnej lub indywidualnej zwracające uwagę na ujawnione uchybienia.

źródło informacji: http://www.uzp.gov.pl/
Informator UZP - sierpień 1999
Anita Wichniak-Olczak, Wojciech Michalski.

Zamawiający **przekazuje** specyfikację istotnych warunków zamówienia w zależności od trybu postępowania i tak w trybie:

– przetargu nieograniczonego – nie później niż w terminie 5 dni od dnia otrzymania wniosku o jej przekazanie (art. 42 ust. 1)
– przetargu ograniczonego – z zaproszeniem do składania ofert (art. 51 ust. 4),
– negocjacji z ogłoszeniem –z zaproszeniem do negocjacji (art. 57 ust. 4),
– negocjacji bez ogłoszeniem –z zaproszeniem do składania ofert (art. 64 ust. 3)

Wyjątkiem jest tryb zapytania o cenę, gdzie zamawiający – nie przekazuje – lecz **przesyła** specyfikację wraz z zaproszeniem do składania ofert (art. 71 ust. 2).

Uwaga odnośnie przesyłania:

1. Zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. Prawo pocztowe (Dz. U. z 2003 r. Nr 130, poz. 1188) operatorowi publicznemu przysługuje wyłączność świadczenia usług pocztowych polegających na:
   1) przyjmowaniu, przemieszczaniu i doręczaniu w obrocie krajowym:
      a) przesyłek z korespondencją,
      b) przesyłek reklamowych,
      c) przesyłek innych niż wymienione w lit. a i b, nadanych w sposób uniemożliwiający sprawdzenie zawartości o masie nieprzekraczającej granicy wagowej;
   2) przyjmowaniu, przemieszczaniu i doręczaniu w obrocie zagranicznym przesyłek o masie nieprzekraczającej 350 g;
   3) przyjmowaniu i doręczaniu w obrocie krajowym i zagranicznym przesyłek z korespondencją, o ile w procesie przyjmowania lub doręczania stają się one przesyłkami o masie nieprzekraczającej 350 g;
2. Nie narusza wyłączności świadczenia usług zastrzeżonych przyjmowanie, przemieszczanie i doręczanie przesyłek o masie nieprzekraczającej 350 g, za pobraną przez operatora opłatą, nie niższą niż trzykrotność opłaty za przyjęcie, przemieszczenie i doręczenie przesyłki listowej stanowiącej przesyłkę najniższego przedziału wagowego najszybszej kategorii określonej w cenniku powszechnych usług pocztowych operatora publicznego.
3. Do usług zastrzeżonych nie zalicza się wymiany dokumentów.
4. Granica wagowa wynosi 350 g. Zgodnie z art. 94 ustawy Prawo pocztowe, do dnia 1 maja 2004 r. granica wagowa wynosiła 500 g.

Zamawiający żąda w specyfikacji aby wykonawca wskazał w ofercie którą część zamówienia zamierza on powierzyć podwykonawcom (art. 36 ust. 3 pzp) oraz może określić, która część zamówienia nie może być powierzona podwykonawcom (art. 36 ust. 4 pzp).

> Od 24 kwietnia 2003 r., zgodnie z art. 647^1 § 5 kodeksu cywilnego, podmiot zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Prawo zamówień publicznych w żaden sposób nie odnosi się do odpowiedzialności solidarnej stron umowy o roboty budowlane względem podwykonawcy. Tak więc w tym zakresie mają zastosowanie regulacje kodeksu cywilnego, tym bardziej, że żaden przepis kodeksu cywilnego ani pzp nie wyłącza wprost stosowania art. 647^1 k.c. w stosunku do zamówień publicznych.
>
> Zamawiający w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, obok podstawowych elementów ustawowych, powinien zamieścić:
>
> 1) żądanie załączenia do oferty projektu umowy z podwykonawcą ze wskazaniem nazwy (firmy) tego podwykonawcy (jeśli oczywiście wykonawca przewiduje udział podwykonawcy), czyli szerzej niż przewiduje art. 36 ust. 3 pzp,
> 2) informację, że na podstawie art. 647^1 k.c. zamawiający może wyrazić sprzeciw lub zastrzeżenie tak do samego podwykonawcy, jak i do treści projektu umowy.
>
> Sama weryfikacja podwykonawców może nastąpić w zasadzie dopiero po otwarciu ofert, ale z pewnością przed zawarciem umowy. Datę otwarcia ofert należy więc traktować jako przedstawienie przez wykonawcę projektu umowy z podwykonawcą (14-dniowy termin na zgłoszenie sprzeciwu jest terminem, który może być dowolnie skrócony przez zamawiającego, więc nie powinien kolidować z terminami ustawowymi).
>
> Konieczność uzgadniania podwykonawców nie jest częścią właściwego systemu zamówień publicznych i osoba podwykonawcy nie może rzutować na właściwą ocenę oferty. Nie może mieć wpływu na samą ofertę, ponieważ nie stanowi jej części w dosłownym znaczeniu. W razie sprzeciwu zamawiającego wykonawca powinien mieć możliwość przedstawienia innej propozycji (czego nie należy traktować jako negocjacji z zamawiającym, szczególnie gdy zamawiający dopuścił w specyfikacji udział podwykonawców).
>
> W razie nieuzgodnienia podwykonawców zamawiający odrzuca ofertę na podstawie art. 89 ust. 1 pkt 2 jako niezgodną ze specyfikacją.
>
> Innym sposobem jest ustalanie przez zamawiających zabezpieczenia należytego wykonania umowy na maksymalnym ustawowym poziomie. Może to skłonić wykonawców do uczciwości. Jednakże może to również podnieść ceny ofert.

Wyjaśnień do specyfikacji zamawiający udziela niezwłocznie, chyba że prośba o wyjaśnienie treści specyfikacji wpłynęła na mniej niż 6 dni przed terminem składania ofert (art. 38 ust. 1). Treść wyjaśnienia należy przekazać jednocześnie wszystkim wykonawcom, którym doręczono specyfikację (art. 38 ust. 2).

Zamawiający może zmodyfikować treść specyfikacji w szczególnie uzasadnionych przypadkach w każdym czasie, przed upływem terminu do

składania ofert i dokonaną w ten sposób modyfikację przekazuje niezwłocznie wszystkim wykonawcom, którym przekazano specyfikację (art. 38 ust. 4)

Modyfikacja treści specyfikacji nie może dotyczyć (art. 38 ust. 5):

- kryteriów oceny ofert (nie dotyczy trybu negocjacji z ogłoszeniem),
- warunków udziału w postępowaniu,
- sposobu oceny spełniania warunków udziału w postępowaniu.

Zamawiający przedłuża termin składania ofert z uwzględnieniem czasu niezbędnego do wprowadzenia w ofertach zmian wynikających z modyfikacji treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia. O przedłużeniu terminu składania ofert zamawiający niezwłocznie zawiadamia wszystkich wykonawców, którym przekazano specyfikację istotnych warunków zamówienia (art. 38 ust. 6).

Jeżeli wartość zamówienia na roboty budowlane przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5.000.000 euro, a na dostawy lub usługi – 130.000 euro, czas niezbędny do wprowadzenia zmian w ofertach wynosi co najmniej 7 dni (art. 38 ust. 7 pzp).

Protest dotyczący postanowień specyfikacji istotnych warunków zamówienia wnosi się nie później niż 3 dni przed upływem terminu składania ofert.
(art. 180 ust. 3 pzp).

Zamawiający obowiązany jest odrzucić ofertę, której treść nie odpowiada treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia (art. 89 ust. 1 pkt 2).

Zawartość specyfikacji istotnych warunków zamówienia (art. 36 ust. 1):

1. **Nazwy (firmy) oraz adresu zamawiającego**
   Postępowanie o udzielenie zamówienia przygotowuje i przeprowadza zamawiający (art. 15 ust. 1).
   Zamawiający może powierzyć przygotowanie albo przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia własnej jednostce organizacyjnej lub osobie trzeciej (art. 15 ust. 2), którzy działają jako pełnomocnicy zamawiającego (art. 15 ust. 3).
   Zamawiający mogą wspólnie przeprowadzić postępowanie i udzielić zamówienia, wyznaczając spośród siebie zamawiającego upoważnionego do przeprowadzenia postępowania i udzielenia zamówienia w ich imieniu i na ich rzecz (art. 16 ust. 1) i wtedy przepisy dotyczące zamawiającego stosuje się odpowiednio do zamawiających (art. 16 ust. 5).
2. **Trybu udzielenia zamówienia**
   Podstawowymi trybami udzielania zamówienia są przetarg nieograniczony oraz przetarg ograniczony (art. 10 ust. 1). Tryb negocjacji z ogłoszeniem, negocjacji bez ogłoszenia, zamówienia z wolnej ręki, zapytania o cenę albo aukcji elektronicznej może być zastosowany tylko w przypadkach określonych w ustawie (art. 10 ust. 2).

3. **Opisu przedmiotu zamówienia**
   Przedmiot zamówienia opisuje się w sposób jednoznaczny i wyczerpujący, za pomocą dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń, uwzględniając wszystkie wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie oferty (art. 29 ust. 1) oraz za pomocą cech technicznych i jakościowych, przy przestrzeganiu Polskich Norm przenoszących europejskie normy zharmonizowane.(art. 30 ust. 1).
   Do opisu przedmiotu zamówienia stosuje się nazwy i kody określone we Wspólnym Słowniku Zamówień (art. 30 ust. 1).
   Jeżeli przedmiotem zamówienia są roboty budowlane, to opisujemy je za pomocą dokumentacji projektowej oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych (art. 31 ust. 1), a w przypadku gdy przedmiotem zamówienia jest zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, przedmiot zamówienia opisujemy za pomocą programu funkcjonalno-użytkowego (art. 31 ust. 2), który obejmuje opis zadania budowlanego, w którym podaje się przeznaczenie ukończonych robót budowlanych oraz stawiane im wymagania techniczne, ekonomiczne, architektoniczne, materiałowe i funkcjonalne (art. 31 ust. 3).
4. **Opisu części zamówienia, jeżeli zamawiający dopuszcza składanie ofert częściowych**
   Zamawiający może dopuścić możliwość złożenia oferty częściowej, jeżeli przedmiot zamówienia jest podzielny (art. 83 ust. 2). Zamawiający może jednocześnie określić maksymalną liczbę części zamówienia, na które oferty częściowe może złożyć jeden wykonawca (art. 83 ust. 3)
5. **Informacji o przewidywanych zamówieniach uzupełniających** – *nie dotyczy trybu negocjacji z ogłoszeniem (art. 57 ust. 4), negocjacji bez ogłoszenia (art. 64 ust. 3) oraz zapytania o cenę (art. 71 ust. 2);*
   Zamieszczenie tej informacji umożliwia Zamawiającemu udzielenia zamówienia uzupełniającego w trybie zamówienia z wolnej ręki.
   Zamówienie uzupełniające może być udzielone dotychczasowemu wykonawcy dostaw, usług lub robót budowlanych w okresie 3 lat od udzielenia zamówienia podstawowego i może stanowić nie więcej niż 20% wartości zamówienia podstawowego polegającego na powtórzeniu tego samego rodzaju usług lub robót budowlanych lub rozszerzeniu dostawy, jeżeli zamówienie podstawowe zostało udzielone w trybie przetargu nieograniczonego lub ograniczonego i dotyczy przedmiotu zamówienia w niej określonego (art. 67 ust. 1 pkt 6 i 7).
   Zamówienia dodatkowego można udzielić także w okresie realizacji zamówienia podstawowego. Okres 3-letni rozpoczyna się od dnia podpisania umowy (udzielenia zamówienia publicznego).

6. **Opisu sposobu przedstawiania ofert wariantowych oraz minimalnych warunkach, jakim muszą odpowiadać oferty wariantowe, jeżeli zamawiający dopuszcza ich składanie** – *nie dotyczy trybu zapytania o cenę (art. 71 ust. 2);*

   Zamawiający może dopuścić możliwość złożenia oferty wariantowej (oferty przewidującej odmienny niż określony przez niego sposób wykonania zamówienia) pod warunkiem, że udziela zamówienia wykonawcy oferującemu ofertę najkorzystniejszą ekonomicznie, a więc wówczas kiedy bierze pod uwagę oprócz ceny także inne, odnoszące się do przedmiotu zamówienia, kryteria (art. 83 ust. 1).

   Jeżeli Zamawiający dopuszcza złożenia przez wykonawców ofert wariantowych, to jest obowiązany określić to w ogłoszeniu o postępowaniu w trybie przetargu nieograniczonego (art. 41 pkt 5), przetargu ograniczonego (art. 48 ust. 2 pkt 4), negocjacji z ogłoszeniem (art. 56 ust. 2 pkt 4) oraz negocjacji bez ogłoszenia (art. 63 ust. 2 pkt 3). Zamawiający uwzględnia oferty wariantowe, o ile odpowiadają one minimalnym, określonym przez zamawiającego wymogom i pomimo dopuszczenia możliwości złożenia oferty wariantowej w dalszym ciągu regułą pozostaje składanie przez każdego wykonawcę tylko jednej oferty (art. 82 ust. 1). Wykonawca może więc zaproponować tylko jedną ofertę określającą odmienny sposób wykonania zamówienia niż ten określony przez zamawiającego.

   Jeżeli zamawiający nie dopuszcza składania ofert wariantowych, ma obowiązek poinformowania o tym w ogłoszeniu o zamówieniu.

7. **Terminu wykonania zamówienia**

   Termin wykonania zamówienia może być pożądany lub wymagany.

   Jeżeli Zamawiający określi termin wykonania zamówienia jako pożądany, to logicznym będzie określenie – jako kryterium – terminu wykonania zamówienia.

8. **Opisu warunków udziału w postępowaniu oraz opis sposobu dokonywania oceny spełniania tych warunków** – *nie dotyczy trybu przetargu ograniczonego (art. 51 ust. 4) oraz negocjacji z ogłoszeniem (art. 57 ust. 4);*

   O udzielenie zamówienia mogą ubiegać się wyłącznie wykonawcy, którzy spełniają określone przez Zamawiającego warunki tj.:

   — posiadają uprawnienia do wykonywania określonej działalności lub czynności, jeżeli ustawy nakładają obowiązek posiadania takich uprawnień (art. 22 ust. 1 pkt 1),
   — posiadają niezbędną wiedzę i doświadczenie oraz potencjał techniczny, a także dysponują osobami zdolnymi do wykonania zamówienia (art. 22 ust. 1 pkt 2),

— znajdują się w sytuacji ekonomicznej i finansowej zapewniającej wykonanie zamówienia (art. 22 ust. 1 pkt 3)
— nie podlegają wykluczeniu z postępowania o udzielenie zamówienia (art. 22 ust. 1 pkt 4).

W odniesieniu **do każdego z wymaganych warunków** trzeba wskazać dokument za pośrednictwem którego zostanie **potwierdzone jego spełnienie** oraz **sposób jego oceny**.

Zamawiający nie może określać warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję (art. 22 ust. 2).

Brak lub wadliwy opis sposobu dokonywania oceny spełnienia warunków wymaganych od wykonawców może być przyczyną skutecznych środków odwoławczych. Żądanie określonego dokumentu od wykonawcy nakłada na Zamawiającego obowiązek dokładnego opisania sposobu jego oceny w celu określenia czy spełnia nasze oczekiwania.

Warunków udziału w postępowaniu oraz sposobu oceny ich spełniania nie można zmienić (art. 38 ust. 5) za wyjątkiem postępowania w trybie negocjacji z ogłoszeniem (art. 58).

9. **Informacji o oświadczeniach i dokumentach, jakie mają dostarczyć wykonawcy w celu potwierdzenia spełnienia warunków udziału w postępowaniu** – *nie dotyczy trybu przetargu ograniczonego (art. 51 ust. 4) oraz negocjacji z ogłoszeniem (art. 57 ust. 4);*

Z postępowania **wyklucza się** wykonawców, którzy nie złożą oświadczenia o spełnianiu warunków udziału w postępowaniu lub dokumentów potwierdzających spełnianie tych warunków (art. 24 ust. 2 pkt 3).

W postępowaniu o udzielenie zamówienia zamawiający może żądać od wykonawców wyłącznie oświadczeń i dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia postępowania, wskazanych w ogłoszeniu, specyfikacji istotnych warunków zamówienia lub zaproszeniu do składania ofert (art. 25).

Jeżeli wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60.000 euro to Zamawiający **zobowiązany jest żądać** od wykonawcy dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu (art. 26 ust. 1). Przy wartości zamówienia nie przekraczającej wyrażonej w złotych równowartość kwoty 60.000 euro, zamawiający **może żądać** dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu.

Zamawiającemu wolno żądać od wykonawców wyłącznie dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia postępowania i wskazanych w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów (art. 26 ust. 4). Oświadczenie o spełnieniu warunków udziału w postępowaniu, a jeżeli zamawiający żąda dokumentów potwierdzających spełnianie tych warunków, również te dokumenty wykonawca składa wraz z ofertą (art. 44).

10. **Informacji o sposobie porozumiewania się zamawiającego z wykonawcami oraz przekazywania oświadczeń i dokumentów, z podaniem adresu poczty elektronicznej lub strony internetowej zamawiającego, jeżeli zamawiający dopuszcza porozumiewanie się drogą elektroniczną**

Postępowanie o udzielenie zamówienia, z zastrzeżeniem wyjątków określonych w ustawie, prowadzi się z zachowaniem formy pisemnej (art. 9 ust. 1). Postępowanie o udzielenie zamówienia prowadzi się w języku polskim (art. 9 ust. 2), jednak Zamawiający może – w szczególnie uzasadnionych przypadkach – wyrazić zgodę na złożenie wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia, oświadczeń, oferty oraz innych dokumentów również w jednym z języków powszechnie używanych w handlu międzynarodowym lub języku kraju, w którym zamówienie jest udzielane (art. 9 ust. 3).

Zamawiający ma prawo wyboru formy porozumiewania się w zależności od wartości postępowania. W postępowaniach o udzielenie zamówienia, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 60.000 euro, oświadczenia, wnioski, zawiadomienia oraz informacje zamawiający i wykonawcy przekazują, **zgodnie z wyborem zamawiającego**, pisemnie, faksem lub drogą elektroniczną, jednak każda ze stron na żądanie drugiej niezwłocznie potwierdza fakt ich otrzymania (art. 28 ust. 2). Jeżeli wartość przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60.000 euro, oświadczenia, wnioski, zawiadomienia oraz informacje zamawiający i wykonawcy przekazują **pisemnie** (art. 27 ust. 1). Oświadczenia, wnioski, zawiadomienia oraz informacje przekazane za pomocą teleksu, telefaksu lub drogą elektroniczną uważa się za złożone w terminie, jeżeli ich treść dotarła do adresata przed upływem terminu **i została niezwłocznie potwierdzona pisemnie** (art. 27 ust. 2). Zamawiający nie może wybrać sposobu przekazywania dokumentów oraz indormacji drogą elektroniczną w celu ograniczenia konkurencji (art. 28 ust. 3). W przypadku trybu aukcji elektronicznej zamawiający i wykonaw-cy od momentu otwarcia do momentu zamknięcia aukcji przekazują wnioski, oświadczenia i inne informacje wyłącznie drogą elektroniczną (art. 77).

11. **Wskazanie osób uprawnionych do porozumiewania się z wykonawcami.**

Osoby wykonujące czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia podlegają wyłączeniu, (art. 17 ust. 1):

1) jeżeli ubiegają się o udzielenie tego zamówienia;
2) jeżeli pozostają w związku małżeńskim, w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia lub są związane z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli z wykonawcą, jego zastępcą prawnym lub członkami organów zarządzających lub

organów nadzorczych wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia;
3) jeżeli przed upływem 3 lat od dnia wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia pozostawały w stosunku pracy lub zlecenia z wykonawcą lub były członkami organów zarządzających lub organów nadzorczych wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia;
4) jeżeli pozostają z wykonawcą w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności tych osób;
5) jeżeli zostały prawomocnie skazane za przestępstwo popełnione w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia, przestępstwo przekupstwa, przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu lub inne przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych.

Osoby wykonujące czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia składają, pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, pisemne oświadczenie o braku lub istnieniu okoliczności, o których mowa wyżej (art. 17 ust. 2).

Czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia podjęte przez osobę podlegającą wyłączeniu po powzięciu przez nią wiadomości o okolicznościach wyłączenia, powtarza się, z wyjątkiem otwarcia ofert oraz innych czynności faktycznych niewpływających na wynik postępowania (art. 17 ust. 3).

12. **Wymagania dotyczące wadium** – *nie dotyczy zamówień do 60.000 euro (art. 36 ust. 2) oraz trybu zapytania o cenę (art. 71 ust. 2);*

Zamawiający zobowiązany jest wykluczyć z postępowania o udzielenie zamówienia tych wykonawców, którzy nie wnieśli wadium (art. 24 ust. 2 pkt 4). Żądanie wniesienia wadium jest zależne od wartości zamówienia. Jeżeli wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60.000 €, to zamawiający żąda wniesienia wadium (art. 45 ust. 1), a poniżej wartości 60.000 € zamawiający może żądać wniesienia wadium (art. 45 ust. 2). Kwotę wadium zamawiający może określić w granicach od 0,5% do 3% wartości zamówienia (art. 45 ust. 4), a dopuszczalną formą jego wnoszenia (do wyboru wykonawcy) może być (art. 45 ust. 6):

1) pieniądzu;
2) poręczeniach bankowych;
3) gwarancjach bankowych;
4) gwarancjach ubezpieczeniowych;
5) poręczeniach udzielanych przez podmioty, o których mowa w art. 6 ust. 3 pkt 4 lit. b ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Jest to poręczenie udzielane przez osoby prawne, które w myśl statutu działają na rzecz rozwoju przedsiębiorczości oraz nie działają w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczają zysk na cele statutowe, którym PARP przyznała dotację w drodze konkursu. Obecnie podmioty mogące udzielać wspomnianych poręczeń to:

l.p.	Nazwa (miejscowość)
1	Działdowska Agencja Rozwoju S.A. (Działdowo)
2	Leżajskie Stowarzyszenie Rozwoju (Leżajsk)
3	Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. (Biłgoraj)
4	Nidzicka Fundacja Rozwoju "NIDA" (Nida)
5	Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych (Strzelin)
6	Opolski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. (Opole)
7	Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. (Kraków)
8	Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne S.A. (Dzierzgoń)
9	Fundusz Poręczeniowy Sp. z o.o. (Katowice)
10	Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. (Gdańsk)
11	Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. (Złotoryja)
12	Wrocławski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. (Wrocław)
13	Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości ATUT (Ostróda)
14	Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. (Jelenia Góra)
15	Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych Powiatu Świdnickiego (Świdnica)
16	Fundacja Puławskie Centrum Przedsiębiorczości (Puławy)
17	Zachodniopomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. (Szczecin)

Wadium wnoszone w pieniądzu wykonawca wpłaca przelewem na rachunek bankowy wskazany przez zamawiającego (art. 45 ust. 7).
Termin wniesienia wadium upływa z terminem składania ofert (art. 45 ust. 3). Zamawiający dopuszczający możliwość złożenia ofert częściowych określa kwotę wadium dla każdej z części osobno (art. 45 ust. 5).

13. **Termin związania ofertą** – *nie dotyczy trybu negocjacji z ogłoszeniem (art. 57 ust. 4);*

Bieg terminu związania ofertą rozpoczyna się z upływem terminu składania ofert (art. 85 ust. 5).
Bieg terminu związania ofertą zależy od wartości zamówienia:

1) 30 dni – jeżeli wartość zamówienia nie przekracza 60.000 €
2) 90 dni – jeżeli wartość zamówienia dla robót budowlanych przekracza kwotę 10.000.000 €, a dla dostaw lub usług - 5.000.000 €

3) 60 dni – jeżeli wartość zamówienia jest inna niż określona w pkt 1 i 2.
W uzasadnionych przypadkach na co najmniej 7 dni przed upływem terminu związania ofertą zamawiający może tylko raz zwrócić się do wykonawców o wyrażenie zgody na przedłużenie tego terminu o oznaczony okres, nie dłuższy jednak niż 30 dni (art. 85 ust. 2).

14. **Opis sposobu przygotowywania ofert**

Postępowanie o udzielenie zamówienia prowadzi się – za wyjątkiem przewidzianym w ustawie – w języku polskim (art. 9 ust. 2).
Opis powinien być jasny i dokładny, podkreślający brak możliwości odstępstwa od wymogów sprecyzowanych w specyfikacji istotnych warunków zamówienia (art. 82 ust. 3). Oferty sporządzone wadliwie pod względem formalnym podlegają odrzuceniu (art. 89 ust. 1 pkt 2).
Proponuje się wprowadzenie obowiązku składania ofert w 4-5 jednobrzmiących egzemplarzach. Przy obecnej jawności postępowania (art. 96 ust. 3) jeden egzemplarz będzie udostępniany przez zamawiającego do wglądu od chwili otwarcia ofert, drugi będzie w archiwum zamawiającego, a pozostałe będą służyć pracy komisji.

15. **Miejsce oraz termin składania i otwarcia ofert** – *nie dotyczy trybu negocjacji z ogłoszeniem (art. 57 ust. 4);*

Termin składania ofert zależy od wartości zamówienia, i jeżeli wartość zamówienia:

— nie przekracza 60.000 €, zamawiający wyznacza termin składania ofert z uwzględnieniem czasu niezbędnego na przygotowanie i złożenie oferty, z tym że termin ten nie może być krótszy niż **15 dni od dnia ogłoszenia** (art. 43 ust. 1).

— przekracza 60.000 €, zamawiający wyznacza termin składania ofert nie może być krótszy niż **52 dni od dnia przekazania ogłoszenia Prezesowi Urzędu** (art. 43 ust. 2), a jeżeli informacja o tym zamówieniu została zawarta we wstępnym ogłoszeniu informacyjnym dotyczącym zamówień planowanych w terminie 12 miesięcy, przekazanym Prezesowi Urzędu co najmniej na 52 dni przed dniem przekazania ogłoszenia - zamawiający może wyznaczyć termin składania ofert nie krótszy niż 37 dni (art. 43 ust. 4 pkt 1).

Od dnia 1 maja 2004 roku (art. 227 pkt 2), w przypadku robót budowlanych o wartości 5.000.000 euro, a dla dostaw lub usług – 130.000 euro, termin składania ofert nie może być krótszy niż **52 dni od** dnia **przekazania ogłoszenia** Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich (art. 43 ust. 3), a jeżeli informacja o tym zamówieniu została zawarta we wstępnym ogłoszeniu informacyjnym dotyczącym zamówień planowanych w terminie 12 miesięcy, przekazanym Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich co najmniej na 52 dni przed dniem

przekazania ogłoszenia o zamówieniu - zamawiający może wyznaczyć termin składania ofert nie krótszy niż 37 dni (art. 43 ust. 4 pkt 2).
Otwarcie ofert jest jawne i następuje bezpośrednio po upływie terminu do ich składania, z tym że dzień, w którym upływa termin składania ofert, jest dniem ich otwarcia (art. 86 ust. 2).

16. **Opis sposobu obliczenia ceny**

Przez cenę należy rozumieć wartość wyrażoną w jednostkach pieniężnych, którą kupujący jest obowiązany zapłacić przedsiębiorcy za towar lub usługę; w cenie uwzględnia się podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów sprzedaż towaru (usługi) podlega obciążeniu podatkiem od towarów i usług oraz podatkiem akcyzowym (art. 2 pkt 1). Ustawa dopuszcza możliwość poprawienia w tekście oferty omyłki rachunkowe w obliczeniu ceny. Należy przy tym niezwłocznie o tym **zawiadomić wszystkich wykonawców**, którzy złożyli oferty (art. 87 ust. 2).

Omyłki rachunkowe w obliczeniu ceny Zamawiający poprawia w następujący sposób (art. 88):

1) w przypadku mnożenia cen jednostkowych i liczby jednostek miar:
   a) jeżeli obliczona cena nie odpowiada iloczynowi ceny jednostkowej oraz liczby jednostek miar, przyjmuje się, że prawidłowo podano liczbę jednostek miar oraz cenę jednostkową,
   b) jeżeli cenę jednostkową podano rozbieżnie słownie i liczbą, przyjmuje się, że prawidłowo podano liczbę jednostek miar i ten zapis ceny jednostkowej, który odpowiada dokonanemu obliczeniu ceny;
2) w przypadku sumowania cen za poszczególne części zamówienia:
   a) jeżeli obliczona cena nie odpowiada sumie cen za części zamówienia, przyjmuje się, że prawidłowo podano ceny za części zamówienia,
   b) jeżeli cenę za część zamówienia podano rozbieżnie słownie i liczbą, przyjmuje się, że prawidłowo podano ten zapis, który odpowiada dokonanemu obliczeniu ceny,
   c) jeżeli ani cena za część zamówienia podana liczbą, ani podana słownie nie odpowiadają obliczonej cenie, przyjmuje się, że prawidłowo podano ceny za część zamówienia wyrażone słownie;
3) w przypadku oferty z ceną określoną za cały przedmiot zamówienia albo jego część (cena ryczałtowa):
   a) przyjmuje się, że prawidłowo podano cenę ryczałtową bez względu na sposób jej obliczenia,

b) jeżeli cena ryczałtowa podana liczbą nie odpowiada cenie ryczałtowej podanej słownie, przyjmuje się za prawidłową cenę ryczałtową podaną słownie,
c) jeżeli obliczona cena nie odpowiada sumie cen ryczałtowych, przyjmuje się, że prawidłowo podano poszczególne ceny ryczałtowe.

Zamawiający odrzuca ofertę, jeżeli oferta zawiera omyłki rachunkowe w obliczeniu ceny, których nie można poprawić na podstawie art. 88, lub błędy w obliczeniu ceny.
Zamawiający zobowiązany jest odrzucić ofertę, jeżeli zawiera rażąco niską cenę w stosunku do przedmiotu zamówienia (art. 89 ust. 1 pkt 4) po postępowaniu wyjaśniającym.
W celu ustalenia, czy oferta zawiera rażąco niską cenę w stosunku do przedmiotu zamówienia, zamawiający zwraca się do wykonawcy o udzielenie w określonym terminie wyjaśnień dotyczących elementów oferty mających wpływ na wysokość ceny (art. 90 ust. 1).
Oceniając wyjaśnienia, bierze się pod uwagę obiektywne czynniki, w szczególności oszczędność metody wykonania zamówienia, wybrane rozwiązania techniczne, wyjątkowo sprzyjające warunki wykonywania zamówienia dostępne dla wykonawcy, oryginalność projektu wykonawcy oraz wpływ pomocy publicznej udzielonej na podstawie odrębnych przepisów (art. 90 ust. 2). Zamawiający odrzuca ofertę wykonawcy, który nie złożył wyjaśnień lub jeżeli dokonana ocena wyjaśnień potwierdza, że oferta zawiera rażąco niską cenę w stosunku do przedmiotu zamówienia (art. 90 ust. 3).

17. **Informacje dotyczące walut obcych, w jakich mogą być prowadzone rozliczenia między zamawiającym a wykonawcą** – *nie dotyczy zamówień do 60.000 euro (art. 36 ust. 2);*

18. **Opis kryteriów, którymi zamawiający będzie się kierował przy wyborze oferty, wraz z podaniem znaczenia tych kryteriów oraz sposobu oceny ofert**

Zamawiający wybiera ofertę najkorzystniejszą wyłącznie na podstawie kryteriów oceny ofert (art. 91 ust. 1), które nie mogą ulec zmianie w toku postępowania (art. 38 ust. 5). Wyjątkiem jest tryb negocjacji z ogłoszeniem (art. 58).
Kryteriami oceny ofert są cena albo **cena** i inne kryteria odnoszące się do przedmiotu zamówienia, w szczególności (art. 91 ust. 2):

— jakość,
— funkcjonalność,
— parametry techniczne,

— zastosowanie najlepszych dostępnych technologii w zakresie oddziaływania na środowisko,
— koszty eksploatacji,
— serwis,
— wpływ sposobu wykonania zamówienia na rynek pracy w miejscu wykonywania zamówienia,
— termin wykonania zamówienia.

Jeżeli dwie lub więcej ofert przedstawia taki sam bilans ceny i innych kryteriów oceny ofert, to zamawiający spośród tych ofert wybiera ofertę z niższą ceną (art. 91 ust. 4).
Jeżeli zostały złożone oferty o takiej samej cenie, a jedynym kryterium oceny ofert jest cena, to zamawiający wzywa wykonawców, którzy złożyli te oferty, do złożenia w terminie określonym przez zamawiającego ofert dodatkowych (art. 91 ust. 4). Wykonawcy, składając oferty dodatkowe, nie mogą zaoferować cen wyższych niż zaoferowane w złożonych ofertach (art. 91 ust. 6).

19. **Informację o formalnościach, jakie powinny zostać dopełnione po wyborze oferty w celu zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego** – *nie dotyczy zamówień do 60.000 euro (art. 36 ust. 2);*

O wyborze oferty zamawiający zawiadamia niezwłocznie wykonawców, którzy ubiegali się o udzielenie zamówienia, a jeżeli wartość zamówienia przekracza 60.000 euro - również Prezesa Urzędu, za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej Urzędu, podając nazwę (firmę) i adres wykonawcy, którego ofertę wybrano, oraz jej cenę (art. 92).

Zamawiający zawiera umowę w sprawie zamówienia publicznego w terminie nie krótszym niż 7 dni od dnia przekazania zawiadomienia o wyborze oferty, nie później jednak niż przed upływem terminu związania ofertą (art. 94 ust. 1).

Jeżeli wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60.000 euro, niezwłocznie po zawarciu umowy w sprawie zamówienia publicznego zamawiający przekazuje ogłoszenie o udzieleniu zamówienia Prezesowi Urzędu (art. 95 ust. 1).

Jeżeli wartość zamówienia na roboty budowlane przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5.000.000 euro, a na dostawy lub usługi - 130.000 euro, niezwłocznie po zawarciu umowy w sprawie zamówienia publicznego zamawiający przekazuje ogłoszenie o udzieleniu zamówienia Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich. Niezwłocznie po przekazaniu Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich zamawiający przekazuje ogłoszenie o udzieleniu zamówienia również Prezesowi Urzędu (art. 95 ust. 2).

Zamawiający nie może zawrzeć umowy do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia protestu (art. 182 ust. 1).

Protest jest ostatecznie rozstrzygnięty (art. 182 ust. 2):

1) jeżeli nie wniesiono odwołania – z upływem terminu do wniesienia odwołania;
2) w przypadku wniesienia odwołania:
   a) z dniem doręczenia postanowienia kończącego postępowanie odwoławcze albo wyroku zespołu arbitrów albo
   b) z dniem wydania wyroku lub postanowienia kończącego postępowanie w sprawie przez sąd okręgowy, o którym mowa w art. 195 ust. 1, albo z upływem terminu do wniesienia skargi, jeżeli wartość zamówienia dla robót budowlanych przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 10.000.000 euro, a dla dostaw lub usług – 5.000.000 euro.

Na wniosek zamawiającego Prezes Urzędu, w drodze decyzji administracyjnej, może wyrazić zgodę na zawarcie umowy przed ostatecznym rozstrzygnięciem protestu, jeżeli ze względów społecznych lub gospodarczych zachodzi pilna potrzeba udzielenia zamówienia, której wcześniej nie można było przewidzieć, a nie wynikła ona z winy zamawiającego (art. 182 ust. 3).

20. **Wymagania dotyczące zabezpieczenia należytego wykonania umowy** – *nie dotyczy zamówień do 60.000 euro (art. 36 ust. 2) i trybu zapytania o cenę (art. 71 ust. 2);*

> Zabezpieczenie należytego wykonania umowy służy pokryciu roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy. Jeżeli wykonawca jest jednocześnie gwarantem, zabezpieczenie służy także pokryciu roszczeń z tytułu gwarancji jakości.
>
> (art. 147 ust. 2).

Żądanie wniesienia zabezpieczenia zależy od:

1) **Przedmiotu zamówienia i jego wartości**. Zamawiający żąda od wykonawcy wniesienia zabezpieczenia (art. 147 ust. 3), jeżeli:
   — przedmiotem zamówienia są **roboty budowlane**, a ich wartość przekracza **60.000 €**;
   — przedmiotem zamówienia są **dostawy lub usługi** a wartość przekracza **5.000.000 €**;
2) **Okresu na jaki ma być zawarta umowa**. Zamawiający żąda od wykonawcy wniesienia zabezpieczenia (art. 147 ust. 3), jeżeli umowa ma zostać zawarta na okres dłuższy niż 3 lata.

Zamawiający nie żąda wniesienia zabezpieczenia, jeżeli umowa dotyczy:

- obsługi emisji papierów wartościowych (**na okres obsługi emisji**),
- koncesji,
- kredytu i pożyczki,
- rachunku bankowego lub ubezpieczenia (art. 142 ust. 4), a umowa pomimo, że jest zawarta na okres powyżej 3 lat, **jednak nie dłuższy niż 5 lat**,
- umów zawieranych na czas nieoznaczony której przedmiotem są dostawy wody za pomocą sieci wodno-kanalizacyjnej lub odprowadzanie ścieków do takiej sieci, energii elektrycznej z sieci elektroenergetycznej, gazu z sieci gazowej lub ciepła z sieci ciepłowniczej (art. 143).

Zabezpieczenie może być wnoszone według wyboru wykonawcy w jednej lub w kilku następujących formach (art. 148 ust. 1):

1) pieniądzu;
2) poręczeniach bankowych;
3) gwarancjach bankowych;
4) gwarancjach ubezpieczeniowych;
5) poręczeniach udzielanych przez podmioty, o których mowa w ustawie o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Zabezpieczenie może być wnoszone **również za zgodą zamawiającego** (art. 148 ust. 2) **w formie**:

1) w wekslach z poręczeniem wekslowym banku;
2) przez ustanowienie zastawu na papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego;
3) przez ustanowienie zastawu rejestrowego na zasadach określonych w przepisach o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów.

W trakcie realizacji umowy wykonawca może dokonać zmiany formy zabezpieczenia na jedną lub kilka form (art. 149 ust. 1 i 2), jednak zmiana formy zabezpieczenia musi być dokonywana z zachowaniem ciągłości zabezpieczenia i bez zmniejszenia jego wysokości (art. 149 ust. 3).

Wysokość zabezpieczenia ustala się w stosunku procentowym do ceny całkowitej podanej w ofercie albo maksymalnej wartości nominalnej zobowiązania zamawiającego wynikającego z umowy, jeżeli w ofercie podano cenę jednostkową lub ceny jednostkowe (art. 150 ust. 1). Zabezpieczenie ustala się w wysokości od 2% do 10% ceny całkowitej podanej w ofercie albo maksymalnej wartości nominalnej zobowiązania zamawiającego wynikającego z umowy (art. 150 ust. 2).

Zabezpieczenie, **za zgodą zamawiającego**, może być tworzone również przez potrącenia z należności za częściowo wykonane dostawy, usługi lub roboty budowlane, jednak tylko w przypadku, jeżeli okres realizacji zamówienia jest dłuższy niż rok (art. 150 ust. 3) i jednocześnie w dniu zawarcia umowy wykonawca wniesie najmniej 30% kwoty zabezpieczenia (art. 150 ust. 4).

21. Istotne dla stron postanowienia, które zostaną wprowadzone do treści zawieranej umowy w sprawie zamówienia publicznego, ogólne warunki umowy albo wzór umowy, jeżeli zamawiający wymaga od wykonawcy, aby zawarł z nim umowę w sprawie zamówienia publicznego na takich warunkach

Do umów w sprawach zamówień publicznych, stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, jeżeli przepisy ustawy pzp nie stanowią inaczej (art. 139 ust. 1).
Zakres świadczenia wykonawcy wynikający z umowy jest tożsamy z jego zobowiązaniem zawartym w ofercie (art. 140 ust. 1).

W części wykraczającej poza określenie przedmiotu zamówienia zawarte w specyfikacji istotnych warunków zamówienia umowa jest nieważna.
(art. 140 ust. 2)

Umowę zawiera się na czas oznaczony (art. 142 ust. 1).
Zawarcie umowy, której przedmiotem są świadczenia okresowe lub ciągłe, na okres dłuższy niż 3 lata, wymaga zgody Prezesa Urzędu wyrażonej w drodze decyzji administracyjnej, udzielonej **przed wszczęciem postępowania** o udzielenie zamówienia (art. 142 ust. 1).

Na czas nieoznaczony (bez zgody Prezesa UZP – art. 142 ust. 2) może być zawierana umowa, której przedmiotem są dostawy (art. 143 ust. 1):

1) wody za pomocą sieci wodno-kanalizacyjnej lub odprowadzanie ścieków do takiej sieci;
2) energii elektrycznej z sieci elektroenergetycznej;
3) gazu z sieci gazowej;
4) ciepła z sieci ciepłowniczej.

22. Pouczenie o środkach ochrony prawnej przysługujących wykonawcy w toku postępowania o udzielenie zamówienia

Środki ochrony prawnej przysługują wykonawcom i uczestnikom konkursu, a także innym osobom, jeżeli ich interes prawny w uzyskaniu zamówienia doznał lub może doznać uszczerbku w wyniku naruszenia przez zamawiającego przepisów ustawy
(art. 179 ust. 1).

Przed upływem terminu do składania ofert środki ochrony prawnej przysługują również organizacjom zrzeszającym wykonawców wpisanym na listę organizacji uprawnionych do wnoszenia środków ochrony prawnej, prowadzoną przez Prezesa Urzędu (art. 179 ust. 2).

Protest wnosi się w terminie 7 dni od dnia, w którym wykonawca powziął lub mógł powziąć wiadomość o okolicznościach stanowiących podstawę jego wniesienia. Protest uważa się za wniesiony z chwilą, gdy doszedł on do zamawiającego w taki sposób, że mógł zapoznać się z jego treścią (art. 180 ust. 2).

Protest dotyczący postanowień specyfikacji istotnych warunków zamówienia wnosi się nie później niż 3 dni przed upływem terminu składania ofert (art. 180 ust. 3).

Do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia protestu zamawiający nie może zawrzeć umowy (art. 182 ust. 1).

Zamawiający rozstrzyga protest nie później niż w terminie 5 dni od dnia jego wniesienia. Brak rozstrzygnięcia protestu w tym terminie uznaje się za jego oddalenie (art. 183 ust. 1).

Odwołanie wnosi się do Prezesa Urzędu w terminie 5 dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia protestu lub upływu terminu do rozstrzygnięcia protestu, jednocześnie informując o wniesieniu odwołania zamawiającego. Złożenie odwołania w placówce pocztowej operatora publicznego jest równoznaczne z wniesieniem go do Prezesa Urzędu (art. 184 ust. 2).

Zespół arbitrów rozpoznaje odwołanie w terminie 15 dni od dnia jego wniesienia (art. 187 ust. 1).

Na wyrok zespołu arbitrów oraz postanowienia zespołu arbitrów kończące postępowanie odwoławcze przysługuje skarga do sądu (art. 194 ust. 1).
Skargę wnosi się za pośrednictwem Prezesa Urzędu w terminie 7 dni od dnia doręczenia orzeczenia zespołu arbitrów, przesyłając jednocześnie jej odpis przeciwnikowi skargi (art. 195 ust. 2).

6. Zamówienia sektorowe

Zamawiający stosuje przepisy ustawy dotyczące zamówień sektorowych, jeżeli łącznie spełnione są trzy następujące warunki:

1. **Podmiotowy** — Zamawiający jest zobowiązany do stosowania ustawy z art. 3 ust. 1 pkt 3 lub pkt 4;
2. **Przedmiotowy** — Zamówienie jest udzielane w celu wykonywania jednego z rodzajów działalności wymienionych w art. 122 ust. 1;
3. **Wartościowy** — Wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty określoną w art. 123.

WARUNEK PODMIOTOWY
Zamówienia sektorowego może udzielić tylko podmiot będący osobą prawa publicznego wskazana w art. 3.1.3 pzp lub podmiot użyteczności publicznej wskazany w art. 3.1.4 pzp z wyłączeniem art. 3.1 5 lub pkt 6 pzp.
art. 122 ust. 1 pzp

Podmioty wykonujące zamówienia sektorowe, to:

1) zamawiający o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 pzp tj.:
   inne, niż określone w art. 3 ust. 1 pkt 1, osoby prawne, utworzone w szczególnym celu zaspokajania potrzeb o charakterze powszechnym niemających charakteru przemysłowego ani handlowego, jeżeli podmioty, o których mowa w tym przepisie oraz w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2, pojedynczo lub wspólnie, bezpośrednio lub pośrednio przez inny podmiot:
   - finansują je w ponad 50% lub
   - posiadają ponad połowę udziałów albo akcji, lub
   - sprawują nadzór nad organem zarządzającym, lub
   - mają prawo do powoływania ponad połowy składu organu nadzorczego lub zarządzającego;
2) zamawiający o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4 pzp tj.:
   inne, niż określone w art. 3 ust. 1 pkt 1–3, podmioty, jeżeli zamówienie jest udzielane w celu wykonania jednego z rodzajów działalności, o której mowa w art. 122, a działalność ta jest wykonywana na podstawie:
   a) praw szczególnych lub wyłącznych
      Prawa przyznane w drodze ustawy, rozporządzenia lub decyzji administracyjnej, polegające na zastrzeżeniu wykonywania

określonej działalności dla jednego lub większej liczby podmiotów (art. 3 ust. 2 pzp)

b) jeżeli podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 – 3, pojedynczo lub wspólnie, bez-pośrednio lub pośrednio przez inny podmiot wywierają na nie dominujący wpływ, w szczególności:
   – finansują je w ponad 50% lub
   – posiadają ponad połowę udziałów albo akcji, lub
   – sprawują nadzór nad organem zarządzającym, lub
   – mają prawo do powoływania ponad połowy składu organu nadzorczego lub zarządzającego;

z zastrzeżeniem, że do stosowania ustawy zobowiązane są podmioty:

1) jeżeli ponad 50% wartości udzielanego przez nie zamówienia jest finansowane ze środków publicznych lub przez podmioty, o których mowa w pkt 1 – 3 (art. 3 ust. 1 pkt 5 pzp);
2) jeżeli zamówienie jest finansowane z udziałem środków, których przyznanie jest uzależnione od zastosowania procedury udzielania zamówienia określonej w ustawie (art. 3 ust. 1 pkt 6 pzp);

WARUNEK PRZEDMIOTOWY

Zamówienie sektorowe, to zamówienie udzielane przez podmiot, który spełnia warunek podmiotowy i jest wykonywane w celu wykonywania jednego z następujących rodzajów działalności: gospodarki wodnej, energetyki, transportu lub telekomunikacji.

art. 122 pzp

Zamówienie sektorowe, to zamówienie udzielane w celu wykonywania jednego z następujących rodzajów działalności (art. 122 ust. 1 pzp):

1) poszukiwania, rozpoznawania miejsc występowania lub wydobywania gazu ziemnego, ropy naftowej oraz jej naturalnych pochodnych, węgla brunatnego, węgla kamiennego i innych paliw stałych;
2) zarządzania lotniskami, portami morskimi lub śródlądowymi oraz udostępniania ich przewoźnikom powietrznym, morskim i śródlądowym;
3) tworzenia stałych sieci przeznaczonych do świadczenia publicznych usług związanych z produkcją, transportem lub dystrybucją energii elektrycznej, gazu lub energii cieplnej lub dostarczania energii elektrycznej, gazu albo energii cieplnej do takich sieci lub kierowania takimi sieciami;

   Zamawiający, o których tutaj mowa, nie stosują ustawy do udzielania zamówień na (art. 130 ust. 1 pzp):
   – usługi przesyłowe energii elektrycznej, ciepła i paliw gazowych;
   – dostawy energii elektrycznej, cieplnej i paliw gazowych;
   – dostawy paliw do wytwarzania energii.

4) tworzenia stałych sieci przeznaczonych do świadczenia publicznych usług związanych z produkcją lub dystrybucją wody pitnej lub dostarczania wody pitnej do takich sieci lub kierowania takimi sieciami;

   Zamawiający, o których tutaj mowa, stosują przepisy dotyczące zamówienia sektorowego także do zamówień związanych z kanalizacją i oczyszczaniem ścieków oraz działalnością związaną z pozyskiwaniem wody pitnej (art. 122 ust. 2 pzp).

   Zamawiający, o której tutaj mowa, nie stosują ustawy do udzielania zamówień na dostawy wody (art. 130 ust. 2 pzp).

5) obsługi sieci świadczących publiczne usługi w zakresie transportu kolejowego, tramwajowego, trolejbusowego, kolei linowej lub systemów automatycznych;

6) obsługi sieci świadczących publiczne usługi w zakresie transportu autobusowego;

   Zamawiający, o których tutaj mowa, nie stosują ustawy do udzielania zamówień, jeżeli przewozy regularne są świadczone także przez innego przewoźnika na tym samym obszarze i tych samych warunkach (art. 130 ust. 3 pzp).

7) udostępniania lub obsługi publicznej sieci telekomunikacyjnej albo świadczenia jednej lub większej liczby usług telekomunikacyjnych za pomocą takiej sieci.

   Zamawiający, o których tutaj mowa, nie stosują ustawy do udzielania zamówień, jeżeli te same usługi są świadczone także przez innego operatora na tym samym obszarze geograficznym i tych samych warunkach (art. 130 ust. 4 pzp).

WARUNEK WARTOŚCIOWY

Zamówienie sektorowe, to zamówienie udzielane przez podmiot, który spełnia warunek podmiotowy, warunek przedmiotowy oraz posiada określoną wartość.

art. 123 ust. 1 pzp

Zamówienia sektorowego podlegają ustawie jeżeli wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty:

1) dla dostaw lub usług 400.000 euro z wyjątkiem udostępniania lub obsługi publicznej sieci telekomunikacyjnej albo świadczenia jednej lub większej liczby usług telekomunikacyjnych za pomocą takiej sieci, gdzie wartość zamówienia przekracza równowartość kwoty 600.000 euro;
2) dla robót budowlanych 5.000.000 euro.

Ustawy prawa zamówień publicznych nie stosuje się do zamówień sektorowych na usługi udzielone podmiotom:

1) z którymi zamawiający sporządzają roczne skonsolidowane sprawozdania finansowe w rozumieniu przepisów o rachunkowości,
2) w których zamawiający posiadają ponad połowę udziałów albo akcji, sprawują nadzór nad organem zarządzającym lub posiadają prawo mianowania ponad połowy składu organu nadzorczego lub zarządzającego,
3) które posiadają ponad połowę udziałów lub akcji zamawiającego, sprawują nadzór nad organem zarządzającym lub posiadają prawo mianowania ponad połowy składu organu nadzorczego lub zarządzającego,
4) które wspólnie z zamawiającym podlegają określonemu w pkt. 3 wpływowi innego podmiotu.
   – jeżeli w okresie poprzednich 3 lat co najmniej 80% przeciętnych przychodów tych podmiotów osiąganych ze świadczenia usług w państwach Unii Europejskiej pochodziło ze świadczenia usług na rzecz zamawiającego lub innych jednostek spośród podmiotów powyżej wskazanych. Jeśli jednak choćby dwa z tych podmiotów zależnych świadczyły takie same lub podobne usługi na rzecz zamawiającego, uwzględnia się całkowity przychód wszystkich tych podmiotów.

(art. 129 ust. 1 pzp)

Jednocześnie ustawy nie stosuje się do zamówień sektorowych na usługi udzielane przez podmiot utworzony przez zamawiających w celu wspólnego wykonywania działalności sektorowej (określonej art. 122 ust. 1 pzp) jednemu z tych zamawiających lub podmiotom powyżej wymienionym, jeżeli w okresie poprzednich 3 lat co najmniej 80% przeciętnych przychodów takiego podmiotu osiąganych ze świadczenia usług w państwach Unii Europejskiej pochodziło ze świadczenia usług na rzecz zamawiającego lub podmiotów wymienionych powyżej.

(art. 129 ust. 2 pzp)

W przypadku przedsiębiorstw mieszanych, prowadzących kilka rodzajów działalności (związanych i nie związanych z zakresem zamówień sektorowych np. przedsiębiorstwo prowadzące działalność w zakresie dostawy wody i odprowadzania ścieków – działalność sektorowa – zarządza jednocześnie nieruchomościami – działalność niesektorowa) odgraniczać trzeba działalność sektorową od działalności pozostałej, przy której to zamawiający stosuje w pełni ustawę (np. zamawiający jest osobą prawa publicznego wskazaną w art. 3 ust. 1 pkt 3 ustawy) lub zamawiający może być nawet w zakresie pozasektorowym z ustawy całkowicie wyłączony pozostając poza zasięgiem dyspozycji art. 3 ust. 1 pzp.

Sformatowane: Punktory i numerac

Umowy ramowe

Po przeprowadzeniu postępowania, stosując odpowiednio przepisy o przetargu nieograniczonym lub negocjacjach z ogłoszeniem zamawiający – w obrębie zamówień sektorowych – może zawrzeć umowę ramową. Jest to sytuacja wyjątkowa bowiem ustawa dopuszcza wyłącznie możliwość zawarcia umowy ostatecznej.

> Umową ramową jest umowa zawarta między zamawiającym a jednym lub większą liczbą wykonawców, której celem jest ustalenie warunków dotyczących zamówień, jakie mogą zostać udzielone w danym okresie, w szczególności cen oraz przewidywanych ilości.
>
> (art. 124 ust. 2 pzp)

Zamawiający może zawrzeć umowę ramową z jednym lub większą ilością wykonawców, jednakże nie wolno Zamawiającemu wykorzystywać umowy ramowej do ograniczenia konkurencji (art. 126 ust. 2 pzp).
W przypadku, gdy Zamawiający dopuszcza zawarcie umowy ramowej z więcej niż jednym wykonawcą, to zobowiązany jest do **określenia w ogłoszeniu** o postępowaniu maksymalnej liczby wykonawców, z którymi zawrze umowę ramową.
(art. 124 ust. 3 pzp).
Umowa ramowa precyzuje stosunek zobowiązaniowy pomiędzy zamawiającym a wykonawcą, jednak jest na tyle ogólna, że nie może być bezpośrednio realizowana. Wymaga jeszcze ostatecznego „aktu wykonawczego" – zamówienia, gdzie zgodnie z wyznaczonymi umową ramową warunkami i kryteriami nastąpi jego konkrety-zacja. Minimalne elementy umowy ramowej, to obok terminu obowiązywania oraz wskazania łącznej ilości zamawianych świadczeń – sposób obliczania ceny (art. 124 pzp). Zamówień wykonawczych może być wiele (obejmują ostateczne świadczenia częściowe). Jeśli nic innego nie wynika z umowy ramowej, to sam zamawiający będzie decydował o tym kiedy i w jakim rozmiarze zostaną one uruchomione. Umowa ramowa zobowiązuje więc na przyszłość do określonego zachowania się stron, jednak inicjatywa tych działań należy wyłącznie do zamawiającego. Zamawiający jest związany w zakresie konkretyzacji świadczeń uprzednio zastrzeżonym w porozumieniu ramowym warunkom i kryteriom, za pomocą których można określić brakujące elementy wzajemnych świadczeń i wyłonić najkorzystniejszego wykonawcę.

Rzeczywiste korzyści umowy ramowej osiąga Zamawiający przy zawarciu jej z kilkoma wykonawcami. Zwiększa się przez to konkurencyjność postępowania oraz możliwość uzyskiwania korzystniejszych zamówień. Poszczególne zamówienia przypadać mogą różnym uczestnikom, w zależności od tego, który z nich przedłoży zamawiającemu najkorzystniejszą ofertę (art. 122 ust. 2 pzp).

Ustawa dopuszcza możliwość zawarcia umowy ramowej tylko z jednym wykonawcą, jednak w konsekwencji zamówienie może być w tym przypadku udzielone tylko temu wykonawcy.

Umowę ramową zawsze poprzedza procedura konkurencyjnego wyłonienia wykonawców (wykonawcy) przy odpowiednim stosowaniu przepisów ustawy o negocjacjach z ogłoszeniem lub o przetargu ograniczonym.
Umowę ramową zawiera się na okres nie dłuższy niż 3 lata, z tym że ze względu na przedmiot zamówienia lub szczególny interes zamawiającego umowa taka może być zawarta na okres do 5 lat (art. 126 ust. 1 pzp). Każde zamówienie wykonawcze umowy ramowej podlega przepisom w sprawie umów o zamówienia publiczne.
Jeżeli zamawiający zawarł umowę ramową tylko z jednym wykonawcą, może udzielić zamówienia, którego przedmiot jest objęty umową ramową, w trybie zamówienia z wolnej ręki. Przepisu o zgodzie Prezesa UZP na posłużenie się tą procedurą przy udzielaniu zamówień o wartości przekraczającej równowartość 60.000 euro – art. 67 ust. 2 – nie stosuje się.
Natomiast gdy zamawiający zawarł umowę ramową z więcej niż jednym wykonawcą, zamówienia udziela się w trybie negocjacji bez ogłoszenia. Zamawiający zaprasza do negocjacji wszystkich wykonawców, z którymi zawarł umowę ramową. Także i w tym przypadku ograniczenia z art. 67 ust. 2 ulegają wyłączeniu (art. 125 pzp).

Koncyliacja

Każdy podmiot, który jest lub był zainteresowany uzyskaniem określonego zamówienia sektorowego i który, w odniesieniu do postępowania o udzielenie tego zamówienia, uważa, że doznał uszczerbku lub istnieje ryzyko, że dozna uszczerbku z powodu domniemanego naruszenia ustawy lub prawa Unii Europejskiej może na piśmie wnioskować do Komisji Europejskiej za pośrednictwem Prezesa Urzędu o zastosowanie postępowania koncyliacyjnego przewidzianego w art. 133 pzp w związku z art. 10 i 11 Dyrektywy Rady 92/13/EEC z 25 lutego 1992 r. koordynującej przepisy i regulacje administracyjne dotyczące stosowania zasad Unii Europejskiej w zakresie procedur udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji.

W przypadku, gdy Komisja uzna na podstawie wniosku, że spór dotyczy właściwego stosowania prawa Wspólnoty, to kieruje zapytanie do zamawiającego, czy życzy on sobie wziąć udział w postępowaniu koncyliacyjnym. Jeżeli zamawiający odmawia wzięcia udziału, Komisja informuje podmiot, który wystąpił z wnioskiem, że postępowania nie można rozpocząć.

Jeżeli zamawiający wyraża zgodę, to Komisja proponuje prowadzącego postępowanie koncyliacyjne z listy akredytowanych dla tego celu niezależnych osób. Lista ta sporządzana jest przez Komisję po przeprowadzeniu konsultacji z Komitetem Doradczym ds. Zamówień Publicznych lub, w przypadku zamawiających, których działalność dotyczy udostępniania lub obsługi sieci telekomunikacji publicznej, lub świadczenie jednej lub większej liczby publicznych usług telekomunikacyjnych, po przeprowadzeniu konsultacji z Komitetem Doradczym ds. Zamówień w Sektorze Telekomunikacji.

Każda strona postępowania koncyliacyjnego musi oświadczyć, czy akceptuje rozjemcę oraz wyznaczyć dodatkowego rozjemcę. Rozjemcy mogą zaprosić nie więcej niż dwie dodatkowe osoby jako ekspertów doradzających w ich pracy. Strony postępowania koncyliacyjnego i Komisja mogą odrzucić kandydaturę każdego eksperta zaproszonego przez rozjemców.

W postępowaniu dozwolone jest składanie oświadczeń w formie pisemnej lub ustnej. Celem pracy Rozjemców jest jak najszybsze osiągnięcie porozumienia między stronami, zgodnego z prawem Wspólnoty. Ze swojego rozpoznania oraz osiągniętych wyników Rozjemcy składają raport Komisji. Podmiot występujący z wnioskiem o zastosowanie postępowania koncyliacyjnego, oraz zamawiający, mają prawo przerwać postępowanie w każdym czasie.

Postępowanie koncyliacyjne wymaga poniesienia odpowiednich kosztów. Jeżeli strony nie zdecydują inaczej, podmiot występujący o zastosowanie postępowania koncyliacyjnego oraz zamawiający sami pokrywają swoje koszty. Ponadto, każde z nich ma obowiązek ponieść połowę kosztów postępowania, z wyjątkiem kosztów stron, które przystąpiły do postępowania

Atestacja

Atestacja to świadectwo jakości zamawiającego sektorowego. W myśl art. 134 ust. 1 pzp, zamawiający mogą poddać swoje procedury związane z udzielaniem zamówień okresowemu badaniu w celu uzyskania świadectwa, że w danym czasie procedury te są zgodne z ustawą oraz prawem Unii Europejskiej dotyczącym udzielania. Świadectwo takie z pewnością wskazuje potencjalnym wykonawcom, iż ten zamawiający jest wiarygodny i uczciwy, a więc warto z nim współpracować. Zasady przeprowadzania badania oraz listę podmiotów uprawnionych do przeprowadzania badania z zachowaniem wymagań określonych w normie PN EN 45503 opracowuje i upowszechnia Prezes Urzędu.

Zamawiający, którzy uzyskali świadectwo:

- mogą do ogłoszeń publikowanych w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej oraz Biuletynie Zamówień Publicznych dołączyć informację na mocy art. 134 ust. 6 pzp (odpowiednio art. art. 16 – 18 dyrektywy 90/531/EWG) w brzmieniu:

  „Zamawiający uzyskał atestację zgodnie z dyrektywą Rady 92/13/EWG, że w dniu (...) jego procedury i praktyki związane z udzielaniem zamówień były zgodne z prawem Wspólnoty oraz przepisami wprowadzającymi to prawo”.

- nie są obowiązani przez okres 3 lat od jego przyznania do stosowania przepisów art. 40 ust. 4 (obowiązek ogłoszenie o zamówieniu w dzienniku lub czasopiśmie o zasięgu ogólnopolskim), art. 167 ust. 2 i 3 (kontrola uprzednia), art. 177 i 178 (obowiązkowa kontrola postępowania przez obserwatora wyznaczanego przez Prezesa Urzędu).

7. Umowy o zamówienia publiczne

7.1. Specyfika umów

Umowa o zamówienie publiczne jest umową cywilnoprawną, dwustronnie zobowiązującą. W ramach umowy wzajemnej obie strony (Zamawiający i Wykonawca), zobowiązują się w taki sposób, że świadczenie jednej z nich musi być ekonomicznym odpowiednikiem drugiej, a więc świadczenia te będą ekwiwalentne.

Umowa zawierana jest w warunkach obrotu gospodarczego ograniczonego do niektórych kategorii podmiotów (art. 3 pzp) występujących w charakterze Zamawiających oraz występujących w charakterze Wykonawcy – osób fizycznych, osób prawnych, jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej (art. 2 pkt 11 pzp) oraz podmiotów występujących wspólnie (art. 23 pzp), pod warunkiem, że ponoszą solidarną odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zamówienia (art. 141 pzp).

Zawarcie tej umowy zawsze poprzedza sformalizowane postępowanie, prowadzone zgodnie z przepisami ustawy pzp:

- dwustronność zobowiązania,
- odpłatność,
- wzajemność (spełnione świadczenia pieniężne i niepieniężne wzajemnie się równoważą),
- przysporzenie (świadczenia umowne przynoszą zwykle przyrost w majątku stron).

W zamówieniach publicznych strony swobodnie mogą zawierać:

- umowy nazwane – dające się przyporządkować określonej regulacji ustawowej na mocy kodeksu cywilnego lub wyjątkowo poza kodeksem np. na podstawie prawa bankowego,
- umowy nienazwane – których nie można przyporządkować do określonej regulacji, ale są dozwolone w wymiarze wszelkich treści, byleby nie dotyczyły czynności prawem zakazanym i nie sprzeciwiały się zasadom uczciwego obrotu,
- umowy mieszane – które fragmentarycznie odzwierciedlają cechy umów nazwanych lub nienazwanych.

Z dyspozycji art. 94 pzp. wynika, że jeżeli zamawiający dokona wyboru oferty zgodnie z przepisami ustawy prawo zamówień publicznych, obowiązany jest do zawarcia umowy w terminie nie krótszym niż 7 dni od dnia przekazania zawiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty (art.94 ust 1 pzp), nie później jednak niż przed terminem związania ofertą.

Jeżeli wartość zamówienia przekracza równowartość kwoty 60.000 euro, to niezwłocznie po zawarciu umowy w sprawie zamówienia publicznego Zamawiający przekazuje ogłoszenie o udzieleniu zamówienia Prezesowi UZP (art. 95 ust. 1 pzp.).

Od 1 maja 2004 r. informacja o zawarciu umowy (ogłoszenie) będzie przez Zamawiających przekazywana niezwłocznie Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich jeżeli wartość zamówienia na roboty budowlane przekracza równowartość 5.000.000 euro a na dostawy lub usługi – 130.000 euro. Niezwłocznie po przekazaniu Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, zamawiający przekazuje ogłoszenie również Prezesowi Urzędu (art. 95 ust. 2 pzp.).

Szczególne wymogi umów w sprawach zamówień publicznych zostały wyspecyfikowane w treści działu IV ustawy pzp zatytułowanego „Umowy w sprawach zamówień publicznych" (art. 139 – 151 pzp.).

W treści art. 139 ust. 1 pzp. tej ustawy zamieszczono podstawową informację dotyczącą hierarchii aktów normatywnych mających zastosowanie do umów w sprawach zamówień publicznych. Wynika z niego, że ustawa pzp. ma prymat, czyli pierwszeństwo przed przepisami kodeksu cywilnego[14] (KC), który ma zastosowanie do tych umów w kwestiach nieuregulowanych w ustawie pzp.

Stosownie do dyspozycji art. 146 ust. 1 ustawy pzp. umowa w sprawie zamówienia publicznego jest nieważna w każdym przypadku, w którym w postępowaniu o zamówienie publiczne poprzedzającym jej zawarcie (czyli na etapie prowadzenia procedury o udzielenie zamówienia publicznego) doszło do naruszenia przepisów, określonych w ustawie jeżeli to naruszenie miało wpływ na wynik postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Zatem ustawa precyzuje dwa podstawowe kryteria nieważności umowy, a to:

- naruszenie ustawy,
- wpływ owego naruszenia na wynik postępowania.

W powołanej normie ustawy pzp. wskazane zostały również inne przypadki skutkujące nieważnością umowy. Są one następujące:

- niedopełnienie obowiązku zamieszczenia ogłoszenia w Biuletynie Zamówień Publicznych lub Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich,

[14] Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.

- udzielenie zamówienia bez wymaganej decyzji administracyjnej a w szczególności zawarcie umowy bez wymaganej zgody przed ostatecznym rozstrzygnięciem protestu,
- dokonanie wyboru oferty z rażącym naruszeniem prawa (np. wybór oferty sprzecznej z ustawą lub sprzecznej ze specyfikacją istotnych warunków zamówienia lub wybór wykonawcy, który udzielił zamawiającym „gratyfikacji" pieniężnej itp.),
- zawarcie umowy przed zakończeniem tzw. uprzedniej kontroli Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych.

Umowa w sprawie zamówienia publicznego jest także nieważna w części wykraczającej poza określenie przedmiotu zamówienia, zawarte odpowiednio w specyfikacji istotnych warunków zamówienia (art. 140 ust. 2 pzp.). Dotyczy to np. takiej sytuacji, gdy przedmiotem zamówienia było wykonanie robót budowlanych przy realizacji jednego obiektu, natomiast przedmiot umowy obejmował wykonanie dwóch obiektów.

Podstawowym celem ustawy pzp. jest nie tylko realizacja przedmiotu zamówienia publicznego objętego umową w sprawie zamówienia publicznego, ale także zapewnienie należytej ochrony środków publicznych, z których zamówienie to jest finansowane. Jednym ze środków służących zapewnieniu tej ochrony jest zapewnienie realizacji umowy w sprawie zamówienia publicznego (w tym umowy o roboty budowlane) w możliwie najkrótszym cyklu, czyli w tzw. „czasokresie realizacji".

Ustawodawca, mając ten aspekt na względzie postanowił, że generalnie umowy w sprawach zamówień publicznych mogą być zawierane na czas oznaczony (art. 142 ust. 1 pzp.). Muszą one zatem zawierać niewątpliwie termin rozpoczęcia i termin zakończenia umowy, czyli czasokres jej realizacji. Do tej zasady przyjęto wyjątek. Mianowicie umowy na dostawy mediów (wody z sieci, odbiór ścieków za pomocą kanalizacji, energii elektrycznej z sieci, gazu z sieci gazowej, ciepła z sieci ciepłowniczej) mogą być zawarte na czas nieokreślony (art. 143 ust. 1 pzp.). Przy czym jest to suwerenna decyzja Zamawiającego nie wymagająca zgody Prezesa Urzędu (art. 143 ust. 2 pzp.). Zgoda Prezesa Urzędu na zawarcie umowy na czasokres dłuższy niż 3 lata nie jest również wymagana przy umowach dotyczących:

- kredytu i pożyczki,
- rachunku bankowego, jeżeli okres umowy nie przekracza 5 lat,
- ubezpieczenia, jeżeli okres umowy nie przekracza 5 lat,
- obsługi emisji papierów wartościowych, na okres obsługi emisji,
- koncesji (art. 142 ust. 4 ustawy pzp.).

Prawo zamówień publicznych pod rygorem nieważności wymaga formy pisemnej dla umów w sprawach zamówień publicznych, chyba że odrębne przepisy wymagają innej formy szczególnej (art. 139 ust.2 pzp.).

Praktyka stosunków umownych na tle umów o roboty budowlane w sprawach zamówień publicznych, jak też praktyka sporów sądowych na tle umów o roboty budowlane zawieranych wyłącznie na podstawie przepisów KC wskazuje na to, że bez względu na wartość zamówienia i wysokość wynagrodzenia wykonawcy za przedmiot umowy – umowy o roboty budowlane powinny być w każdym przypadku zawierane w formie pisemnej. Jest to zresztą wymagane (bez zastrzeżenia rygoru nieważności umowy) treścią normy art. 648 § 1 KC. Zachowanie powyższego wymogu pisemności umowy o roboty budowlane jest szczególnie przydatne dla celów dowodowych. Dowód bowiem na piśmie ma wyższy walor w postępowaniu sądowym.

Prawo zamówień publicznych traktuje umowy w sprawie zamówień publicznych jako informację publiczną (art. 139 ust. 3 pzp.). Każdemu, z zastrzeżeniem art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, przysługuje prawo dostępu do informacji publicznej[15].

Prawo do informacji publicznej podlega ograniczeniu ze względu na prywatność osoby fizycznej lub tajemnicę przedsiębiorcy. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 3.10.2000 r. (I CKN 304/00) za tajemnicę przedsiębiorstwa może być uznana określona informacja (wiadomość) jeżeli spełnia łącznie trzy warunki::

- ma charakter techniczny, technologiczny, handlowy lub organizacyjny,
- nie została ujawniona do wiadomości publicznej,
- podjęto w stosunku do niej niezbędne działania w celu zachowania poufności.

W uzasadnieniu wyroku podano, że informacja ma charakter technologiczny, kiedy dotyczy najogólniej rozumianych sposobów wytwarzania, formuł chemicznych, wzorów i metod działania.

Informacja „nie ujawniona do wiadomości publicznej" to informacja nieznana ogółowi lub osobom, które ze względu na prowadzoną działalność są zainteresowane jej posiadaniem.

Podjęcie niezbędnych działań w celu zachowania poufności informacji powinno prowadzić do sytuacji, w której chroniona informacja nie może dotrzeć do wiadomości osób trzecich w normalnym toku zdarzeń bez żadnych specjalnych starań z ich strony.

Wg postanowienia Sądu Antymonopolowego z 15 maja 1996 r. (XVII Amz 1/96, wokanda 1997/10/55) za tajemnicę przedsiębiorstwa należy uznać np. dane obrazujące wielkość produkcji i sprzedaży, a także źródła zaopatrzenia i zbytu.

[15] Dz. U. z dnia 8 października 2001 r. Nr 112, poz.1198

Obowiązująca od 2 marca 2004 r. ustawa Prawo zamówień publicznych wprowadza zapisem art. 147 ust. 1 zasadę, że zamawiający może żądać od dostawcy lub wykonawcy zabezpieczenia należytego wykonania umowy.

Według treści art. 147 w odniesieniu do zabezpieczenia należytego wykonania umowy obowiązują następujące zasady:

1. Zabezpieczenie należytego wykonania umowy, służy do pokrycia roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy. Jeżeli zatem wykonawca nie wykona przedmiotu umowy lub wykona go nienależycie (np. wykona z wadami lub nie dotrzyma umownego terminu zakończenia robót) zabezpieczenie należytego wykonania umowy będzie służyło w tym przypadku na zabezpieczenie ewentualnych roszczeń odszkodowawczych oraz roszczeń z tytułu rękojmi za wady fizyczne lub ew. roszczeń z tytułu gwarancji jakości.
2. W myśl zapisu art. 148 pzp. prawne formy zabezpieczenia należytego wykonania umowy są następujące: pieniądz, w poręczenie bankowe, gwarancje bankowe, gwarancje ubezpieczeniowe, poręczenie udzielone przez podmioty, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 lit. b ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (tj. – należy wpisać jakie), a za zgodą zamawiającego również w wekslach z poręczeniem wekslowym banku, przez ustanowienie zastawu rejestrowego na zasadach określonych w odrębnych przepisach oraz przez ustanowienie zastawu na papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub Jednostkę Samorządu Terytorialnego (art. 148 ust. 1 i 2).

Realny procentowy limit zabezpieczenia należytego wykonania umowy. wynosi od 2% do 10% ceny całkowitej (art. 150 ust. 2 pzp). Ceną ofertową jest wartość robót budowlanych, dostaw lub usług (wysokość wynagrodzenia wykonawcy) podana w wybranej przez zamawiającego ofercie.

Zamawiający obligatoryjnie żąda zabezpieczenia (art. 147 ust. 3 pzp) jeżeli:

- wartość zamówienia na roboty przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60.000 euro,
- wartość zamówienia na dostawy lub usługi przekracza wyrażoną w złotych równowartość 5.000.000 euro,
- umowa ma być zawarta na okres dłuższy niż 3 lata za wyjątkiem następujących umów:
  a) na czas nieokreślony na dostawy mediów (art. 143 pzp),
  b) kredytu i pożyczki,
  c) rachunku bankowego na okres do 5 lat,
  d) ubezpieczenia na okres do 5 lat,
  e) obsługi emisji papierów wartościowych,
  f) koncesji.

Wartość zabezpieczenia na użytek indywidualnej umowy ustala zamawiający z góry w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia kierując się przewidywanym niebezpieczeństwem i rozmiarami ewentualnych roszczeń majątkowych.

Utrzymana została generalnie zasada, że istnieje zakaz zmian postanowień zawartej umowy

(art. 144 ust. 1 pzp)

Od generalnej zasady zakazu zmian postanowień zawartej umowy ustawa wprowadza jednak pewien wyjątek. Stanowi bowiem, że taka zmiana jest dopuszczalna w wyjątkowej sytuacji, gdy konieczność wprowadzenia takich zmian wynika z okoliczności, których nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy.

Podsumowując, z powołanych regulacji zawartych w art. 144 ust. 1 i 2 pzp, wynikają zatem następujące zasady:

1. Istnieje generalny zakaz zmian umowy na niekorzyść zamawiającego.
2. Zmiana umowy na korzyść zamawiającego jest dopuszczalna, jednakże taka zmiana musi nastąpić zgodnie z dyspozycją art. 77 KC, a zatem za zgodą obu stron wyrażoną na piśmie.
3. W sytuacji ściśle określonej w końcowej części art. 144 ust. 1 pzp. istnieje możliwość zmiany umowy za zgodą obu stron, jednakże w tym przypadku niezbędne jest przeprowadzenie dowodu przez stronę żądającą zmiany umowy, że konieczność wprowadzenia takiej zmiany wynikła z okoliczności, której nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy.
4. Nie można zatem np. żądać wprowadzenia do treści umowy klauzuli waloryzacyjnej, w sytuacji istnienia permanentnej inflacji i nie można żądać zmiany terminu umownego z powodu mrozu w warunkach zimowych, w sytuacji gdy w momencie zawarcia umowy wykonawca zdawał sobie sprawę z tego, że roboty będzie wykonywał w warunkach zimowych i zgodził się na określony termin zakończenia robót.
5. Z uregulowania art. 144 ust. 2 pzp wynika, że zmiana umowy dokonana z naruszeniem art. 144 ust. 1 pzp jest nieważna, zaś Prezes Urzędu jest upoważniony do wystąpienia do sądu o stwierdzenie nieważności zmian umowy, o których mowa w art. 144 pzp.

W treści art. 145 ust. 1 uzp przewidziano szczególną przesłankę materialno-prawną do odstąpienia od umowy. Przepis ten stanowi mianowicie, że w razie wystąpienia istotnej zmiany okoliczności powodującej, że wykonanie umowy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było przewidzieć

w chwili zawarcia umowy, zamawiający może odstąpić od umowy w terminie miesiąca od powzięcia wiadomości o powyższych okolicznościach.

W przypadku jednak odstąpienia od umowy przez zamawiającego ze wskazaniem w/w tej przesłanki, wykonawca ma prawo żądać od zamawiającego wynagrodzenia z tytułu wykonanej części umowy. Ma on zatem prawo do żądania części wynagrodzenia za zrealizowaną część przedmiotu umowy do daty odstąpienia od umowy.

Na tle dotychczasowych regulacji dotyczących zamówień publicznych zarówno wiele wątpliwości, jak też wiele kontrowersji budziło i budzi zagadnienie zamówień dodatkowych. Zamówienia dodatkowego można udzielić w trybie z wolnej ręki jeżeli wykonanie zamówienia podstawowego jest uzależnione od zamówienia dodatkowego lub z przyczyn technicznych lub gospodarczych oddzielenie zamówienia dodatkowego od zamówienia podstawowego wymagałoby poniesienia niewspółmiernie wysokich kosztów. Przesłanki, które muszą wystąpić łącznie dla realizacji jednej z powyższych okoliczności są następujące(art. 67 ust. 1 pkt 5 pzp):

a) zamówienia dodatkowe nie są objęte zamówieniem podstawowym,
b) zamówienia dodatkowe udziela się temu samemu wykonawcy, tzn. temu, który realizuje podstawowe zamówienie,
c) wartość łączna zamówień dodatkowych nie przekracza 20% wartości zamówienia publicznego,
d) wykonanie zamówienia dodatkowego – stało się konieczne na skutek sytuacji, których nie można było wcześniej przewidzieć.

W rezultacie złożenia zamówienia dodatkowego i przyjęcia go przez wykonawcę, niezbędne jest zawarcie – pomiędzy zamawiającym a wykonawcą zamówienia podstawowego – odrębnej umowy na wykonanie zamówienia dodatkowego. Umowa ta powinna spełniać wymogi szczególne dla umów w sprawach zamówień publicznych, określone w dziale IV pzp oraz w odpowiednich przepisach KC.

Zgodnie jednak z dyspozycją art. 67 ust. 2 ustawy pzp, jeżeli wartość zamówienia przekracza równowartość kwoty 60.000 euro, zastosowanie trybu zamówienia z wolnej ręki wymaga zatwierdzenia (czyli decyzji administracyjnej) Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych. Dyspozycja ta dotyczy także zamówienia dodatkowego. Gdyby zaś bez zgody Prezesa UZP takie zamówienie zostało udzielone i w jego rezultacie została zawarta umowa, z mocy art. 146 ust. 2 byłaby ona nieważna.

7.2. Systematyka umów.

Umowa o roboty budowlane.

Umowa o roboty budowlane jest odmianą umowy o dzieło. Nie oznacza to jednak, że wszystkie kodeksowe postanowienia dotyczące umowy o dzieło można posiłkowo stosować do umowy o roboty budowlane. Art. 656 k.c. pozwala na odesłanie tylko do niektórych przepisów regulujących dzieło. Zasadniczym kryterium rozróżnienia obu umów jest ocena realizowanej inwestycji stosownie do wymagań ustawy Prawo Budowlane. Rozróżnienie umów ma znaczenie m.in. dla przedawnienia roszczeń. Wszelkie roszczenia z tytułu umowy o dzieło ulegają przedawnieniu dwuletniemu. Natomiast roszczenia z umowy o roboty budowlane przedawniają się w terminach określonych w art. 118 k.c., czyli w terminie 10-letnim. W przypadku roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – przedawnia się po trzech latach (uchwała SN z 11 stycznia 2002 r., III CZP 63/01, OSNC 2002/9/106).

Przedsięwzięcia o większych rozmiarach, których realizacja nie jest możliwa bez respektowania przepisów prawa budowlanego, przy których istnieje obowiązek nadzoru inwestycyjnego, muszą być zakwalifikowane jako umowy o roboty budowlane.

Umową o dzieło, a nie Umową o roboty budowlane będą kontrakty na wykonywanie drobnych prac konserwacyjnych, np. instalacji elektrycznej, wymiany podłączeń itp.

Specyfika umów o roboty budowlane może wprowadzać niepewność co do tego, które przepisy należy stosować przy ustaleniu wzajemnych praw i obowiązków stron umowy.

W pierwszym rzędzie powinny być stosowane postanowienia umowy (o ile nie są sprzeczne z k.c.), następnie przepisy k.c. o umowie o roboty budowlane, a uzupełniająco w zakresie określonym w art. 656 k.c. przepisy kodeksu cywilnego o umowie o dzieło. Kolejno, gdyby roboty wykazywały wady, będą miały zastosowanie przepisy o rękojmi za wady towaru przy sprzedaży, odpowiednio, w sprawach nieregulowanych w zakresie rękojmi w umowie o dzieło.

Przepisy o umowie o dzieło należy stosować do skutków opóźnienia przez wykonawcę rozpoczęcia robót lub wykończenia obiektu albo wykonania prac w sposób wadliwy lub sprzeczny z umową oraz do rękojmi za wady wykonanego obiektu, jak też do uprawnień inwestora do odstąpienia od umowy przed ukończeniem obiektu.

Według przepisów umowy o dzieło, jeżeli przyjmujący zamówienie (wykonawca) opóźnia rozpoczęcie dzieła tak dalece, że nie jest prawdopodobne,

żeby zdołał je ukończyć w czasie umówionym, zamawiający może bez wyznaczenia dodatkowego terminu odstąpić od umowy jeszcze przed terminem wykonania dzieła. Jest to odstępstwo od ogólnej reguły ustalonej w art. 491 k.c., że do skutecznego odstąpienia od umowy z powodu zwłoki niezbędne jest wyznaczenie dodatkowego terminu wykonania z zagrożeniem, że w razie bezskutecznego upływu tego terminu od umowy się odstąpi.

Jeżeli wykonawca wykonuje roboty w sposób wadliwy albo sprzeczny z umową, zamawiający może wezwać go do zmiany sposobu wykonania i wyznaczyć mu w tym celu odpowiedni termin. Po bezskutecznym upływie tego terminu inwestor może od umowy odstąpić albo powierzyć poprawienie lub dalsze wykonywanie dzieła innej osobie na koszt i odpowiedzialność wykonawcy.

Gdy dzieło ma wady, zamawiający może żądać ich usunięcia, wyznaczając w tym celu przyjmującemu zamówienie odpowiedni termin z zagrożeniem, że po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu nie przyjmuje naprawy. Przyjmujący może odmówić naprawy, gdyby wymagała ona nadmiernych kosztów.

Jeśli wady nie dadzą się usunąć albo gdy z okoliczności wynika, że wykonawca nie zdoła ich usunąć w odpowiednim czasie, zamawiający może od umowy odstąpić, gdy wady są istotne; w przeciwnym razie zamawiający może tylko żądać obniżenia wynagrodzenia w odpowiednim stosunku. To samo dotyczy wypadku, gdy wykonawca nie usunął wad w terminie wyznaczonym przez Zamawiającego.

Przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i zasadami wiedzy technicznej. Zamawiający zaś ma obowiązek do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót.
W szczególności do przekazania terenu budowy, dostarczenia projektu oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia. Stronami umowy mogą być wszyscy, których we wzajemnych relacjach łączą stosunki Zamawiający – Wykonawca.

Zamawiający (Inwestor) jest zobowiązany do podjęcia czynności przygotowawczych do wykonania inwestycji a w szczególności:

- uzyskania lokalizacji inwestycji i zezwolenia na budowę (ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym[16] i Prawo budowlane),
- uzyskania dokumentacji projektowej do rozpoczęcia i prowadzenia robót budowlanych objętych obowiązkiem uzyskania pozwolenia na budowę,
- zapewnienia nadzoru inwestorskiego i autorskiego.

[16] Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.)

Wykonawca zobowiązuje się do wykonania i oddania obiektu. Przy wykonywaniu swoich obowiązków może skorzystać z pomocy podwykonawców, zawierając z nimi odpowiednie umowy. Wykonawca może także zobowiązać się do dostarczenia maszyn i urządzeń. W razie wątpliwości przyjmuje się, że wykonawca podjął się wykonania wszystkich robót objętych projektem stanowiącym część składową umowy.

Zakres praw i obowiązków stron określa umowa. Jej treść jest zależna od zakresu robót. Niemniej powinna ona zawierać istotne postanowienia, bez których nie można prawidłowo wykonać wzajemnych obowiązków stron. Należy więc w umowie określić: przedmiot umowy, termin przekazania dokumentacji, przedmiot odbioru, sposób i termin jego wykonania, wynagrodzenie, sposoby zapłaty wynagrodzenia. Wynagrodzenie wykonawcy stanowi jej istotne postanowienie, co oznacza, że bez ustalenia ceny umowa nie zostanie zawarta.

Od 24 kwietnia 2003 r.[17] umowa o roboty budowlane, zawarta między Zamawiającym (inwestorem) a wykonawcą (generalnym wykonawcą), z udziałem podwykonawców musi zawierać zakres robót, które wykonawca będzie wykonywał osobiście, a także te, które za pomocą podwykonawców. Odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę.

Ponadto do zawarcia umowy z podwykonawcą wymagana jest zgoda Zamawiającego (inwestora). Jeżeli Zamawiający (inwestor), w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącą wykonania robót określonych w umowie lub projekcie, nie zgłosi na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń, uważa się, że wyraził zgodę na zawarcie umowy.

Do zawarcia przez podwykonawcę umowy z dalszym podwykonawcą jest wymagana zgoda Zamawiającego (inwestora) i wykonawcy. Umowy, o których mowa wyżej, powinny być dokonane w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

Umowa o dostawy.

W przeciwieństwie do umowy o roboty budowlane, umowy o dostawy w rozumieniu art. 2 pkt 2 pzp. stanowią grupę umów obejmującą w szczególności:

- umowę sprzedaży,
- umowę dostawy,
- umowę najmu,
- umowę dzierżawy,
- umowę leasingu.

[17] Ustawa z dnia 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2003 r. Nr 49 poz. 408)

Umowa sprzedaży jest najczęściej stosowanym typem umowy cywilnoprawnej. Przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę. Przedmiot umowy sprzedaży stanowi rzecz określona zarówno co do tożsamości jak i oznaczona co do gatunku. Sprzedaż może mieć miejsce wobec rzeczy jeszcze nie istniejącej lub nie wytworzonej. Przedmiotem sprzedaży może być energia i prawa majątkowe.

Na podstawie umowy dostawy, dostawca zobowiązuje się do wytworzenia rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku oraz ich dostarczenia częściami albo periodycznie, a odbiorca zobowiązuje się do odebrania rzeczy i do zapłacenia ceny.

Różnica między umową **dostawy** a umową **sprzedaży** polega na tym, że dostawca musi być wytwórcą rzeczy oznaczonych co do gatunku, a spełnienie świadczenia ma następować częściami lub periodycznie.

W umowie najmu, art. 659 – 692 K.C. wynajmujący zobowiązuje się oddać najemcy rzecz do używania przez czas oznaczony lub nieoznaczony, a najemca zobowiązuje się płacić wynajmującemu umówiony czynsz.

Przedmiotem najmu mogą być rzeczy ruchome lub nieruchome. Natomiast nie mogą być przedmiotem najmu prawa lub dobra niematerialne.

W umowie dzierżawy, art. 693 – 709 K.C., wydzierżawiający zobowiązuje się oddać dzierżawcy rzecz do używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony lub nieoznaczony, a dzierżawca zobowiązuje się płacić wydzierżawiającemu umówiony czynsz.

W umowie leasingu wyróżniamy dwa rodzaje leasingu:

— finansowy (kapitałowy)
  Polega na zobowiązaniu leasingodawcy do oddania leasingobiorcy do używania lub pobierania pożytków, rzecz zakupioną od osoby trzeciej na czas oznaczony, a leasingobiorca zobowiązuje się zapłacić w ratach kwotę odpowiadającą wartości rzeczy oraz prowizję i koszty operacyjne leasingu wraz z odsetkami.
  Leasingobiorca ma obowiązek utrzymanie rzeczy i ponoszenia wszelkich ciężarów, może być też zastrzeżona po spłaceniu rat lesingowych opcja zakupu rzeczy.

— operacyjny (bieżący).
  W leasingu operacyjnym leasingodawca nabywa lub wytwarza rzecz, którą oddaje leasingobiorcy do używania lub do używania i pobierania pożytków. Leasingobiorca otrzymuje rzecz w użytkowanie na czas krótszy od okresu jej gospodarczej używalności. Leasingodawca ponosi koszty utrzymania rzeczy i jej napraw. Nie występuje opcja zakupu rzeczy.

Umowa o usługi.

> Usługą są wszelkie świadczenia, których przedmiotem nie są roboty budowlane lub dostawy.
>
> art. 2 pkt 10 pzp

Przez umowę zlecenie, art. 734 – 751 K.C. przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla udzielającego zlecenie. Jest to umowa starannego działania.

Przez umowę pożyczki, art. 720 – 724 K.C., dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego pożyczkę określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę sumę ilości pieniędzy albo tę sumę ilości rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Regulacje prawne umowy o kredyt bankowy wynikają z zapisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe[18].

Przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie określoną kwotę pieniędzy na oznaczony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie oraz do zwrotu kwoty kredytu wraz z odsetkami w określonych terminach spłaty oraz do zapłaty innych kosztów manipulacyjnych.

> Różnica między umową pożyczki a umową kredytu polega na tym, że stroną przenoszącą własność pieniędzy w ramach umowy może być wyłącznie bank.

Według umowy przewozu art. 774 – 793 K.C., przewoźnik zobowiązuje się w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa do przewożenia za wynagrodzeniem osób lub rzeczy.

Umowa spedycji, art. 794 – 804 K.C., reguluje kwestie wysyłania lub odbioru przesyłek albo do dokonywania innych usług związanych z przewozem. Do tej umowy mają zastosowanie odpowiednie przepisy o umowie zleceniu.

Umowa ramowa.

Nowy typ umowy przyjęty ustawą Prawo zamówień publicznych (art. 124 – 126 pzp.) ma zastosowanie do tzw. zamówień sektorowych czyli zamówień udzielanych przez sektor gospodarki wodnej, telekomunikacji, transportu i energetyki (art. 3 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 122).

---

[18] Dz. U. z 2002 r. Nr 72 poz. 665 z późn. zm.

Umowa ramowa podobnie jak umowa przedwstępna jest instrumentem organizacyjnym procesu zawierania umów w przyszłości. Celem zawarcia umowy ramowej jest stworzenie podstaw do zawarcia w przyszłości umów wykonawczych. Umowy ramowe polegają na tym, że zamawiający i wykonawcy uzgadniają warunki i zasady (np. cenę, parametry techniczne itd.) dostaw lub usług powtarzalnych w dłuższym terminie ale nie ustalają z góry wielkości tych usług lub dostaw i terminu świadczenia, a dopiero w trakcie tworzenia umowy wykonawczej. Szczegóły dotyczące usług / dostaw są każdorazowo konkretyzowane w umowach wykonawczych, zawieranych w miarę potrzeb w ramach wiążącej głównej umowy ramowej.

Zawarcie umowy ramowej nie jest jednoznaczne z udzieleniem zamówienia. Dla udzielenia zamówienia niezbędne jest zawarcie konkretnej umowy wykonawczej.

Umowa ramowa może być zawarta z jednym wykonawcą bądź równoważnie z wieloma. Zawarcie konkretnych umów wykonawczych w ramach umowy ramowej wymaga zebrania ofert od wykonawców – stron umowy ramowej i wybrania spośród nich oferty najkorzystniejszej w oparciu o obiektywne kryteria ogłoszone już w ogłoszeniu przetargowym – przed zawarciem umowy ramowej.

W obowiązujących obecnie regulacjach prawnych zawarcie umowy ramowej powinno być poprzedzone przeprowadzeniem postępowania w trybie przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem (art. 123 ust. 1 pzp.). Jeżeli zamawiający zawarł umowę ramową z większą liczbą wykonawców, zawarcie umowy wykonawczej poprzedzone będzie postępowaniem przeprowadzonym w trybie negocjacji bez ogłoszenia (art. 125 ust. 2 pzp.).

Należy mieć na uwadze, że zawarcie przez zamawiającego umowy ramowej nie rodzi obowiązku zawarcia umów wykonawczych, stąd też konstrukcje umowy ramowej w tym zakresie odbiega znacząco od regulacji prawnych charakteryzujących umowę przedwstępną.

O czasie trwania umowy decydują strony, przy czym w art. 126 pzp ten czasokres został określony na maksymalnie 3 lata, a ze względu na przedmiot zamówienia lub szczególny interes zamawiającego termin ten wydłużono do 5 lat.

8. Ogłoszenia

Jedną z podstawowych gwarancji jawności systemu zamówień publicznych jest nałożony na Zamawiającego obowiązek ogłaszania informacji o planowanych zamówieniach lub – dla zamawiających sektorowych – okresowych ogłoszeń informacyjnych oraz ogłaszania rozpoczęcia procedury i ogłaszania o wyborze oferty. Realizacji tego obowiązku służy Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 marca 2004 r. w sprawie wzorów ogłoszeń przekazywanych Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych oraz Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich (ogłoszone w Dz. U. z dnia 25 marca 2003 r., Nr 48, poz. 460) obowiązujące od dnia 2 kwietnia 2004 roku.

Wstępne ogłoszenia informacyjne umożliwia wykonawcy wcześniejsze poznanie planów Zamawiającego i lepsze przygotowanie się do postępowania, a Zamawiającemu – uzyskanie większej konkurencyjności. Z kolei ogłaszanie o wyborze oferty umożliwia społeczną kontrolę prawidłowości postępowania poprzez uzyskanie informacji o wybranym wykonawcy i uzyskanej cenie najkorzystniejszej oferty.

Zapisy Dyrektyw Rady Wspólnot Europejskich dotyczące koordynacji procedur w zakresie udzielania zamówień publicznych na usługi, dostawy i roboty budowlane dopuszczają możliwość publikowania w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich ogłoszeń o zamówieniach publicznych także w przypadku, gdy prowadzone postępowania nie podlegają obowiązkowi publikacji ustalonemu w dyrektywach.

Czynności Zamawiającego w celu przesłanie ogłoszeń o wszczęciu postępowania:

Przy wykorzystaniu drogi internetowej:

1) za pomocą przydzielonego przez Urząd Zamówień Publicznych loginu i hasła, łączy się z serwerem UZP.
2) wybiera odpowiedni formularz – nazwa zaczyna się na FS (Formularz Standardowy),
3) wypełnia – w języku polskim – wybrany formularz zgodnie ze swoimi potrzebami i wymaganiami odpowiednich przepisów.

   Uwaga: Od 1 maja obowiązkowe jest określenie przedmiotu zamówienia za pomocą Wspólnego Słownika Zamówień (CPV),

4) po wypełnieniu otrzymuje na ekranie zestawienie wszystkich wprowadzonych danych,
5) **drukuje to zestawienie dwa razy**,
6) wysyła ogłoszenie elektronicznie do UZP a **następnie drukuje wyświetlone na ekranie potwierdzenie przekazania ogłoszenia do UZP**,
7) **egzemplarz nr 1 wydruku** (punkt 5) wysyła pocztą lub faksem do Urzędu Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich

Adres i numer faksu znajdują się w nagłówku formularza:

Publikacja Suplementu do Dziennika Urzędowego Wspólnot Europejskich **2, rue Mercier, L-2985 Luxembourg** Faks: (+352) 29 29 44 619, (+352) 29 29 44 623, (+352) 29 29 42 670

8) **egzemplarz nr 2 wydruku** (punkt 5) zachowuje w swoich aktach.

Bez wykorzystaniu drogi internetowej:

1) wybiera odpowiedni formularz – Załącznik do Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 marca 2004 r. w sprawie wzorów ogłoszeń przekazywanych Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych oraz Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich. (Dz. U. z 2004 r. Nr 48, poz. 460) – obowiązuje od 2 kwietnia 2004 r.
2) wypełnia – w języku polskim – formularz. **Uwaga:** Od 1 maja obowiązkowe jest określenie przedmiotu zamówienia za pomocą Wspólnego Słownika Zamówień (CPV).
3) po wypełnieniu **drukuje/kopiuje formularz trzy razy**,
4) **egzemplarz nr 1 wydruku** (punkt 3) wysyła pocztą lub faksem do Urzędu Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich
   Adres i numer faksu znajdują się w nagłówku formularza:

Publikacja Suplementu do Dziennika Urzędowego Wspólnot Europejskich **2, rue Mercier, L-2985 Luxembourg** Faks: (+352) 29 29 44 619, (+352) 29 29 44 623, (+352) 29 29 42 670

5) jeśli dokument był przygotowany elektronicznie (edytorem tekstu), to można go dodatkowo wysłać pocztą elektroniczną, jako załącznik wiadomości e-mail, na adres: mp-ojs@poce.cec.eu.int,
6) **egzemplarz nr 2 wydruku** (punkt 3) przesyła do Urzędu Zamówień Publicznych:

Urząd Zamówień Publicznych **Al. Szucha 2/4, 00-582 Warszawa** Faks: (022) 45-87-700

7) **egzemplarz nr 3 wydruku** (punkt 3) pozostawia w aktach.

> Ogłoszenia przekazywane Prezesowi Urzędu publikuje się w Biuletynie Zamówień Publicznych w terminie **dziesięciu dni od dnia doręczenia** do Urzędu Zamówień Publicznych.
>
> art. 11 ust. 2 pzp

Jeżeli ogłoszenie **nie spełnia wymagań** określonych w przepisach ustawy dotyczących ogłoszeń oraz w przepisach rozporządzenia wydanego na jej podstawie, to Prezes Urzędu wzywa do sprostowania ogłoszenia opublikowanego w Biuletynie Zamówień Publicznych. Sprostowania przekazane Prezesowi Urzędu publikuje się w formie obwieszczenia w Biuletynie Zamówień Publicznych w terminie 10 dni od dnia doręczenia do Urzędu.

Jeżeli ogłoszenie **zawiera błąd** polegający na niezgodności tego ogłoszenia z treścią ogłoszenia przekazanego przez zamawiającego do publikacji Prezes Urzędu z własnej inicjatywy lub na wniosek zamawiającego prostuje ogłoszenie niezwłocznie, w formie obwieszczenia publikowanego w Biuletynie Zamówień Publicznych.

> Ogłoszenia przekazywane Urzędowi Publikacji Urzędowych Wspólnot Europejskich publikuje się w całości w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich oraz w bazie danych TED, w urzędowych językach Wspólnot, przy czym autentyczny jest jedynie tekst w języku oryginału, w terminie **dwunastu dni od daty ich wysłania**.
> W przypadku procedury przyspieszonej, przewidzianej w Dyrektywach, termin ten ulega skróceniu do pięciu dni..

Ogłoszenie przekazywane Urzędowi Publikacji Urzędowych Wspólnot Europejskich nie może zostać opublikowane w Biuletynie Zamówień Publicznych lub w krajowej prasie (kraju zamawiającego) przed datą wysłania jego tekstu do Urzędu Publikacji Urzędowych Wspólnot Europejskich. Przy publikacji należy podać tę datę. Ogłoszenie w Biuletynie Zamówień Publicznych lub w prasie krajowej (kraju zamawiającego) może zawierać jedynie informacje opublikowane w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich.

> Zamawiający jest obowiązany udokumentować dzień przekazania ogłoszenia Prezesowi Urzędu oraz Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, w szczególności przechowywać dowód jego nadania.
>
> art. 12 ust. 3 pzp

Koszty publikacji ogłoszeń w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich ponoszą Wspólnoty. Tekst ogłoszenia nie może przekraczać jednej strony Dziennika Urzędowego Wspólnot Europejskich, tzn. około 650 słów.

Wstępne ogłoszenie informacyjne o planowanych zamówieniach
(art. 13 pzp)

Obowiązek niezwłocznego przekazania, po zatwierdzeniu albo uchwaleniu planu finansowego zgodnie z obowiązującymi zamawiającego przepisami, statutem lub umową, a w przypadku zamawiających, którzy nie sporządzają planu finansowego – przekazania raz w roku Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich wstępnego ogłoszenia informacyjne o planowanych w ciągu następnych 12 miesięcy zamówieniach, dotyczy zamówień, których wartość dla:

- **robót budowlanych** – przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5 000 000 euro,
- **dostaw** – zsumowana w ramach danej grupy CPV – przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 750 000 euro,
- **usług** – zsumowana w ramach danej kategorii CPC przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 750 000 euro.

Jeżeli informacja o zamówieniu **w przetargu nieograniczonym** została zawarta we wstępnym ogłoszeniu informacyjnym dotyczącym zamówień planowanych w terminie 12 miesięcy, przekazanym co najmniej na 52 dni przed dniem przekazania ogłoszenia o zamówieniu odpowiednio:

- Prezesowi Urzędu;
- Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich,

to termin składania ofert **może ulec skróceniu dni do 37 dni**.

Jeżeli informacja o zamówieniu **w przetargu ograniczonym** została zawarta we wstępnym ogłoszeniu informacyjnym dotyczącym zamówień planowanych w terminie 12 miesięcy, przekazanym co najmniej na 52 dni przed dniem przekazania ogłoszenia o zamówieniu odpowiednio:

- Prezesowi Urzędu;
- Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich – w przypadku, gdy wartość zamówienia przekracza dla dostaw lub usług wyrażoną w złotych równowartość kwoty 130 000 euro, a dla robót budowlanych 5 000 000 euro

to termin składania ofert **może ulec skróceniu do 26 dni od** dnia przekazania zaproszeń do składania ofert

---

W postępowaniach o udzielenie zamówienia, których przedmiotem są usługi wymienione w art. 5 ust. 1 pzp Zamawiający może nie stosować przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych dotyczących wstępnych ogłoszeń informacyjnych.

Okresowe ogłoszenie informacyjne

(art. 128 pzp)

Obowiązek przekazywania przynajmniej raz w roku Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich okresowego ogłoszenia informacyjnego o planowanych w terminie najbliższych 12 miesięcy zamówieniach sektorowych, dotyczy zamówienia sektorowego o wartości:

- **dla robót budowlanych** – przekraczających wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5.000.000 euro;
- **dla dostaw** – zsumowana w ramach danej grupy CPV, (z uwzględnieniem art. 123), przekraczających wyrażoną w złotych równowartość kwoty 750.000 euro;
- **dla usług** – zsumowana w ramach danej kategorii CPC, (z uwzględnieniem art. 123) przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 750.000 euro.

Okresowe ogłoszenie informacyjne – niezwłocznie po przekazaniu Urzędowi Oficjalnych Publikacji – przekazuje się Prezesowi UZP. Do tego rodzaju ogłoszenia stosuje się odpowiednio art. 12 ust. 3 i art. 43 ust. 4 pzp co oznacza, że Zamawiający sektorowy jest uprawniony do skrócenia terminu składania ofert, ale **wyłącznie w przetargu nieograniczonym**.

Jeżeli postępowanie o udzielenie zamówienia sektorowego prowadzone jest w trybie przetargu ograniczonego oraz negocjacji z ogłoszeniem, to okresowe ogłoszenie informacyjne o planowanych zamówieniach sektorowych może zawierać zaproszenie do ubiegania się o zamówienie sektorowe

W takim przypadku zamawiający, udzielając zamówienia w trybie przetargu ograniczonego oraz negocjacji z ogłoszeniem, może:

- odstąpić od publikacji ogłoszenia o zamówieniu,
- skrócić termin składania ofert do 37 dni,
- skrócić termin składania ofert do 10 dni, z uwzględnieniem czasu potrzebnego na przygotowanie i złożenie oferty,
- ustalić dowolny termin składania ofert – wyłącznie za zgodą wszystkich wykonawców, którzy złożyli wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu.

9. Progi kwotowe ustawy

I. Dolny próg obowiązywania ustawy – 6.000 euro

Jeżeli wartość szacunkowa zamówienia nie przekracza równowartości 6.000 euro, to przepisy prawa zamówień publicznych nie będą miały zastosowania (art. 4 pkt 8 pzp).

II. Procedura uproszczona: od 6.000 euro do 60.000 euro.

1. Zamówienia mogą być udzielane w następujących trybach:
   - przetarg nieograniczony,
   - przetarg ograniczony,
   - negocjacje z publikacją ogłoszenia,
   - negocjacje bez publikacji ogłoszenia,
   - zapytanie o cenę,
   - zamówienie z wolnej ręki,
   - aukcja internetowa
2. Ustawa zrównuje wybór trybu podstawowego tj. przetarg nieograniczony lub przetarg ograniczony (art. 10 ust. 1 pzp) oraz tryb negocjacji z ogłoszeniem (art. 55 ust. 1 pkt 5 pzp)
3. Wybór trybu negocjacji bez ogłoszenia, zapytania o cenę (art. 74 ust. 1 pzp), zamówienie z wolnej ręki (art. 67 ust. 1 pzp) oraz aukcji elektronicznej (art. 74 ust. 2 pzp) jest możliwy wyłącznie w oparciu o przesłanki określone w prawie i nie wymaga uzyskania uprzedniej zgody Prezesa UZP wyrażonej w drodze decyzji administracyjnej.
4. Zamawiający może powołać Komisję Przetargową (art. 19 ust. 2 pzp)
5. Zamawiający może żądać dokumentów potwierdzających spełnienie warunków udziału w postępowaniu (art. 26 ust. 2 pzp).
6. Oświadczenia, wnioski, zawiadomienia oraz informacje, zamawiający i wykonawcy przekazują zgodnie z wyborem zamawiającego pisemnie, faksem lub drogą elektroniczną (art. 28 ust. 1 pzp).
7. Specyfikacje istotnych warunków zamówienia może nie zawierać informacji odnośnie wymagań dotyczących wadium, walut obcych, w jakich mogą być prowadzone rozliczenia między zamawiającym a wykonawcą, informacji o formalnościach, jakie powinny zostać dopełnione po wyborze oferty w celu zawarcia umowy w sprawie

zamówienia publicznego oraz wymagań dotyczących zabezpieczenia należytego wykonania umowy (art. 36 ust. 2 pzp).

8. Ogłoszenia o przetargach zamieszcza się w siedzibie zamawiającego w miejscu publicznie dostępnym oraz na własnej stronie internetowej, jeżeli posiada taką stronę (art. 40 ust. 1 pzp – przetarg nieograniczony, art. 48 ust. 2 pzp – przetarg ograniczony, art. 56 ust. 1 pzp – negocjacje z ogłoszeniem).
9. Ulegają skróceniu terminy składania ofert:
   1) tryb przetargu nieograniczonego – termin składania ofert może być krótszy od 52 dni, jednak nie może być krótszy niż 15 dni od dnia ogłoszenia (art. 43 ust. 1 pzp) postępowania;
   2) tryb przetargu ograniczonego – termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w przetargu nie może być krótszy niż 15 dni od dnia ogłoszenia (art. 49 ust. 1 pzp)
      — termin składania ofert nie może być krótszy niż 7 dni od dnia przekazania zaproszenia do składania ofert (art. 52 ust. 1 pzp)
   3) tryb negocjacje z ogłoszeniem – termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w negocjacjach nie może być krótszy niż 15 dni od dnia ogłoszenia (art. 56 ust. 3 pzp).
10. Wykonawcom przysługują środki, o których mowa w dziale VI pzp.
11. Zamawiający może żądać wadium (art. 45 ust. 2 pzp).
12. Wykonawca jest związany ofertą jednak nie dłużej niż 30 dni od dnia składania ofert (art. 85 ust. 1 pkt 1 pzp).
13. Kara pieniężna za naruszenie przepisów ustawy wynosi 3.000 zł (art. 201 ust. 2 pkt 1 pzp z zastrzeżeniem art. 199 pzp).

III. Procedura pełna – powyżej 60.000 euro do wartości 10.000.000 euro dla robót budowlanych oraz 5.000.000 euro dla usług i dostaw.

1. Prawo zamówień publicznych przewiduje dla tej wartości zamówień następujące tryby:
   — przetarg nieograniczony,
   — przetarg ograniczony,
   — negocjacje z ogłoszeniem,
   — negocjacje bez ogłoszenia,
   — zamówienie z wolnej ręki.
2. Wybór trybu: negocjacji bez ogłoszenia (art. 62 ust. 2 pzp), zamówienia z wolnej ręki (art. 67 ust. 2 pzp) wymaga uzyskania uprzedniej zgody Prezesa Urzędu wyrażonej w drodze decyzji administracyjnej.

3. Obowiązek publikacji ogłoszeń w Biuletynie Zamówień Publicznych (treść ogłoszenia: art. 40 ust. 2 pzp – przetarg nieograniczony, art. 48 pzp – przetarg ograniczony, art. 56 ust. 1 pzp – negocjacje z ogłoszeniem), jeżeli wartość robót budowlanych przekracza kwotę 5.000.000 euro i na dostawy i usługi 130.000 euro, ogłoszenie przekazuje się Urzędowych Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich (art. 40 ust. 3 pzp). Ogłoszenie w Biuletynie Zamówień Publicznych publikuje się w terminie 10 dni od dnia ich doręczenia do UZP (art. 11 ust. 2 pzp).
4. Obowiązek powołania komisji przetargowej (art. 19 ust. 1 pzp) do przeprowadzenia każdego postępowania.
5. Zamawiający żąda od wykonawcy dokumentów potwierdzających spełnienie warunków udziału w postępowaniu (art. 26 ust. 1pzp).
6. Pisemność postępowania (art. 27 ust. 1 pzp). Oświadczenia, wnioski, zawiadomienia i informacje przekazywane za pomocą telefaksu, teleksu lub drogą elektroniczną uważa się za złożone w terminie, jeżeli ich treść dotarła do adresata przed upływem terminu i została niezwłocznie potwierdzona na piśmie (art. 27 ust. 2 pzp).
7. Jeżeli wartość zamówienia na roboty budowlane przekracza 5.000.000 euro a na dostawy lub usługi 130.000 euro, czas niezbędny do wprowadzenia zmian wynosi co najmniej 7 dni (art. 38 ust. 7 pzp)
8. Termin składania wniosków nie może być krótszy niż:
   - przetarg ograniczony – 37 dni od dnia przekazania ogłoszenia UZP (art. 49 ust. 2 pzp),
   - 37 dni od dnia przekazania ogłoszenia Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich ogłoszenia przy wartości zamówienia dla robót budowlanych powyżej 5.000.000 euro, usług lub dostaw powyżej 130.000 euro (art. 49 ust. 3 pzp)
   - 15 dni gdy zachodzi pilna potrzeba udzielenia zamówienia (art. 49 ust. 4 pzp).
   - w negocjacjach z ogłoszeniem – jak wyżej (art. 56 ust. 3 pzp).
9. Termin składania ofert nie może być krótszy niż:
   1) w przetargu nieograniczonym
      - 52 dni od dnia przekazania ogłoszenia Prezesowi UZP (art. 43 ust. 2 pzp) lub gdy wartość robót budowlanych przekracza 5.000.000 euro a usług lub dostaw 130.000 euro – do publikacji Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich (art. 43 ust. 3 pzp)
      - 37 dni jeżeli uprzednio zamieszczono ogłoszenie o planowanych zamówieniach (art. 43 ust. 4 pzp)
   2) w przetargu ograniczonym
      - 40 dni od dnia przekazania zaproszenia do składania ofert (art. 52 ust. 2 pzp)

   - — 26 dni, jeżeli informacja o tym zamówieniu została zawarta w ogłoszeniu o planowanych zamówieniach (art. 52 ust. 3 pzp)
   - — 10 dni, jeżeli zachodzi pilna potrzeba udzielenia zamówienia (art. 52 ust. 4 pzp)
10. Zamawiający żąda wadium (art. 45 ust. 1 pzp).
11. Termin związania ofertą wynosi 60 dni (art. 85 ust. 1 pkt 3 pzp).
12. Jeżeli jedynym kryterium wyboru najkorzystniejszej oferty jest cena, wartość robót budowlanych przekracza 5.000.000 euro, usług lub dostaw 130.000 euro, to zamawiający zawiadamia Prezesa UZP oraz Komisję Europejską o odrzuceniu ofert z rażąco niską ceną (art. 90 ust. 4 pzp).
13. O wyborze oferty zamawiający zawiadamia Prezesa UZP (art. 92 pzp).
14. Niezwłocznie po zawarciu umowy w sprawie zamówienia publicznego zamawiający przekazuje ogłoszenie o udzieleniu zamówienia Prezesowi UZP (art. 95 ust. 1 pzp). Jeżeli wartość robót budowlanych przekracza 5.000.000 euro a usług lub dostaw 130.000 euro, ogłoszenie o zawarciu umowy przekazuje się Urzędowi Oficjalnych Publikacji Europejskich a następnie Prezesowi UZP (art. 95 ust. 2 pzp).
15. Zamawiający przekazuje ogłoszenie o konkursie Prezesowi UZP. Jeżeli wartość konkursu przekracza 130.000 euro ogłoszenie o konkursie przekazuje się Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich a następnie Prezesowi UZP (art. 104 pzp).
16. Po rozstrzygnięciu konkursu zamawiający przekazuje ogłoszenie Prezesowi UZP (art. 116 ust. 1 pzp)
17. Termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie i wykonywanie koncesji nie może być krótszy niż 52 dni od dnia przekazania ogłoszenia do Prezesa UZP.
18. Żądamy zabezpieczenia należytego wykonania umowy dla robót budowlanych o wartości powyżej 60.000 euro a usług lub dostaw powyżej 5.000.000 euro.
19. Kara pieniężna za naruszenie przepisów ustawy wynosi 30.000 zł (art. 201 ust. 2 pkt 2 pzp z zastrzeżeniem art. 199 pzp).

IV. Procedura zaostrzona – powyżej 10.000.000 euro dla robót budowlanych oraz 5.000.000 euro dla usług lub dostaw.

1. Uwzględnia wszystkie regulacje, o których mowa w części II niniejszego opracowania.
2. Ogłoszenie zamieszcza się w dzienniku lub czasopiśmie o zasięgu ogólnopolskim.

3. Postępowanie prowadzone w trybach negocjacji z ogłoszeniem (art. 55 ust. 2), negocjacji bez ogłoszenia, oraz zamówienia z wolnej ręki wymaga uprzedniej zgody Prezesa UZP.
4. W trybie negocjacji z ogłoszeniem zamawiający zaprasza nie mniej niż 7 wykonawców, którzy spełniają warunki udziału w postępowaniu (art. 57 ust. 1 pzp).
5. W trybie negocjacji bez ogłoszenia zamawiający zaprasza nie mniej niż 7 wykonawców, którzy spełniają warunki udziału w postępowaniu, chyba że ze względu na specjalistyczny charakter zamówienia jest ich mniej, jednak nie mniej niż 2 (art. 63 ust. 4 pzp).
6. Termin związania ofertą wynosi nie dłużej niż 90 dni od upływu terminu składania ofert (art. 85 ust. 1 pkt 2 pzp).
7. Prezes UZP przeprowadza obligatoryjnie kontrolę uprzednią (art. 167 ust. 2 pzp).
8. Postępowanie poddawane jest obowiązkowej kontroli polegającej na udziale niezależnego obserwatora (art. 177 ust. 1 pzp).
9. Protest jest ostatecznie rozstrzygnięty (art. 182 ust. 2 pzp):
    1) jeżeli nie wniesiono odwołania - z upływem terminu do wniesienia odwołania;
    2) w przypadku wniesienia odwołania:
        a) z dniem doręczenia postanowienia kończącego postępowanie odwoławcze albo wyroku zespołu arbitrów albo
        b) z dniem wydania wyroku lub postanowienia kończącego postępowanie w sprawie przez sąd okręgowy właściwy dla siedziby albo miejsca zamieszkania zamawiającego albo z upływem terminu do wniesienia skargi, jeżeli wartość zamówienia dla robót budowlanych przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 10.000.000 euro, a dla dostaw lub usług - 5.000.000 euro.
10. Kara pieniężna za naruszenie przepisów ustawy wynosi 150.000 zł (art. 201 ust. 2 pkt 3 pzp z zastrzeżeniem art. 199 pzp).

10. Teksty aktów prawnych

Ustawa Prawo zamówień publicznych

Dz. U. z dnia 9 lutego 2004 r. Nr 19, poz. 177

(ze zm. Dz. U. z 15.03.2004 nr 42 poz. 386, Dz. U. z 30.04.2004 r. Nr 96, poz. 959, Dz. U. z 24.05.2004 r. Nr 116, poz. 1207, Dz. U. z 25.06.2004 r. Nr 145, poz. 1537)

Dział I
Przepisy ogólne

Rozdział 1
Przedmiot regulacji

Art. 1. Ustawa określa zasady i tryb udzielania zamówień publicznych, środki ochrony prawnej, kontrolę udzielania zamówień publicznych oraz organy właściwe w sprawach uregulowanych w ustawie.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

1) **cenie** – należy przez to rozumieć cenę w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach (Dz. U. Nr 97, poz. 1050, z 2002 r. Nr 144, poz. 1204 oraz z 2003 r. Nr 137, poz. 1302);
2) **dostawach** – należy przez to rozumieć nabywanie rzeczy, praw oraz innych dóbr, w szczególności na podstawie umowy sprzedaży, dostawy, najmu, dzierżawy oraz leasingu;
3) **kierowniku zamawiającego** – należy przez to rozumieć osobę lub organ, który – zgodnie z obowiązującymi przepisami, statutem lub umową – jest uprawniony do zarządzania zamawiającym, z wyłączeniem pełnomocników ustanowionych przez zamawiającego;
4) **koncesji na roboty budowlane** – należy przez to rozumieć zamówienia publiczne na roboty budowlane, z tym że wynagrodzeniem za ich wykonanie jest prawo do eksploatacji obiektu budowlanego albo takie prawo wraz z zapłatą;
5) **najkorzystniejszej ofercie** – należy przez to rozumieć ofertę, która przedstawia najkorzystniejszy bilans ceny i innych kryteriów odnoszących się do przedmiotu zamówienia publicznego, albo ofertę z najniższą ceną, a w przypadku zamówień publicznych w zakresie działalności twórczej lub naukowej, których przedmiotu nie można z góry opisać w sposób jednoznaczny i wyczerpujący – ofertę, która przedstawia najkorzystniejszy

bilans ceny i innych kryteriów odnoszących się do przedmiotu zamówienia publicznego;
6) **ofercie częściowej** – należy przez to rozumieć ofertę przewidującą, zgodnie z treścią specyfikacji istotnych warunków zamówienia, wykonanie części zamówienia publicznego;
7) **ofercie wariantowej** – należy przez to rozumieć ofertę przewidującą, zgodnie z warunkami określonymi w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, odmienny niż określony przez zamawiającego sposób wykonania zamówienia publicznego;
8) **robotach budowlanych** – należy przez to rozumieć wykonanie albo zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 oraz z 2004 r. Nr 6, poz. 41), a także wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane przez osobę trzecią, zgodnie z wymaganiami określonymi przez zamawiającego;
9) **środkach publicznych** – należy przez to rozumieć środki publiczne w rozumieniu przepisów o finansach publicznych;
10) **usługach** – należy przez to rozumieć wszelkie świadczenia, których przedmiotem nie są roboty budowlane lub dostawy;
11) **wykonawcy** – należy przez to rozumieć osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która ubiega się o udzielenie zamówienia publicznego, złożyła ofertę lub zawarła umowę w sprawie zamówienia publicznego;
12) **zamawiającym** – należy przez to rozumieć osobę fizyczną, osobę Prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej obowiązaną do stosowania ustawy;
13) **zamówieniach publicznych** – należy przez to rozumieć umowy odpłatne zawierane między zamawiającym a wykonawcą, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane.

Art. 3. 1. Ustawę stosuje się do udzielania zamówień publicznych, zwanych dalej „zamówieniami", przez:
1) jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu przepisów o finansach publicznych;
2) inne, niż określone w pkt 1, państwowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej;
3) inne, niż określone w pkt 1, osoby prawne, utworzone w szczególnym celu zaspokajania potrzeb o charakterze powszechnym niemających charakteru przemysłowego ani handlowego, jeżeli podmioty, o których mowa w tym przepisie oraz w pkt 1 i 2, pojedynczo lub wspólnie, bezpośrednio lub pośrednio przez inny podmiot:
   a) finansują je w ponad 50% lub
   b) posiadają ponad połowę udziałów albo akcji, lub

c) sprawują nadzór nad organem zarządzającym, lub
d) mają prawo do powoływania ponad połowy składu organu nadzorczego lub zarządzającego;

4) inne, niż określone w pkt 1-3, podmioty, jeżeli zamówienie jest udzielane w celu wykonania jednego z rodzajów działalności, o której mowa w art. 122, a działalność ta jest wykonywana na podstawie praw szczególnych lub wyłącznych albo jeżeli podmioty, o których mowa w pkt 1-3, pojedynczo lub wspólnie, bezpośrednio lub pośrednio przez inny podmiot wywierają na nie dominujący wpływ, w szczególności:
   a) finansują je w ponad 50% lub
   b) posiadają ponad połowę udziałów albo akcji, lub
   c) sprawują nadzór nad organem zarządzającym, lub
   d) mają prawo do powoływania ponad połowy składu organu nadzorczego lub zarządzającego;
5) inne, niż określone w pkt 1 i 2, podmioty, jeżeli ponad 50% wartości udzielanego przez nie zamówienia jest finansowane ze środków publicznych lub przez podmioty, o których mowa w pkt 1-3;
6) inne, niż określone w pkt 1 i 2, podmioty, jeżeli zamówienie jest finansowane z udziałem środków, których przyznanie jest uzależnione od zastosowania procedury udzielania zamówienia określonej w ustawie;
7) podmioty, którym podmioty, o których mowa w pkt 1-3, udzieliły koncesji na roboty budowlane, w zakresie, w jakim udzielają zamówienia w celu jej wykonania.

2. Prawami szczególnymi lub wyłącznymi, w rozumieniu ust. 1 pkt 4, są prawa przyznane w drodze ustawy lub decyzji administracyjnej polegające na zastrzeżeniu wykonywania określonej działalności dla jednego lub większej liczby podmiotów.

Art. 4. Ustawy nie stosuje się do:

1) zamówień udzielanych na podstawie:
   a) procedury organizacji międzynarodowej lub międzynarodowej instytucji finansowej, jeżeli zamówienie ma być finansowane z udziałem środków, których przyznanie jest uzależnione od zastosowania procedur odmiennych niż określone w ustawie,
   b) umów zawieranych między rządem Rzeczypospolitej Polskiej i rządami państw członkowskich Paktu Północnoatlantyckiego dotyczących stacjonowania wojsk, jeżeli umowy te przewidują inne niż ustawa procedury udzielania zamówień,
   c) umowy międzynarodowej, której stroną jest Rzeczpospolita Polska, dotyczącej wdrożenia lub realizacji przedsięwzięcia przez strony tej

umowy, jeżeli umowa ta przewiduje inne niż ustawa procedury udzielania zamówień;

2) zamówień Narodowego Banku Polskiego związanych z:
   a) wykonywaniem zadań dotyczących realizacji polityki pieniężnej, a w szczególności zamówień na usługi finansowe związane z emisją, sprzedażą, kupnem i transferem papierów wartościowych lub innych instrumentów finansowych,
   b) obrotem papierami wartościowymi emitowanymi przez Skarb Państwa,
   c) obsługą zarządzania długiem krajowym i zadłużeniem zagranicznym,
   d) emisją znaków pieniężnych i gospodarką tymi znakami;
   e) gromadzeniem rezerw dewizowych i zarządzaniem tymi rezerwami,
   f) gromadzeniem złota i metali szlachetnych,
   g) prowadzeniem rachunków bankowych i przeprowadzaniem bankowych rozliczeń pieniężnych;
3) zamówień, których przedmiotem są:
   a) usługi arbitrażowe lub pojednawcze,
   b) usługi Narodowego Banku Polskiego,
   c) usługi telekomunikacyjne świadczone drogą satelitarną,
   d) usługi telefoniczne, teleksowe lub radiotelefoniczne,
   e) usługi w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych, z wyjątkiem usług w całości opłacanych przez zamawiającego, zamawianych w celu prowadzenia jego własnej działalności, których rezultaty stanowią wyłącznie jego własność,
   f) uzbrojenie w rozumieniu ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 119, poz. 1250, z późn. zm.1),
   g) nabycie praw do transmisji programów przez nadawców radiowych lub telewizyjnych,
   h) zakup czasu antenowego,
   i) nabycie własności i innych praw do nieruchomości,
   j) usługi finansowe związane z emisją, obrotem lub transferem papierów wartościowych;
4) umów z zakresu prawa pracy;
4a) zawierania przez pracodawcę umów o wnoszenie przez pracodawcę składek pracowników do pracowniczego programu emerytalnego[1];

[1] Zapis wprowadzony ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. z dnia 24 maja 2004 r. Nr 116, poz. 1207) - obowiązuje od 1 czerwca 2004 roku.

5) zamówień objętych tajemnicą państwową zgodnie z przepisami o ochronie informacji niejawnych albo jeżeli wymaga tego istotny interes ubezpieczeństwa państwa;
6) zamówień na usługi udzielane innemu zamawiającemu, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2, któremu przyznano, w drodze ustawy lub decyzji administracyjnej, wyłączne prawo do świadczenia tych usług;
7) przyznawania dotacji ze środków publicznych, jeżeli dotacje te są przyznawane na podstawie ustaw;
8) zamówień i konkursów, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 6 000 euro;
9) zamówień udzielanych przez podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 5 i 6, finansowanych z udziałem środków Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej przeznaczonych na modernizację gospodarstw rolnych[2].

Art. 5. 1. W postępowaniach o udzielenie zamówienia, których przedmiotem są usługi:

1) w zakresie ochrony, z wyjątkiem związanych z konwojowaniem pieniędzy i kosztowności,
2) socjalne,
3) hotelarskie,
4) restauracyjne,
5) transportu kolejowego,
6) transportu morskiego i żeglugi śródlądowej,
7) prawnicze,
8) w zakresie doradztwa personalnego,
9) w zakresie szkolenia,
10) zdrowotne,
11) w zakresie kultury,
12) w zakresie sportu i rekreacji,
13) detektywistyczne

– zamawiający może nie stosować przepisów ustawy dotyczących wstępnych ogłoszeń informacyjnych, terminów, wadium, zakazu ustalania kryteriów oceny ofert na podstawie właściwości wykonawcy oraz innych niż dotyczące wartości zamówienia przesłanek wyboru trybu negocjacji z ogłoszeniem, negocjacji bez ogłoszenia, zapytania o cenę, a dla zamówień określonych w pkt 3-13 również przesłanek wyboru trybu zamówienia z wolnej ręki oraz obowiązku zatwierdzenia w tych przypadkach trybu przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, zwanego dalej „Prezesem Urzędu".

2. Jeżeli zamówienie obejmuje równocześnie usługi, o których mowa w ust. 1, oraz inne usługi, dostawy lub roboty budowlane, do udzielenia zamówienia stosuje się

[2] Zapis wprowadzony ustawą z 20 kwietnia 2004 r. o zmianie i uchyleniu niektórych ustaw w związku z uzyskaniem przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej (Dz. U. z dnia 30 kwietnia 2004 r. Nr 96, poz. 959) – obowiązuje od 1 maja 2004 roku.

przepisy dotyczące tego przedmiotu zamówienia, którego wartościowy udział w danym zamówieniu jest największy.
3. Zamawiający nie może w celu uniknięcia procedur udzielania zamówień określonych ustawą łączyć innych zamówień z usługami, o których mowa w ust. 1.
Art. 6. 1. Jeżeli zamówienie obejmuje równocześnie dostawy oraz usługi albo roboty budowlane oraz usługi, do udzielenia zamówienia stosuje się przepisy dotyczące tego przedmiotu zamówienia, którego wartościowy udział w danym zamówieniu jest największy.
2. Jeżeli zamówienie obejmuje równocześnie dostawy oraz usługi polegające na rozmieszczeniu lub instalacji dostarczonej rzeczy lub innego dobra, do udzielenia takiego zamówienia stosuje się przepisy dotyczące dostaw.
3. Jeżeli zamówienie obejmuje równocześnie roboty budowlane oraz dostawy niezbędne do ich wykonania, do udzielenia takiego zamówienia stosuje się przepisy dotyczące robót budowlanych.

Rozdział 2
Zasady udzielania zamówień

Art. 7. 1. Zamawiający przygotowuje i przeprowadza postępowanie o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców.
2. Czynności związane z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia wykonują osoby zapewniające bezstronność i obiektywizm.
3. Zamówienia udziela się wyłącznie wykonawcy wybranemu zgodnie z przepisami ustawy.
Art. 8. 1. Postępowanie o udzielenie zamówienia jest jawne.
2. Zamawiający może ograniczyć dostęp do informacji związanych z postępowaniem o udzielenie zamówienia tylko w przypadkach określonych w ustawie.
Art. 9. 1. Postępowanie o udzielenie zamówienia, z zastrzeżeniem wyjątków określonych w ustawie, prowadzi się z zachowaniem formy pisemnej.
2. Postępowanie o udzielenie zamówienia prowadzi się w języku polskim.
3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach zamawiający może wyrazić zgodę na złożenie wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia, oświadczeń, oferty oraz innych dokumentów również w jednym z języków powszechnie używanych w handlu międzynarodowym lub języku kraju, w którym zamówienie jest udzielane.
Art. 10. 1. Podstawowymi trybami udzielania zamówienia są przetarg nieograniczony oraz przetarg ograniczony.
2. Zamawiający może udzielić zamówienia w trybie negocjacji z ogłoszeniem, negocjacji bez ogłoszenia, zamówienia z wolnej ręki, zapytania o cenę albo aukcji elektronicznej tylko w przypadkach określonych w ustawie.

Rozdział 3
Ogłoszenia

Art. 11. 1. Ogłoszenia, o których mowa w ustawie, przekazywane Prezesowi Urzędu oraz Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich publikuje się odpowiednio w Biuletynie Zamówień Publicznych oraz w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

2. Ogłoszenia przekazywane Prezesowi Urzędu publikuje się w Biuletynie Zamówień Publicznych w terminie 10 dni od dnia doręczenia do Urzędu Zamówień Publicznych, zwanego dalej „Urzędem".

3. Prezes Urzędu wzywa do sprostowania ogłoszenia opublikowanego w Biuletynie Zamówień Publicznych, jeżeli ogłoszenie nie spełnia wymagań określonych w przepisach ustawy dotyczących ogłoszeń oraz w przepisach rozporządzenia wydanego na podstawie ust. 6. Sprostowania przekazane Prezesowi Urzędu publikuje się w formie obwieszczenia w Biuletynie Zamówień Publicznych w terminie 10 dni od dnia doręczenia do Urzędu.

4. Prezes Urzędu z własnej inicjatywy lub na wniosek zamawiającego prostuje niezwłocznie, w formie obwieszczenia publikowanego w Biuletynie Zamówień Publicznych, błędy w ogłoszeniu opublikowanym w Biuletynie Zamówień Publicznych polegające na niezgodności tego ogłoszenia z treścią ogłoszenia przekazanego przez zamawiającego do publikacji.

5. Prezes Urzędu, na wniosek zamawiającego, może w uzasadnionych przypadkach opublikować w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenie, którego publikacja ze względu na wartość zamówienia nie jest obowiązkowa.

6. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzory ogłoszeń przekazywanych Prezesowi Urzędu oraz Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, mając na względzie rodzaj ogłoszenia oraz wartość zamówienia albo konkursu.

Art. 12. 1. Prezesowi Urzędu ogłoszenia przekazuje się pisemnie, faksem lub drogą elektroniczną za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej Urzędu.

2. Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich ogłoszenia przekazuje się pisemnie, faksem lub drogą elektroniczną.

3. Zamawiający jest obowiązany udokumentować dzień przekazania ogłoszenia Prezesowi Urzędu oraz Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, w szczególności przechowywać dowód jego nadania.

Art. 13. 1. Zamawiający niezwłocznie po zatwierdzeniu albo uchwaleniu planu finansowego zgodnie z obowiązującymi zamawiającego przepisami, statutem lub umową, a w przypadku zamawiających, którzy nie sporządzają planu finansowego – raz w roku, przekazuje Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich wstępne ogłoszenie informacyjne o planowanych w ciągu następnych 12 miesięcy zamówieniach, których wartość dla:

1) robót budowlanych – przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5.000.000 euro;

2) dostaw – zsumowana w ramach danej grupy określonej w rozporządzeniu nr 2195/2002 z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie Wspólnego Słownika Zamówień (Dz. Urz. WE L 340 z 16.12.2002, str. 1 i n.), zwanym dalej „Wspólnym Słownikiem Zamówień", przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 750.000 euro;
3) usług - zsumowana w ramach danej kategorii Centralnej Klasyfikacji Produktów (CPC) określonej w załączniku nr 3 do Wspólnego Słownika Zamówień przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 750.000 euro.

2. Ogłoszenie, o którym mowa w ust. 1, niezwłocznie po przekazaniu Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich przekazuje się Prezesowi Urzędu.

Dział II
Postępowanie o udzielenie zamówienia

Rozdział 1
Zamawiający i wykonawcy

Art. 14. Do czynności podejmowanych przez zamawiającego i wykonawców w postępowaniu o udzielenie zamówienia stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.), jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

Art. 15. 1. Postępowanie o udzielenie zamówienia przygotowuje i przeprowadza zamawiający.

2. Zamawiający może powierzyć przygotowanie albo przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia własnej jednostce organizacyjnej lub osobie trzeciej.

3. Podmioty, o których mowa w ust. 2, działają jako pełnomocnicy zamawiającego.

Art. 16. 1. Zamawiający mogą wspólnie przeprowadzić postępowanie i udzielić zamówienia, wyznaczając spośród siebie zamawiającego upoważnionego do przeprowadzenia postępowania i udzielenia zamówienia w ich imieniu i na ich rzecz.

2. Prezes Rady Ministrów może wyznaczyć, w drodze zarządzenia, spośród podległych mu jednostek organizacyjnych jednostkę organizacyjną właściwą do przeprowadzenia postępowania i udzielenia zamówienia na rzecz tych jednostek.

3. Minister kierujący działem administracji rządowej może wyznaczyć, w drodze zarządzenia, spośród podległych mu jednostek organizacyjnych jednostkę organizacyjną właściwą do przeprowadzenia postępowania i udzielenia zamówienia na rzecz tych jednostek.

4. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego może wyznaczyć spośród podległych samorządowych jednostek organizacyjnych jednostkę organizacyjną właściwą do przeprowadzenia postępowania i udzielenia zamówienia na rzecz tych jednostek.

5. Przepisy dotyczące zamawiającego stosuje się odpowiednio do zamawiających, o których mowa w ust. 1.

Art. 17. 1. Osoby wykonujące czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia podlegają wyłączeniu, jeżeli:

1) ubiegają się o udzielenie tego zamówienia;
2) pozostają w związku małżeńskim, w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia lub są związane z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli z wykonawcą, jego zastępcą prawnym lub członkami organów zarządzających lub organów nadzorczych wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia;
3) przed upływem 3 lat od dnia wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia pozostawały w stosunku pracy lub zlecenia z wykonawcą lub były członkami organów zarządzających lub organów nadzorczych wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia;
4) pozostają z wykonawcą w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności tych osób;
5) zostały prawomocnie skazane za przestępstwo popełnione w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia, przestępstwo przekupstwa, przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu lub inne przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych.

2. Osoby wykonujące czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia składają, pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, pisemne oświadczenie o braku lub istnieniu okoliczności, o których mowa w ust. 1.

3. Czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia podjęte przez osobę podlegającą wyłączeniu po powzięciu przez nią wiadomości o okolicznościach, o których mowa w ust. 1, powtarza się, z wyjątkiem otwarcia ofert oraz innych czynności faktycznych niewpływających na wynik postępowania.

Art. 18. 1. Za przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia odpowiada kierownik zamawiającego.

2. Za przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia odpowiadają także inne osoby w zakresie, w jakim powierzono im czynności w postępowaniu oraz czynności związane z przygotowaniem postępowania. Kierownik zamawiającego może powierzyć pisemnie wykonywanie zastrzeżonych dla niego czynności, określonych w niniejszym rozdziale, pracownikom zamawiającego.

3. Jeżeli przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie przepisów odrębnych jest zastrzeżone dla organu innego niż kierownik zamawiającego, przepisy dotyczące kierownika zamawiającego stosuje się odpowiednio do tego organu.

Art. 19. 1. Kierownik zamawiającego powołuje komisję do przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia, zwaną dalej „komisją przetargową", jeżeli wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60 000 euro.

2. Jeżeli wartość zamówienia nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 60 000 euro, kierownik zamawiającego może powołać komisję przetargową. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się.
3. Komisja przetargowa może mieć charakter stały lub być powoływana do przygotowania i przeprowadzenia określonych postępowań.
Art. 20. 1. Komisja przetargowa jest zespołem pomocniczym kierownika zamawiającego powoływanym do oceny spełniania przez wykonawców warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia oraz do badania i oceny ofert.
2. Kierownik zamawiającego może także powierzyć komisji przetargowej dokonanie innych, niż określone w ust. 1, czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia oraz czynności związanych z przygotowaniem postępowania o udzielenie zamówienia. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio.
3. Komisja przetargowa w szczególności przedstawia kierownikowi zamawiającego propozycje wykluczenia wykonawcy, odrzucenia oferty oraz wyboru najkorzystniejszej oferty, a także w zakresie, o którym mowa w ust. 1, występuje z wnioskiem o unieważnienie postępowania o udzielenie zamówienia.
Art. 21. 1. Członków komisji przetargowej powołuje i odwołuje kierownik zamawiającego.
2. Komisja przetargowa składa się z co najmniej trzech osób.
3. Kierownik zamawiającego określa organizację, skład, tryb pracy oraz zakres obowiązków członków komisji przetargowej, mając na celu zapewnienie sprawności jej działania, indywidualizacji odpowiedzialności jej członków za wykonywane czynności oraz przejrzystości jej prac.
4. Jeżeli dokonanie określonych czynności związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia wymaga wiadomości specjalnych, kierownik zamawiającego, z własnej inicjatywy lub na wniosek komisji przetargowej, może powołać biegłych. Przepis art. 17 stosuje się.
Art. 22. 1. O udzielenie zamówienia mogą ubiegać się wykonawcy, którzy:
1) posiadają uprawnienia do wykonywania określonej działalności lub czynności, jeżeli ustawy nakładają obowiązek posiadania takich uprawnień;
2) posiadają niezbędną wiedzę i doświadczenie oraz potencjał techniczny, a także dysponują osobami zdolnymi do wykonania zamówienia;
3) znajdują się w sytuacji ekonomicznej i finansowej zapewniającej wykonanie zamówienia;
4) nie podlegają wykluczeniu z postępowania o udzielenie zamówienia.

2. Zamawiający nie może określać warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję.
Art. 23. 1. Wykonawcy mogą wspólnie ubiegać się o udzielenie zamówienia.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, wykonawcy ustanawiają pełnomocnika do reprezentowania ich w postępowaniu o udzielenie zamówienia albo reprezentowania w postępowaniu i zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego.

3. Przepisy dotyczące wykonawcy stosuje się odpowiednio do wykonawców, o których mowa w ust. 1.

Art. 24. 1. Z postępowania o udzielenie zamówienia wyklucza się:

1) wykonawców, którzy w ciągu ostatnich 3 lat przed wszczęciem postępowania wyrządzili szkodę nie wykonując zamówienia lub wykonując je nienależycie, a szkoda ta nie została dobrowolnie naprawiona do dnia wszczęcia postępowania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które wykonawca nie ponosi odpowiedzialności;
2) wykonawców, w stosunku do których otwarto likwidację lub których upadłość ogłoszono;
3) wykonawców, którzy zalegają z uiszczeniem podatków, opłat lub składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, z wyjątkiem przypadków gdy uzyskali oni przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu;
4) osoby fizyczne, które prawomocnie skazano za przestępstwo popełnione w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia, przestępstwo przekupstwa, przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu lub inne przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych;
5) spółki jawne, których wspólnika prawomocnie skazano za przestępstwo popełnione w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia, przestępstwo przekupstwa, przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu lub inne przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych;
6) spółki partnerskie, których partnera lub członka zarządu prawomocnie skazano za przestępstwo popełnione w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia, przestępstwo przekupstwa, przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu lub inne przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych;
7) spółki komandytowe oraz spółki komandytowo-akcyjne, których komplementariusza prawomocnie skazano za przestępstwo popełnione w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia, przestępstwo przekupstwa, przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu lub inne przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych;
8) osoby prawne, których urzędującego członka organu zarządzającego prawomocnie skazano za przestępstwo popełnione w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia, przestępstwo przekupstwa, przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu lub inne przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych;
9) podmioty zbiorowe, wobec których sąd orzekł zakaz ubiegania się o zamówienia, na podstawie przepisów o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary;

10) wykonawców, którzy nie spełniają warunków udziału w postępowaniu, o których mowa w art. 22 ust. 1 pkt 1-3.

2. Z postępowania o udzielenie zamówienia wyklucza się również wykonawców, którzy:

1) wykonywali czynności związane z przygotowaniem prowadzonego postępowania lub posługiwali się w celu sporządzenia oferty osobami uczestniczącymi w dokonywaniu tych czynności, z wyjątkiem autorów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jeżeli przedmiotem postępowania o udzielenie zamówienia są prace projektowe wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, sporządzonych przez tych autorów;
2) złożyli nieprawdziwe informacje mające wpływ na wynik prowadzonego postępowania;
3) nie złożyli oświadczenia o spełnianiu warunków udziału w postępowaniu lub dokumentów potwierdzających spełnianie tych warunków;
4) nie wnieśli wadium, w tym również na przedłużony okres związania ofertą, lub nie zgodzili się na przedłużenie okresu związania ofertą.

3. Zamawiający zawiadamia niezwłocznie wykonawcę o wykluczeniu z postępowania o udzielenie zamówienia, podając uzasadnienie faktyczne i prawne.

4. Ofertę wykonawcy wykluczonego uznaje się za odrzuconą.

Art. 25. W postępowaniu o udzielenie zamówienia zamawiający może żądać od wykonawców wyłącznie oświadczeń i dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia postępowania, wskazanych w ogłoszeniu, specyfikacji istotnych warunków zamówienia lub zaproszeniu do składania ofert.

Art. 26. 1. Zamawiający żąda od wykonawcy dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu, jeżeli wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60 000 euro.

2. Jeżeli wartość zamówienia nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 60 000 euro, zamawiający może żądać dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu.

3. Zamawiający wzywa wykonawców, którzy w wyznaczonym terminie nie złożyli dokumentów potwierdzających spełnienie warunków udziału w postępowaniu, do uzupełnienia tych dokumentów w określonym terminie, jeżeli ich nieuzupełnienie skutkowałoby unieważnieniem postępowania.

4. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, mając na względzie, że potwierdzeniem spełniania tych warunków może być zamiast dokumentu również oświadczenie złożone przed właściwym organem oraz że potwierdzeniem niekaralności wykonawcy może być w szczególności informacja z Krajowego Rejestru Karnego.

Art. 27. 1. W postępowaniach o udzielenie zamówienia, których wartość przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60 000 euro, oświadczenia, wnioski, zawiadomienia oraz informacje zamawiający i wykonawcy przekazują pisemnie.
2. Oświadczenia, wnioski, zawiadomienia oraz informacje przekazane za pomocą teleksu, telefaksu lub drogą elektroniczną uważa się za złożone w terminie, jeżeli ich treść dotarła do adresata przed upływem terminu i została niezwłocznie potwierdzona pisemnie.
Art. 28. 1. W postępowaniach o udzielenie zamówienia, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 60 000 euro, oświadczenia, wnioski, zawiadomienia oraz informacje zamawiający i wykonawcy przekazują, zgodnie z wyborem zamawiającego, pisemnie, faksem lub drogą elektroniczną.
2. Jeżeli zamawiający lub wykonawca przekazują dokumenty lub informacje, o których mowa w ust. 1, faksem lub drogą elektroniczną, każda ze stron na żądanie drugiej niezwłocznie potwierdza fakt ich otrzymania.
3. Wybrany sposób przekazywania dokumentów oraz informacji, o których mowa w ust. 1, drogą elektroniczną nie może ograniczać konkurencji.

Rozdział 2

Przygotowanie postępowania

Art. 29. 1. Przedmiot zamówienia opisuje się w sposób jednoznaczny i wyczerpujący, za pomocą dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń, uwzględniając wszystkie wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie oferty.
2. Przedmiotu zamówienia nie można opisywać w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję.
3. Przedmiotu zamówienia nie można opisywać przez wskazanie znaków towarowych, patentów lub pochodzenia, chyba że jest to uzasadnione specyfiką przedmiotu zamówienia lub zamawiający nie może opisać przedmiotu zamówienia za pomocą dostatecznie dokładnych określeń, a wskazaniu takiemu towarzyszą wyrazy „lub równoważne” lub inne równoznaczne wyrazy.
Art. 30. 1. Zamawiający opisuje przedmiot zamówienia za pomocą cech technicznych i jakościowych, przy przestrzeganiu Polskich Norm przenoszących europejskie normy zharmonizowane.
2. W przypadku braku Polskich Norm przenoszących europejskie normy zharmonizowane uwzględnia się:
1) europejskie aprobaty techniczne;
2) wspólne specyfikacje techniczne;
3) Polskie Normy przenoszące normy europejskie;
4) normy państw członkowskich Unii Europejskiej przenoszące europejskie normy zharmonizowane;
5) Polskie Normy wprowadzające normy międzynarodowe;
6) Polskie Normy;
7) polskie aprobaty techniczne.

3. Zamawiający może odstąpić od opisywania przedmiotu zamówienia z uwzględnieniem Polskich Norm przenoszących europejskie normy zharmonizowane, europejskich aprobat technicznych lub wspólnych specyfikacji technicznych, jeżeli:
1) nie zawierają one żadnych wymagań dotyczących zapewnienia zgodności z wymaganiami zasadniczymi;
2) ich stosowanie nakładałoby na zamawiającego obowiązek używania wyrobów niewspółdziałających z już stosowanymi urządzeniami lub
3) ich stosowanie nie byłoby właściwe ze względu na innowacyjny charakter przedmiotu zamówienia.

4. Do opisu przedmiotu zamówienia stosuje się nazwy i kody określone we Wspólnym Słowniku Zamówień.

Art. 31. 1. Zamawiający opisuje przedmiot zamówienia na roboty budowlane za pomocą dokumentacji projektowej oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych.

2. Jeżeli przedmiotem zamówienia jest zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, zamawiający opisuje przedmiot zamówienia za pomocą programu funkcjonalno-użytkowego.

3. Program funkcjonalno–użytkowy obejmuje opis zadania budowlanego, w którym podaje się przeznaczenie ukończonych robót budowlanych oraz stawiane im wymagania techniczne, ekonomiczne, architektoniczne, materiałowe i funkcjonalne.

4. Minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres i formę:
1) dokumentacji projektowej,
2) specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych,
3) programu funkcjonalno-użytkowego

– mając na względzie rodzaj robót budowlanych, a także nazwy i kody Wspólnego Słownika Zamówień.

Art. 32. 1. Podstawą ustalenia wartości zamówienia jest całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy, bez podatku od towarów i usług, ustalone przez zamawiającego z należytą starannością.

2. Zamawiający nie może w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy dzielić zamówienia na części lub zaniżać jego wartości.

3. Jeżeli zamawiający przewiduje udzielenie zamówień uzupełniających, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 6 i 7, przy ustalaniu wartości zamówienia uwzględnia się wartość zamówień uzupełniających.

4. Jeżeli zamawiający dopuszcza możliwość składania ofert częściowych albo udziela zamówienia w częściach, z których każda stanowi przedmiot odrębnego postępowania, wartością zamówienia jest łączna wartość poszczególnych części zamówienia.

5. Jeżeli wyodrębniona jednostka organizacyjna zamawiającego posiadająca samodzielność finansową udziela zamówienia związanego z jej własną działalnością, wartość udzielanego zamówienia ustala się odrębnie od wartości zamówień udzielanych przez inne jednostki organizacyjne tego zamawiającego posiadające samodzielność finansową.

Art. 33. 1. Wartość zamówienia na roboty budowlane ustala się na podstawie:

1) kosztorysu inwestorskiego sporządzanego na etapie opracowania dokumentacji projektowej albo na podstawie planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym, jeżeli przedmiotem zamówienia jest wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane;
2) planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym, jeżeli przedmiotem zamówienia jest zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane.

2. Przy obliczaniu wartości zamówienia na roboty budowlane uwzględnia się także wartość dostaw związanych z wykonywaniem robót budowlanych oddanych przez zamawiającego do dyspozycji wykonawcy.

3. Minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej określi, w drodze rozporządzenia:

1) metody i podstawy sporządzania kosztorysu inwestorskiego,
2) metody i podstawy obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym

– uwzględniając dane techniczne, technologiczne i organizacyjne, mające wpływ na wartość zamówienia.

Art. 34. 1. Podstawą ustalenia wartości zamówienia na usługi lub dostawy powtarzające się okresowo jest, zgodnie z wyborem zamawiającego, łączna wartość zamówień:

1) na usługi należące do tej samej kategorii lub dostawy należące do tej samej grupy określonej we Wspólnym Słowniku Zamówień, udzielonych w terminie poprzednich 12 miesięcy lub w poprzednim roku budżetowym, z uwzględnieniem zmian ilościowych zamawianych usług lub dostaw oraz prognozowanego na dany rok średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, albo
2) których zamawiający zamierza udzielić w terminie 12 miesięcy następujących po pierwszej usłudze lub dostawie, albo w czasie realizacji umowy w sprawie zamówienia publicznego, jeżeli jest on dłuższy niż 12 miesięcy.

2. Wybór podstawy ustalenia wartości zamówienia na usługi lub dostawy powtarzające się okresowo nie może być dokonany w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy.

3. Jeżeli zamówienia, o którym mowa w ust. 1, udziela się na czas nieoznaczony, podstawą ustalenia wartości zamówienia jest wartość ustalona zgodnie z ust. 1, z uwzględnieniem okresu 48 miesięcy wykonywania zamówienia.
4. Jeżeli zamówienie obejmuje usługi bankowe lub inne usługi finansowe, wartością zamówienia są opłaty, prowizje, odsetki i inne podobne świadczenia.
5. Jeżeli zamówienie na usługi lub dostawy przewiduje prawo opcji, przy ustaleniu wartości zamówienia uwzględnia się największy możliwy zakres tego zamówienia z uwzględnieniem prawa opcji.
Art. 35. 1. Ustalenia wartości zamówienia dokonuje się nie wcześniej niż 3 miesiące przed dniem wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia, jeżeli przedmiotem zamówienia są dostawy lub usługi, oraz nie wcześniej niż 6 miesięcy przed dniem wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia, jeżeli przedmiotem zamówienia są roboty budowlane.
2. Jeżeli po ustaleniu wartości zamówienia nastąpiła zmiana okoliczności mających wpływ na dokonane ustalenie, zamawiający przed wszczęciem postępowania dokonuje zmiany wartości zamówienia.
3. Prezes Rady Ministrów co najmniej raz na dwa lata określi, w drodze rozporządzenia, średni kurs złotego w stosunku do euro stanowiący podstawę przeliczania wartości zamówień, uwzględniając średni kurs euro ogłaszany przez Narodowy Bank Polski w ciągu ostatnich 24 miesięcy.

Art. 36. 1. Specyfikacja istotnych warunków zamówienia zawiera co najmniej:
1) nazwę (firmę) oraz adres zamawiającego;
2) tryb udzielenia zamówienia;
3) opis przedmiotu zamówienia;
4) opis części zamówienia, jeżeli zamawiający dopuszcza składanie ofert częściowych;
5) informację o przewidywanych zamówieniach uzupełniających, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 6 i 7;
6) opis sposobu przedstawiania ofert wariantowych oraz minimalne warunki, jakim muszą odpowiadać oferty wariantowe, jeżeli zamawiający dopuszcza ich składanie;
7) termin wykonania zamówienia;
8) opis warunków udziału w postępowaniu oraz opis sposobu dokonywania oceny spełniania tych warunków;
9) informację o oświadczeniach i dokumentach, jakie mają dostarczyć wykonawcy w celu potwierdzenia spełnienia warunków udziału w postępowaniu;
10) informację o sposobie porozumiewania się zamawiającego z wykonawcami oraz przekazywania oświadczeń i dokumentów, z podaniem adresu poczty elektronicznej lub strony internetowej zamawiającego, jeżeli zamawiający dopuszcza porozumiewanie się drogą elektroniczną;
11) wskazanie osób uprawnionych do porozumiewania się z wykonawcami;

12) wymagania dotyczące wadium;
13) termin związania ofertą;
14) opis sposobu przygotowywania ofert;
15) miejsce oraz termin składania i otwarcia ofert;
16) opis sposobu obliczenia ceny;
17) informacje dotyczące walut obcych, w jakich mogą być prowadzone rozliczenia między zamawiającym a wykonawcą;
18) opis kryteriów, którymi zamawiający będzie się kierował przy wyborze oferty, wraz z podaniem znaczenia tych kryteriów oraz sposobu oceny ofert;
19) informację o formalnościach, jakie powinny zostać dopełnione po wyborze oferty w celu zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego;
20) wymagania dotyczące zabezpieczenia należytego wykonania umowy;
21) istotne dla stron postanowienia, które zostaną wprowadzone do treści zawieranej umowy w sprawie zamówienia publicznego, ogólne warunki umowy albo wzór umowy, jeżeli zamawiający wymaga od wykonawcy, aby zawarł z nim umowę w sprawie zamówienia publicznego na takich warunkach;
22) pouczenie o środkach ochrony prawnej przysługujących wykonawcy w toku postępowania o udzielenie zamówienia.

2. W postępowaniach, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 60 000 euro, specyfikacja istotnych warunków zamówienia może nie zawierać informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 12, 17, 19 i 20.
3. Zamawiający żąda wskazania przez wykonawcę w ofercie części zamówienia, której wykonanie zamierza powierzyć podwykonawcom.
4. Zamawiający może określić w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, która część zamówienia nie może być powierzona podwykonawcom.

Art. 37. Specyfikację istotnych warunków zamówienia przekazuje się nieodpłatnie, z zastrzeżeniem art. 42 ust. 2.

Art. 38. 1. Wykonawca może zwrócić się do zamawiającego o wyjaśnienie treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Zamawiający jest obowiązany niezwłocznie udzielić wyjaśnień, chyba że prośba o wyjaśnienie treści specyfikacji wpłynęła do zamawiającego na mniej niż 6 dni przed terminem składania ofert.
2. Zamawiający jednocześnie przekazuje treść wyjaśnienia wszystkim wykonawcom, którym doręczono specyfikację istotnych warunków zamówienia, bez ujawniania źródła zapytania.
3. Zamawiający może zwołać zebranie wszystkich wykonawców w celu wyjaśnienia wątpliwości dotyczących treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia; w takim przypadku sporządza informację zawierającą zgłoszone na zebraniu zapytania o wyjaśnienie treści specyfikacji oraz odpowiedzi na nie, bez wskazywania źródeł zapytań. Informację z zebrania doręcza się niezwłocznie wykonawcom, którym przekazano specyfikację istotnych warunków zamówienia.

4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach zamawiający może w każdym czasie, przed upływem terminu do składania ofert, zmodyfikować treść specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Dokonaną w ten sposób modyfikację przekazuje się niezwłocznie wszystkim wykonawcom, którym przekazano specyfikację istotnych warunków zamówienia.
5. Modyfikacja treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia nie może dotyczyć kryteriów oceny ofert, z zastrzeżeniem art. 58, a także warunków udziału w postępowaniu oraz sposobu oceny ich spełniania.
6. Zamawiający przedłuża termin składania ofert z uwzględnieniem czasu niezbędnego do wprowadzenia w ofertach zmian wynikających z modyfikacji treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia, z zastrzeżeniem ust. 7. O przedłużeniu terminu składania ofert zamawiający niezwłocznie zawiadamia wszystkich wykonawców, którym przekazano specyfikację istotnych warunków zamówienia.
7. Jeżeli wartość zamówienia na roboty budowlane przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5 000 000 euro, a na dostawy lub usługi – 130 000 euro, czas niezbędny do wprowadzenia zmian w ofertach wynosi co najmniej 7 dni.

Rozdział 3
Tryby udzielania zamówień

Oddział 1
Przetarg nieograniczony

Art. 39. Przetarg nieograniczony to tryb udzielenia zamówienia, w którym w odpowiedzi na publiczne ogłoszenie o zamówieniu oferty mogą składać wszyscy zainteresowani wykonawcy.
Art. 40. 1. Zamawiający wszczyna postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego, zamieszczając ogłoszenie o zamówieniu w miejscu publicznie dostępnym w swojej siedzibie oraz na własnej stronie internetowej, jeżeli posiada taką stronę.
2. Jeżeli wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60 000 euro, zamawiający przekazuje ogłoszenie o zamówieniu Prezesowi Urzędu.
3. Jeżeli wartość zamówienia na roboty budowlane przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5 000 000 euro, a na dostawy lub usługi – 130 000 euro, zamawiający przekazuje ogłoszenie o zamówieniu Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich. Niezwłocznie po przekazaniu Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich zamawiający przekazuje ogłoszenie o zamówieniu również Prezesowi Urzędu.
4. Jeżeli wartość zamówienia na roboty budowlane przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 10 000 000 euro, a na dostawy lub usługi - 5 000 000 euro, zamawiający zamieszcza ogłoszenie o zamówieniu również w dzienniku lub czasopiśmie o zasięgu ogólnopolskim.

5. Zamawiający może opublikować ogłoszenie o zamówieniu również w inny sposób.
6. Ogłoszenie o zamówieniu, odpowiednio zamieszczane lub publikowane w miejscu publicznie dostępnym w siedzibie zamawiającego, na stronie internetowej, o której mowa w ust. 1, w dzienniku lub czasopiśmie o zasięgu ogólnopolskim lub w inny sposób:
1) nie może zostać odpowiednio zamieszczone lub opublikowane przed dniem jego przekazania Prezesowi Urzędu, a w przypadku, o którym mowa w ust. 3, Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich;
2) nie może zawierać informacji innych niż przekazane Prezesowi Urzędu, a w przypadku, o którym mowa w ust. 3, Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich;
3) zawiera informację o dniu jego przekazania Prezesowi Urzędu, a w przypadku, o którym mowa w ust. 3, Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich.

Art. 41. Ogłoszenie o zamówieniu, o którym mowa w art. 40 ust. 1, zawiera co najmniej:
1) nazwę (firmę) i adres zamawiającego;
2) określenie trybu zamówienia;
3) określenie sposobu uzyskania specyfikacji istotnych warunków zamówienia, a także jej cenę, jeżeli jej udostępnienie jest odpłatne;
4) opis przedmiotu oraz wielkości lub zakresu zamówienia, z podaniem informacji o możliwości składania ofert częściowych;
5) informację o możliwości złożenia oferty wariantowej;
6) termin wykonania zamówienia;
7) opis warunków udziału w postępowaniu oraz opis sposobu dokonywania oceny spełniania tych warunków;
8) informację na temat wadium;
9) kryteria oceny ofert i ich znaczenie;
10) miejsce i termin składania ofert;
11) termin związania ofertą.

Art. 42. 1. Zamawiający przekazuje wykonawcy specyfikację istotnych warunków zamówienia nie później niż w terminie 5 dni od dnia otrzymania wniosku o jej przekazanie.
2. Cena, jakiej wolno żądać za specyfikację istotnych warunków zamówienia, może pokrywać jedynie koszty jej druku oraz przekazania.

Art. 43. 1. Jeżeli wartość zamówienia nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 60 000 euro, zamawiający wyznacza termin składania ofert z uwzględnieniem czasu niezbędnego na przygotowanie i złożenie oferty, z tym że termin ten nie może być krótszy niż 15 dni od dnia ogłoszenia.

2. Jeżeli wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60 000 euro, termin składania ofert nie może być krótszy niż 52 dni od dnia przekazania ogłoszenia Prezesowi Urzędu.
3. Jeżeli wartość zamówienia dla robót budowlanych przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5 000 000 euro, a dla dostaw lub usług – 130 000 euro, termin składania ofert nie może być krótszy niż 52 dni od dnia przekazania ogłoszenia Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich.
4. W przypadkach, o których mowa w ust. 2 i 3, zamawiający może wyznaczyć termin składania ofert nie krótszy niż 37 dni, jeżeli informacja o tym zamówieniu została zawarta we wstępnym ogłoszeniu informacyjnym dotyczącym zamówień planowanych w terminie 12 miesięcy, przekazanym co najmniej na 52 dni przed dniem przekazania ogłoszenia o zamówieniu odpowiednio:
1) Prezesowi Urzędu;
2) Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich.

Art. 44. Wykonawca składa wraz z ofertą oświadczenie o spełnieniu warunków udziału w postępowaniu, a jeżeli zamawiający żąda dokumentów potwierdzających spełnianie tych warunków, również te dokumenty.

Art. 45. 1. Zamawiający żąda od wykonawców wniesienia wadium, jeżeli wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60 000 euro.
2. Jeżeli wartość zamówienia nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 60 000 euro, zamawiający może żądać od wykonawców wniesienia wadium.
3. Wadium wnosi się przed upływem terminu składania ofert.
4. Zamawiający określa kwotę wadium w granicach od 0,5% do 3% wartości zamówienia.
5. Jeżeli zamawiający dopuszcza składanie ofert częściowych, określa kwotę wadium dla każdej z części. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio.
6. Wadium może być wnoszone w jednej lub kilku następujących formach:
1) pieniądzu;
2) poręczeniach bankowych;
3) gwarancjach bankowych;
4) gwarancjach ubezpieczeniowych;
5) poręczeniach udzielanych przez podmioty, o których mowa w art. 6b ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. Nr 109, poz. 1158, z późn. zm.[3]).
7. Wadium wnoszone w pieniądzu wpłaca się przelewem na rachunek bankowy wskazany przez zamawiającego.

---

[3] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 66, poz. 596 i Nr 216, poz. 1824 oraz z 2004 r. Nr 145, poz. 1537.
Zapis wprowadzony ustawą z dnia 28 maja 2004 r. o zmianie ustawy o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 25 czerwca 2004 r. Nr 145, poz. 1537) - obowiązuje od 10 lipca 2004 roku.

8. Wadium wniesione w pieniądzu zamawiający przechowuje na rachunku bankowym.

Art. 46. 1. Zamawiający zwraca niezwłocznie wadium, jeżeli:

1) upłynął termin związania ofertą;
2) zawarto umowę w sprawie zamówienia publicznego i wniesiono zabezpieczenie należytego wykonania tej umowy;
3) zamawiający unieważnił postępowanie o udzielenie zamówienia, a protesty zostały ostatecznie rozstrzygnięte lub upłynął termin do ich wnoszenia.

2. Zamawiający zwraca niezwłocznie wadium na wniosek wykonawcy:

1) który wycofał ofertę przed upływem terminu składania ofert;
2) który został wykluczony z postępowania;
3) którego oferta została odrzucona.

3. Złożenie przez wykonawcę, którego oferta została odrzucona lub wykluczonego z postępowania, wniosku o zwrot wadium jest równoznaczne ze zrzeczeniem się przez wykonawcę prawa do wniesienia protestu.

4. Jeżeli wadium wniesiono w pieniądzu, zamawiający zwraca je wraz z odsetkami wynikającymi z umowy rachunku bankowego, na którym było ono przechowywane, pomniejszone o koszty prowadzenia rachunku bankowego oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy wskazany przez wykonawcę.

5. Zamawiający zatrzymuje wadium wraz z odsetkami, jeżeli wykonawca, którego oferta została wybrana:

1) odmówił podpisania umowy w sprawie zamówienia publicznego na warunkach określonych w ofercie;
2) nie wniósł wymaganego zabezpieczenia należytego wykonania umowy;
3) zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego stało się niemożliwe z przyczyn leżących po stronie wykonawcy.

Oddział 2
Przetarg ograniczony

Art. 47. Przetarg ograniczony to tryb udzielenia zamówienia, w którym, w odpowiedzi na publiczne ogłoszenie o zamówieniu, wykonawcy składają wnioski o dopuszczenie do udziału w przetargu, a oferty mogą składać wykonawcy zaproszeni do składania ofert.

Art. 48. 1. Do wszczęcia postępowania w trybie przetargu ograniczonego przepisy art. 40 stosuje się odpowiednio.

2. Ogłoszenie o zamówieniu, o którym mowa w art. 47, zawiera co najmniej:

1) nazwę (firmę) i adres zamawiającego;
2) określenie trybu zamówienia;
3) określenie przedmiotu zamówienia, z podaniem informacji o możliwości składania ofert częściowych;
4) informację o możliwości złożenia oferty wariantowej;
5) termin wykonania zamówienia;

6) opis warunków udziału w postępowaniu wraz z podaniem ich znaczenia oraz opis sposobu dokonywania oceny spełniania tych warunków;
7) informację o oświadczeniach i dokumentach, jakie mają dostarczyć wykonawcy w celu potwierdzenia spełnienia warunków udziału w postępowaniu;
8) liczbę wykonawców, którzy zostaną zaproszeni do składania ofert;
9) informację na temat wadium;
10) kryteria oceny ofert i ich znaczenie;
11) miejsce i termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu.

Art. 49. 1. Jeżeli wartość zamówienia nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 60 000 euro, zamawiający w ogłoszeniu o zamówieniu wyznacza termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w przetargu z uwzględnieniem czasu niezbędnego na przygotowanie i złożenie wymaganych dokumentów, z tym że termin ten nie może być krótszy niż 15 dni od dnia ogłoszenia.
2. Jeżeli wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60 000 euro, termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w przetargu ograniczonym nie może być krótszy niż 37 dni od dnia przekazania Prezesowi Urzędu ogłoszenia o zamówieniu.
3. Jeżeli wartość zamówienia dla robót budowlanych przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5 000 000 euro, a dla dostaw lub usług - 130 000 euro, termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w przetargu ograniczonym nie może być krótszy niż 37 dni od dnia przekazania Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich ogłoszenia o zamówieniu.
4. Jeżeli zachodzi pilna potrzeba udzielenia zamówienia, zamawiający może, w przypadkach, o których mowa w ust. 2 i 3, wyznaczyć krótszy termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w przetargu ograniczonym, jednak nie krótszy niż 15 dni. W takim przypadku ogłoszenia przekazuje się Prezesowi Urzędu faksem lub za pomocą formularza umieszczanego na stronie internetowej Urzędu, a Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich – faksem lub drogą elektroniczną.

Art. 50. Wraz z wnioskiem o dopuszczenie do udziału w przetargu ograniczonym wykonawca składa oświadczenie o spełnieniu warunków udziału w postępowaniu, a jeżeli zamawiający żąda dokumentów potwierdzających spełnianie warunków, również te dokumenty.

Art. 51. 1. Zamawiający zaprasza do składania ofert wykonawców, którzy spełniają warunki udziału w postępowaniu, w liczbie określonej w ogłoszeniu zapewniającej konkurencję, nie mniejszej niż 5 i nie większej niż 20.
2. Jeżeli liczba wykonawców, którzy spełniają warunki udziału w postępowaniu, jest większa niż określona w ogłoszeniu, zamawiający zaprasza do składania ofert wykonawców, którzy otrzymali najwyższą ocenę spełniania tych warunków.

3. Jeżeli liczba wykonawców, którzy spełniają warunki udziału w postępowaniu, jest mniejsza niż określona w ogłoszeniu o zamówieniu, zamawiający zaprasza do składania ofert wszystkich wykonawców spełniających te warunki.
4. Wraz z zaproszeniem do składania ofert zamawiający przekazuje wykonawcy specyfikację istotnych warunków zamówienia oraz wskazuje dzień i miejsce opublikowania ogłoszenia o zamówieniu, o którym mowa w art. 47. Przepisów art. 36 ust. 1 pkt 8 i 9 nie stosuje się.

Art. 52. 1. Jeżeli wartość zamówienia nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 60 000 euro, zamawiający wyznacza termin składania ofert z uwzględnieniem czasu niezbędnego na przygotowanie i złożenie oferty, z tym że termin ten nie może być krótszy niż 7 dni od dnia przekazania zaproszenia do składania ofert.
2. Jeżeli wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60 000 euro, termin składania ofert nie może być krótszy niż 40 dni od dnia przekazania zaproszenia do składania ofert.
3. W przypadkach o których mowa w ust. 2, zamawiający może wyznaczyć termin składania ofert nie krótszy niż 26 dni, jeżeli informacja o tym zamówieniu została zawarta we wstępnym ogłoszeniu informacyjnym dotyczącym zamówień planowanych w terminie 12 miesięcy, przekazanym co najmniej na 52 dni przed dniem przekazania ogłoszenia o zamówieniu:
1) Prezesowi Urzędu;
2) Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich – w przypadku gdy wartość zamówienia przekracza dla dostaw lub usług wyrażoną w złotych równowartość kwoty 130 000 euro, a dla robót budowlanych – 5 000 000 euro.

4. Jeżeli zachodzi pilna potrzeba udzielenia zamówienia, zamawiający może w przypadkach, o których mowa w ust. 2, wyznaczyć krótszy termin składania ofert, z tym że termin ten nie może być krótszy niż 10 dni.
Art. 53. Do przetargu ograniczonego stosuje się przepisy art. 45 i 46.

Oddział 3
Negocjacje z ogłoszeniem

Art. 54. Negocjacje z ogłoszeniem to tryb udzielenia zamówienia, w którym, po publicznym ogłoszeniu o zamówieniu, zamawiający negocjuje warunki umowy w sprawie zamówienia publicznego z wybranymi przez siebie wykonawcami, a następnie zaprasza ich do składania ofert.
Art. 55. 1. Zamawiający może udzielić zamówienia w trybie negocjacji z ogłoszeniem, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności:
1) w postępowaniu prowadzonym uprzednio w trybie przetargu nieograniczonego albo przetargu ograniczonego nie zostały złożone żadne oferty lub wszystkie oferty zostały odrzucone, a pierwotne warunki zamówienia nie zostały w istotny sposób zmienione;

2) w wyjątkowych sytuacjach, gdy przedmiotem zamówienia są roboty budowlane lub usługi, których charakter lub związane z nimi ryzyko uniemożliwia wcześniejsze dokonanie ich wyceny;
3) nie można z góry określić szczegółowych cech zamawianych usług w taki sposób, aby umożliwić wybór najkorzystniejszej oferty;
4) przedmiotem zamówienia są roboty budowlane prowadzone wyłącznie w celach badawczych, doświadczalnych lub rozwojowych, a nie w celu zapewnienia zysku lub pokrycia poniesionych kosztów badań lub rozwoju;
5) wartość zamówienia nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 60 000 euro.

2. Jeżeli wartość zamówienia na roboty budowlane przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 10 000 000 euro, a na dostawy lub usługi - 5 000 000 euro, zastosowanie trybu negocjacji z ogłoszeniem wymaga uprzedniej zgody Prezesa Urzędu, wyrażonej w drodze decyzji administracyjnej.

Art. 56. 1. Do wszczęcia postępowania w trybie negocjacji z ogłoszeniem przepisy art. 40 stosuje się odpowiednio.

2. Ogłoszenie o zamówieniu, o którym mowa w art. 54, zawiera co najmniej:
1) nazwę (firmę) i adres zamawiającego;
2) określenie trybu zamówienia i podstawy prawnej jego zastosowania;
3) określenie przedmiotu zamówienia, z podaniem informacji o możliwości składania ofert częściowych;
4) informację o możliwości złożenia oferty wariantowej;
5) termin wykonania zamówienia;
6) opis warunków udziału w postępowaniu wraz z podaniem ich znaczenia oraz opis sposobu dokonywania oceny spełniania tych warunków;
7) informację o oświadczeniach i dokumentach, jakie mają dostarczyć wykonawcy w celu potwierdzenia spełnienia warunków udziału w postępowaniu;
8) liczbę wykonawców, którzy zostaną zaproszeni do negocjacji;
9) informację na temat wadium;
10) kryteria oceny ofert i ich znaczenie;
11) miejsce i termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu.

3. Do składania wniosków o dopuszczenie do udziału w negocjacjach z ogłoszeniem przepisy art. 49 i 50 stosuje się odpowiednio.

Art. 57. 1. Zamawiający zaprasza do negocjacji wykonawców, którzy spełniają warunki udziału w postępowaniu, w liczbie, określonej w ogłoszeniu, zapewniającej konkurencję, nie mniejszej niż 5, a jeżeli wartość zamówienia na roboty budowlane przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 10.000.000 euro, a na dostawy lub usługi – 5.000.000 euro, nie mniejszej niż 7.

2. Jeżeli liczba wykonawców, którzy spełniają warunki udziału w postępowaniu, jest większa niż określona w ogłoszeniu, zamawiający zaprasza do negocjacji wykonawców, którzy otrzymali najwyższą ocenę spełniania tych warunków.

3. Jeżeli liczba wykonawców, którzy spełniają warunki udziału w postępowaniu, jest mniejsza niż określona w ogłoszeniu, zamawiający zaprasza do negocjacji wszystkich wykonawców spełniających te warunki.
4. Wraz z zaproszeniem do negocjacji zamawiający przekazuje specyfikację istotnych warunków zamówienia. Przepisów art. 36 ust. 1 pkt 5, 8, 9, 13 i 15 nie stosuje się.
5. Wszelkie wymagania, wyjaśnienia i informacje, a także dokumenty związane z negocjacjami są przekazywane wykonawcom na równych zasadach.
6. Prowadzone negocjacje mają charakter poufny. Żadna ze stron nie może bez zgody drugiej strony ujawnić informacji technicznych i handlowych związanych z negocjacjami.

Art. 58. Zamawiający może przed zaproszeniem do składania ofert dokonać zmiany, będących przedmiotem negocjacji wymagań technicznych i jakościowych dotyczących przedmiotu zamówienia oraz warunków umowy w sprawie zamówienia publicznego określonych w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, a także zmienić kryteria oceny ofert oraz ich znaczenie.

Art. 59. 1. Zamawiający zaprasza do składania ofert wykonawców, z którymi prowadził negocjacje.
2. W zaproszeniu do składania ofert zamawiający informuje wykonawców o:
1) dniu i miejscu opublikowania ogłoszenia o zamówieniu, o którym mowa w art. 54;
2) dokonanych zmianach specyfikacji istotnych warunków zamówienia;
3) miejscu i terminie składania oraz otwarcia ofert;
4) obowiązku wniesienia wadium;
5) terminie związania ofertą.
3. Zamawiający wyznacza termin składania ofert z uwzględnieniem czasu niezbędnego na przygotowanie i złożenie oferty, z tym że termin ten nie może być krótszy niż 10 dni od dnia przekazania zaproszenia do składania ofert.
Art. 60. Do negocjacji z ogłoszeniem stosuje się przepisy art. 45 i 46.

Oddział 4
Negocjacje bez ogłoszenia

Art. 61. Negocjacje bez ogłoszenia to tryb udzielenia zamówienia, w którym zamawiający negocjuje warunki umowy w sprawie zamówienia publicznego z wybranymi przez siebie wykonawcami, a następnie zaprasza ich do składania ofert.

Art. 62. 1. Zamawiający może udzielić zamówienia w trybie negocjacji bez ogłoszenia, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności:
1) w postępowaniu prowadzonym uprzednio w trybie przetargu nieograniczonego albo przetargu ograniczonego nie zostały złożone żadne oferty lub wszystkie oferty zostały odrzucone, a pierwotne warunki zamówienia nie zostały w istotny sposób zmienione;

2) został przeprowadzony konkurs, o którym mowa w art. 99, w którym nagrodą było zaproszenie do negocjacji bez ogłoszenia co najmniej dwóch autorów wybranych prac konkursowych;
3) przedmiotem zamówienia są rzeczy wytwarzane wyłącznie w celach badawczych, doświadczalnych lub rozwojowych, a nie w celu zapewnienia zysku lub pokrycia poniesionych kosztów badań lub rozwoju;
4) ze względu na pilną potrzebę udzielenia zamówienia niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której wcześniej nie można było przewidzieć, nie można zachować terminów określonych dla przetargu nieograniczonego, przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem.

2. Jeżeli wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60.000 euro, zastosowanie trybu negocjacji bez ogłoszenia wymaga uzyskania uprzedniej zgody Prezesa Urzędu, wyrażonej w drodze decyzji administracyjnej.

3. Jeżeli wartość zamówienia dla robót budowlanych przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5 000 000 euro, a dla dostaw lub usług – 130.000 euro, zastosowanie trybu negocjacji bez ogłoszenia na podstawie ust. 1 pkt 1 wymaga również uprzedniego przekazania Komisji Europejskiej informacji o unieważnieniu postępowania.

Art. 63. 1. Zamawiający wszczyna postępowanie w trybie negocjacji bez ogłoszenia, przekazując wybranym przez siebie wykonawcom zaproszenie do negocjacji.

2. Zaproszenie do negocjacji bez ogłoszenia zawiera co najmniej:
1) nazwę (firmę) i adres zamawiającego;
2) określenie przedmiotu zamówienia, z podaniem informacji o możliwości składania ofert częściowych;
3) informację o możliwości złożenia oferty wariantowej;
4) termin wykonania zamówienia;
5) opis warunków udziału w postępowaniu oraz opis sposobu dokonywania oceny spełniania tych warunków;
6) określenie trybu zamówienia i podstawy prawnej jego zastosowania;
7) kryteria oceny ofert i ich znaczenie;
8) miejsce i termin negocjacji z zamawiającym.

3. Zamawiający zaprasza do negocjacji wykonawców w liczbie zapewniającej konkurencję, nie mniejszej niż 5, a jeżeli wartość zamówienia dla robót budowlanych przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 10.000.000 euro, a dla dostaw lub usług – 5.000.000 euro, nie mniejszej niż 7, chyba że ze względu na specjalistyczny charakter zamówienia liczba wykonawców mogących je wykonać jest mniejsza, jednak nie mniejsza niż 2.

4. W przypadku, o którym mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1, zamawiający zaprasza do negocjacji co najmniej tych wykonawców, którzy złożyli oferty w przetargu nieograniczonym albo przetargu ograniczonym. Przepis ust. 3 stosuje się.

Art. 64. 1. Zamawiający wyznacza termin składania ofert z uwzględnieniem czasu niezbędnego na przygotowanie i złożenie oferty.
2. Zapraszając do składania ofert zamawiający może żądać od wykonawców wniesienia wadium. Przepisy art. 45 ust. 3-8 i art. 46 stosuje się.
3. Wraz z zaproszeniem do składania ofert zamawiający przekazuje specyfikację istotnych warunków zamówienia. Przepisu art. 36 ust. 1 pkt 5 nie stosuje się.
Art. 65. Do negocjacji bez ogłoszenia przepisy art. 57 ust. 5 i 6, art. 58 oraz art. 59 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

Oddział 5
Zamówienie z wolnej ręki

Art. 66. Zamówienie z wolnej ręki to tryb udzielenia zamówienia, w którym zamawiający udziela zamówienia po negocjacjach tylko z jednym wykonawcą.
Art. 67. 1. Zamawiający może udzielić zamówienia z wolnej ręki, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności:

1) dostawy, usługi lub roboty budowlane mogą być świadczone tylko przez jednego wykonawcę:
   a) z przyczyn technicznych o obiektywnym charakterze,
   b) z przyczyn związanych z ochroną praw wyłącznych, wynikających z odrębnych przepisów,
   c) w przypadku udzielania zamówienia w zakresie działalności twórczej lub artystycznej;
2) przeprowadzono konkurs, o którym mowa w art. 99, w którym nagrodą było zaproszenie do negocjacji w trybie zamówienia z wolnej ręki autora wybranej pracy konkursowej;
3) ze względu na wyjątkową sytuację niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której nie mógł on przewidzieć, wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia, a nie można zachować terminów określonych dla innych trybów udzielenia zamówienia;
4) w prowadzonych kolejno postępowaniach o udzielenie zamówienia, z których co najmniej jedno prowadzone było w trybie przetargu nieograniczonego albo przetargu ograniczonego, nie zostały złożone żadne oferty lub wszystkie oferty zostały odrzucone, a pierwotne warunki zamówienia nie zostały w istotny sposób zmienione;
5) w przypadku udzielania dotychczasowemu wykonawcy usług lub robót budowlanych zamówień dodatkowych, nieobjętych zamówieniem podstawowym i nieprzekraczających łącznie 20% wartości realizowanego zamówienia, niezbędnych do jego prawidłowego wykonania, których wykonanie stało się konieczne na skutek sytuacji niemożliwej wcześniej do przewidzenia, jeżeli:
   a) z przyczyn technicznych lub gospodarczych oddzielenie zamówienia dodatkowego od zamówienia podstawowego wymagałoby poniesienia niewspółmiernie wysokich kosztów lub

b) wykonanie zamówienia podstawowego jest uzależnione od wykonania zamówienia dodatkowego;

6) w przypadku udzielania, w okresie 3 lat od udzielenia zamówienia podstawowego, dotychczasowemu wykonawcy usług lub robót budowlanych zamówień uzupełniających, stanowiących nie więcej niż 20% wartości zamówienia podstawowego i polegających na powtórzeniu tego samego rodzaju zamówień, jeżeli zamówienie podstawowe zostało udzielone w trybie przetargu nieograniczonego lub ograniczonego, a zamówienie uzupełniające było przewidziane w specyfikacji istotnych warunków zamówienia dla zamówienia podstawowego i dotyczy przedmiotu zamówienia w niej określonego;

7) w przypadku udzielania, w okresie 3 lat od udzielenia zamówienia podstawowego, dotychczasowemu wykonawcy dostaw, zamówień uzupełniających, stanowiących nie więcej niż 20% wartości zamówienia podstawowego i polegających na rozszerzeniu dostawy, jeżeli zmiana wykonawcy powodowałaby konieczność nabywania rzeczy o innych parametrach technicznych, co powodowałoby niekompatybilność techniczną lub nieproporcjonalnie duże trudności techniczne w użytkowaniu i dozorze, jeżeli zamówienie podstawowe zostało udzielone w trybie przetargu nieograniczonego lub ograniczonego, a zamówienie uzupełniające było przewidziane w specyfikacji istotnych warunków zamówienia dla zamówienia podstawowego i dotyczy przedmiotu zamówienia w niej określonego.

2. Jeżeli wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60 000 euro, zastosowanie trybu z wolnej ręki wymaga uzyskania uprzedniej zgody Prezesa Urzędu, wyrażonej w drodze decyzji administracyjnej.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się w przypadku zamówień, których przedmiotem są:

1) dostawy wody za pomocą sieci wodno-kanalizacyjnej lub odprowadzanie ścieków do takiej sieci;
2) dostawy energii elektrycznej z sieci elektroenergetycznej;
3) dostawy gazu z sieci gazowej;
4) dostawy ciepła z sieci ciepłowniczej;
5) powszechne usługi pocztowe w rozumieniu ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. Nr 130, poz. 1188);
6) usługi przewozu kolejowego.

4. W przypadku zamówień, o których mowa w ust. 3, nie stosuje się przepisów art. 19-21, 24, art. 26 ust. 1-3 i art. 68.

Art. 68. Najpóźniej z zawarciem umowy wykonawca składa oświadczenie o spełnieniu warunków udziału w postępowaniu, a jeżeli wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60 000 euro, również dokumenty potwierdzające spełnianie tych warunków. Przepis art. 25 stosuje się odpowiednio.

Oddział 6
Zapytanie o cenę

Art. 69. Zapytanie o cenę to tryb udzielenia zamówienia, w którym zamawiający kieruje pytanie o cenę do wybranych przez siebie wykonawców i zaprasza ich do składania ofert.

Art. 70. Zamawiający może udzielić zamówienia w trybie zapytania o cenę, jeżeli przedmiotem zamówienia są dostawy lub usługi powszechnie dostępne o ustalonych standardach jakościowych, a wartość zamówienia nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 60 000 euro.

Art. 71. 1. Zamawiający wszczyna postępowanie w trybie zapytania o cenę, zapraszając do składania ofert taką liczbę wykonawców świadczących w ramach prowadzonej przez nich działalności dostawy lub usługi będące przedmiotem zamówienia, która zapewnia konkurencję oraz wybór najkorzystniejszej oferty, nie mniej niż 5.

2. Wraz z zaproszeniem do składania ofert zamawiający przesyła specyfikację istotnych warunków zamówienia. Przepisów art. 36 ust. 1 pkt 5, 6, 12 i 20 nie stosuje się.

Art. 72. 1. Każdy z wykonawców może zaproponować tylko jedną cenę i nie może jej zmienić. Nie prowadzi się negocjacji w sprawie ceny.

2. Zamawiający udziela zamówienia wykonawcy, który zaoferował najniższą cenę.

Art. 73. Do zapytania o cenę przepisy art. 44 i art. 64 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

Oddział 7
Aukcja elektroniczna

Art. 74. 1. Aukcja elektroniczna to tryb udzielenia zamówienia, w którym za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej, umożliwiającego wprowadzenie niezbędnych danych w trybie bezpośredniego połączenia z tą stroną, wykonawcy składają kolejne korzystniejsze oferty (postąpienia), podlegające automatycznej klasyfikacji.

2. Zamawiający może udzielić zamówienia w trybie aukcji elektronicznej, jeżeli przedmiotem zamówienia są dostawy powszechnie dostępne o ustalonych standardach jakościowych, a wartość zamówienia nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 60 000 euro.

Art. 75. 1. Zamawiający wszczyna postępowanie w trybie aukcji elektronicznej, zamieszczając ogłoszenie o zamówieniu na swojej stronie internetowej oraz stronie, na której będzie prowadzona aukcja.

2. Ogłoszenie o zamówieniu, o którym mowa w ust. 1, zawiera co najmniej:

1) nazwę (firmę) i adres zamawiającego;
2) określenie trybu zamówienia;
3) określenie przedmiotu zamówienia;

4) wymagania dotyczące rejestracji i identyfikacji wykonawców, w tym wymagania techniczne urządzeń informatycznych;
5) sposób postępowania w toku aukcji elektronicznej, w szczególności określenie minimalnych wysokości postąpień;
6) informacje o liczbie etapów aukcji elektronicznej i czasie ich trwania;
7) termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w aukcji elektronicznej;
8) termin otwarcia oraz termin i warunki zamknięcia aukcji elektronicznej;
9) opis warunków udziału w postępowaniu oraz opis sposobu dokonywania oceny spełniania tych warunków;
10) informację o oświadczeniach i dokumentach, jakie mają dostarczyć wykonawcy w celu potwierdzenia spełnienia warunków udziału w postępowaniu;
11) termin związania ofertą;
12) termin wykonania zamówienia;
13) wymagania dotyczące zabezpieczenia należytego wykonania umowy;
14) istotne dla stron postanowienia, które zostaną wprowadzone do treści zawieranej umowy w sprawie zamówienia publicznego, albo ogólne warunki umowy, albo wzór umowy, jeżeli zamawiający wymaga od wykonawcy, aby zawarł z nim umowę w sprawie zamówienia publicznego na takich warunkach;
15) adres strony internetowej, na której będzie prowadzona aukcja elektroniczna.

Art. 76. 1. Zamawiający wyznacza termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w aukcji elektronicznej nie krótszy niż 15 dni od dnia ogłoszenia.

2. Zamawiający dopuszcza do udziału w aukcji elektronicznej i zaprasza do składania ofert wszystkich wykonawców spełniających warunki udziału w postępowaniu, określając w zaproszeniu termin związania ofertą wykonawcy, który zaoferuje najniższą cenę.

3. Zamawiający może żądać od wykonawców wniesienia wadium, w terminie przez niego określonym, nie później jednak niż przed upływem terminu otwarcia aukcji elektronicznej. Przepisy art. 45 i 46 stosuje się odpowiednio.

4. Zamawiający otwiera aukcję elektroniczną w terminie określonym w ogłoszeniu o zamówieniu, z tym że termin ten nie może być krótszy niż 5 dni od dnia przekazania wykonawcom zaproszenia do składania ofert.

Art. 77. Zamawiający i wykonawcy od momentu otwarcia do momentu zamknięcia aukcji przekazują wnioski, oświadczenia i inne informacje drogą elektroniczną.

Art. 78. 1. Ofertę składa się, pod rygorem nieważności, w postaci elektronicznej, opatrzoną bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu.

2. Oferty składane przez wykonawców podlegają automatycznej klasyfikacji na podstawie ceny.

3. Oferta złożona w toku aukcji przestaje wiązać, gdy inny wykonawca złożył ofertę korzystniejszą.

Art. 79. 1. Aukcja elektroniczna może być jednoetapowa albo wieloetapowa.

2. Zamawiający może, jeżeli zastrzegł to w ogłoszeniu, po zakończeniu każdego etapu aukcji elektronicznej nie zakwalifikować do następnego etapu aukcji elektronicznej tych wykonawców, którzy nie złożyli nowych postąpień, informując ich o tym niezwłocznie.
3. W toku każdego etapu aukcji elektronicznej zamawiający na bieżąco przekazuje wszystkim wykonawcom informacje o pozycji złożonych przez nich ofert, liczbie wykonawców biorących udział w każdym z etapów aukcji elektronicznej, a także o cenach złożonych przez nich ofert, z tym że do momentu zamknięcia aukcji elektronicznej nie ujawnia informacji umożliwiających identyfikację wykonawców.
Art. 80. 1. Zamawiający zamyka aukcję elektroniczną:
1) w terminie określonym w ogłoszeniu;
2) jeżeli w ustalonym w ogłoszeniu okresie nie zostaną zgłoszone nowe postąpienia lub
3) po zakończeniu ostatniego, ustalonego w ogłoszeniu etapu.
2. Bezpośrednio po zamknięciu aukcji elektronicznej zamawiający podaje, pod ustalonym w ogłoszeniu o zamówieniu adresem internetowym, nazwę (firmę) oraz adres wykonawcy, którego ofertę wybrano.
3. Zamawiający udziela zamówienia wykonawcy, który zaoferował najniższą cenę.
Art. 81. Do aukcji elektronicznej przepisów art. 36-38 i 82-92 nie stosuje się.

Rozdział 4
Wybór najkorzystniejszej oferty

Art. 82. 1. Wykonawca może złożyć jedną ofertę.
2. Ofertę składa się, pod rygorem nieważności, w formie pisemnej albo, za zgodą zamawiającego, w postaci elektronicznej, opatrzoną bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu.
3. Treść oferty musi odpowiadać treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia.
Art. 83. 1. Zamawiający może dopuścić możliwość złożenia oferty wariantowej, jeżeli cena nie jest jedynym kryterium wyboru.
2. Zamawiający może dopuścić możliwość złożenia oferty częściowej, jeżeli przedmiot zamówienia jest podzielny.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, wykonawca może złożyć oferty częściowe na jedną lub więcej części zamówienia, chyba że zamawiający określi maksymalną liczbę części zamówienia, na które oferty częściowe może złożyć jeden wykonawca.
Art. 84. 1. Wykonawca może, przed upływem terminu do składania ofert, zmienić lub wycofać ofertę.
2. Ofertę złożoną po terminie zwraca się bez otwierania po upływie terminu przewidzianego na wniesienie protestu.

Art. 85. 1. Wykonawca jest związany ofertą do upływu terminu określonego w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, jednak nie dłużej niż:

1) 30 dni – jeżeli wartość zamówienia nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 60 000 euro;
2) 90 dni – jeżeli wartość zamówienia dla robót budowlanych przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 10 000 000 euro, a dla dostaw lub usług - 5 000 000 euro;
3) 60 dni - jeżeli wartość zamówienia jest inna niż określona w pkt 1 i 2.

2. W uzasadnionych przypadkach na co najmniej 7 dni przed upływem terminu związania ofertą zamawiający może tylko raz zwrócić się do wykonawców o wyrażenie zgody na przedłużenie tego terminu o oznaczony okres, nie dłuższy jednak niż 30 dni.

3. Odmowa wyrażenia zgody, o której mowa w ust. 2, nie powoduje utraty wadium.

4. Zgoda wykonawcy na przedłużenie okresu związania ofertą jest dopuszczalna tylko z jednoczesnym przedłużeniem okresu ważności wadium albo, jeżeli nie jest to możliwe, z wniesieniem nowego wadium na przedłużony okres związania ofertą.

5. Bieg terminu związania ofertą rozpoczyna się wraz z upływem terminu składania ofert.

Art. 86. 1. Z zawartością ofert nie można zapoznać się przed upływem terminu otwarcia ofert.

2. Otwarcie ofert jest jawne i następuje bezpośrednio po upływie terminu do ich składania, z tym że dzień, w którym upływa termin składania ofert, jest dniem ich otwarcia.

3. Bezpośrednio przed otwarciem ofert zamawiający podaje kwotę, jaką zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia.

4. Podczas otwarcia ofert podaje się nazwy (firmy) oraz adresy wykonawców, a także informacje dotyczące ceny, terminu wykonania zamówienia, okresu gwarancji i warunków płatności zawartych w ofertach.

5. Informacje, o których mowa w ust. 3 i 4, przekazuje się niezwłocznie wykonawcom, którzy nie byli obecni przy otwarciu ofert, na ich wniosek.

Art. 87. 1. W toku badania i oceny ofert zamawiający może żądać od wykonawców wyjaśnień dotyczących treści złożonych ofert. Niedopuszczalne jest prowadzenie między zamawiającym a wykonawcą negocjacji dotyczących złożonej oferty oraz, z zastrzeżeniem ust. 2, dokonywanie jakiejkolwiek zmiany w jej treści.

2. Zamawiający poprawia w tekście oferty oczywiste omyłki pisarskie oraz omyłki rachunkowe w obliczeniu ceny, niezwłocznie zawiadamiając o tym wszystkich wykonawców, którzy złożyli oferty.

Art. 88. Zamawiający poprawia omyłki rachunkowe w obliczeniu ceny w następujący sposób:

1) w przypadku mnożenia cen jednostkowych i liczby jednostek miar:
   a) jeżeli obliczona cena nie odpowiada iloczynowi ceny jednostkowej oraz liczby jednostek miar, przyjmuje się, że prawidłowo podano liczbę jednostek miar oraz cenę jednostkową,
   b) jeżeli cenę jednostkową podano rozbieżnie słownie i liczbą, przyjmuje się, że prawidłowo podano liczbę jednostek miar i ten zapis ceny jednostkowej, który odpowiada dokonanemu obliczeniu ceny;
2) w przypadku sumowania cen za poszczególne części zamówienia:
   a) jeżeli obliczona cena nie odpowiada sumie cen za części zamówienia, przyjmuje się, że prawidłowo podano ceny za części zamówienia,
   b) jeżeli cenę za część zamówienia podano rozbieżnie słownie i liczbą, przyjmuje się, że prawidłowo podano ten zapis, który odpowiada dokonanemu obliczeniu ceny,
   c) jeżeli ani cena za część zamówienia podana liczbą, ani podana słownie nie odpowiadają obliczonej cenie, przyjmuje się, że prawidłowo podano ceny za część zamówienia wyrażone słownie;
3) w przypadku oferty z ceną określoną za cały przedmiot zamówienia albo jego część (cena ryczałtowa):
   a) przyjmuje się, że prawidłowo podano cenę ryczałtową bez względu na sposób jej obliczenia,
   b) jeżeli cena ryczałtowa podana liczbą nie odpowiada cenie ryczałtowej podanej słownie, przyjmuje się za prawidłową cenę ryczałtową podaną słownie,
   c) jeżeli obliczona cena nie odpowiada sumie cen ryczałtowych, przyjmuje się, że prawidłowo podano poszczególne ceny ryczałtowe.

Art. 89. 1. Zamawiający odrzuca ofertę, jeżeli:
1) jest niezgodna z ustawą;
2) jej treść nie odpowiada treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia;
3) jej złożenie stanowi czyn nieuczciwej konkurencji w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji;
4) zawiera rażąco niską cenę w stosunku do przedmiotu zamówienia;
5) została złożona przez wykonawcę wykluczonego z udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub niezaproszonego do składania ofert;
6) zawiera omyłki rachunkowe w obliczeniu ceny, których nie można poprawić na podstawie art. 88, lub błędy w obliczeniu ceny;

7) wykonawca w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia nie zgodził się na poprawienie omyłki rachunkowej w obliczeniu ceny;
8) jest nieważna na podstawie odrębnych przepisów.

2. Zamawiający zawiadamia równocześnie wszystkich wykonawców o odrzuceniu ofert, podając uzasadnienie faktyczne i prawne.

Art. 90. 1. Zamawiający w celu ustalenia, czy oferta zawiera rażąco niską cenę w stosunku do przedmiotu zamówienia, zwraca się do wykonawcy o udzielenie w określonym terminie wyjaśnień dotyczących elementów oferty mających wpływ na wysokość ceny.

2. Zamawiający, oceniając wyjaśnienia, bierze pod uwagę obiektywne czynniki, w szczególności oszczędność metody wykonania zamówienia, wybrane rozwiązania techniczne, wyjątkowo sprzyjające warunki wykonywania zamówienia dostępne dla wykonawcy, oryginalność projektu wykonawcy oraz wpływ pomocy publicznej udzielonej na podstawie odrębnych przepisów.

3. Zamawiający odrzuca ofertę wykonawcy, który nie złożył wyjaśnień lub jeżeli dokonana ocena wyjaśnień potwierdza, że oferta zawiera rażąco niską cenę w stosunku do przedmiotu zamówienia.

4. Jeżeli jedynym kryterium wyboru oferty jest cena, a wartość zamówienia dla robót budowlanych przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5 000 000 euro, a dla dostaw lub usług – 130 000 euro, zamawiający zawiadamia Prezesa Urzędu oraz Komisję Europejską o odrzuceniu ofert, które według zamawiającego zawierały rażąco niską cenę.

Art. 91. 1. Zamawiający wybiera ofertę najkorzystniejszą na podstawie kryteriów oceny ofert określonych w specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

2. Kryteriami oceny ofert są cena albo cena i inne kryteria odnoszące się do przedmiotu zamówienia, w szczególności jakość, funkcjonalność, parametry techniczne, zastosowanie najlepszych dostępnych technologii w zakresie oddziaływania na środowisko, koszty eksploatacji, serwis, wpływ sposobu wykonania zamówienia na rynek pracy w miejscu wykonywania zamówienia oraz termin wykonania zamówienia.

3. Kryteria oceny ofert nie mogą dotyczyć właściwości wykonawcy, a w szczególności jego wiarygodności ekonomicznej, technicznej lub finansowej.

4. Jeżeli nie można wybrać oferty najkorzystniejszej z uwagi na to, że dwie lub więcej ofert przedstawia taki sam bilans ceny i innych kryteriów oceny ofert, zamawiający spośród tych ofert wybiera ofertę z niższą ceną.

5. Jeżeli w postępowaniu o udzielenie zamówienia, w którym jedynym kryterium oceny ofert jest cena, nie można dokonać wyboru oferty najkorzystniejszej ze względu na to, że zostały złożone oferty o takiej samej cenie, zamawiający wzywa wykonawców, którzy złożyli te oferty, do złożenia w terminie określonym przez zamawiającego ofert dodatkowych.

6. Wykonawcy składając oferty dodatkowe, nie mogą zaoferować cen wyższych niż zaoferowane w złożonych ofertach.

Art. 92. O wyborze oferty zamawiający zawiadamia niezwłocznie wykonawców, którzy ubiegali się o udzielenie zamówienia, a jeżeli wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60 000 euro – również Prezesa Urzędu, za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej Urzędu, podając nazwę (firmę) i adres wykonawcy, którego ofertę wybrano, oraz jej cenę.

Art. 93. 1. Zamawiający unieważnia postępowanie o udzielenie zamówienia, jeżeli:

1) nie złożono żadnej oferty niepodlegającej odrzuceniu albo nie wpłynął żaden wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu od wykonawcy niepodlegającego wykluczeniu, z zastrzeżeniem pkt 2 i 3;
2) w postępowaniu prowadzonym w trybie zapytania o cenę nie złożono co najmniej dwóch ofert nie podlegających odrzuceniu;
3) w postępowaniu prowadzonym w trybie aukcji elektronicznej wpłynęły mniej niż dwa wnioski o dopuszczenie do udziału w aukcji elektronicznej albo nie zostały złożone oferty przez co najmniej dwóch wykonawców;
4) cena najkorzystniejszej oferty przewyższa kwotę, którą zamawiający może przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia;
5) w przypadkach, o których mowa w art. 91 ust. 5, zostały złożone oferty dodatkowe o takiej samej cenie;
6) wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że prowadzenie postępowania lub wykonanie zamówienia nie leży w interesie publicznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć;
7) postępowanie obarczone jest wadą uniemożliwiającą zawarcie ważnej umowy w sprawie zamówienia publicznego.

2. Jeżeli zamawiający dopuścił możliwość składania ofert częściowych, do unieważnienia w części postępowania o udzielenie zamówienia przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

3. O unieważnieniu postępowania o udzielenie zamówienia zamawiający zawiadamia równocześnie wszystkich wykonawców, którzy ubiegali się o udzielenie zamówienia, podając uzasadnienie faktyczne i prawne.

4. W przypadku unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, wykonawcom, którzy złożyli oferty nie podlegające odrzuceniu, przysługuje roszczenie o zwrot uzasadnionych kosztów uczestnictwa w postępowaniu, w szczególności kosztów przygotowania oferty.

Art. 94. 1. Zamawiający zawiera umowę w sprawie zamówienia publicznego w terminie nie krótszym niż 7 dni od dnia przekazania zawiadomienia o wyborze oferty, nie później jednak niż przed upływem terminu związania ofertą.

2. Jeżeli wykonawca, którego oferta została wybrana, uchyla się od zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego lub nie wnosi wymaganego zabezpieczenia należytego wykonania umowy, zamawiający wybiera ofertę najkorzystniejszą spośród pozostałych ofert, bez przeprowadzania ich ponownej oceny, chyba że zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 93 ust 1.

Art. 95. 1. Jeżeli wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60 000 euro, niezwłocznie po zawarciu umowy w sprawie zamówienia publicznego zamawiający przekazuje ogłoszenie o udzieleniu zamówienia Prezesowi Urzędu.
2. Jeżeli wartość zamówienia na roboty budowlane przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5 000 000 euro, a na dostawy lub usługi - 130 000 euro, niezwłocznie po zawarciu umowy w sprawie zamówienia publicznego zamawiający przekazuje ogłoszenie o udzieleniu zamówienia Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich. Niezwłocznie po przekazaniu Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich zamawiający przekazuje ogłoszenie o udzieleniu zamówienia również Prezesowi Urzędu.

Rozdział 5
Dokumentowanie postępowań

Art. 96. 1. W trakcie prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia zamawiający sporządza pisemny protokół postępowania o udzielenie zamówienia, zwany dalej „protokołem", zawierający co najmniej:
1) opis przedmiotu zamówienia;
2) informację o trybie udzielenia zamówienia;
3) informacje o wykonawcach;
4) cenę i inne istotne elementy ofert;
5) wskazanie wybranej oferty.

2. Oferty, opinie biegłych, oświadczenia, informacja z zebrania, o którym mowa w art. 38 ust. 3, zawiadomienia, wnioski, inne dokumenty i informacje składane przez zamawiającego i wykonawców oraz umowa w sprawie zamówienia publicznego stanowią załączniki do protokołu.
3. Protokół wraz z załącznikami jest jawny. Załączniki do protokołu udostępnia się po dokonaniu wyboru najkorzystniejszej oferty lub unieważnieniu postępowania, z tym że oferty są jawne od chwili ich otwarcia.
4. Nie ujawnia się informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, jeżeli wykonawca, nie później niż w terminie składania ofert, zastrzegł, że nie mogą one być udostępniane. Wykonawca nie może zastrzec informacji, o których mowa w art. 86 ust. 4.
5. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:
1) wzór protokołu oraz zakres dodatkowych informacji zawartych w protokole, mając na względzie wartość zamówienia, tryb postępowania o udzielenie zamówienia, a także mając na celu zapewnienie możliwości zgłaszania uwag do treści protokołu przez osoby wykonujące czynności związane z przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia;
2) sposób oraz formę udostępniania zainteresowanym protokołu wraz z załącznikami, mając na względzie zapewnienie jawności postępowania o udzielenie zamówienia.

Art. 97. 1. Zamawiający przechowuje protokół wraz z załącznikami przez okres 4 lat od dnia zakończenia postępowania o udzielenie zamówienia, w sposób gwarantujący jego nienaruszalność.
2. Zamawiający zwraca wykonawcom, których oferty nie zostały wybrane, na ich wniosek, złożone przez nich plany, projekty, rysunki, modele, próbki, wzory, programy komputerowe oraz inne podobne materiały.
Art. 98. 1. Zamawiający sporządza roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach, zwane dalej „sprawozdaniem".
2. Sprawozdanie zamawiający przekazuje Prezesowi Urzędu w terminie do dnia 1 marca każdego roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.
3. Sprawozdanie dotyczące zamówień udzielonych na podstawie art. 136 ust. 1 zamawiający przekazuje za pośrednictwem ministra właściwego do spraw zagranicznych.
4. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zakres informacji zawartych w sprawozdaniu oraz jego wzór, mając na względzie wartość udzielonych zamówień, tryb ich udzielania oraz sposób wykonania zamówień, których wartość przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 10 000 000 euro dla robót budowlanych albo 5 000 000 euro dla dostaw lub usług.

Dział III
Przepisy szczególne
Rozdział 1
Konkurs

Art. 99. Konkurs jest przyrzeczeniem publicznym, w którym przez publiczne ogłoszenie zamawiający przyrzeka nagrodę za wykonanie i przeniesienie prawa do wybranej przez sąd konkursowy pracy konkursowej, w szczególności z zakresu planowania przestrzennego, projektowania urbanistycznego, architektoniczno-budowlanego oraz przetwarzania danych.

Art. 100. 1. Nagrodami w konkursie mogą być:
1) nagroda pieniężna lub rzeczowa;
2) zaproszenie do negocjacji w trybie negocjacji bez ogłoszenia co najmniej dwóch autorów wybranych prac konkursowych lub
3) zaproszenie do negocjacji w trybie zamówienia z wolnej ręki autora wybranej pracy konkursowej.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, przedmiotem zamówienia jest szczegółowe opracowanie pracy konkursowej.
3. Wartością konkursu jest wartość nagród.
4. Wartością konkursu, w którym nagrodą jest zaproszenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia, jest wartość tego zamówienia oraz wartość nagród dodatkowych, jeżeli zamawiający przewidział takie nagrody.
5. Do ustalenia wartości konkursu przepisy art. 35 stosuje się odpowiednio.
Art. 101. 1. Organizatorem konkursu jest zamawiający. Przepis art. 18 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

2. Kierownik zamawiającego powołuje sąd konkursowy oraz określa organizację, skład i tryb pracy sądu konkursowego.
3. Sąd konkursowy składa się z co najmniej 3 osób powoływanych i odwoływanych przez kierownika zamawiającego.
4. Do członków sądu konkursowego art. 17 stosuje się odpowiednio.
5. Członkami sądu konkursowego są wyłącznie osoby posiadające kwalifikacje umożliwiające ocenę zgłoszonych prac konkursowych, z tym że, jeżeli przepisy szczególne wymagają posiadania uprawnień do opracowania pracy konkursowej, co najmniej 1/3 członków sądu konkursowego, w tym jego przewodniczący, posiada wymagane uprawnienia.

Art. 102. 1. Sąd konkursowy jest zespołem pomocniczym kierownika zamawiającego powołanym do oceny spełniania przez uczestników konkursu wymagań określonych w regulaminie konkursu, oceny prac konkursowych oraz wyboru najlepszych prac konkursowych.
2. Sąd konkursowy w szczególności sporządza informacje o pracach konkursowych, przygotowuje uzasadnienie rozstrzygnięcia konkursu, a także, w zakresie, o którym mowa w ust. 1, występuje z wnioskiem o unieważnienie konkursu.
3. Sąd konkursowy w zakresie spraw, o których mowa w ust. 1 i 2, jest niezależny.
4. Kierownik zamawiającego może powierzyć sądowi konkursowemu inne niż określone w ust. 1 czynności związane z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem konkursu.

Art. 103. Kierownik zamawiającego albo osoba przez niego upoważniona sprawuje nadzór nad sądem konkursowym w zakresie zgodności konkursu z przepisami ustawy i regulaminem konkursu, w szczególności:
1) unieważnia konkurs;
2) zatwierdza wynik konkursu.

Art. 104. 1. Zamawiający zamieszcza ogłoszenie o konkursie w miejscu publicznie dostępnym w swojej siedzibie oraz na własnej stronie internetowej, jeżeli posiada taką stronę.
2. Jeżeli wartość konkursu przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60 000 euro, zamawiający przekazuje ogłoszenie o konkursie Prezesowi Urzędu.
3. Jeżeli wartość konkursu przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 130 000 euro, zamawiający przekazuje ogłoszenie o konkursie Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich. Niezwłocznie po przekazaniu Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich zamawiający przekazuje ogłoszenie o konkursie również Prezesowi Urzędu.
4. Do przekazywania ogłoszeń o konkursie przepisy art. 40 ust. 5 i 6 oraz art. 48 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 105. 1. Zamawiający przeprowadza konkurs na podstawie ustalonego przez siebie regulaminu konkursu.

2. Regulamin konkursu określa w szczególności:
1) imię i nazwisko albo nazwę (firmę) oraz adres i miejsce zamieszkania (siedzibę) zamawiającego;
2) formę konkursu;
3) szczegółowy opis przedmiotu konkursu;
4) maksymalny planowany łączny koszt wykonania prac realizowanych na podstawie pracy konkursowej;
5) w przypadkach, o których mowa w art. 100 ust. 1 pkt 2 i 3, zakres szczegółowego opracowania pracy konkursowej stanowiącego przedmiot zamówienia udzielanego w trybie negocjacji bez ogłoszenia lub w trybie zamówienia z wolnej ręki;
6) wymagania, jakie muszą spełniać uczestnicy konkursu, z tym że jeżeli nagrodą w konkursie jest zaproszenie do negocjacji w trybie negocjacji bez ogłoszenia co najmniej dwóch autorów wybranych prac konkursowych lub zaproszenie do negocjacji w trybie zamówienia z wolnej ręki autora wybranej pracy konkursowej, przepis art. 22 stosuje się odpowiednio;
7) informację o oświadczeniach i dokumentach, jakie mają dostarczyć uczestnicy konkursu w celu potwierdzenia spełnienia stawianych im wymagań;
8) sposób porozumiewania się zamawiającego z uczestnikami konkursu oraz przekazywania oświadczeń i dokumentów;
9) miejsce i termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w konkursie;
10) zakres rzeczowy i formę opracowania oraz sposób prezentacji pracy konkursowej;
11) miejsce i termin składania prac konkursowych przez uczestników dopuszczonych do udziału w konkursie;
12) kryteria oceny prac konkursowych wraz z podaniem znaczenia tych kryteriów;
13) skład sądu konkursowego;
14) rodzaj i wysokość nagród;
15) termin wydania (wypłacenia) nagrody, a w przypadkach, o których mowa w art. 100 ust. 1 pkt 2 i 3, zaproszenia do negocjacji w trybie negocjacji bez ogłoszenia lub w trybie zamówienia z wolnej ręki;
16) postanowienia dotyczące przejścia autorskich praw majątkowych do wybranej pracy wraz ze szczegółowym określeniem pól eksploatacji prac konkursowych, a w przypadkach, o których mowa w art. 100 ust 1 pkt 2 i 3, również istotne postanowienia, które zostaną wprowadzone do umowy;
17) sposób podania do publicznej wiadomości rozstrzygnięcia konkursu;
18) sposób udzielania wyjaśnień dotyczących regulaminu konkursu;
19) pouczenie o środkach ochrony prawnej przysługujących uczestnikom konkursu.

3. Zamawiający przekazuje uczestnikowi konkursu regulamin konkursu w terminie 5 dni od dnia zgłoszenia wniosku o jego przekazanie.

4. Do porozumiewania się zamawiającego z uczestnikami konkursu przepisy art. 27 i 28 stosuje się odpowiednio.

Art. 106. 1. Konkurs może być zorganizowany jako jednoetapowy lub dwuetapowy.
2. W konkursie dwuetapowym w pierwszym etapie zostają wyłonione opracowania studialne, odpowiadające wymaganiom określonym w regulaminie konkursu. W drugim etapie sąd konkursowy, na podstawie kryteriów określonych w regulaminie konkursu, ocenia prace konkursowe wykonane na podstawie opracowań studialnych wyłonionych w pierwszym etapie.

Art. 107. 1. Uczestnikami konkursu mogą być osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.
2. Jeżeli przepisy szczególne wymagają posiadania uprawnień do opracowania pracy konkursowej, uczestnikami konkursu mogą być wyłącznie osoby fizyczne posiadające wymagane uprawnienia lub podmioty posługujące się osobami fizycznymi posiadającymi wymagane uprawnienia.
3. Uczestnicy konkursu mogą wspólnie brać udział w konkursie. Przepisy dotyczące uczestnika konkursu stosuje się odpowiednio do uczestników konkursu biorących wspólnie udział w konkursie.

Art. 108. Zamawiający wyznacza termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w konkursie z uwzględnieniem czasu na złożenie wymaganych dokumentów, z tym że termin ten nie może być krótszy niż 21 dni od dnia przekazania ogłoszenia o konkursie:
1) Prezesowi Urzędu;
2) Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich – jeżeli wartość konkursu przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 130 000 euro.

Art. 109. 1. Zamawiający dopuszcza do udziału w konkursie i zaprasza do składania prac konkursowych uczestników konkursu spełniających wymagania określone w regulaminie konkursu.
2. Uczestnicy konkursu niespełniający wymagań określonych w regulaminie konkursu podlegają wykluczeniu.

Art. 110. 1. Uczestnicy konkursu składają prace konkursowe wraz z informacjami o planowanych łącznych kosztach wykonania prac realizowanych na podstawie pracy konkursowej, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Uczestnicy konkursu składają prace konkursowe bez informacji, o których mowa w ust 1, jeżeli ze względu na specyfikę przedmiotu pracy konkursowej nie jest możliwe określenie kosztów.

Art. 111. Zamawiający zapewnia, że do rozstrzygnięcia konkursu przez sąd konkursowy niemożliwe będzie zidentyfikowanie autorów prac konkursowych.

Art. 112. 1. Sąd konkursowy ocenia prace konkursowe zgodnie z kryteriami określonymi w regulaminie konkursu.
2. Sąd konkursowy rozstrzyga konkurs, wybierając najlepszą pracę konkursową lub najlepsze prace konkursowe.
3. Sąd konkursowy po wyborze najlepszej pracy konkursowej lub najlepszych prac konkursowych dokonuje identyfikacji wszystkich prac konkursowych.

Art. 113. Zamawiający niezwłocznie po rozstrzygnięciu konkursu zawiadamia o jego wyniku uczestników konkursu, podając imię i nazwisko albo nazwę (firmę) oraz adres i miejsce zamieszkania (siedzibę) autora wybranej pracy konkursowej albo autorów wybranych prac konkursowych.

Art. 114. Zamawiający unieważnia konkurs, jeżeli nie został złożony żaden wniosek o dopuszczenie do udziału w konkursie lub żadna praca konkursowa, a w przypadku, o którym mowa w art. 100 ust. 1 pkt 2, co najmniej dwie prace konkursowe.

Art. 115. W terminie określonym w regulaminie konkursu, nie krótszym niż 15 dni od dnia rozstrzygnięcia konkursu, zamawiający wydaje (wypłaca) nagrodę, a w przypadkach, o których mowa w art. 100 ust. 1 pkt 2 i 3 – odpowiednio zaprasza do negocjacji w trybie negocjacji bez ogłoszenia lub w trybie zamówienia z wolnej ręki.

Art. 116. 1. Jeżeli wartość konkursu przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60 000 euro, zamawiający przekazuje, niezwłocznie po rozstrzygnięciu konkursu, ogłoszenie o jego wynikach Prezesowi Urzędu.
2. Jeżeli wartość konkursu przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 130 000 euro, zamawiający przekazuje, niezwłocznie po rozstrzygnięciu konkursu, ogłoszenie o jego wynikach Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europemskich. Niezwłocznie po przekazaniu Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich zamawiający przekazuje ogłoszenie o wynikach konkursu również Prezesowi Urzędu.

Art. 117. 1. Zamawiający przechowuje dokumentację konkursu przez okres 4 lat od dnia rozstrzygnięcia konkursu w sposób gwarantujący jej nienaruszalność.
2. Zamawiający na wniosek uczestników konkursu, których prace konkursowe nie zostały wybrane, zwraca złożone przez nich prace konkursowe.

Rozdział 2
Udzielanie i wykonywanie koncesji na roboty budowlane

Art. 118. 1. W postępowaniu mającym na celu udzielenie koncesji na roboty budowlane, zwanej dalej „koncesją", mogą uczestniczyć wykonawcy spełniający warunki udziału w postępowaniu określone przez zamawiającego.
2. Koncesji udziela się stosując odpowiednio przepisy o przetargu nieograniczonym, przetargu ograniczonym albo negocjacjach z ogłoszeniem. Przepisu art. 55 nie stosuje się.

3. Jeżeli wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60 000 euro, termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie może być krótszy niż 52 dni od dnia przekazania ogłoszenia Prezesowi Urzędu.
4. Jeżeli wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5 000 000 euro, termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu nie może być krótszy niż 52 dni od dnia przekazania ogłoszenia Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich.

Art. 119. W postępowaniu mającym na celu udzielenie koncesji do oceny ofert nie stosuje się przepisu art. 91 ust. 3.

Art. 120. 1. Zamawiający w specyfikacji istotnych warunków zamówienia może żądać, aby wykonawca, któremu udzielono koncesji (koncesjonariusz), zawarł z innymi podmiotami umowy o podwykonawstwo o wartości stanowiącej co najmniej 30% całkowitej wartości koncesji.
2. Umowy zawarte między wykonawcami w celu wspólnego ubiegania się o udzielenie zamówienia oraz umowy z przedsiębiorstwami pozostającymi z wykonawcą w stosunku zależności lub dominacji w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (Dz. U. z 2002 r. Nr 49, poz. 447, z późn. zm.) nie są uważane za umowy o podwykonawstwo w rozumieniu ust. 1.
3. Wykonawca składa wraz z ofertą listę przedsiębiorstw, o których mowa w ust. 2.

Art. 121. 1. Koncesjonariusz, który jest zamawiającym w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 1-3 i 5, jest obowiązany stosować przepisy ustawy do udzielania zamówień wynikających z wykonywania koncesji.
2. Koncesjonariusz, który nie jest zamawiającym w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 1-3 i 5, przy udzielaniu zamówień wynikających z wykonywania koncesji jest obowiązany do:

1) stosowania przepisów ustawy dotyczących ogłoszeń, z wyłączeniem wstępnego ogłoszenia informacyjnego;
2) określania terminów składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu zgodnie z art. 49 ust. 1-3 oraz terminów składania ofert, o których mowa w art. 52 ust. 1 i 2;
3) prowadzenia postępowań z zachowaniem zasad, o których mowa w art. 7 ust. 1.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do udzielania zamówień przedsiębiorstwom pozostającym z wykonawcą w stosunku zależności lub dominacji w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi oraz podmiotom, z którymi koncesjonariusz zawarł umowę w celu wspólnego ubiegania się o udzielenie koncesji.

Rozdział 3
Zamówienia sektorowe

Art. 122. 1. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się do zamówień udzielanych przez zamawiających, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 i 4, zwanych dalej „zamówieniami sektorowymi", z zastrzeżeniem art. 3 ust. 1 pkt 5 i 6, jeżeli zamówienie jest udzielane w celu wykonywania jednego z następujących rodzajów działalności:

1) poszukiwania, rozpoznawania miejsc występowania lub wydobywania gazu ziemnego, ropy naftowej oraz jej naturalnych pochodnych, węgla brunatnego, węgla kamiennego i innych paliw stałych;
2) zarządzania lotniskami, portami morskimi lub śródlądowymi oraz udostępniania ich przewoźnikom powietrznym, morskim i śródlądowym;
3) tworzenia stałych sieci przeznaczonych do świadczenia publicznych usług związanych z produkcją, transportem lub dystrybucją energii elektrycznej, gazu lub energii cieplnej lub dostarczania energii elektrycznej, gazu albo energii cieplnej do takich sieci lub kierowania takimi sieciami;
4) tworzenia stałych sieci przeznaczonych do świadczenia publicznych usług związanych z produkcją lub dystrybucją wody pitnej lub dostarczania wody pitnej do takich sieci lub kierowania takimi sieciami;
5) obsługi sieci świadczących publiczne usługi w zakresie transportu kolejowego, tramwajowego, trolejbusowego, kolei linowej lub systemów automatycznych;
6) obsługi sieci świadczących publiczne usługi w zakresie transportu autobusowego;
7) udostępniania lub obsługi publicznej sieci telekomunikacyjnej albo świadczenia jednej lub większej liczby usług telekomunikacyjnych za pomocą takiej sieci.

2. Zamawiający, o których mowa w ust. 1 pkt 4, stosują przepisy niniejszego rozdziału do zamówień związanych z kanalizacją i oczyszczaniem ścieków oraz działalnością związaną z pozyskiwaniem wody pitnej.

Art. 123. 1. Do udzielania zamówień sektorowych ustawę stosuje się, jeżeli wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 400 000 euro dla dostaw lub usług oraz kwoty 5 000 000 euro dla robót budowlanych, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Do udzielania zamówień sektorowych, o których mowa w art. 122 ust. 1 pkt 7, ustawę stosuje się, jeżeli wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 600 000 euro dla dostaw lub usług oraz kwoty 5 000 000 euro dla robót budowlanych.

Art. 124. 1. Zamawiający może zawrzeć umowę ramową po przeprowadzeniu postępowania, stosując odpowiednio przepisy o przetargu ograniczonym lub negocjacjach z ogłoszeniem.

2. Umową ramową jest umowa zawarta między zamawiającym a jednym lub większą liczbą wykonawców, której celem jest ustalenie warunków dotyczących zamówień, jakie mogą zostać udzielone w danym okresie, w szczególności cen oraz przewidywanych ilości.
3. Jeżeli zamawiający dopuszcza zawarcie umowy ramowej z więcej niż jednym wykonawcą, określa w ogłoszeniu maksymalną liczbę wykonawców, z którymi zawrze umowę ramową.

Art. 125. 1. Jeżeli zamawiający zawarł umowę ramową tylko z jednym wykonawcą, może udzielić zamówienia, którego przedmiot jest objęty umową ramową, w trybie zamówienia z wolnej ręki. Przepisu art. 67 ust. 2 nie stosuje się.
2. Jeżeli zamawiający zawarł umowę ramową z więcej niż jednym wykonawcą, zamówienia udziela się w trybie negocjacji bez ogłoszenia. Zamawiający zaprasza do negocjacji wszystkich wykonawców, z którymi zawarł umowę ramową. Przepisu art. 62 ust 2 nie stosuje się.

Art. 126. 1. Umowę ramową zawiera się na okres nie dłuższy niż 3 lata, z tym że ze względu na przedmiot zamówienia lub szczególny interes zamawiającego umowa taka może być zawarta na okres do 5 lat.
2. Zamawiający nie może wykorzystywać umowy ramowej do ograniczania konkurencji.

Art. 127. 1. Zamówienia sektorowe mogą być udzielane w trybie przetargu nieograniczonego, przetargu ograniczonego oraz w trybie negocjacji z ogłoszeniem. Przepisu art. 55 nie stosuje się.
2. Zamówienia sektorowego można udzielić w trybie negocjacji bez ogłoszenia, jeżeli:
1) zachodzi jedna z okoliczności, o których mowa w art. 62 ust. 1;
2) w postępowaniu prowadzonym uprzednio w trybie negocjacji z ogłoszeniem nie zostały złożone żadne oferty lub wszystkie oferty zostały odrzucone, a pierwotne warunki zamówienia nie zostały w istotny sposób zmienione.

3. Zamówienia sektorowego można udzielić w trybie zamówienia z wolnej ręki, jeżeli:
1) zachodzi jedna z okoliczności, o których mowa w art. 67 ust. 1;
2) w związku z likwidacją działalności innego podmiotu, postępowaniem egzekucyjnym albo upadłościowym możliwe jest udzielenie zamówienia na szczególnie korzystnych warunkach;
3) w związku z trwającymi przez bardzo krótki okres szczególnie korzystnymi okolicznościami możliwe jest udzielenie zamówienia po cenie znacząco niższej od zwykłych cen rynkowych;
4) zamówienie jest dokonywane na giełdzie towarowej, w rozumieniu przepisów o giełdach towarowych.

4. Do zamówień sektorowych udzielanych na podstawie ust. 3 pkt 2-4 oraz art. 67 ust. 1 pkt 3 nie stosuje się przepisu art. 67 ust. 2.

Art. 128. 1. Zamawiający, przynajmniej raz w roku, przekazuje Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich okresowe ogłoszenie informacyjne o planowanych w terminie najbliższych 12 miesięcy zamówieniach sektorowych, których wartość:

1) dla robót budowlanych - przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5 000 000 euro;
2) dla dostaw – zsumowana w ramach danej grupy Wspólnego Słownika Zamówień, z uwzględnieniem art. 123, przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 750 000 euro;
3) dla usług - zsumowana w ramach danej kategorii CPC określonej w załączniku nr 3 do Wspólnego Słownika Zamówień, z uwzględnieniem art. 123, przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 750 000 euro.

2. Ogłoszenie, o którym mowa w ust. 1, niezwłocznie po przekazaniu Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich przekazuje się Prezesowi Urzędu.
3. Do ogłoszenia, o którym mowa w ust. 1, przepisy art. 12 ust. 3 i art. 43 ust. 4 stosuje się odpowiednio.
4. Okresowe ogłoszenie informacyjne o planowanych zamówieniach sektorowych może zawierać zaproszenie do ubiegania się o zamówienie sektorowe. W takim przypadku zamawiający, udzielając zamówienia w trybie przetargu ograniczonego oraz negocjacji z ogłoszeniem, może:

1) odstąpić od publikacji ogłoszenia o zamówieniu;
2) skrócić termin składania ofert do 37 dni.

5. W postępowaniu prowadzonym w trybie przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem zamawiający może wyznaczyć termin składania ofert nie krótszy niż 10 dni, z uwzględnieniem czasu potrzebnego na przygotowanie i złożenie oferty.
6. W postępowaniu prowadzonym w trybie przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem zamawiający, za zgodą wszystkich wykonawców, którzy złożyli wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, może ustalić dowolny termin składania ofert.

Art. 129. 1. Ustawy nie stosuje się do zamówień sektorowych na usługi udzielanych podmiotom:

1) z którymi zamawiający sporządzają roczne skonsolidowane sprawozdania finansowe w rozumieniu przepisów o rachunkowości,
2) w których zamawiający posiadają ponad połowę udziałów albo akcji, sprawują nadzór nad organem zarządzającym lub posiadają prawo mianowania ponad połowy składu organu nadzorczego lub zarządzającego,
3) które posiadają ponad połowę udziałów albo akcji zamawiającego, sprawują nadzór nad jego organem zarządzającym lub posiadają prawo mianowania ponad połowy składu jego organu nadzorczego lub zarządzającego,

4) które wspólnie z zamawiającym podlegają określonemu w pkt 3 wpływowi innego podmiotu - jeżeli w okresie poprzednich 3 lat co najmniej 80% przeciętnych przychodów tych podmiotów osiąganych ze świadczenia usług w państwach Unii Europejskiej pochodziło ze świadczenia usług na rzecz zamawiającego lub podmiotów, o których mowa w pkt 1-4.

2. Ustawy nie stosuje się do zamówień sektorowych na usługi udzielanych przez podmiot utworzony przez zamawiających w celu wspólnego wykonywania działalności, o której mowa w art. 122 ust. 1, jednemu z tych zamawiających lub podmiotom, o których mowa w ust. 1, jeżeli w okresie poprzednich 3 lat co najmniej 80% przeciętnych przychodów tego podmiotu osiąganych ze świadczenia usług w państwach Unii Europejskiej pochodziło ze świadczenia usług na rzecz zamawiającego lub podmiotów, o których mowa w ust. 1.
3. Jeżeli spośród podmiotów, o których mowa w ust. 1, więcej niż jeden podmiot świadczy takie same lub podobne usługi na rzecz zamawiającego, uwzględnia się całkowity przychód wszystkich tych podmiotów.

Art. 130. 1. Zamawiający prowadzący działalność, o której mowa w art. 122 ust. 1 pkt 3, nie stosują ustawy również do udzielania zamówień na:

1) usługi przesyłowe energii elektrycznej, ciepła i paliw gazowych;
2) dostawy energii elektrycznej, cieplnej i paliw gazowych;
3) dostawy paliw do wytwarzania energii.

2. Zamawiający prowadzący działalność, o której mowa w art. 122 ust. 1 pkt 4, nie stosują ustawy również do udzielania zamówień na dostawy wody.
3. Zamawiający prowadzący działalność, o której mowa w art. 122 ust. 1 pkt 6, nie stosują ustawy, jeżeli przewozy regularne są świadczone także przez innego przewoźnika na tym samym obszarze i tych samych warunkach.
4. Zamawiający prowadzący działalność, o której mowa w art. 122 ust. 1 pkt 7, nie stosują ustawy, jeżeli te same usługi są świadczone także przez innego operatora na tym samym obszarze geograficznym i tych samych warunkach.

Art. 131. 1. Udzielając zamówienia sektorowego, kierownik zamawiającego może odstąpić od powołania komisji przetargowej.
2. Odstępując od powołania komisji przetargowej, kierownik zamawiającego określa sposób prowadzenia postępowania zapewniający sprawność udzielania zamówień, indywidualizacje odpowiedzialności za wykonywane czynności oraz przejrzystość prac, a także odpowiednie stosowanie art. 178 ust. 1.

Art. 132. 1. Zamawiający może:

1) żądać przedstawienia także innych dokumentów niż określone w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 26 ust. 4, potwierdzających spełnienie warunków udziału w postępowaniu, jeżeli jest to niezbędne do oceny spełniania przez wykonawców tych warunków;

2) w przypadku zamówienia na dostawy odrzucić ofertę, w której udział towarów pochodzących z państw członkowskich Unii Europejskiej lub państw, z którymi Unia Europejska zawarła umowy o równym traktowaniu przedsiębiorców, nie przekracza 50%.

2. Zamawiający w celu badania i oceny ofert dokonuje przeliczenia ceny oferty niepodlegającej odrzuceniu na podstawie ust. 1 pkt 2, odejmując od ceny przedstawionej w ofercie 3% ceny oferty.
3. Zamawiający może odstąpić od obowiązku żądania wadium oraz zabezpieczenia należytego wykonania umowy.

Art. 133. 1. Wykonawcy ubiegający się o udzielenie zamówienia sektorowego, których interes prawny doznał lub może doznać uszczerbku w wyniku naruszenia przez zamawiającego przepisów ustawy lub prawa Unii Europejskiej dotyczącego zamówień publicznych, mogą wnioskować do Komisji Europejskiej o wszczęcie postępowania koncyliacyjnego, polegającego na rozpatrzeniu wniosku przez rozjemców akredytowanych przy Komisji Europejskiej.
2. Wniosek o wszczęcie postępowania koncyliacyjnego wnosi się na piśmie do Komisji Europejskiej za pośrednictwem Prezesa Urzędu. Prezes Urzędu wniosek o wszczęcie postępowania koncyliacyjnego przekazuje niezwłocznie Komisji Europejskiej.

Art. 134. 1. Zamawiający mogą poddać swoje procedury związane z udzielaniem zamówień okresowemu badaniu w celu uzyskania świadectwa, że w danym czasie procedury te są zgodne z ustawą oraz prawem Unii Europejskiej dotyczącym udzielania zamówień.
2. Prezes Urzędu opracowuje i upowszechnia zasady przeprowadzania badania oraz prowadzi listę podmiotów uprawnionych do przeprowadzania badania, o którym mowa w ust. 1, z zachowaniem wymagań określonych w normie PN EN 45503 (Ocena i atestacja procedur udzielania zamówień w jednostkach działających w sektorach gospodarki wodnej, energii, transportu i telekomunikacji).
3. Podmiot dokonujący badania nie może pozostawać z zamawiającym w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności.
4. Podmiot dokonujący badania, po jego przeprowadzeniu, przedstawia zamawiającemu pisemne sprawozdanie z wyników.
5. Przed przyznaniem świadectwa podmiot dokonujący badania jest obowiązany upewnić się, czy nieprawidłowości stwierdzone podczas badania zostały naprawione oraz że zostały podjęte działania zapobiegające powstawaniu nieprawidłowości w przyszłości.
6. Zamawiający, którzy uzyskali świadectwo, o którym mowa w ust. 1, do ogłoszeń publikowanych w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej oraz Biuletynie Zamówień Publicznych mogą dołączyć informację w brzmieniu: „Zamawiający

uzyskał atestację zgodnie z dyrektywą Rady 92/13/EWG, że w dniu (…) jego procedury i praktyki związane z udzielaniem zamówień były zgodne z prawem Wspólnoty oraz przepisami wprowadzającymi to prawo".
7. Zamawiający, którzy uzyskali świadectwo, o którym mowa w ust. 1, przez okres 3 lat od jego przyznania nie są obowiązani do stosowania przepisów art. 40 ust. 4, art. 167 ust. 2 i 3, art. 177 i 178.

Art. 135. 1. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:
1) organy właściwe do stwierdzania, że podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 122, działają na rynku konkurencyjnym albo nie prowadzą działalności na podstawie praw szczególnych lub wyłącznych,
2) tryb postępowania przed organami, o których mowa w pkt 1

– mając na względzie możliwość wnioskowania do Komisji Europejskiej o wyłączenie stosowania przez te podmioty przepisów o zamówieniach publicznych.
2. Podmioty, które zgodnie z opublikowaną decyzją Komisji Europejskiej działają na rynku konkurencyjnym albo nie prowadzą działalności na podstawie praw szczególnych lub wyłącznych, nie stosują przepisów ustawy.

Rozdział 4
Postępowania na zasadach szczególnych

Art. 136. 1. Na zasadach szczególnych mogą być prowadzone postępowania o zamówienia udzielane przez placówkę zagraniczną w rozumieniu przepisów o służbie zagranicznej, jeżeli w chwili ich udzielania w państwie przyjmującym, niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej, w którym będzie udzielane i wykonywane zamówienie, występują szczególne warunki ekonomiczne uzasadniające udzielenie zamówienia z zastosowaniem przepisów niniejszego rozdziału.
2. Na zasadach szczególnych mogą być prowadzone postępowania o zamówienia udzielane w celu zapobieżenia bezpośrednim skutkom katastrof naturalnych lub awarii technicznych noszących znamiona klęski żywiołowej w rozumieniu przepisów o stanie klęski żywiołowej.

Art. 137. 1. W postępowaniu prowadzonym na zasadach szczególnych, o którym mowa w art. 136 ust. 1:

1) zamawiający może odstąpić od obowiązku określenia przedmiotu zamówienia w sposób, o którym mowa w art. 29 ust. 3;
2) nie stosuje się przepisów ustawy dotyczących obowiązku publikacji ogłoszeń, a zamawiający zaprasza wykonawców do udziału w postępowaniu, przekazując im specyfikację istotnych warunków zamówienia;
3) zamawiający może udzielić zamówienia niezależnie od wystąpienia ustawowych przesłanek wyboru trybu udzielenia zamówienia;

4) nie stosuje się przepisów o zatwierdzeniu przez Prezesa Urzędu wyboru trybu udzielenia zamówienia;
5) nie stosuje się przepisów art. 167 ust. 2 i 3 oraz art. 177 i 178;
6) nie przysługuje odwołanie od rozstrzygnięcia protestu.

2. O wszczęciu postępowania na zasadach szczególnych, o którym mowa w art. 136 ust. 1, rozstrzyga minister właściwy do spraw zagranicznych na podstawie pisemnego wniosku zamawiającego, zawierającego:
1) opis przedmiotu zamówienia i jego wartość;
2) informację o przyczynach określenia przedmiotu zamówienia w sposób inny niż określony w art. 29 ust. 3;
3) uzasadnienie udzielenia zamówienia na zasadach szczególnych;
4) określenie trybu udzielenia zamówienia, z uzasadnieniem wyboru tego trybu.

Art. 138. 1. W postępowaniu prowadzonym na zasadach szczególnych, o którym mowa w art. 136 ust. 2, zamawiający może udzielić zamówienia w trybie zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 3 bez stosowania przepisów dotyczących:
1) obowiązku żądania od wykonawców dokumentów potwierdzających spełnienie warunków udziału w postępowaniu;
2) wymogu zatwierdzania przez Prezesa Urzędu wyboru trybu udzielenia zamówienia.

2. Decyzję o wszczęciu postępowania na zasadach szczególnych, o którym mowa w art. 136 ust. 2, podejmuje zamawiający i niezwłocznie zawiadamia o tym Prezesa Urzędu.

3. W zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 2, zamawiający podaje następujące informacje:
1) okoliczności uzasadniające wszczęcie postępowania na zasadach szczególnych;
2) wartość i przedmiot zamówienia.

Dział IV
Umowy w sprawach zamówień publicznych

Art. 139. 1. Do umów w sprawach zamówień publicznych, zwanych dalej „umowami", stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

2. Umowa wymaga, pod rygorem nieważności, zachowania formy pisemnej, chyba że przepisy odrębne wymagają formy szczególnej.

3. Umowy są jawne i podlegają udostępnianiu na zasadach określonych w przepisach o dostępie do informacji publicznej.

Art. 140. 1. Zakres świadczenia wykonawcy wynikający z umowy jest tożsamy z jego zobowiązaniem zawartym w ofercie.

2. Umowa jest nieważna w części wykraczającej poza określenie przedmiotu zamówienia zawarte w specyfikacji istotnych warunków zamówienia.
Art. 141. Wykonawcy, o których mowa w art. 23 ust. 1, ponoszą solidarną odpowiedzialność za wykonanie umowy i wniesienie zabezpieczenia należytego wykonania umowy.
Art. 142. 1. Umowę zawiera się na czas oznaczony.
2. Zawarcie umowy, której przedmiotem są świadczenia okresowe lub ciągłe, na okres dłuższy niż 3 lata, wymaga zgody Prezesa Urzędu wyrażonej w drodze decyzji administracyjnej, udzielonej przed wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia.
3. Udzielając zgody, o której mowa w ust. 2, Prezes Urzędu bierze pod uwagę w szczególności:
1) zakres planowanych nakładów oraz okres niezbędny do ich spłaty lub zwrotu;
2) zdolności płatnicze zamawiającego;
3) czy wykonanie zamówienia w okresie wnioskowanym przez zamawiającego spowoduje oszczędności kosztów realizacji zamówienia w stosunku do okresu trzyletniego.

4. Zgody, o której mowa w ust. 2, nie wymaga zawarcie umów:
1) kredytu i pożyczki;
2) rachunku bankowego, jeżeli okres umowy nie przekracza 5 lat;
3) ubezpieczenia, jeżeli okres umowy nie przekracza 5 lat;
4) obsługi emisji papierów wartościowych, na okres obsługi emisji;
5) koncesji.

Art. 143. 1. Na czas nieoznaczony może być zawierana umowa, której przedmiotem są dostawy:
1) wody za pomocą sieci wodno-kanalizacyjnej lub odprowadzanie ścieków do takiej sieci;
2) energii elektrycznej z sieci elektroenergetycznej;
3) gazu z sieci gazowej;
4) ciepła z sieci ciepłowniczej.

2. Przepisu art. 142 ust. 2 nie stosuje się.
Art. 144. 1. Zakazuje się zmian postanowień zawartej umowy w stosunku do treści oferty, na podstawie której dokonano wyboru wykonawcy, chyba że konieczność wprowadzenia takich zmian wynika z okoliczności, których nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy, lub zmiany te są korzystne dla zamawiającego.
2. Zmiana umowy dokonana z naruszeniem przepisu ust. 1 jest nieważna.
Art. 145. 1. W razie zaistnienia istotnej zmiany okoliczności powodującej, że wykonanie umowy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy, zamawiający może odstąpić od umowy w terminie 30 dni od powzięcia wiadomości o tych okolicznościach.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, wykonawca może żądać wyłącznie wynagrodzenia należnego z tytułu wykonania części umowy.

Art. 146. 1. Z zastrzeżeniem przepisów odrębnych, umowa jest nieważna, jeżeli:

1) zamawiający nie dopełnił obowiązku przekazania ogłoszenia o zamówieniu Prezesowi Urzędu lub Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich;
2) zamawiający udzielił zamówienia bez uzyskania wymaganej decyzji administracyjnej, w szczególności zawarł umowę bez wymaganej zgody przed ostatecznym rozstrzygnięciem protestu;
3) zamawiający zawarł umowę przed zakończeniem kontroli, o której mowa w art. 167;
4) zamawiający zawarł umowę przed upływem terminu do wszczęcia kontroli, o której mowa w art. 167;
5) zamawiający dokonał wyboru oferty z rażącym naruszeniem ustawy;
6) w postępowaniu o udzielenie zamówienia doszło do naruszenia przepisów określonych w ustawie, które miało wpływ na wynik tego postępowania.

2. Prezes Urzędu może wystąpić do sądu o stwierdzenie nieważności:

1) umowy, o której mowa w ust. 1;
2) części umowy, o której mowa w art. 140 ust. 2;
3) zmian umowy dokonanych z naruszeniem art. 144 ust. 1.

Art. 147. 1. Zamawiający może żądać od wykonawcy zabezpieczenia należytego wykonania umowy, zwanego dalej „zabezpieczeniem".
2. Zabezpieczenie służy pokryciu roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy. Jeżeli wykonawca jest jednocześnie gwarantem, zabezpieczenie służy także pokryciu roszczeń z tytułu gwarancji jakości.
3. Zamawiający żąda od wykonawcy wniesienia zabezpieczenia, jeżeli:
1) wartość zamówienia na roboty budowlane przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60 000 euro;
2) wartość zamówienia na dostawy lub usługi przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5 000 000 euro;
3) umowa ma zostać zawarta na okres dłuższy niż 3 lata, z wyjątkiem umów, o których mowa w art. 142 ust. 4 i art. 143.
4. W wyjątkowych sytuacjach, w szczególności gdy żądanie wniesienia zabezpieczenia mogłoby uniemożliwić udzielenie zamówienia lub spowodować znaczący wzrost cen ofert, zamawiający, za zgodą Prezesa Urzędu wyrażoną w drodze decyzji administracyjnej, może odstąpić od żądania wniesienia zabezpieczenia.

Art. 148. 1. Zabezpieczenie może być wnoszone według wyboru wykonawcy w jednej lub w kilku następujących formach:
1) pieniądzu;
2) poręczeniach bankowych;
3) gwarancjach bankowych;
4) gwarancjach ubezpieczeniowych;

5) poręczeniach udzielanych przez podmioty, o których mowa w art. 6b ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości[4].

2. Za zgodą zamawiającego zabezpieczenie może być wnoszone również:
1) w wekslach z poręczeniem wekslowym banku;
2) przez ustanowienie zastawu na papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego;
3) przez ustanowienie zastawu rejestrowego na zasadach określonych w przepisach o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów.

3. Zabezpieczenie wnoszone w pieniądzu wykonawca wpłaca przelewem na rachunek bankowy wskazany przez zamawiającego.

4. W przypadku wniesienia wadium w pieniądzu wykonawca może wyrazić zgodę na zaliczenie kwoty wadium na poczet zabezpieczenia.

5. Jeżeli zabezpieczenie wniesiono w pieniądzu, zamawiający przechowuje je na oprocentowanym rachunku bankowym. Zamawiający zwraca zabezpieczenie wniesione w pieniądzu z odsetkami wynikającymi z umowy rachunku bankowego, na którym było ono przechowywane, pomniejszone o koszt prowadzenia tego rachunku oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy wykonawcy.

Art. 149. 1. W trakcie realizacji umowy wykonawca może dokonać zmiany formy zabezpieczenia na jedną lub kilka form, o których mowa w art. 148 ust. 1.

2. Za zgodą zamawiającego wykonawca może dokonać zmiany formy zabezpieczenia na jedną lub kilka form, o których mowa w art. 148 ust. 2.

3. Zmiana formy zabezpieczenia jest dokonywana z zachowaniem ciągłości zabezpieczenia i bez zmniejszenia jego wysokości.

Art. 150. 1. Wysokość zabezpieczenia ustala się w stosunku procentowym do ceny całkowitej podanej w ofercie albo maksymalnej wartości nominalnej zobowiązania zamawiającego wynikającego z umowy, jeżeli w ofercie podano cenę jednostkową lub ceny jednostkowe.

2. Zabezpieczenie ustala się w wysokości od 2% do 10% ceny całkowitej podanej w ofercie albo maksymalnej wartości nominalnej zobowiązania zamawiającego wynikającego z umowy.

3. Jeżeli okres realizacji zamówienia jest dłuższy niż rok, zabezpieczenie, za zgodą zamawiającego, może być tworzone przez potrącenia z należności za częściowo wykonane dostawy, usługi lub roboty budowlane.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, w dniu zawarcia umowy wykonawca jest obowiązany wnieść co najmniej 30% kwoty zabezpieczenia.

---

[4] Zapis wprowadzony ustawą z dnia 28 maja 2004 r. o zmianie ustawy o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 25 czerwca 2004 r. Nr 145, poz. 1537) - obowiązuje od 10 lipca 2004 roku.

5. Zamawiający wpłaca kwoty potrącane na rachunek bankowy w tym samym dniu, w którym dokonuje zapłaty faktury.
6. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, wniesienie pełnej wysokości zabezpieczenia nie może nastąpić później niż do połowy okresu, na który została zawarta umowa.

Art. 151. 1. Zamawiający zwraca zabezpieczenie w terminie 30 dni od dnia wykonania zamówienia i uznania przez zamawiającego za należycie wykonane.
2. Kwota pozostawiona na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi za wady lub gwarancji jakości nie może przekraczać 30% wysokości zabezpieczenia.
3. Kwota, o której mowa w ust. 2, jest zwracana nie później niż w 15. dniu po upływie okresu rękojmi za wady lub gwarancji jakości.

Dział V
Prezes Urzędu Zamówień Publicznych

Rozdział 1
Zakres działania

Art. 152. 1. Centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach zamówień publicznych jest Prezes Urzędu.
2. Nadzór nad Prezesem Urzędu sprawuje Prezes Rady Ministrów.
3. Obsługę Prezesa Urzędu zapewnia Urząd.
4. Organizację Urzędu określa statut nadany, w drodze zarządzenia, przez Prezesa Rady Ministrów.
Art. 153. 1. Prezesa Urzędu powołuje Prezes Rady Ministrów spośród kandydatów wyłonionych w drodze otwartego konkursu.
2. Prezesem Urzędu może być wyłącznie osoba, która spełnia następujące warunki:
1) jest obywatelem polskim;
2) posiada wyższe wykształcenie;
3) posiada wiedzę o funkcjonowaniu systemu zamówień publicznych;
4) cieszy się nieposzlakowaną opinią;
5) korzysta z pełni praw publicznych;
6) nie była prawomocnie skazana za przestępstwo umyślne.
3. Prezes Urzędu jest powoływany na pięcioletnią kadencję i może być ponownie powołany tylko raz. Prezes Urzędu pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy.
4. Kadencja Prezesa Urzędu wygasa w razie jego śmierci albo odwołania.
5. Prezes Rady Ministrów może odwołać Prezesa Urzędu w razie:
1) rezygnacji ze stanowiska;
2) utraty zdolności do pełnienia powierzonych obowiązków z powodu choroby trwającej co najmniej 6 miesięcy lub innej długotrwałej przeszkody uniemożliwiającej sprawowanie funkcji Prezesa Urzędu;

3) skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne;
4) trwającego dłużej niż 6 miesięcy zawieszenia, o którym mowa w ust. 6;
5) rażącego naruszenia ustawy.

6. Prezes Rady Ministrów może zawiesić Prezesa Urzędu w pełnieniu obowiązków w razie postawienia mu zarzutu popełnienia przestępstwa umyślnego, powierzając pełnienie obowiązków Prezesa Wiceprezesowi Urzędu.
7. Okres zawieszenia, o którym mowa w ust. 6, trwa do czasu zakończenia postępowania karnego.
8. W okresie zawieszenia Prezes Urzędu zachowuje prawo do wynagrodzenia.
9. Członkiem komisji konkursowej może być wyłącznie osoba dająca rękojmię bezstronnego pełnienia funkcji w interesie publicznym.
10. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb przeprowadzania konkursu, o którym mowa w ust. 1, sposób powoływania komisji konkursowej oraz wymagania wobec jej członków, mając na względzie zapewnienie otwartego charakteru konkursu, obiektywizm wyboru kandydatów oraz jawność prac komisji konkursowej.

Art. 154. Prezes Urzędu:
1) opracowuje projekty aktów normatywnych dotyczących zamówień;
2) podejmuje rozstrzygnięcia w indywidualnych sprawach przewidzianych ustawą;
3) wydaje Biuletyn Zamówień Publicznych, w którym publikuje ogłoszenia przewidziane ustawą;
4) prowadzi i ogłasza w Biuletynie Zamówień Publicznych listę arbitrów rozpatrujących odwołania od oddalenia lub odrzucenia protestów wnoszonych w postępowaniach o udzielenie zamówienia;
5) prowadzi i ogłasza w Biuletynie Zamówień Publicznych listę organizacji uprawnionych do wnoszenia środków ochrony prawnej;
6) zapewnia funkcjonowanie systemu środków ochrony prawnej;
7) opracowuje programy szkoleń, organizuje oraz inspiruje szkolenia z zakresu zamówień;
8) przygotowuje i upowszechnia przykładowe kryteria oceny merytorycznego poziomu szkoleń;
9) na wniosek podmiotu prowadzącego szkolenie dokonuje oceny spełniania przez ten podmiot kryteriów, o których mowa w pkt 8, oraz upowszechnia jej wyniki;
10) upowszechnia przykładowe wzory umów w sprawach zamówień publicznych, regulaminów oraz innych dokumentów stosowanych przy udzielaniu zamówień;
11) czuwa nad przestrzeganiem zasad systemu zamówień, w szczególności dokonuje kontroli procesu udzielania zamówień w zakresie przewidzianym ustawą;

12) upowszechnia zasady etyki zawodowej osób wykonujących zadania w systemie zamówień;
13) dąży do zapewnienia jednolitego stosowania przepisów o zamówieniach, przy uwzględnieniu orzecznictwa sądów oraz Trybunału Konstytucyjnego;
14) prowadzi współpracę międzynarodową w sprawach związanych z zamówieniami;
15) dokonuje analiz funkcjonowania systemu zamówień;
16) opracowuje i przedstawia Radzie Ministrów oraz Komisji Europejskiej roczne sprawozdania o funkcjonowaniu systemu zamówień.

Art. 155. 1. Prezes Urzędu wykonuje zadania wynikające z ustawy przy pomocy nie więcej niż dwóch Wiceprezesów Urzędu.

2. Wiceprezesów Urzędu powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Prezesa Urzędu. Do Wiceprezesa Urzędu stosuje się przepis art. 153 ust. 2.

Art. 156. 1. Tworzy się środki specjalne Urzędu, zwane dalej „środkami specjalnymi".

2. Środki specjalne są tworzone z następujących źródeł:
1) wpisów uiszczonych przez odwołujących się;
2) wpłat uczestników postępowania odwoławczego z tytułu różnicy wpisu i kosztów orzeczonych przez zespoły arbitrów rozpatrujących odwołania;
3) odsetek od środków, o których mowa w pkt 1 i 2.

3. Ze środków specjalnych są finansowane:
1) wynagrodzenia arbitrów;
2) zwrot wydatków należnych arbitrom;
3) zwrot wpisu;
4) wydatki Urzędu związane z postępowaniami odwoławczymi;
5) wydatki związane ze szkoleniem arbitrów.

4. Ze środków specjalnych pochodzących ze źródeł, o których mowa w ust. 2 pkt 3, mogą być finansowane ponadto koszty postępowań sądowych zasądzone od Prezesa Urzędu w związku z wykonywaniem przez niego uprawnień wynikających z ustawy oraz inne koszty funkcjonowania kontroli i systemu środków ochrony prawnej.

Rozdział 2
Rada Zamówień Publicznych

Art. 157. 1. Tworzy się Radę Zamówień Publicznych, zwaną dalej „Radą", która jest organem doradczo-opiniodawczym Prezesa Urzędu.

2. Rada w szczególności:
1) wyraża opinie w szczególnie istotnych sprawach systemu zamówień, przedstawionych jej przez Prezesa Urzędu;
2) opiniuje projekty aktów normatywnych dotyczących zamówień;
3) opiniuje roczne sprawozdania Prezesa Urzędu o funkcjonowaniu systemu zamówień;

4) ustala zasady etyki zawodowej osób wykonujących określone w ustawie zadania w systemie zamówień.

Art. 158. 1. W skład Rady wchodzi od 10 do 15 członków powoływanych przez Prezesa Rady Ministrów.

2. Uprawnionymi do zgłaszania kandydatów są w szczególności kluby parlamentarne, ogólnokrajowe organizacje samorządu terytorialnego oraz ogólnokrajowe organizacje przedsiębiorców.

3. Prezes Rady Ministrów powołuje członków Rady spośród osób, które:

1) są obywatelami polskimi;
2) korzystają z pełni praw publicznych;
3) nie były karane za przestępstwo popełnione w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia, przestępstwo przekupstwa lub inne przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych;
4) posiadają wiedzę i autorytet dające rękojmię prawidłowej realizacji zadań Rady.

4. Prezes Rady Ministrów powołuje spośród osób, o których mowa w ust. 1, przewodniczącego Rady. Rada wybiera wiceprzewodniczącego Rady ze swojego grona.

5. Członkom Rady przysługuje wynagrodzenie za udział w pracach Rady.

6. Tryb pracy Rady określa regulamin przyjęty przez Radę.

Art. 159. 1. Kadencja Rady upływa wraz z upływem kadencji Prezesa Urzędu.

2. Członkostwo w Radzie wygasa w przypadku upływu kadencji Rady, śmierci członka Rady, jego odwołania albo rezygnacji.

3. Prezes Rady Ministrów odwołuje członka Rady, jeżeli przestał on odpowiadać jednemu z warunków określonych w art. 158 ust. 3 pkt 1-3, a na wniosek Prezesa Urzędu w razie:

1) niewykonywania obowiązków członka Rady;
2) utraty autorytetu dającego rękojmię prawidłowej realizacji zadań Rady;
3) choroby uniemożliwiającej sprawowanie funkcji członka Rady.

Art. 160. 1. Obsługę prac Rady zapewnia Urząd.

2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i pozostałych członków Rady, mając na względzie pełnioną funkcję oraz zakres obowiązków przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i pozostałych członków Rady.

Rozdział 3
Kontrola udzielania zamówień

Art. 161. 1. Prezes Urzędu przeprowadza kontrolę udzielania zamówień.

2. Celem kontroli jest sprawdzenie zgodności postępowania o udzielenie zamówienia z przepisami ustawy.

3. Kontrolę przeprowadza się w siedzibie Urzędu.

Art. 162. 1. Od udziału w kontroli wyłączony jest pracownik Urzędu, który:

1) uczestniczył w kontrolowanym postępowaniu lub czynnościach bezpośrednio związanych z jego przygotowaniem po stronie zamawiającego lub wykonawcy;

2) pozostaje w związku małżeńskim, faktycznym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo jest związany z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli z osobą występującą w kontrolowanym postępowaniu po stronie zamawiającego lub wykonawcą, jego zastępcą prawnym lub członkami władz osób prawnych ubiegających się o udzielenie kontrolowanego zamówienia;
3) przed upływem 3 lat od dnia wszczęcia kontrolowanego postępowania pozostawał w stosunku pracy lub zlecenia z zamawiającym lub wykonawcą albo był członkiem władz osób prawnych ubiegających się o udzielenie kontrolowanego zamówienia;
4) pozostaje z osobą występującą w kontrolowanym postępowaniu po stronie zamawiającego lub wykonawcy w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności.

2. Pracownik Urzędu informuje Prezesa Urzędu o przyczynach powodujących jego wyłączenie od udziału w kontroli.

3. Prezes Urzędu rozstrzyga o wyłączeniu pracownika w drodze postanowienia.

Art. 163. 1. Wszczęcie kontroli następuje przez doręczenie zamawiającemu żądania przekazania kopii dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez kierownika zamawiającego, z zastrzeżeniem art. 167 ust. 3.

2. Stan faktyczny sprawy ustala się na podstawie zebranych dowodów.

3. Dowodami są w szczególności dokumenty i wyjaśnienia, o których mowa w art. 164 ust. 2, oraz opinie biegłych.

4. Dowody stanowią załącznik do protokołu kontroli, o którym mowa w art. 165.

Art. 164. 1. Prezes Urzędu może żądać od kierownika zamawiającego niezwłocznego przekazania kopii dokumentów związanych z postępowaniem o udzielenie zamówienia potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez kierownika zamawiającego.

2. Prezes Urzędu może żądać od kierownika zamawiającego oraz od pracowników zamawiającego udzielenia, w terminie przez niego wyznaczonym, pisemnych wyjaśnień w sprawach dotyczących przedmiotu kontroli.

3. Jeżeli ustalenie lub ocena stanu faktycznego sprawy lub dokonanie innych czynności kontrolnych wymaga wiadomości specjalnych, Prezes Urzędu może zasięgnąć opinii biegłych.

Art. 165. 1. Z kontroli sporządza się protokół kontroli.

2. Protokół kontroli zawiera w szczególności:
1) nazwę (firmę) i adres zamawiającego;
2) datę rozpoczęcia i zakończenia kontroli;
3) imiona i nazwiska kontrolujących;
4) oznaczenie postępowania o udzielenie zamówienia, które było przedmiotem kontroli;

5) informację o stwierdzeniu naruszeń oraz wskazanie osób za nie odpowiedzialnych;
6) wyszczególnienie załączników.

Art. 166. 1. Po przeprowadzeniu kontroli Prezes Urzędu niezwłocznie przesyła zamawiającemu informację o jej wyniku.

2. Informacja o wyniku kontroli stanowi załącznik do protokołu kontroli oraz do protokołu, o którym mowa w art. 96.

Art. 167. 1. Prezes Urzędu może przeprowadzać kontrolę udzielanych zamówień przed zawarciem umowy (kontrola uprzednia).

2. Prezes Urzędu przeprowadza kontrolę uprzednią, jeżeli wartość zamówienia:
1) dla robót budowlanych – przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 10 000 000 euro;
2) dla dostaw lub usług – przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5 000 000 euro.

3. W przypadku postępowania, o którym mowa w ust. 2, niezwłocznie po wyborze najkorzystniejszej oferty, a jeżeli wniesiono protest na wybór najkorzystniejszej oferty po ostatecznym rozstrzygnięciu protestu, a przed zawarciem umowy, zamawiający przekazuje Prezesowi Urzędu kopie dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia potwierdzone za zgodność z oryginałem przez kierownika zamawiającego, w celu przeprowadzenia kontroli uprzedniej.

Art. 168. 1. Wszczęcie kontroli uprzedniej następuje nie później niż w terminie 7 dni od dnia przekazania Prezesowi Urzędu informacji o wyborze najkorzystniejszej oferty, z zastrzeżeniem art. 167 ust. 3.

2. W przypadku wniesienia protestu po wszczęciu kontroli uprzedniej, Prezes Urzędu wstrzymuje jej wykonanie do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia protestu.

3. W przypadku wszczęcia kontroli uprzedniej, aż do jej zakończenia, nie można zawrzeć umowy.

4. Wszczęcie kontroli uprzedniej zawiesza bieg terminu związania ofertą do czasu jej zakończenia.

5. O zawieszeniu biegu terminu związania ofertą zamawiający informuje niezwłocznie uczestników postępowania.

6. W przypadku upływu terminu ważności wadium w trakcie kontroli przepisu art. 24 ust. 2 pkt 4 nie stosuje się.

Art. 169. 1. Zakończeniem kontroli uprzedniej jest doręczenie zamawiającemu informacji o wyniku kontroli uprzedniej.

2. Informacja o wyniku kontroli uprzedniej zawiera:
1) określenie postępowania o udzielenie zamówienia, które było przedmiotem kontroli;
2) informację o stwierdzeniu naruszeń lub ich braku;
3) zalecenia pokontrolne.

3. Doręczenie informacji o wyniku kontroli uprzedniej następuje nie później niż w terminie 14 dni od dnia doręczenia żądanych dokumentów i wyjaśnień.

4. W zaleceniach pokontrolnych Prezes Urzędu wskazuje na powinność dokonania określonej czynności lub powtórzenia czynności, która została dokonana z naruszeniem przepisów ustawy.
5. O wykorzystaniu zaleceń pokontrolnych kierownik zamawiającego informuje niezwłocznie Prezesa Urzędu oraz wykonawcę, którego oferta została uznana za najkorzystniejszą.
6. W przypadku nieuwzględnienia przez zamawiającego zaleceń pokontrolnych wskazujących na nieważność umowy wykonawca może odmówić jej podpisania. Przepisu art. 46 ust. 5 pkt 1 nie stosuje się.
Art. 170. 1. Prezes Urzędu może przeprowadzić kontrolę udzielonego zamówienia w terminie 3 lat od dnia jego udzielenia (kontrola następcza).
2. Po zakończeniu kontroli następczej Prezes Urzędu przesyła kontrolowanemu informację o wyniku kontroli następczej zawierającą:
1) określenie przedmiotu zamówienia, które było przedmiotem kontroli;
2) informację o stwierdzeniu naruszeń lub ich braku.
Art. 171. W przypadku ujawnienia naruszenia przepisów ustawy Prezes Urzędu może:
1) zawiadomić właściwego rzecznika dyscypliny finansów publicznych o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych;
2) nałożyć karę pieniężną, o której mowa w dziale VII;
3) wystąpić do sądu o stwierdzenie nieważności umowy w całości lub w części.

Rozdział 4
Arbitrzy

Art. 172. 1. Prezes Urzędu prowadzi i ogłasza w Biuletynie Zamówień Publicznych listę arbitrów rozpatrujących odwołania od oddalenia lub odrzucenia protestów wnoszonych w postępowaniu o udzielenie zamówienia.
2. Ogłoszeniu podlegają następujące dane osobowe arbitra:
1) imię i nazwisko;
2) wykształcenie;
3) zawód;
4) stopień lub tytuł naukowy.
3. Prezes Urzędu gromadzi i przetwarza ponadto następujące dane osobowe arbitra:
1) datę i miejsce urodzenia;
2) imiona rodziców i nazwisko rodowe matki;
3) miejsce zamieszkania i adres do korespondencji;
4) dane o posiadanym wykształceniu i przebiegu pracy zawodowej;
5) numer NIP;
6) numer rachunku bankowego;
7) dane o karalności.
Art. 173. 1. Arbitrem może być osoba, która:
1) jest obywatelem polskim;
2) posiada wyższe wykształcenie;

3) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
4) korzysta z pełni praw publicznych;
5) nie była prawomocnie skazana za przestępstwo umyślne;
6) w ciągu ostatnich 5 lat nie została skreślona z listy arbitrów z powodu rażącego naruszenia obowiązków arbitra.

2. Prezes Urzędu wpisuje na listę arbitrów osoby spełniające warunki, o których mowa w ust. 1, które z najlepszymi wynikami zdały egzamin ze znajomości przepisów związanych z udzielaniem zamówień przed komisją egzaminacyjną powołaną przez Prezesa Urzędu. Wpis na listę arbitrów następuje w drodze decyzji administracyjnej.

3. Arbiter składa Prezesowi Urzędu co roku do dnia 31 marca oświadczenie o:
1) toczących się przeciwko niemu postępowaniach karnych wraz z informacją dotyczącą przedmiotu postępowania;
2) swoim stanie majątkowym według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego.

4. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, arbiter składa na formularzu, którego wzór jest określony w przepisach o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne.

5. Kadencja arbitra trwa 6 lat, licząc od daty wpisu na listę arbitrów.

6. Arbitra skreśla się z listy arbitrów przed upływem kadencji wyłącznie w następujących okolicznościach:
1) utraty obywatelstwa polskiego;
2) utraty lub ograniczenia zdolności do czynności prawnych;
3) utraty pełni praw publicznych;
4) prawomocnego skazania za przestępstwo umyślne;
5) rażącego naruszenia lub uporczywego naruszania obowiązków arbitra;
6) odmowy złożenia ślubowania;
7) niezłożenia oświadczeń, o których mowa w ust. 3;
8) złożenia przez arbitra wniosku o skreślenie z listy.

7. Za rażące naruszenie obowiązków arbitra, o którym mowa w ust. 6 pkt 5, należy rozumieć pełnienie funkcji arbitra w sposób stronniczy, występowanie jako pełnomocnik w postępowaniu odwoławczym w sprawach zamówień, niezłożeni wniosku o wyłączenie z udziału w postępowaniu w przypadku wystąpienia okoliczności uniemożliwiających wykonywanie arbitrowi jego obowiązków.

8. Skreślenia z listy arbitrów dokonuje Prezes Urzędu w drodze decyzji administracyjnej.

9. Prezes Urzędu, w drodze decyzji administracyjnej, zawiesza arbitra w jego prawach i obowiązkach w przypadku postawienia arbitrowi zarzutu popełnienia przestępstwa przekupstwa lub innego przestępstwa popełnionego w celu osiągnięcia korzyści majątkowych.

10. O wpisie na listę arbitrów, skreśleniu z listy arbitrów, wygaśnięciu kadencji arbitra albo zawieszeniu w prawach i obowiązkach arbitra Prezes Urzędu ogłasza w Biuletynie Zamówień Publicznych.

Art. 174. 1. Prezes Urzędu prowadzi nabór na listę arbitrów raz na trzy lata.

2. Ogłoszenie o naborze zamieszcza się w Biuletynie Zamówień Publicznych.

3. Ogłoszenie zawiera w szczególności:

1) informację o limicie osób, które zostaną wpisane na listę arbitrów w danym naborze;
2) termin przyjmowania zgłoszeń kandydatów na arbitrów, nie krótszy niż 30 dni od dnia ogłoszenia w Biuletynie Zamówień Publicznych;
3) wykaz dokumentów, które należy dołączyć do zgłoszenia kandydata;
4) termin przeprowadzenia egzaminu, o którym mowa w art. 173 ust. 2, oraz informację o minimalnej liczbie punktów zaliczającej ten egzamin.

4. Uprawnionymi do zgłaszania kandydatów na arbitrów są:

1) Prezes Urzędu;
2) ministrowie, kierownicy urzędów centralnych i wojewodowie;
3) organizacje, o których mowa w art. 179 ust. 2;
4) ogólnokrajowe organizacje samorządu terytorialnego;
5) regionalne izby obrachunkowe;
6) okręgowe izby radców prawnych;
7) okręgowe rady adwokackie.

Art. 175. 1. Przed podjęciem obowiązków arbiter jest obowiązany złożyć przed Prezesem Urzędu ślubowanie, powtarzając słowa: „Ślubuję sumiennie wypełniać obowiązki arbitra, orzekać bezstronnie, zgodnie z przepisami prawa, dochowywać zasad etyki arbitra, a w postępowaniu kierować się zasadami godności i uczciwości". Złożenie ślubowania arbiter potwierdza podpisem pod jego treścią.

2. Arbiter jest obowiązany postępować zgodnie z zasadami etyki arbitra, w szczególności pełnić swoją funkcję z godnością i najwyższą starannością, w sposób bezstronny. Przy rozpatrywaniu odwołania arbiter nie jest reprezentantem żadnego z uczestników postępowania ani Prezesa Urzędu.

3. Osoba wpisana na listę arbitrów nie może występować jako pełnomocnik w postępowaniu odwoławczym w sprawach zamówień.

4. Arbiter podlega ochronie prawnej przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych.

5. Pracodawca jest obowiązany zwolnić arbitra na czas niezbędny do wywiązania się ze sprawowanej funkcji, w tym funkcji obserwatora, bez zachowania prawa do wynagrodzenia za ten czas.

6. Arbitrowi przysługuje wynagrodzenie za wykonywane czynności.

Art. 176. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb wpisu na listę arbitrów, sposób powoływania komisji egzaminacyjnej i przeprowadzania egzaminu oraz zakres egzaminu - biorąc pod uwagę zapewnienie obiektywnego sprawdzenia przygotowania kandydatów, sprawnego przeprowadzania postępowań

odwoławczych oraz okoliczność, że potwierdzeniem spełnienia warunków, o których mowa w art. 173 ust. 1, mogą być dokumenty zawierające informacje podlegające ochronie danych osobowych, w szczególności informacja z Krajowego Rejestru Karnego.

Rozdział 5
Obserwator

Art. 177. 1. Postępowania, w których wartość zamówienia:

1) dla robót budowlanych – przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 10 000 000 euro;
2) dla dostaw lub usług – przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5 000 000 euro

– są poddane obowiązkowej kontroli polegającej na udziale niezależnego obserwatora.

2. Zamawiający w terminie 3 dni od wszczęcia postępowania, o którym mowa w ust. 1, zawiadamia Prezesa Urzędu o jego wszczęciu.

3. Obserwator jest wyznaczany przez Prezesa Urzędu spośród osób wpisanych na listę arbitrów.

4. Obserwatorem nie może być osoba, która pozostaje z zamawiającym w takim stosunku prawnym lub faktycznym, który może budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności obserwatora.

5. Arbiter nie może być wyznaczony do rozpoznania odwołania wniesionego w postępowaniu, w którym brał udział jako obserwator.

Art. 178. 1. Obserwator jest obecny w trakcie prac komisji przetargowej od otwarcia ofert.

2. Obserwator sporządza informację o przebiegu prac komisji przetargowej, którą przedstawia kierownikowi zamawiającego oraz Prezesowi Urzędu.

3. Informacja, o której mowa w ust. 2, stanowi załącznik do protokołu.

4. Wynagrodzenie za czynności obserwatora pokrywa Prezes Urzędu.

5. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

tryb wyznaczania obserwatora oraz tryb wykonywania czynności obserwatora;
wysokość wynagrodzenia za czynności obserwatora

– mając na względzie konieczność zapewnienia bezstronności i sprawności udzielania zamówień.

Dział VI
Środki ochrony prawnej

Rozdział 1
Przepisy wspólne

Art. 179. 1. Środki ochrony prawnej określone w niniejszym dziale przysługują wykonawcom i uczestnikom konkursu, a także innym osobom, jeżeli ich interes prawny w uzyskaniu zamówienia doznał lub może doznać uszczerbku w wyniku naruszenia przez zamawiającego przepisów ustawy.

2. Przed upływem terminu do składania ofert w przypadku naruszenia przez zamawiającego przepisów ustawy środki ochrony prawnej przysługują również organizacjom zrzeszającym wykonawców wpisanym na listę organizacji uprawnionych do wnoszenia środków ochrony prawnej, prowadzoną przez Prezesa Urzędu.
3. Przez organizacje zrzeszające wykonawców, o których mowa w ust. 2, należy rozumieć podmioty działające na podstawie przepisów o:

1) izbach gospodarczych;
2) rzemiośle;
3) samorządzie zawodowym niektórych przedsiębiorców;
4) organizacjach pracodawców;
5) samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów.

4. Wpisu na listę, odmowy wpisu lub skreślenia z listy, o której mowa w ust. 2, dokonuje Prezes Urzędu w drodze decyzji administracyjnej.
5. Lista organizacji, o której mowa w ust. 2, podlega ogłoszeniu w Biuletynie Zamówień Publicznych.

Rozdział 2

Protest

Art. 180. 1. Wobec czynności podjętych przez zamawiającego w toku postępowania oraz w przypadku zaniechania przez zamawiającego czynności, do której jest obowiązany na podstawie ustawy, można wnieść pisemny protest do zamawiającego.
2. Protest wnosi się w terminie 7 dni od dnia, w którym wykonawca powziął lub mógł powziąć wiadomość o okolicznościach stanowiących podstawę jego wniesienia, z zastrzeżeniem ust. 3. Protest uważa się za wniesiony z chwilą, gdy doszedł on do zamawiającego w taki sposób, że mógł zapoznać się z jego treścią. Do uczestników konkursu oraz organizacji, o których mowa w art. 179 ust. 2, przepis stosuje się odpowiednio.
3. Protest dotyczący postanowień specyfikacji istotnych warunków zamówienia wnosi się nie później niż 3 dni przed upływem terminu składania ofert.
4. Wniesienie protestu jest dopuszczalne tylko przed zawarciem umowy.
5. Zamawiający odrzuca protest wniesiony po terminie lub wniesiony przez podmiot nieuprawniony.
6. Protest powinien wskazywać oprotestowaną czynność lub zaniechanie zamawiającego, a także zawierać żądanie, zwięzłe przytoczenie zarzutów oraz okoliczności faktycznych i prawnych uzasadniających wniesienie protestu.

Art. 181. 1. W przypadku wniesienia protestu po upływie terminu składania ofert bieg terminu związania ofertą ulega zawieszeniu do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia protestu.
2. O zawieszeniu biegu terminu związania ofertą zamawiający informuje niezwłocznie wykonawców, którzy złożyli oferty, wzywając ich, pod rygorem wykluczenia z postępowania, do przedłużenia ważności wadium lub wniesienia nowego wadium na wydłużony okres.
3. O wniesieniu protestu oraz jego treści i zarzutach zamawiający zawiadamia niezwłocznie wykonawców uczestniczących w postępowaniu.
4. Uczestnikami postępowania protestacyjnego stają się także wykonawcy uczestniczący w postępowaniu, którzy przystąpią do protestu w terminie 2 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 3.
5. Wykonawca, który nie przystąpił do protestu, nie może następnie wnieść protestu, powołując się na te same okoliczności.

Art. 182. 1. Do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia protestu zamawiający nie może zawrzeć umowy.
2. Protest jest ostatecznie rozstrzygnięty:
1) jeżeli nie wniesiono odwołania - z upływem terminu do wniesienia odwołania;
2) w przypadku wniesienia odwołania:
   a) z dniem doręczenia postanowienia kończącego postępowanie odwoławcze albo wyroku zespołu arbitrów albo
   b) z dniem wydania wyroku lub postanowienia kończącego postępowa-nie w sprawie przez sąd okręgowy, o którym mowa w art. 195 ust. 1, albo z upływem terminu do wniesienia skargi, jeżeli wartość zamówienia dla robót budowlanych przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 10 000 000 euro, a dla dostaw lub usług – 5 000 000 euro.

3. Na wniosek zamawiającego Prezes Urzędu, w drodze decyzji administracyjnej, może wyrazić zgodę na zawarcie umowy przed ostatecznym rozstrzygnięciem protestu, jeżeli ze względów społecznych lub gospodarczych zachodzi pilna potrzeba udzielenia zamówienia, której wcześniej nie można było przewidzieć, a nie wynikła ona z winy zamawiającego.

Art. 183. 1. Zamawiający rozstrzyga protest nie później niż w terminie 5 dni od dnia jego wniesienia. Brak rozstrzygnięcia protestu w tym terminie uznaje się za jego oddalenie.
2. Rozstrzygnięcie protestu wraz z jego uzasadnieniem oraz pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia odwołania zamawiający przekazuje podmiotowi, który wniósł protest, oraz wykonawcom, którzy przyłączyli się do protestu.
3. W przypadku uwzględnienia protestu zamawiający powtarza oprotestowaną czynność lub dokonuje czynności bezprawnie zaniechanej.
4. O powtórzeniu lub dokonaniu czynności zamawiający informuje niezwłocznie wszystkich wykonawców.

Rozdział 3

Odwołanie

Art. 184. 1. Od oddalenia lub odrzucenia protestu przysługuje odwołanie.
2. Odwołanie wnosi się do Prezesa Urzędu w terminie 5 dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia protestu lub upływu terminu do rozstrzygnięcia protestu, jednocześnie informując o wniesieniu odwołania zamawiającego. Złożenie odwołania w placówce pocztowej operatora publicznego jest równoznaczne z wniesieniem go do Prezesa Urzędu.
3. Do postępowania odwoławczego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.) o sądzie polubownym, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.

Art. 185. 1. Odwołanie podlega rozpoznaniu, jeżeli uiszczono wpis. Dowód uiszczenia wpisu dołącza się do odwołania.
2. Wysokość wpisu nie może przekraczać kosztów postępowania.
3. Jeżeli wpis nie został uiszczony, Prezes Urzędu zwraca odwołanie. O zwrocie odwołania rozstrzyga Prezes Urzędu w drodze postanowienia.

Art. 186. 1. Odwołanie rozpoznaje zespół trzech arbitrów wskazanych przez Prezesa Urzędu z listy, o której mowa w art. 172 ust. 1.
2. Prezes Urzędu wyznacza arbitrów w drodze jawnego losowania komputerowego, z tym że przewodniczący zespołu arbitrów losowany jest spośród osób posiadających wykształcenie prawnicze.
3. Arbiter zawiadamia Prezesa Urzędu o okolicznościach uniemożliwiających wykonywanie obowiązków, a w szczególności o przyczynach uzasadniających jego wyłączenie. Jeżeli zachodzą okoliczności uniemożliwiające wykonanie przez arbitra jego obowiązku, Prezes Urzędu wyznacza innego arbitra na zasadach, o których mowa w ust. 2.
4. Strony oraz arbitrzy mogą żądać wyłączenia arbitra z przyczyn określonych w art. 703 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego. O wyłączeniu albo odmowie wyłączenia arbitra rozstrzyga Prezes Urzędu w drodze postanowienia. Na postanowienia o wyłączeniu lub odmowie wyłączenia zażalenie nie przysługuje.

Art. 187. 1. Zespół arbitrów rozpoznaje odwołanie w terminie 15 dni od dnia jego wniesienia.
2. Zespół arbitrów rozpoznaje odwołanie na jawnej rozprawie, chyba że odwołanie podlega odrzuceniu, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Na wniosek strony lub z urzędu zespół arbitrów wyłącza jawność rozprawy w całości lub w części, jeżeli przy rozpatrywaniu odwołania może być ujawniona informacja stanowiąca tajemnicę ustawowo chronioną. Rozprawa odbywa się wówczas wyłącznie z udziałem stron oraz ich pełnomocników.

4. Zespół arbitrów odrzuca odwołanie na posiedzeniu niejawnym, jeżeli stwierdzi, że:
1) w sprawie nie mają zastosowania przepisy ustawy;
2) odwołanie nie zostało poprzedzone protestem;
3) protest lub odwołanie zostały wniesione przez podmiot nieuprawniony;
4) protest lub odwołanie zostały wniesione z uchybieniem terminów określonych w ustawie;
5) odwołujący się powołuje się na te same okoliczności, które były przedmiotem rozstrzygnięcia przez zespół arbitrów w sprawie innego odwołania wniesionego przez tego samego odwołującego się w tym samym postępowaniu;
6) postępowanie jest prowadzone na zasadach, o których mowa w art. 136 ust. 1.

5. Jeżeli zespół arbitrów uzna to za konieczne, może dopuścić do udziału w posiedzeniu niejawnym strony, świadków lub biegłych.

6. W razie stwierdzenia, że nie zachodzą podstawy do odrzucenia odwołania, przewodniczący zespołu arbitrów zamyka posiedzenie i otwiera rozprawę.

Art. 188. 1. Strony są obowiązane wskazywać dowody do stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Dowody na poparcie swych twierdzeń lub odparcie twierdzeń strony przeciwnej strony mogą przedstawić aż do zamknięcia rozprawy.

2. Zespół arbitrów może dopuścić dowód niewskazany przez stronę.

3. Dowodami są w szczególności dokumenty, wyjaśnienia świadków, opinie biegłych oraz zeznania stron.

4. Fakty powszechnie znane nie wymagają dowodu. Nie wymagają też dowodu fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeżeli zespół arbitrów uzna, że przyznanie nie budzi wątpliwości co do swej zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy.

5. Zespół arbitrów odmawia przeprowadzenia wnioskowanych dowodów, jeżeli fakty będące ich przedmiotem zostały już stwierdzone innymi dowodami lub gdy zostały powołane jedynie dla zwłoki.

6. Zespół arbitrów ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Art. 189. 1. Odwołujący się może cofnąć odwołanie. W razie cofnięcia odwołania zespół arbitrów umarza postępowanie odwoławcze.

2. Jeżeli cofnięcie odwołania nastąpiło przed otwarciem rozprawy, odwołującemu zwraca się połowę wpisu.

Art. 190. 1. Przewodniczący zespołu arbitrów zamyka rozprawę, jeżeli zespół arbitrów uzna, że sprawa została dostatecznie wyjaśniona.

2. Wydając wyrok, zespół arbitrów bierze za podstawę stan rzeczy ustalony w toku postępowania.

3. Przewodniczący zespołu arbitrów otworzy na nowo zamknięte posiedzenie lub rozprawę, jeżeli po ich zamknięciu ujawniły się okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia odwołania.
4. Wyrok może być wydany jedynie przez zespół arbitrów, przed którym toczyło się postępowanie.

Art. 191. 1. O oddaleniu odwołania lub jego uwzględnieniu zespół arbitrów orzeka wyrokiem. W pozostałych przypadkach zespół arbitrów wydaje postanowienie.
2. Uwzględniając odwołanie, zespół arbitrów może nakazać dokonanie lub powtórzenie czynności zamawiającego albo ją unieważnić.
3. Zespół arbitrów nie może orzekać co do zarzutów, które nie były zawarte w proteście. Okoliczności skutkujące unieważnieniem postępowania o udzielenie zamówienia zespół arbitrów bierze pod uwagę z urzędu.
4. Zespół arbitrów nie może nakazać zawarcia umowy.
5. W wyroku oraz w postanowieniu kończącym postępowanie odwoławcze zespół arbitrów rozstrzyga o kosztach postępowania odwoławczego.
6. Strony ponoszą koszty postępowania stosownie do jego wyniku.

Art. 192. 1. Zespół arbitrów z urzędu sporządza uzasadnienie wyroku oraz postanowienia kończącego postępowanie odwoławcze.
2. Uzasadnienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, w tym ustalenie faktów, które zespół arbitrów uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wskazanie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.
3. Bezpośrednio po sporządzeniu wyroku albo postanowienia kończącego postępowanie odwoławcze przewodniczący zespołu arbitrów ogłasza orzeczenie. Ogłoszenie następuje na posiedzeniu jawnym. Nieobecność stron nie wstrzymuje ogłoszenia.
4. W sprawie zawiłej zespół arbitrów może odroczyć ogłoszenie wyroku albo postanowienia kończącego postępowanie odwoławcze na czas nie dłuższy niż 5 dni. W postanowieniu o odroczeniu ogłoszenia wyroku zespół arbitrów wyznacza termin jego ogłoszenia. Jeżeli ogłoszenie było odroczone, może go dokonać sam przewodniczący.
5. Odpisy wyroku lub postanowienia kończącego postępowanie odwoławcze wraz z uzasadnieniem doręcza się niezwłocznie stronom lub ich pełnomocnikom.

Art. 193. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:
1) regulamin postępowania przy rozpatrywaniu odwołań, mając na względzie zapewnienie sprawnej organizacji posiedzenia i rozprawy, szybkiego przebiegu postępowania odwoławczego oraz jawności rozpraw;
2) wysokość wynagrodzenia za czynności arbitrów, mając na względzie, że podstawę do ustalania wynagrodzenia za czynności arbitrów przy rozpoznawaniu odwołań wnoszonych w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego

powinna stanowić kwota bazowa, ustalona w ustawie budżetowej na dany rok, na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1255, z późn. zm.) dla pracowników państwowej sfery budżetowej, o których mowa w art. 5 pkt 1 lit. b tej ustawy;

3) wysokość i szczegółowe zasady pobierania wpisu od odwołania oraz szczegółowe zasady rozliczania kosztów w postępowaniu odwoławczym, mając na względzie zasadność zwrotu stronie kosztów koniecznych do celowego dochodzenia praw lub do celowej obrony.

Rozdział 4

Skarga do sądu

Art. 194. 1. Na wyrok zespołu arbitrów oraz postanowienia zespołu arbitrów kończące postępowanie odwoławcze przysługuje skarga do sądu.
2. W postępowaniu toczącym się wskutek wniesienia skargi stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego o apelacji, jeżeli przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej.

Art. 195. 1. Skargę wnosi się do sądu okręgowego właściwego dla siedziby albo miejsca zamieszkania zamawiającego.
2. Skargę wnosi się za pośrednictwem Prezesa Urzędu w terminie 7 dni od dnia doręczenia orzeczenia zespołu arbitrów, przesyłając jednocześnie jej odpis przeciwnikowi skargi.
3. Prezes Urzędu przekazuje skargę wraz z aktami postępowania odwoławczego sądowi właściwemu w terminie 7 dni od dnia jej otrzymania.
4. W terminie 21 dni od dnia wydania orzeczenia skargę może wnieść także Prezes Urzędu. Do czynności podejmowanych przez Prezesa Urzędu stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego o prokuratorze.

Art. 196. 1. Skarga powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego oraz zawierać oznaczenie zaskarżonego orzeczenia, przytoczenie zarzutów, zwięzłe ich uzasadnienie, wskazanie dowodów, a także wniosek o zmianę orzeczenia w całości lub w części.
2. Jeżeli wartość zamówienia dla robót budowlanych przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 10 000 000 euro, a dla dostaw lub usług – 5 000 000 euro, zamawiający w skardze lub w odpowiedzi na skargę może wnosić o uchylenie zakazu zawarcia umowy przed ostatecznym rozstrzygnięciem protestu. Wniosek o uchylenie zakazu zawarcia umowy przed ostatecznym rozstrzygnięciem protestu sąd rozpoznaje niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia jego złożenia.

3. Sąd na posiedzeniu niejawnym może uchylić zakaz zawarcia umowy przed ostatecznym rozstrzygnięciem protestu, jeżeli stan postępowania o udzielenie zamówienia pozwala na to, a zamawiający uprawdopodobni, że zaskarżone orzeczenie zespołu arbitrów w sposób rażący narusza przepisy o postępowaniu odwoławczym.

Art. 197. 1. Sąd na posiedzeniu niejawnym odrzuca skargę wniesioną po upływie terminu lub niedopuszczalną z innych przyczyn, jak również skargę, której braków strona nie uzupełniła w terminie.
2. Jeżeli strona nie dokonała w terminie czynności procesowej nie ze swojej winy, sąd na jej wniosek przywraca termin. Postanowienie w tej sprawie może być wydane na posiedzeniu niejawnym.
3. Pismo z wnioskiem o przywrócenie terminu wnosi się do sądu w terminie 7 dni od dnia ustania przyczyny uchybienia terminowi.

Art. 198. 1. Sąd rozpoznaje skargę niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 3 miesięcy od dnia wpłynięcia skargi do sądu.
2. Sąd oddala skargę, jeżeli jest ona bezzasadna. W razie uwzględnienia skargi sąd zmienia zaskarżone orzeczenie i orzeka co do istoty sprawy.
3. Jeżeli odwołanie zostaje odrzucone albo zachodzi podstawa do umorzenia postępowania, sąd uchyla wyrok oraz odrzuca odwołanie lub umarza postępowanie.
4. Od wyroku sądu kasacja nie przysługuje.

Dział VII

Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy

Art. 199. Przepisów niniejszego działu nie stosuje się do zamawiających, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, 5 i 6.

Art. 200. Zamawiający, który:

1) udziela zamówienia:
   a) z naruszeniem przepisów ustawy określających przesłanki stosowania poszczególnych trybów udzielenia zamówienia,
   b) bez wymaganego ogłoszenia;
2) unieważnia postępowanie o udzielenie zamówienia z naruszeniem przepisów ustawy określających przesłanki unieważnienia;
3) dokonuje czynności przewidzianych w ustawie bez wymaganej zgody Prezesa Urzędu;
4) dokonuje zmian w zawartej umowie z naruszeniem przepisów ustawy;

– podlega karze pieniężnej.

Art. 201. 1. Wysokość kary pieniężnej, o której mowa w art. 200, ustala się w zależności od wartości zamówienia.

2. Jeżeli wartość zamówienia:
1) nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 60 000 euro – kara pieniężna wynosi 3 000 złotych;
2) przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60 000 euro, a nie przekracza 5 000 000 euro dla dostaw lub usług oraz 10 000 000 euro dla robót budowlanych - kara pieniężna wynosi 30 000 złotych;
3) przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5 000 000 euro dla dostaw lub usług oraz 10 000 000 euro dla robót budowlanych – kara pieniężna wynosi 150 000 złotych.

Art. 202. 1. Karę pieniężną nakłada Prezes Urzędu w drodze decyzji administracyjnej.
2. Decyzji o nałożeniu kary pieniężnej nie można nadać klauzuli natychmiastowej wykonalności.
Art. 203. 1. Środki z kary pieniężnej stanowią dochód budżetu państwa.
2. Kary pieniężne podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji w zakresie egzekucji obowiązków o charakterze pieniężnym.

Dział VIII

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 204. W ustawie z dnia 5 lipca 1996 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2001 r. Nr 57, poz. 602 i Nr 89, poz. 969 oraz z 2003 r. Nr 109, poz. 1029) w art. 10w ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. Wyboru organizatora kształcenia prowadzącego specjalizację finansowaną ze środków publicznych dokonuje minister właściwy do spraw zdrowia, stosując przepisy o zamówieniach publicznych.”.
Art. 205. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543, z późn. zm.) w art. 189 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Wyłonienie zarządcy lub przedsiębiorcy, o których mowa w ust. 1, następuje na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych.”.
Art. 206. W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1548, Nr 162, poz. 1568 i Nr 190, poz. 1864) wprowadza się następujące zmiany:
1) w art. 6 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Minister właściwy do spraw administracji publicznej sprawuje nadzór nad Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego oraz na podstawie kryterium zgodności z prawem nad działalnością regionalnych izb obrachunkowych.”;
2) w art. 33a w ust. 1 w pkt 12 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 13 w brzmieniu:
„13) Urząd Zamówień Publicznych.”.

Art. 207. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:
1) w art. 64 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Wybór zarządzającego środkami FRD odbywa się w trybie negocjacji z ogłoszeniem lub negocjacji bez ogłoszenia. Przepisy o zamówieniach publicznych stosuje się odpowiednio.”;
2) w art. 68 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. W ramach realizacji zadania określonego w ust. 1 pkt 1 lit. f) Zakład udziela zamówień, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości 60 000 euro na dodatkowe opinie lekarza konsultanta lub psychologa oraz wyniki obserwacji szpitalnej – zgodnie z potrzebami orzecznictwa lekarskiego z wyłączeniem przepisów o zamówieniach publicznych.”.
Art. 208. W ustawie z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, z późn. zm.8)) wprowadza się następujące zmiany:
1) w art. 28 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Jednostki sektora finansów publicznych dokonują zakupów dostaw, usług i robót budowlanych na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych.”;
2) art. 44 otrzymuje brzmienie:
„Art. 44. Do zaciągania pożyczek i kredytów przez Skarb Państwa, emisji skarbowych papierów wartościowych oraz innych operacji związanych bezpośrednio z zarządzaniem państwowym długiem publicznym nie stosuje się przepisów, o których mowa w art. 28 ust. 4.”;
3) w art. 92 pkt 5 otrzymuje brzmienie:
„5) zlecanie zadań powinno następować na zasadzie wyboru najkorzystniejszej oferty z uwzględnieniem przepisów o zamówieniach publicznych, a w odniesieniu do podmiotów niedziałających w celu osiągnięcia zysku w trybie jawnego wyboru najkorzystniejszej oferty w rozumieniu przepisów o zamówieniach publicznych, z odpowiednim zastosowaniem art. 25 i art. 71;”;
4) w art. 138 w ust. 1 pkt 12 otrzymuje brzmienie:
„12) naruszeniu zasady lub trybu postępowania przy udzieleniu zamówienia publicznego ustalonych przepisami, o których mowa w art. 28 ust. 4;”.
Art. 209. W ustawie z dnia 10 września 1999 r. o niektórych umowach kompensacyjnych zawieranych w związku z umowami dostaw na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa (Dz. U. Nr 80, poz. 903, z późn. zm.) w art. 9 ust. 1a otrzymuje brzmienie:
„1a. Jeżeli złożona oferta offsetowa nie spełnia wymagań określonych w ustawie lub specyfikacji istotnych warunków zamówienia, minister właściwy do spraw gospodarki może żądać jej uzupełnienia, określając termin i zakres tego uzupełnienia. Jeżeli oferta nie zostanie uzupełniona w terminie, minister właściwy do spraw gospodarki zawiadamia prowadzącego postępowanie o udzielenie

zamówienia publicznego o zaistnieniu okoliczności określonych w art. 24 ust. 1 pkt 10 i ust. 2 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177) i przekazuje stosowną dokumentację.".

Art. 210. W ustawie z dnia 7 października 1999 r. o wspieraniu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 83, poz. 932, z późn. zm.10)) w art. 16 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) przepisu art. 24 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177).".

Art. 211. W ustawie z dnia 21 stycznia 2000 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji publicznej (Dz. U. Nr 12, poz. 136, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 67 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do porozumienia, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisów art. 33 i 34 ustawy o administracji rządowej w województwie oraz przepisów o zamówieniach publicznych.";

2) uchyla się art. 68.

Art. 212. W ustawie z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2003 Nr 119, poz. 1116) w art. 41 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Przy wyborze wykonawcy prac, o których mowa w ust. 1, spółdzielnia stosuje przepisy o zamówieniach publicznych.".

Art. 213. W ustawie z dnia 11 stycznia 2001 r. o regulacji rynku skrobi ziemniaczanej (Dz. U. Nr 11, poz. 83) w art. 16 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do przetargu na eksport skrobi z dopłatą nie stosuje się przepisów o zamówieniach publicznych."[5].

Art. 214. W ustawie z dnia 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2001-2006 (Dz. U. Nr 76, poz. 804, z późn. zm.12)) w art. 5 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) mogą być zawierane umowy wieloletnie, do których nie stosuje się przepisu art. 29 ust. 6 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 594, Nr 96, poz. 874, Nr 166, poz. 1611 i Nr 189, poz. 1851 oraz z 2004 r. Nr 19, poz. 177) i art. 143 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177),".

---

[5] Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o regulacji rynku skrobi ziemniaczanej (Dz. U. Nr 11, poz. 83) została uchylona ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 15 marca 2004 r. Nr 42 poz. 386) – weszła w życie dnia 1 maja 2004 roku.

Zgodnie z ustawą o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (art. 2 ust. 2) do realizacji mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej określonych w przepisach Unii Europejskiej nie stosuje się przepisów o ochronie konsumentów i konkurencji oraz przepisów o zamówieniach publicznych.

Art. 215. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.) w art. 213 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Zlecenie, o którym mowa w ust. 1, dokonywane jest w trybie przepisów o zamówieniach publicznych, na okres od 5 do 8 lat.”.
Art. 216. W ustawie z dnia 5 grudnia 2002 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów mieszkaniowych o stałej stopie procentowej (Dz. U. Nr 230, poz. 1922) w art. 11 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Do wyboru banków nie mają zastosowania przepisy o zamówieniach publicznych.”.
Art. 217. W ustawie z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia (Dz. U. Nr 45, poz. 391, z późn. zm.14)) w art. 76 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Przy zawieraniu umów o udzielanie świadczeń zdrowotnych stosuje się odpowiednio art. 29 i 30 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177).”.
Art. 218. W ustawie z dnia 12 czerwca 2003 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. Nr 139, poz. 1323) w art. 3 wprowadza się następujące zmiany:
1) pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„3) podmioty, o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177);”;
2) uchyla się pkt 4.
Art. 219. W ustawie z dnia 9 lipca 2003 r. o Wojskowych Służbach Informacyjnych (Dz. U. Nr 139, poz. 1326 i Nr 179, poz. 1750) w art. 12 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Koszty realizacji zadań WSI, w zakresie których - ze względu na wyłączenie ich jawności - nie mogą być stosowane przepisy o finansach publicznych, przepisy o rachunkowości oraz przepisy o zamówieniach publicznych, są finansowane z utworzonego na ten cel funduszu operacyjnego WSI.”.

Dział IX
Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 220. 1. Do postępowań o udzielenie zamówienia wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy oraz postępowań odwoławczych i kontroli, które ich dotyczą, stosuje się przepisy dotychczasowe.
2. Do umów w sprawach zamówień publicznych zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.
Art. 221. 1. W terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy Prezes Rady Ministrów ogłosi konkurs, o którym mowa w art. 153 ust. 1.
2. Do czasu powołania Prezesa Urzędu wyłonionego w drodze konkursu obowiązki Prezesa Urzędu pełni Prezes Urzędu powołany na dotychczasowych zasadach.

Art. 222. W terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy Prezes Rady Ministrów powoła Radę, o której mowa w art. 157 ust. 1.
Art. 223. 1. Przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy odwołania rozpoznają arbitrzy wpisani na listę arbitrów prowadzoną przez Prezesa Urzędu przed dniem wejścia w życie ustawy.
2. Lista arbitrów, o której mowa w ust. 1, traci moc po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.
Art. 224. Prezes Urzędu wpisuje na listę arbitrów na pierwszą kadencję osoby, o których mowa w art. 173 ust. 2, z tym że kadencja osób, które zdały egzamin z liczbą punktów niższą od połowy limitu osób, które zostaną wpisane na listę arbitrów, trwa 3 lata.
Art. 225. Traci moc ustawa z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664, Nr 113, poz. 984 i Nr 197, poz. 1661 oraz z 2003 r. Nr 2, poz. 16, Nr 130, poz. 1188 i Nr 165, poz. 1591).
Art. 226. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 12, art. 14a ust. 6 pkt 1, art. 22 ust. 9, art. 25 ust. 3, art. 35 ust. 3 pkt 1, art. 86a ust. 2 i art. 92 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych zachowują moc do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych na podstawie art. 11 ust. 6, art. 26 ust. 4, art. 33 ust. 3, art. 96 ust. 5, art. 152 ust. 4 i art. 193 ustawy, nie dłużej jednak niż przez 9 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.
Art. 227. Ustawa wchodzi w życie po upływie 21 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:
1) art. 13 w zakresie dotyczącym przekazywania wstępnego ogłoszenia informacyjnego Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich;
2) art. 30 ust. 2 pkt 4 i ust. 4, art. 31 ust. 4, art. 34 ust. 1 pkt 1, art. 40 ust. 3, art. 43 ust. 3 i ust. 4 pkt 2, art. 49 ust. 3;
3) art. 49 ust. 4 w zakresie dotyczącym przekazywania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich;
4) art. 52 ust. 3 pkt 2, art. 62 ust. 3, art. 90 ust. 4, art. 92 w zakresie dotyczącym zawiadamiania o wyborze oferty Prezesa Urzędu, art. 95 ust. 2, art. 104 ust. 3, art. 108 pkt 2, art. 116 ust. 2, art. 118 ust. 4;
5) art. 128 w zakresie dotyczącym przekazywania okresowego ogłoszenia informacyjnego Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich;
6) art. 132 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, art. 133, art. 134, art. 135;
7) art. 146 ust. 1 pkt 1 w zakresie dotyczącym niedopełnienia obowiązku przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich;
8) art. 154 pkt 16 w zakresie przedstawiania Komisji Europejskiej rocznego sprawozdania o funkcjonowaniu systemu zamówień;
9) art. 167, art. 168, art. 169, art. 177, art. 178
- które wchodzą w życie z dniem 1 maja 2004 r.

Akty wykonawcze

1. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 marca 2004 r. w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych. (Dz. U. z 2004 roku, Nr 40, poz. 356) – **obowiązuje od 12 marca 2004 r.**
2. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 marca 2004 r. w sprawie wzorów ogłoszeń przekazywanych Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych oraz Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich. (Dz. U. z 2004 roku, Nr 48, poz. 460) – **obowiązuje od 2 kwietnia 2004 r.**
3. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 marca 2004 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia za czynności arbitrów. (Dz. U. z 2004 roku, Nr 48, poz. 461) – **obowiązuje od 2 kwietnia 2004 r.**
4. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 marca 2004 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu od odwołania oraz szczegółowych zasad rozliczania kosztów w postępowaniu odwoławczym. (Dz. U. z 2004 roku, Nr 49, poz. 468) – **obowiązuje od 3 kwietnia 2004 r.**
5. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 marca 2004 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i pozostałych członków Rady Zamówień Publicznych. (Dz. U. z 2004 roku, Nr 49, poz. 470) – **obowiązuje od 10 kwietnia 2004 r.**
6. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 marca 2004 r. w sprawie zakresu informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach publicznych oraz jego wzoru. (Dz. U. z 2004 roku, Nr 50, poz. 479) – **obowiązuje od 13 kwietnia 2004 r.**
7. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 marca 2004 r. w sprawie regulaminu postępowania przy rozpatrywaniu odwołań. (Dz. U. z 2004 roku, Nr 56, poz. 547) – **obowiązuje od 15 kwietnia 2004 r.**
8. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 2004 r. w sprawie trybu przeprowadzania konkursu na kandydatów na stanowisko Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, sposobu powoływania komisji konkursowej oraz wymagań wobec jej członków. (Dz. U. z 2004 roku, Nr 56, poz. 546) – **obowiązuje od 22 kwietnia 2004 r.**
9. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie trybu wyznaczania obserwatora, wykonywania czynności obserwatora oraz wysokości wynagrodzenia za czynności obserwatora. (Dz. U. z 2004 roku, Nr 75, poz. 703) – **obowiązuje od 1 maja 2004 r.**

10. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 kwietnia 2004 r. w sprawie rodzajów dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy. (Dz. U. z 2004 r. Nr 71, poz. 645) – **obowiązuje od 6 maja 2004 r.**
11. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 kwietnia 2004 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. (Dz. U. z 2004 roku, Nr 71, poz. 646) – **obowiązuje od 6 maja 2004 r.**
12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie trybu wpisu na listę arbitrów, sposobu powoływania komisji egzaminacyjnej i przeprowadzania egzaminu oraz zakresu egzaminu. (Dz. U. z 2004 roku, Nr 98, poz. 997) – **obowiązuje od 9 maja 2004 r.**
13. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym (Dz. U. z 2004 roku, Nr 130, poz. 1389) – **obowiązuje od 23 czerwca 2004 r.**

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów
z dnia 8 marca 2004 r.
w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych
Dz. U. z dnia 12 marca 2004 roku, Nr 40, poz. 356

Na podstawie art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177) zarządza się, co następuje:
§ 1. Średni kurs złotego w stosunku do euro stanowiący podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych wynosi 4,0468
§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów
z dnia 15 marca 2004 r.
w sprawie wzorów ogłoszeń przekazywanych Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych oraz Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich[6]
Dz. U. z 2004 roku, Nr 48, poz. 460

Na podstawie art. 11 ust. 6 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177) zarządza się, co następuje:
§ 1. 1. Określa się wzory ogłoszeń dotyczących:
1) planowanych zamówień:
   a) wstępnego ogłoszenia informacyjnego o planowanych zamówieniach, stanowiący załącznik nr 1 do rozporządzenia,
   b) okresowego ogłoszenia informacyjnego o planowanych zamówieniach sektorowych, nie będącego zaproszeniem do ubiegania się o zamówienie, stanowiący załącznik nr 2 do rozporządzenia,
   c) okresowego ogłoszenia informacyjnego o planowanych zamówieniach sektorowych, będącego zaproszeniem do ubiegania się o zamówienie, stanowiący załącznik nr 3 do rozporządzenia;
2) zamówień o wartości przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5 000 000 euro dla robót budowlanych, a dla dostaw lub usług – 130 000 euro, udzielanych w trybie: przetargu nieograniczonego, zwanego dalej „procedurą otwartą", przetargu ograniczonego, zwanego dalej „procedurą ograniczoną", przetargu ograniczonego, do którego zastosowano art. 49 ust. 4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych,

---

[6] Niniejsze rozporządzenie dokonuje transpozycji dyrektywy Komisji 2001/78/WE z dnia 13 września 2001 r. zmieniającej załącznik IV do dyrektywy Rady 93/36/EWG, załączniki IV, V i VI do dyrektywy Rady 93/37/EWG, załączniki III i IV do dyrektywy Rady 92/50/EWG, zmienione dyrektywą 97/52/WE oraz załączniki XII-XV, XVII i XVIII do dyrektywy Rady 93/38/EWG, zmienione dyrektywą 98/4/WE (Dyrektywa w sprawie stosowania standardowych formularzy do publikacji ogłoszeń o zamówieniach publicznych (Dz. Urz. WE L 285 z 29.10.2001, str. 1 i n.)

zwanego dalej „procedurą przyśpieszoną ograniczoną”, negocjacji z ogłoszeniem, zwanych dalej „procedurą negocjacyjną z uprzednim ogłoszeniem”, negocjacji z ogłoszeniem, do którego zastosowano art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, zwanego dalej „procedurą przyśpieszoną negocjacyjną”, negocjacji bez ogłoszenia albo zamówienia z wolnej ręki, zwanych dalej „procedurą negocjacyjną z uprzednim ogłoszeniem”:

a) ogłoszenia o zamówieniu, stanowiący załącznik nr 4 do rozporządzenia,
b) ogłoszenia o udzieleniu zamówienia, stanowiący załącznik nr 5 do rozporządzenia,
c) ogłoszenia o zamówieniu sektorowym, stanowiący załącznik nr 6 do rozporządzenia,
d) ogłoszenia o udzieleniu zamówienia sektorowego, stanowiący załącznik nr 7 do rozporządzenia;

3) konkursu o wartości przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty 130 000 euro, zwanego dalej „konkursem otwartym”:
   a) ogłoszenia o konkursie, stanowiący załącznik nr 8 do rozporządzenia,
   b) ogłoszenia o wynikach konkursu, stanowiący załącznik nr 9 do rozporządzenia;
4) zamówień o wartości nie przekraczającej wyrażonej w złotych równowartość kwoty 5 000 000 euro dla robót budowlanych, a dla dostaw lub usług – 130 000 euro:
   a) ogłoszenia o zamówieniu, stanowiący załącznik nr 10 do rozporządze-nia,
   b) ogłoszenia o udzieleniu zamówienia, stanowiący załącznik nr 11 do rozporządzenia,
5) konkursu o wartości nie przekraczającej wyrażonej w złotych równowartość kwoty 130 000 euro:
   a) ogłoszenia o konkursie, stanowiący załącznik nr 12 do rozporządzenia,
   b) ogłoszenia o wynikach konkursu, stanowiący załącznik nr 13 do rozporządzenia.

2. Instrukcja wypełniania ogłoszeń, o których mowa w ust. 1 pkt 1 – 3, stanowi załącznik nr 14 do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia[7].

[7] Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenie utraciło moc rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 czerwca 2002 r. w sprawie wzorów ogłoszeń o zamówieniach publicznych publikowanych w Biuletynie Zamówień Publicznych oraz dodatkowych informacji zawartych w ogłoszeniach (Dz. U. Nr 91, poz. 816), zachowane w mocy na podstawie art. 226 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177)

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów
z dnia 7 kwietnia 2004 r.
w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego
Dz. U. z dnia 21 kwietnia 2004 r. Nr 71, poz. 646

Na podstawie art. 96 ust. 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa wzór protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, zwanego dalej „protokołem" oraz zakres dodatkowych informacji zawartych w protokole, a także sposób oraz formę udostępniania zainteresowanym protokołu wraz z załącznikami.

§ 2.

Protokół, oprócz informacji, o których mowa w art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych, zawiera:

1) informacje dotyczące zamawiającego;
2) określenie wartości zamówienia publicznego, zwanego dalej „zamówieniem", daty i sposobu jej ustalenia oraz imię i nazwisko osoby dokonującej ustalenia wartości zamówienia;
3) informację o prowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia na zasadach szczególnych, jeśli takie nastąpiło;
4) imiona i nazwiska osób wykonujących czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia oraz osób związanych z przygotowaniem tego postępowania;
5) informację o powołaniu biegłych;
6) informację o ogłoszeniach dotyczących zamówienia;
7) termin składania ofert;
8) miejsce i termin otwarcia ofert;
9) imię i nazwisko obserwatora, jeżeli został wyznaczony;
10) informację o spełnianiu przez wykonawców warunków udziału w postępowaniu;
11) uzasadnienie wykluczenia wykonawców z postępowania, jeżeli takie nastąpiło;
12) uzasadnienie odrzucenia ofert, jeżeli takie nastąpiło;
13) streszczenie oceny i porównania złożonych ofert;
14) datę i powody unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia, jeżeli takie nastąpiło;
15) powody zastosowania przez zamawiającego innego trybu udzielenia zamówienia niż przetarg nieograniczony lub przetarg ograniczony;
16) informacje o wniesionych protestach i odwołaniach oraz ich rozstrzygnięciach;
17) termin zakończenia prac komisji przetargowej oraz zatwierdzenia wyniku postępowania;

18) informacje o dokonaniu czynności nowych lub czynności powtórzonych oraz termin zakończenia prac komisji przetargowej i ostatecznego zatwierdzenia wyniku postępowania;
19) informacje dotyczące przeprowadzenia kontroli uprzedniej, jeżeli taka została przeprowadzona;
20) informacje dotyczące skargi do sądu, jeżeli taka została złożona.

§ 3.

W postępowaniu o udzielenie zamówienia, którego wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 60 000 euro sporządza się protokół zawierający informacje określone w § 2 pkt 1-3, 7 i 8, 10-13 oraz 16, a także powody zastosowania przez zamawiającego trybu negocjacji bez ogłoszenia albo zamówienia z wolnej ręki oraz termin otwarcia i zakończenia aukcji elektronicznej.

§ 4.

Wzór protokołu postępowania o udzielenie zamówienia o wartości:
1) przekraczającej 60 000 euro stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia;
2) nie przekraczającej 60 000 euro stanowi załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 5.

1. Zamawiający umożliwia w swojej siedzibie sporządzanie kserokopii lub odpisów protokołu wraz z załącznikami.
2. Zamawiający przesyła na wniosek wykonawcy kopię protokołu.

§ 6.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia [8].

Wykaz druków objętych załącznikiem nr 1 do rozporządzenia w sprawie w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego:

1. Protokół postępowania o udzielenie zamówienia o wartości zamówienia przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60.000 euro – ZP – 1
2. Protokół postępowania o udzielenie zamówienia o wartości zamówienia przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60.000 euro prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego – ZP – 1/PN
3. Protokół postępowania o udzielenie zamówienia o wartości zamówienia przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60.000 euro prowadzonego w trybie przetargu ograniczonego – ZP – 1/PO

---

[8] Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 czerwca 2003 r. w sprawie wzoru protokołu postępowania o zamówienie publiczne oraz dodatkowych wymagań, którym musi odpowiadać protokół (Dz. U. z 2003 roku, Nr 116, poz. 1101), zachowanym w mocy na podstawie art. 226 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 19, poz. 177).

4. Protokół postępowania o udzielenie zamówienia o wartości zamówienia przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60.000 euro prowadzonego w trybie negocjacji z ogłoszeniem – ZP – 1/NO
5. Protokół postępowania o udzielenie zamówienia o wartości zamówienia przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60.000 euro prowadzonego w trybie negocjacji bez ogłoszenia – ZP – 1/NBO
6. Protokół postępowania o udzielenie zamówienia o wartości zamówienia przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60.000 euro prowadzonego w trybie zamówienia z wolnej ręki – ZP – 1/WR

Wykaz druków objętych załącznikiem nr 2 do rozporządzenia w sprawie w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego:

1. Protokół postępowania o udzielenie zamówienia o wartości zamówienia nie przekraczającej wyrażonej w złotych równowartości kwoty 60.000 € – ZP – 2
2. Protokół postępowania o udzielenie zamówienia o wartości zamówienia nie przekraczającej wyrażonej w złotych równowartość kwoty 60.000 euro prowadzonego w trybie przetargu ograniczonego/negocjacji z ogłoszeniem – ZP – 2/PN, NBO, ZOC
3. Protokół postępowania o udzielenie zamówienia o wartości zamówienia nie przekraczającej wyrażonej w złotych równowartość kwoty 60.000 euro prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego/negocjacji bez ogłoszenia/zapytania o cenę – ZP – 2/PO, NO
4. Protokół postępowania o udzielenie zamówienia o wartości zamówienia nie przekraczającej wyrażonej w złotych równowartość kwoty 60.000 euro prowadzonego w trybie zamówienia z wolnej ręki – ZP – 2/WR
5. Protokół postępowania o udzielenie zamówienia o wartości zamówienia nie przekraczającej wyrażonej w złotych równowartość kwoty 60.000 euro prowadzonego w trybie aukcji elektronicznej – ZP – 2/AE

Wykaz druków – załączników do protokołów postępowania o udzielenie zamówienia publicznego:

1. Oświadczenie kierownika zamawiającego/pracownika zamawiającego, któremu kierownik zamawiającego powierzył wykonanie zastrzeżonych dla siebie czynności/członka komisji przetargowej/biegłego/innej osoby wykonującej czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia – ZP–11,
2. Zbiorcze zestawienie ofert / wniosków o dopuszczenie do udziału w przetargu ograniczonym / negocjacjach z ogłoszeniem – ZP–12,
3. Zbiorcza ocena spełniania warunków udziału w postępowaniu prowadzonym w trybie przetargu ograniczonego / negocjacji z ogłoszeniem – ZP–13,
4. Informacja o spełnianiu przez wykonawców warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego/negocjacji bez ogłoszenia/zamówienia z wolnej ręki/zapytania o cenę/aukcji elektronicznej – ZP–14,

5. Lista wykonawców wykluczonych z postępowania o udzielenie zamówienia – ZP–15,
6. Oferty odrzucone – ZP–16,
7. Karta indywidualnej oceny oferty – ZP–17,
8. Streszczenie oceny i porównania złożonych ofert – ZP–18,
9. Informacja o wniesionych protestach i odwołaniach – ZP–19,
10. Zbiorcze zestawienie ofert złożonych w postępowaniu prowadzonym w trybie aukcji elektronicznej – ZP–20

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów
z dnia 14 kwietnia 2004 r.
w sprawie trybu wyznaczania obserwatora, wykonywania czynności obserwatora oraz wysokości wynagrodzenia za czynności obserwatora
Dz. U. z dnia 23 kwietnia 2003 r. Nr 75, poz. 703

Na podstawie art. 178 ust. 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177) zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. Prezes Urzędu Zamówień Publicznych, zwany dalej „Prezesem Urzędu", wyznacza obserwatora niezwłocznie po otrzymaniu pisemnego zawiadomienia o wszczęciu postępowania, o którym mowa w art. 177 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, zwanej dalej „ustawą".
2. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera:
   1) nazwę i siedzibę (adres) zamawiającego, a także imię i nazwisko oraz numer telefonu osoby upoważnionej do kontaktów w związku z danym postępowaniem;
   2) przedmiot postępowania oraz wartość zamówienia;
   3) tryb postępowania;
   4) termin oraz miejsce otwarcia ofert.

§ 2.

1. O wyznaczeniu obserwatora Prezes Urzędu zawiadamia w tym samym dniu pisemnie, faksem lub drogą elektroniczną:
   1) zamawiającego - wskazując imię i nazwisko obserwatora oraz jego adres do korespondencji;
   2) wyznaczonego obserwatora - przekazując mu informacje, o których mowa w § 1 ust. 2.
2. Jeżeli zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, zostało przekazane faksem lub drogą elektroniczną Prezes Urzędu potwierdza je niezwłocznie na piśmie.

§ 3.

1. W przypadku gdy wyznaczony obserwator nie może podjąć czynności obserwatora z powodu zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 177 ust. 4 ustawy, lub z powodu innej ważnej przyczyny leżącej po jego stronie,

jest obowiązany niezwłocznie powiadomić o tym fakcie zamawiającego oraz Prezesa Urzędu, który wyznacza innego obserwatora. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli okoliczności uniemożliwiające obserwatorowi wykonywanie powierzonych mu czynności ujawnią się po ich podjęciu. Obserwator wykonuje swoje czynności, o ile to możliwe, do czasu wyznaczenia nowego obserwatora przez Prezesa Urzędu i przekazuje w terminie 3 dni po ich zakończeniu informację, o której mowa w § 6, w zakresie w jakim brał udział w postępowaniu.

§ 4.

1. Zamawiający zawiadamia obserwatora o terminach i miejscu pracy komisji przetargowej, co najmniej z trzydniowym wyprzedzeniem. Krótszy termin zawiadomienia jest dopuszczalny wyłącznie za zgodą obserwatora.
2. W przypadku gdy prawidłowo zawiadomiony obserwator z powodu ważnych przyczyn leżących po jego stronie nie może być obecny podczas prac komisji przetargowej w terminie wskazanym przez zamawiającego, jest obowiązany niezwłocznie powiadomić o tym fakcie zamawiającego, który wyznacza nowy termin.
3. O nieobecności podczas prac komisji przetargowej prawidłowo zawiadomionego obserwatora, który:
   1) odmówił udziału w pracach komisji, albo
   2) nie powiadomił zamawiającego o swojej nieobecności, albo
   3) pomimo wyznaczenia przez zamawiającego nowego terminu prac komisji przetargowej zgodnie z ust. 2 zawiadomił zamawiającego o okolicznościach uniemożliwiających udział w pracach komisji w wyznaczonym terminie
      – zamawiający informuje niezwłocznie Prezesa Urzędu i zawiesza prace komisji przetargowej do czasu wyznaczenia nowego obserwatora.
4. Prezes Urzędu wyznacza nowego obserwatora nie później niż w dniu następującym po dniu otrzymania od zamawiającego informacji, o której mowa w ust. 3.

§ 5.

Obserwator ma prawo do swobodnego wstępu na posiedzenia komisji przetargowej i obecności podczas jej prac, a także do wglądu do dokumentów i materiałów związanych z postępowaniem.

§ 6.

1. Obserwator w terminie 3 dni od dnia wyboru najkorzystniejszej oferty przekazuje kierownikowi zamawiającego oraz Prezesowi Urzędu pisemną informację o przebiegu prac komisji przetargowej.
2. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:
   1) nazwę i siedzibę (adres) zamawiającego;
   2) określenie przedmiotu zamówienia;

3) imię i nazwisko obserwatora;
4) datę rozpoczęcia i zakończenia czynności;
5) opis prac komisji przetargowej, ze szczególnym uwzględnieniem sposobu dokonania oceny ofert i wyboru oferty najkorzystniejszej;
6) opis nieprawidłowości, jeżeli takie zostaną stwierdzone;
7) wyszczególnienie dni, w których obserwator brał udział w pracach komisji przetargowej;
8) datę sporządzenia i podpis obserwatora.

3. W przypadku wpłynięcia protestu po wyborze najkorzystniejszej oferty, obserwator przekazuje kierownikowi zamawiającego oraz Prezesowi Urzędu dodatkową informację o przebiegu prac komisji przetargowej, prowadzonych do chwili ostatecznego rozstrzygnięcia protestu.

§ 7.

1. Wynagrodzenie obserwatora wynosi 400 złotych za każdy dzień udziału w pracach komisji przetargowej.
2. Wynagrodzenie obserwatora za udział w jednym postępowaniu nie może przekroczyć kwoty 5 000 złotych.

§ 8.

Wynagrodzenie obserwatora jest wypłacane w terminie 30 dni od dnia przekazania Prezesowi Urzędu informacji, o której mowa w § 6.

§ 9.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 maja 2004 r.

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów
z dnia 7 kwietnia 2004 r.

w sprawie rodzajów dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy.

Dz. U. z dnia 21 kwietnia 2004 r. Nr 71, poz. 645

Na podstawie art. 26 ust. 4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177) zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. W celu potwierdzenia, że wykonawca posiada uprawnienie do wykonywania określonej działalności lub czynności oraz nie podlega wykluczeniu na podstawie art. 24 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, zwanej dalej „ustawą”, zamawiający może żądać, w formie oryginału lub kserokopii poświadczonej za zgodność z oryginałem przez wykonawcę, następujących dokumentów:

   1) aktualnego odpisu z właściwego rejestru albo aktualnego zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej, jeżeli odrębne przepisy

wymagają wpisu do rejestru lub zgłoszenia do ewidencji działalności gospodarczej, wystawionego nie wcześniej niż 6 miesięcy przed upływem terminu składania ofert;

2) koncesji, zezwolenia lub licencji, jeżeli ustawy nakładają obowiązek posiadania koncesji, zezwolenia lub licencji na podjęcie działalności gospodarczej w zakresie objętym zamówieniem publicznym, zwanym dalej „zamówieniem";
3) dokumentów stwierdzających, że osoby, które będą wykonywać zamówienie, posiadają wymagane uprawnienia, jeżeli ustawy nakładają obowiązek posiadania takich uprawnień;
4) aktualnej informacji z Krajowego Rejestru Karnego albo równoważnego zaświadczenia właściwego organu sądowego lub administracyjnego kraju pochodzenia osoby w zakresie określonym w art. 24 ust. 1 pkt 4–8 ustawy, wystawionych nie wcześniej niż 6 miesięcy przed upływem terminu składania ofert;
5) aktualnej informacji z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie określonym w art. 24 ust. 1 pkt 9 ustawy, wystawionej nie wcześniej niż 6 miesięcy przed upływem terminu składania ofert;
6) aktualnych zaświadczeń właściwego naczelnika urzędu skarbowego oraz właściwego oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego potwierdzających odpowiednio, że wykonawca nie zalega z opłacaniem podatków, opłat oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne lub społeczne, lub zaświadczeń, że uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie lub rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu – wystawionych nie wcześniej niż 3 miesiące przed upływem terminu składania ofert.

2. W celu potwierdzenia, że wykonawca posiada niezbędną wiedzę i doświadczenie oraz potencjał techniczny, a także dysponuje osobami zdolnymi do wykonania zamówienia, zamawiający może żądać następujących dokumentów:

1) informacji na temat przeciętnej liczby zatrudnionych pracowników oraz liczebności personelu kierowniczego, w okresie ostatnich trzech lat, a w przypadku gdy okres prowadzenia działalności jest krótszy – w tym okresie, jeżeli przedmiotem zamówienia są roboty budowlane lub usługi;
2) wykazu niezbędnych do wykonania zamówienia narzędzi i urządzeń, jakie posiada wykonawca;
3) wykazu osób i podmiotów, które będą wykonywać zamówienie lub będą uczestniczyć w wykonywaniu zamówienia, wraz z informacjami na temat ich kwalifikacji niezbędnych do wykonania zamówienia, a także zakresu wykonywanych przez nich czynności;

4) wykazu wykonanych w okresie ostatnich pięciu lat robót budowlanych, a jeżeli okres prowadzenia działalności jest krótszy – w tym okresie, odpowiadających swoim rodzajem i wartością robotom budowlanym stanowiącym przedmiot zamówienia, z podaniem ich wartości oraz daty i miejsca wykonania oraz załączeniem dokumentów potwierdzających, że roboty te zostały wykonane należycie;
5) wykazu wykonanych w okresie ostatnich trzech lat dostaw lub usług, a jeżeli okres prowadzenia działalności jest krótszy – w tym okresie, z podaniem ich wartości, przedmiotu, dat wykonania i odbiorców oraz załączenia dokumentów potwierdzających, że dostawy lub usługi te zostały wykonane należycie;
6) zaświadczenia podmiotu uprawnionego do kontroli jakości potwierdzającego, iż poprzez odpowiednie odniesienie dokładnie oznaczone produkty będące przedmiotem dostawy odpowiadają określonym normom lub specyfikacjom technicznym;
7) zaświadczenia podmiotu uprawnionego do kontroli jakości, potwierdzającego, iż wykonawca spełnia określone wymogi jakościowe w zakresie świadczenia usług będących przedmiotem zamówienia, lub równoważnych dokumentów potwierdzających jakość świadczonych usług, jeżeli wykonawca nie może w terminie uzyskać wymaganego zaświadczenia;
8) wyniku kontroli dotyczącej zdolności produkcyjnych, a w razie konieczności także możliwości naukowych i badawczych wykonawcy, przeprowadzonej przez właściwy organ kraju, w którym wykonawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, pod warunkiem uzyskania zgody tego organu - jeżeli usługi lub produkty będące przedmiotem dostawy są skomplikowane lub służą szczególnemu celowi.

3. W celu potwierdzenia, że wykonawca znajduje się w sytuacji ekonomicznej i finansowej zapewniającej wykonanie zamówienia, zamawiający może żądać następujących dokumentów:

1) sprawozdania finansowego, a jeżeli podlega ono badaniu przez biegłego rewidenta zgodnie z przepisami o rachunkowości również z opinią o badanym sprawozdaniu albo w przypadku wykonawców nie zobowiązanych do sporządzania sprawozdania finansowego, innych dokumentów określających obroty, zysk oraz zobowiązania i należności – za okres nie dłuższy niż ostatnie 3 lata obrotowe, a jeżeli okres prowadzenia działalności jest krótszy - za ten okres;
2) informacji banku, w którym wykonawca posiada podstawowy rachunek bankowy, potwierdzającej wysokość posiadanych środków finansowych lub zdolność kredytową wykonawcy, wystawionej nie wcześniej niż 6 miesięcy przed upływem terminu składania ofert;

3) polisy lub innego dokumentu ubezpieczenia potwierdzającego, że wykonawca jest ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej.

§ 2.

1. Jeżeli wykonawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zamiast dokumentów, o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 1, 5 i 6, składa dokument lub dokumenty, wystawione w kraju, w którym ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, potwierdzające odpowiednio, że:
   1) nie otwarto jego likwidacji ani nie ogłoszono upadłości;
   2) nie orzeczono wobec niego zakazu ubiegania się o zamówienie;
   3) nie zalega z uiszczaniem podatków, opłat lub składek na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne albo że uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie lub rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu.
2. Jeżeli w kraju pochodzenia osoby lub w kraju, w którym wykonawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, nie wydaje się dokumentów, o których mowa w ust. 1 oraz w § 1 ust. 1 pkt 4, zastępuje się je dokumentem zawierającym oświadczenie złożone przed notariuszem, właściwym organem sądowym, administracyjnym albo organem samorządu zawodowego lub gospodarczego odpowiednio kraju pochodzenia osoby lub kraju, w którym wykonawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania.

§ 3.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia[9].

[9] Rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 czerwca 2002 r. w sprawie dokumentów, jakich zamawiający może żądać od dostawcy lub wykonawcy w celu potwierdzenia spełnienia warunków uprawniających do udziału w postępowaniu o zamówienie publiczne (Dz. U. Nr 91, poz. 817), zachowanym w mocy na podstawie art. 226 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177).

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury[10]
z dnia 18 maja 2004 r.
w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym

Dz. U. z dnia 8 czerwca 2004 roku, Nr 130, poz. 1389

Na podstawie art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1
Przepisy ogólne
§ 1.

1. Rozporządzenie określa metody i podstawy sporządzania kosztorysu inwestorskiego stanowiącego podstawę określenia wartości zamówienia na roboty budowlane oraz metody i podstawy obliczania planowanych kosztów prac projektowych i planowanych kosztów robót budowlanych stanowiących podstawę określenia wartości zamówienia, którego przedmiotem jest zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych.
2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:
   1) cenie jednostkowej – należy przez to rozumieć sumę kosztów bezpośredniej robocizny, materiałów i pracy sprzętu oraz kosztów pośrednich i zysku, wyliczoną na jednostkę przedmiarową robót podstawowych;
   2) jednostkowych nakładach rzeczowych - należy przez to rozumieć nakłady rzeczowe robocizny, materiałów i sprzętu niezbędne do wykonania jednostki przedmiarowej roboty podstawowej;
   3) katalogach - należy przez to rozumieć publikacje zawierające jednostkowe nakłady rzeczowe;
   4) kosztach pośrednich – należy przez to rozumieć składnik kalkulacyjny wartości kosztorysowej, uwzględniający nie ujęte w kosztach bezpośrednich koszty zaliczane zgodnie z odrębnymi przepisami do kosztów uzyskania przychodów, w szczególności koszty ogólne budowy oraz koszty zarządu;
   5) pracach projektowych – należy przez to rozumieć zakres prac projektowych określony przez zamawiającego z uwzględnieniem odrębnych przepisów, trybu udzielenia zamówienia i specyfiki robót budowlanych;

---

[10] Minister Infrastruktury kieruje działem administracji rządowej - budownictwo, gospo-darka przestrzenna i mieszkaniowa, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 maja 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury (Dz. U. z 2004 r. Nr 106, poz. 1121).

6) przedmiarze robót – należy przez to rozumieć opracowanie zawierające zestawienie przewidywanych do wykonania robót w kolejności technologicznej ich wykonania wraz z ich szczegółowym opisem, miejscem wykonania lub wskazaniem podstaw ustalających szczegółowy opis, z wyliczeniem i zestawieniem ilości jednostek miar robót podstawowych oraz wskazaniem podstaw do ustalania cen jednostkowych robót lub jednostkowych nakładów rzeczowych;
7) robotach podstawowych – należy przez to rozumieć minimalny zakres prac, które po wykonaniu są możliwe do odebrania pod względem ilości i wymogów jakościowych oraz uwzględniają przyjęty stopień zagregowania robót;
8) wartości kosztorysowej robót – należy przez to rozumieć wartość, wynikającą z kosztorysu inwestorskiego stanowiącą podstawę określenia wartości zamówienia;
9) założeniach wyjściowych do kosztorysowania – należy przez to rozumieć dane techniczne, technologiczne i organizacyjne nie określone w dokumentacji projektowej oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych, a mające wpływ na wysokość wartości kosztorysowej.

Rozdział 2
Metody i podstawy sporządzenia kosztorysu inwestorskiego

§ 2.

1. Kosztorys inwestorski opracowuje się metodą kalkulacji uproszczonej, polegającą na obliczeniu wartości kosztorysowej robót objętych przedmiarem robót jako sumy iloczynów ilości jednostek przedmiarowych robót podstawowych i ich cen jednostkowych bez podatku od towarów i usług, według wzoru:

$$W_k = \Sigma L \times C_j$$

gdzie:

W_k - wartość kosztorysową robót,
L - liczba jednostek sprzedmiarowanych robót,
C_j - cena jednostkowa roboty podstawowej.

2. Wartość kosztorysowa robót obejmuje wartość wszystkich materiałów, urządzeń i konstrukcji potrzebnych do zrealizowania przedmiotu zamówienia.

§ 3.

1. Podstawę do sporządzania kosztorysu inwestorskiego stanowią:

1) dokumentacja projektowa;
2) specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót budowlanych;
3) założenia wyjściowe do kosztorysowania;
4) ceny jednostkowe robót podstawowych.

2. Przy ustalaniu cen jednostkowych robót należy stosować w kolejności:
   1) ceny jednostkowe robót określone na podstawie danych rynkowych, w tym danych z zawartych wcześniej umów lub powszechnie stosowanych, aktualnych publikacji;
   2) kalkulacje szczegółowe.

§ 4.

1. Kalkulacja szczegółowa ceny jednostkowej polega na określeniu wartości poszczególnych jednostkowych nakładów rzeczowych (kosztów bezpośrednich) oraz doliczeniu narzutów kosztów pośrednich i zysku według wzoru:

$$C_j = \Sigma n \times c + K_{pj} + Z_j$$

gdzie:

Cj - cena jednostkowa określonej pozycji przedmiarowej;
n - jednostkowe nakłady rzeczowe:
robocizny - n_r, materiałów - n_m, pracy sprzętu - n_s;
c - cena czynników produkcji:
robocizny - C_r, ceny materiałów - C_m, ceny pracy sprzętu - C_s;
n x c- koszty bezpośrednie jednostki przedmiarowej robót, według wzoru:

$$n \times c = (\Sigma n_r \times C_r + \Sigma n_m \times C_m + \Sigma n_s \times C_s)$$

K_{pj} - koszty pośrednie na jednostkę przedmiarową robót;
Z_j - zysk kalkulacyjny na jednostkę przedmiarową robót.

2. Koszty pośrednie ustala się za pomocą wskaźnika kosztów pośrednich, według wzoru:

$$K_{pj} = \frac{W_{kp} \times (R_j + S_j)}{100\%}$$

gdzie:

K_{pj}- koszty pośrednie na jednostkę przedmiarową robót;
W_{kp}- wskaźnik narzutu kosztów pośrednich w %;
R_j- koszt robocizny na jednostkę przedmiarową robót;
S_j- koszt pracy sprzętu na jednostkę przedmiarową robót.

3. Zysk kalkulacyjny oblicza się jako iloczyn wskaźnika narzutu zysku i podstawy jego naliczania.

§ 5.

1. Przy ustalaniu jednostkowych nakładów rzeczowych należy stosować w kolejności:
   2) analizę indywidualną;

3) kosztorysowe normy nakładów rzeczowych określone w odpowiednich katalogach oraz metodę interpolacji i ekstrapolacji, przy wykorzystaniu wielkości określonych w katalogach.

2. Przy ustalaniu stawek i cen czynników produkcji należy stosować w kolejności:
   1) analizę własną;
   2) dane rynkowe lub powszechnie stosowane, aktualne publikacje.
3. Ceny materiałów podaje się łącznie z kosztami zakupu.
4. Przy ustalaniu wskaźników narzutów kosztów pośrednich i narzutu zysku należy przyjmować wielkości określone według danych rynkowych, w tym danych z zawartych wcześniej umów lub powszechnie stosowanych aktualnych publikacji a w przypadku braku takich danych według analizy indywidualnej.
5. Podstawę naliczania narzutu zysku ustala się w założeniach wyjściowych do kosztorysowania.

§ 6.

1. Jednostkowe nakłady rzeczowe ustalone na podstawie analizy indywidualnej powinny uwzględniać w przypadku:
   1) robocizny – ilości roboczogodzin dotyczące wszystkich czynności, które są wymienione w szczegółowych opisach robót podstawowych wyszczególnionych pozycji kosztorysowych, oraz 5% rezerwy na czynności pomocnicze;
   2) materiałów – ilości wyszczególnionych rodzajów materiałów, wyrobów lub prefabrykatów niezbędnych do wykonania robót podstawowych wyszczególnionych pozycji kosztorysowych, z uwzględnieniem ubytków i odpadów w transporcie i w procesie wbudowania;
   3) pracy sprzętu – ilości maszynogodzin pracy wymienionych jednostek sprzętowych, niezbędnych do wykonania robót podstawowych wyszczególnionych pozycji kosztorysowych, z uwzględnieniem przestojów wynikających z procesu technologicznego.
2. Godzinowe stawki robocizny kosztorysowej ustalone na podstawie analizy własnej powinny obejmować wszystkie składniki zaliczane do wynagrodzenia oraz koszty pochodne naliczane od wynagrodzeń, a w szczególności:
   1) płace zasadnicze;
   2) premie regulaminowe;
   3) płace dodatkowe (dodatki stażowe, inne dodatki regulaminowe);
   4) płace uzupełniające (wynagrodzenia za urlopy i inne płatne nieobecności, zasiłki chorobowe, odprawy emerytalne, nagrody jubileuszowe);
   5) obligatoryjne obciążenia płac;
   6) odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.
3. W cenach jednostkowych materiałów ustalonych na podstawie analizy własnej nie uwzględnia się podatku od towarów i usług.
4. W cenach jednostkowych maszynogodzin pracy jednostek sprzętowych ustalonych na podstawie analizy własnej nie uwzględnia się podatku od towarów i usług.

5. W cenach jednostkowych należy uwzględniać kosztorysową cenę pracy jednostki sprzętowej lub transportowej wraz z kosztami obsługi etatowej oraz koszty jednorazowe, uwzględniające koszty przewozu sprzętu lub środków transportu z bazy na budowę i z powrotem, montaż i demontaż na miejscu pracy albo przezbrojenie.

§ 7.

Kosztorys inwestorski obejmuje:

1) stronę tytułową zawierającą:
   a) nazwę obiektu lub robót budowlanych z uwzględnieniem nazw i kodów Wspólnego Słownika Zamówień i podaniem lokalizacji;
   b) nazwę i adres zamawiającego;
   c) nazwę i adres jednostki opracowującej kosztorys;
   d) imiona i nazwiska, z określeniem funkcji osób opracowujących kosztorys, a także ich podpisy;
   e) wartość kosztorysową robót;
   f) datę opracowania kosztorysu inwestorskiego.
2) ogólną charakterystykę obiektu lub robót, zawierającą krótki opis techniczny wraz z istotnymi parametrami, które określają wielkość obiektu lub robót;
3) przedmiar robót;
4) kalkulację uproszczoną;
5) tabelę wartości elementów scalonych, sporządzoną w postaci sumarycznego zestawienia wartości robót określonych przedmiarem robót, łącznie z narzutami kosztów pośrednich i zysku, odniesionych do elementu obiektu lub zbiorczych rodzajów robót;
6) załączniki:
   a) założenia wyjściowe do kosztorysowania;
   b) kalkulacje szczegółowe cen jednostkowych, analizy indywidualne nakładów rzeczowych oraz analizy własne cen czynników produkcji i wskaźników narzutów kosztów pośrednich i zysku.

Rozdział 3

Metody i podstawy obliczania planowanych kosztów robót budowlanych

§ 8.

1. Planowane koszty robót budowlanych oblicza się metodą wskaźnikową jako sumę iloczynów wskaźnika cenowego i ilości jednostek odniesienia, według wzoru:

$$WRB = \Sigma WC_i \times n_i$$

gdzie:

WRB – wartość planowanych kosztów robót budowlanych;
WC_i – wskaźnik cenowy i - tego składnika kosztów;
n_i – ilość jednostek odniesienia dla i - tego składnika kosztów.

2. Podstawę obliczenia planowanych wartości robót budowlanych stanowią:
   1) program funkcjonalno-użytkowy;
   2) wskaźniki cenowe.
3. Składniki kosztów ustala się z uwzględnieniem struktury systemu klasyfikacji Wspólnego Słownika Zamówień, stosując, w zależności od zakresu i rodzaju robót budowlanych objętych zamówieniem, odpowiednio grupy, klasy lub kategorie robót określonych Wspólnym Słownikiem Zamówień.
4. Jeżeli zamówienie na roboty budowlane obejmuje budowę w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 9 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016), to składniki kosztów odpowiadają co najmniej grupom robót w rozumieniu Wspólnego Słownika Zamówień i obejmują:
   1) koszty robót przygotowania terenu;
   2) koszty robót budowy obiektów podstawowych;
   3) koszty robót instalacyjnych;
   4) koszty robót wykończeniowych;
   5) koszt robót związanych z zagospodarowaniem terenu i budową obiektów pomocniczych.
5. Wskaźnik cenowy danego składnika kosztów określa się na podstawie danych rynkowych lub w przypadku braku takich danych na podstawie powszechnie stosowanych katalogów i cenników.
6. Ilość jednostek odniesienia określa się na podstawie programu funkcjonalno-użytkowego.

§ 9.

1. W przypadku gdy brak jest odpowiednich wskaźników cenowych, o których mowa w § 8.5 koszty te należy obliczyć w indywidualnym preliminarzu kosztów.
2. Przy sporządzaniu preliminarza kosztów można korzystać z dostępnych aktualnych publikacji.
3. Preliminarz może być również sporządzony na podstawie analizy kosztów zrealizowanych zamówień, bądź ich części oraz na podstawie analiz indywidualnych.
4. Źródła informacji przy indywidualnym zbieraniu danych mogą stanowić:
   1) zawarte umowy lub kontrakty;
   2) ceny pochodzące z aktualnych publikacji, informatorów, katalogów i ofert;
   3) dane prognostyczne w zakresie kształtowania się cen.

Rozdział 4

Metody i podstawy obliczania planowanych kosztów prac projektowych

§ 10.

1. Planowane koszty prac projektowych oblicza się jako iloczyn wskaźnika procentowego i planowanych kosztów robót budowlanych według wzoru:

$$WPP = W\% \times WRB$$

gdzie:

WPP - planowane koszty prac projektowych;
WRB - planowane koszty robót budowlanych;

W% - wskaźnik procentowy.

2. Podstawę obliczenia planowanych kosztów prac projektowych stanowią:
   1) program funkcjonalno-użytkowy;
   2) planowane koszty robót budowlanych;
   3) wskaźniki procentowe.

3. Wskaźnik procentowy przyjmuje się w wysokości i na warunkach określonych w załączniku do rozporządzenia.

4. Planowane koszty prac projektowych stanowią sumę kosztów prac projektowych ustalonych odrębnie dla poszczególnych obiektów.

5. Planowane koszty prac projektowych wyliczone zgodnie z przepisami o których mowa w ust. 1 – 4 nie obejmują opracowania danych wyjściowych, a w szczególności:
   1) uzyskania mapy prawnej, opracowania mapy do celów projektowych;
   2) opracowania dokumentacji geologiczno - inżynierskiej (badania gruntowo–wodne);
   3) opracowania operatów ochrony środowiska;
   4) inwentaryzacji obiektów, zagospodarowania terenu;
   5) inwentaryzacji i waloryzacji zieleni.

6. Jeżeli zachodzi konieczność ustalenia udziału poszczególnych faz opracowań w łącznym koszcie prac projektowych lub ustalenia kosztu opracowań projektowych zlecanych odrębnie, należy stosować poniższe wartości procentowe, dostosowując udział procentowy do specyfiki inwestycji:
   1) projekt koncepcyjny - 7 - 15% wartości prac projektowych;
   2) projekt budowlany - 30 - 45% wartości prac projektowych;
   3) projekt wykonawczy - 40 - 60% wartości prac projektowych.

Suma wartości składowych prac projektowych liczona w procentach wynosi 100%.

7. Jeżeli opracowanie nie obejmuje fazy projektu koncepcyjnego, wartość udziału procentowego faz następnych należy powiększyć tak, aby łączna wartość wszystkich prac wynosiła 100%.

8. W przypadku gdy nie można ustalić wartości wskaźnika procentowego na podstawie załącznika do rozporządzenia, zamawiający ustala go na podstawie własnych danych lub informacji uzyskanych od właściwej izby samorządu zawodowego.

Rozdział 5

Przepisy końcowe

§ 11.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia[11].

---

[11] Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tj. 23 czerwca 2004 roku utraciło moc Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 24 stycznia 2004 r. w sprawie metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego (Dz. U. Nr 18, poz. 172), zachowane w mocy na podstawie art. 226 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177).

Suplement

1. Dopuszczalność składania ofert z cenami określonymi w tysięcznych częściach złotego.

Rozstrzygnięcie problemu czy w sprawach o udzielenie zamówienia publicznego dopuszczalne jest składanie ofert z cenami określonymi w tysięcznych częściach złotego zależy od tego czy dana cena jest podstawą do rozliczania się zamawiającego z oferentem czy też stanowi jedynie element kalkulacyjny ceny oferty.

A. Cena jako podstawa do rozliczania się zamawiającego z oferentem

Ustawa Prawo zamówień publicznych definiuje pojęcie ceny w odesłaniu do art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 lipca 2001 r. **o cenach**;

> Definicja zawarta w art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy o cenach stanowi, że ceną jest wartość wyrażona w jednostkach pieniężnych, którą kupujący jest obowiązany zapłacić przedsiębiorcy za towar lub usługę. W cenie uwzględnia się podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów sprzedaż towaru (usługi) podlega obciążeniu podatkiem od towarów i usług oraz podatkiem akcyzowym.

W ustawie z dania 7 lipca 1994 r. **o denominacji złotego** (Dz. U. z 1994 r., Nr 84, poz. 386 ze zm.) ustawodawca określa w art. 1 ust. 2 jednoznacznie, że nowa jednostka pieniężna o nazwie złoty dzieli się na 100 groszy.

W art. 31 ustawy o **Narodowym Banku Polskim** (Dz. U. z 1997 r. Nr 140, poz. 938, ze zm.) określone zostało, iż znakami pieniężnymi Rzeczypospolitej Polskiej są banknoty i monety opiewające na złote i grosze.

W polskim systemie płatniczym nie ma tysięcznych części złotego.

Jeżeli więc po doliczeniu do wartości odpowiedniej stawki podatku otrzymana kwota zawiera tysięczne części złotego kwoty wykazywane w fakturze zaokrągla się do pełnych groszy, przy czym końcówki poniżej 0,5 grosza pomija się a końcówki 0,5 grosza i wyższe zaokrągla się do 1 grosza (§ 11 ust. 6 Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie zwrotu podatku niektórym podatnikom, zaliczkowego zwrotu podatku, zasad wystawiania faktur, sposobu ich przechowywania oraz listy towarów i usług, do których nie mają zastosowania zwolnienia od podatku od towarów i usług – Dz. U. z 2004 r. Nr 97, poz. 971).

Nie jest dopuszczalne, aby umowne rozliczenia pomiędzy stronami dokonywane były w jednostkach pieniężnych niemożliwych do wyegzekwowania, z powodu braku w polskim systemie monetarnym odpowiednich nominałów.

Oferta zawierająca cenę określoną w tysięcznych częściach złotego uznana być powinna za nieważną na podstawie odrębnych przepisów (art. 89 ust. 1 pkt 8) i jako taka powinna zostać odrzucona.

B Cena stanowi element kalkulacyjny ceny oferty – cena jednostkowa

W przypadku cen jednostkowych ustawa Prawo zamówień publicznych nie odsyła nas do art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy o cenach, a co więcej w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym. (Dz. U. z 2004 roku, Nr 130, poz. 1389) definiuje cenę jednostkową w § 1 ust. 2 pkt 1 jako sumę kosztów bezpośredniej robocizny, materiałów i pracy sprzętu oraz kosztów pośrednich i zysku, wyliczoną na jednostkę przedmiarową robót podstawowych i określa w § 2 ust. 1 cenę jednostkową bez podatku od towarów i usług.

Dopuszczalność składania ofert z cenami określonymi w tysięcznych częściach złotego jest szczególną sytuacją, wyłącznie w przypadku, w którym zamawiający dla dokładniejszego opisu przedmiotu zamówienia przedstawia wykonawcy formularz stanowiący podstawę kalkulacji ceny oferty. Na formularzu tym wykonawcy dokonują obliczenia ceny oferty na podstawie różnorodnych składników – cen jednostkowych. Natomiast umowa zawarta z wykonawcą zawierać będzie wyłącznie cenę końcową (wynik kalkulacji), ustaloną zgodnie z polskim systemem płatniczym. W tym przypadku dopuszczalne jest stosowanie w ofercie cen jednostkowych określonych w tysięcznych częściach złotego o ile cena oferty (obowiązkowe kryterium ustawowe) płacona przez zamawiającego, określona zostanie w umowie z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.

Wskazane w formularzu ceny jednostkowe mają jedynie znaczenie kalkulacyjne. Są mnożnikiem, który służy do odpowiedniego obliczenia wynagrodzenia za świadczoną usługę, dostawę czy robotę budowlaną.

Podobny pogląd prezentuje orzecznictwo Zespołu Arbitrów w wyroku z dnia 3 kwietnia 2003 r. (Sygn. akt. UZP/ZO/0 - 356/03):

> /…/ Podkreślić także należy, iż podanie przez oferentów cen jednostkowych określonych w sposób sprzeczny z obowiązującym ustawodawstwem może niekiedy być jednak wynikiem niewłaściwego określenia przez zamawiającego przedmiotu zamówienia lub kryteriów oceny ofert. W szczególnych przypadkach wymaganie od oferentów przedstawienia ceny za 1 m^2, przy powszechnie przyjętym w obrocie gospodarczym sposobie ustalania cen jednostkowych w oparciu o większe jednostki miary (np. cena jednostkowa za 100 m^2), może prowadzić do sytuacji, w których oferent zmuszony będzie do przeprowadzenia operacji matematycznej, której wynikiem okazać się może liczba w postaci jednej tysięcznej złotego. /…/.

2. Warunek pobrania SIWZ od zamawiającego.

Stosownie do treści art. 42 ust. 1, zamawiający przekazuje wykonawcy specyfikację istotnych warunków zamówienia nie później niż w terminie 5 dni od dnia otrzymania wniosku o jej przekazanie..

Treść przepisu nakłada na zamawiającego obowiązek przekazania formularza zawierającego SIWZ zainteresowanemu wykonawcy.

Natomiast w stosunku do wykonawcy dyspozycja przepisu art. 42 ust. 1 ma jedynie charakter deklaratywny, tzn. wskazuje tylko na jeden ze sposobów uzyskania formularza zawierającego SIWZ. Jego treść nie stoi na przeszkodzie temu, by wykonawca pobrał SIWZ np. przez internet, bezpośrednio w siedzibie zamawiającego czy też od innego wykonawcy, który jest w jej posiadaniu.

Nie można stawiać wymogu pobrania SIWZ od zamawiającego, jako warunku uczestnictwa wykonawców w przetargu.

Powody dla których Zamawiający może wykonawcę wykluczyć lub ofertę niewykluczonego wykonawcy odrzucić są jednoznacznie określone w ustawie i nie ma tam przesłanki powodującej konieczność pobrania SIWZ u Zamawiającego celem udziału w postępowaniu.

3. Tajemnica przedsiębiorstwa.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2000 r. (I CKN 304/00) za tajemnicę przedsiębiorstwa może być uznana określona informacja (wiadomość), jeżeli spełnia łącznie trzy warunki:

1. ma charakter techniczny, technologiczny, lub organizacyjny przedsiębiorstwa,
2. nie została ujawniona do wiadomości publicznej,
3. podjęto w stosunku do niej niezbędne działania w celu zachowania poufności.

Dalej w treści uzasadnienia wyroku SN czytamy:

- informacja ma charakter technologiczny, kiedy dotyczy najogólniej rozumianych sposobów wytwarzania, formuł chemicznych, wzorów i metod działania,
- informacja (wiadomość) „nie ujawniona do wiadomości publicznej” to informacja nieznana ogółowi lub osobom, które ze względu na prowadzoną działalność są zainteresowane jej posiadaniem.

Taka informacja staje się „tajemnicą przedsiębiorstwa”, kiedy przedsiębiorca ma wolę, by pozostała ona tajemnicą dla pewnych kół odbiorców, konkurentów i wola ta dla innych osób musi być rozpoznawalna.

Bez takiej woli, choćby tylko dorozumianej, informacja może być nieznana, ale nie będzie tajemnicą.

Informacja nie ujawniona do wiadomości publicznej traci ochronę prawną, gdy każdy przedsiębiorca (konkurent) dowiedzieć się o niej może drogą zwykłą i dozwoloną, a więc np. gdy pewna wiadomość jest przedstawiana w pismach fachowych lub gdy z towaru wystawionego na widok publiczny każdy fachowiec poznać może, jaką metodę produkcji zastosowano. „Tajemnica" nie traci swego charakteru przez to, że wie o niej pewne ograniczone grono osób, zobowiązanych do dyskrecji w tej sprawie, jak pracownicy przedsiębiorstwa lub inne osoby, którym przedsiębiorca powierza informację.

Podjęcie niezbędnych działań w celu zachowania poufności informacji powinno prowadzić do sytuacji, w której chroniona informacja nie może dotrzeć do wiadomości osób trzecich w normalnym toku zdarzeń, bez żadnych specjalnych starań z ich strony.

Niemożliwym jest wyczerpujące wskazanie informacji lub dokumentów będących integralną częścią oferty stanowiących jednocześnie tajemnicę przedsiębiorstwa. Biorąc jednak pod uwagę orzecznictwo sądów, treść przepisów szczególnych a w szczególności definicję legalną tajemnicy przedsiębiorstwa, za tajemnicę taką należy uznać np. dane obrazujące wielkość produkcji i sprzedaży, a także źródła zaopatrzenia i zbytu (postanowienie Sądu Antymonopolowego z dnia 15 maja 1996 r. - XVII Amz 1/96, Wokanda 1997/10/55).

Za tajemnicę przedsiębiorstwa nie mogą natomiast być uznane w szczególności następujące dokumenty (informacje):

- aktualny odpis z właściwego rejestru, bowiem np. zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, rejestr jest jawny; przepis art. 11 ust. 1 i 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji wyklucza objęcie tajemnicą informacji, które osoba zainteresowana może uzyskiwać w zwykłej i dozwolonej drodze (wyrok SN z dnia 5 września 2001 r. - I CKN 1159/00, OSNC 2002/5/67),
- informacje ujawniane przez zamawiającego w czasie otwarcia ofert (art. 43 ust. 2), a więc imię i nazwisko, nazwę (firmę) oraz adres (siedzibę) dostawcy lub wykonawcy, którego oferta jest otwierana, a także informacje dotyczące ceny oferty, terminu wykonania zamówienia publicznego, okresu gwarancji, warunków płatności zawartych w ofercie,
- kosztorys, ceny jednostkowe stanowiące podstawę obliczenia ceny na roboty budowlane.

W sytuacji, gdy dostawca lub wykonawca zastrzega w ofercie informacje, które nie stanowią tajemnicy przedsiębiorstwa lub są jawne na podstawie przepisów ustawy o zamówieniach publicznych (np. art. 43) lub odrębnych przepisów, w opinii UZP oferta ta podlega odrzuceniu na podstawie art. 27a ust. 1 pkt 1 ustawy.

Odrzuceniu powinna podlegać w szczególności oferta, w której wszystkie informacje zostały uznane przez dostawcę lub wykonawcę jako stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa.

4. Struktura systemu klasyfikacji Wspólnego Słownika Zamówień (CPV)

Wspólny Słownik Zamówień (CPV) składa się ze słownika głównego oraz słownika uzupełniającego.

Słownik główny opiera się na strukturze drzewa obejmującej kody składające się maksymalnie z dziewięciu cyfr, powiązane ze sformułowaniami, które stanowią opis dostaw, robót budowlanych lub usług tworzących przedmiot zamówienia.

Kod numeryczny składa się z 8 cyfr, podzielonych w następujący sposób:

- pierwsze dwie cyfry określają działy;
- **pierwsze trzy cyfry określają grupy;**
- pierwsze cztery cyfry określają klasy;
- **pierwszych pięć cyfr określa kategorie.**

Każda z ostatnich trzech cyfr zapewnia większy stopień precyzji w ramach każdej kategorii. Dziewiąta cyfra służy do zweryfikowania poprzednich cyfr.

Słownik uzupełniający może być stosowany w celu rozszerzenia opisu przedmiotu zamówienia. Pozycje składają się z kodu alfanumerycznego wraz z odpowiadającymi mu sformułowaniami umożliwiającymi dodanie dalszych szczegółów odnoszących się do szczególnego charakteru lub miejsca przeznaczenia zamawianych towarów.

Kod alfanumeryczny składa się z:

- pierwszego poziomu zawierającego literę odpowiadającą sekcji;
- drugiego poziomu zawierającego cztery cyfry, z których pierwsze trzy wskazują na poddział a ostatnia służy do celów weryfikacji.

Usługi powtarzające się grupujemy do 5 cyfry CPV
Dostawy powtarzające się grupujemy do 3 cyfry CPV

Art. 34 ust. 1. Podstawą ustalenia wartości zamówienia na usługi lub dostawy powtarzające się okresowo jest, zgodnie z wyborem zamawiającego, łączna wartość zamówień:

1) na **usługi należące do tej samej kategorii** lub **dostawy należące do tej samej grupy** określonej we Wspólnym Słowniku Zamówień, udzielonych w terminie poprzednich 12 miesięcy lub w poprzednim roku budżetowym, z uwzględnieniem zmian ilościowych zamawianych usług lub dostaw oraz prognozowanego na dany rok średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, albo
2) których zamawiający zamierza udzielić w terminie 12 miesięcy następujących po pierwszej usłudze lub dostawie, albo w czasie realizacji umowy w sprawie zamówienia publicznego, jeżeli jest on dłuższy niż 12 miesięcy.

Wspólny Słownik Zamówień (CPV) – Działy – pierwsze 2 cyfry

01000000-7	Produkty rolnictwa, ogrodnictwa, łowiectwa i usług pokrewnych
02000000-4	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna
05000000-5	Ryby i inne produkty rybołówstwa, usługi związane z rybołówstwem
10000000-3	Węgiel, węgiel brunatny, koks i inne produkty węglopochodne
11000000-0	Ropa naftowa, gaz ziemny, olej i podobne produkty
12000000-7	Rudy uranu i toru
13000000-4	Rudy metali
14000000-1	Produkty wydobywcze, kopalne i inne podobne produkty
15000000-8	Produkty spożywcze i napoje
16000000-5	Tytoń, wyroby tytoniowe i artykuły
17000000-2	Tekstylia i wyroby włókiennicze
18000000-9	Ubrania i dodatki
19000000-6	Skóra wyprawiona, wyroby ze skóry oraz obuwie
20000000-6	Drewno, wyroby z drewna, wyroby z korka, wyroby koszykarskie i wikliniarskie
21000000-3	Różnego rodzaju masa papiernicza, papier i wyroby z papieru
22000000-0	Różne rodzaje druków i wyroby do drukowania
23000000-7	Produkty i paliwa z ropy naftowej
24000000-4	Chemikalia, produkty chemiczne i włókna gotowe
25000000-1	Produkty z gumy, tworzyw sztucznych oraz taśmy
26000000-8	Produkty mineralne niemetalowe
27000000-5	Metale zwykłe i podobne produkty
28000000-2	Gotowe wyroby i materiały
29000000-9	Maszyny, urządzenia, sprzęt, aparatura i podobne produkty
30000000-9	Maszyny biurowe i liczące, sprzęt i części zamienne
31000000-6	Maszyny, aparatura, urządzenia i wyroby elektryczne
32000000-3	Sprzęt i aparatura radiowa, telewizyjna, komunikacyjna, telekomunikacyjna i podobna
33000000-0	Urządzenia medyczne i laboratoryjne, urządzenia optyczne i precyzyjne, zegary i zegarki, farmaceutyki oraz podobne artykuły medyczne
34000000-7	Pojazdy silnikowe, przyczepy i części pojazdów
35000000-4	Sprzęt transportowy
36000000-1	Wyroby gotowe, meble, rzemiosło ręczne, produkty specjalnego zastosowania oraz podobne towary
37000000-8	Odzyskane surowce wtórne
40000000-2	Energia elektryczna, gaz, energia jądrowa i paliwa, gorąca woda oraz pozostałe źródła energii
41000000-9	Woda zlewnicza i oczyszczona

45000000-7	Roboty budowlane
50000000-5	Naprawa, serwisowanie i instalacja
52000000-9	Usługi handlu detalicznego
55000000-0	Usługi hotelarskie i restauracyjne
60000000-8	Usługi transportu lądowego oraz przesył za pomocą rurociągów
61000000-5	Usługi transportu wodnego
62000000-2	Usługi transportu lotniczego
63000000-9	Usługi dodatkowe i pomocnicze w zakresie transportu, usługi biur podróży
64000000-6	Usługi pocztowe i telekomunikacyjne
65000000-3	Obiekty użyteczności publicznej
66000000-0	Usługi pośrednictwa finansowego
67000000-7	Usługi pomocnicze pośrednictwa finansowego
70000000-1	Usługi w zakresie nieruchomości
72000000-5	Usługi komputerowe i podobne
73000000-2	Usługi badawcze i eksperymentalno - rozwojowe oraz pokrewne usługi doradcze
74000000-9	Usługi profesjonalne w zakresie architektury, inżynierii, budowy, prawa, księgowości oraz inne
75000000-6	Usługi administracji publicznej, obrony i zabezpieczenia socjalnego
76000000-3	Usługi przemysłu naftowego oraz gazowniczego
77000000-0	Usługi rolnictwa, leśnictwa oraz ogrodnictwa
78000000-7	Usługi drukowania, publikowania i podobne
80000000-4	Usługi edukacyjne
85000000-9	Usługi w zakresie zdrowia i opieki społecznej
90000000-7	Usługi usuwania odpadów i nieczystości; usługi higieniczne i dotyczące środowiska naturalnego
91000000-4	Usługi organizacji członkowskich
92000000-1	Usługi rekreacyjne, kulturalne i sportowe
93000000-8	Różne usługi
95000000-2	Zatrudnianie pracowników do prowadzenia gospodarstwa domowego
99000000-0	Usługi świadczone przez zagraniczne organizacje i organy